

การสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อยเพื่อใช้ฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ปริญญานิพนธ์

ของ

มาโนช จันทรแจ่ม

๒๗๒

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ ษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

มกราคม ๒๕๓๖

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

185652

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....
(รศ. ท้าย ต้นหยง)

.....
(รศ. ดร. สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

.....
(รศ. ท้าย ต้นหยง)

.....
(รศ. ดร. สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

.....
(อาจารย์สนั่น มีขันธ์หมาก)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(ศ. ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนจาก ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สนับสนุนโดยมูลนิธิโรตารีของโรตารีสากล

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก
รองศาสตราจารย์ทศัย ตันหยง รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อ่อน้อย
รองศาสตราจารย์จรรย์ สุวัทธิ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์
อาจารย์สนั่น มีขันทมาก และอาจารย์กุลวดี เรืองเดช ที่ให้คำแนะนำชี้แนะแนวทาง
ในการแก้ไข พัฒนางาน ด้วยความเมตตาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูง
ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบคุณ อาจารย์ธานี โมกขพันธุ์ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมือง
ราชบุรี คณะศึกษานิเทศก์อำเภอ และคณะครูผู้สอนภาษาไทยโรงเรียนนาร่องโครงการพัฒนา
การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2
ในสังกัดทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการวิจัย
ครั้งนี้

ขอกราบขอบคุณ อาจารย์เพ็ญศรี สุขศิริ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการนิเทศ สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ที่คอยห่วงใย ให้แนวคิดที่เป็นการสร้างกำลังใจในการทำงาน
แก่ผู้วิจัยอยู่เสมอ

ขอขอบคุณคณะครูผู้สอนภาษาไทยโรงเรียนนาร่องโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด สุพรรณบุรี สมุทรสาคร นนทบุรี ปทุมธานี กรุงเทพมหานคร และราชบุรี
ที่ให้ความร่วมมือในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประการสุดท้าย ขอกราบขอบคุณ คุณพ่อสวัสดิ์ คุณแม่สำรวล จันทรแจ่ม ผู้ให้ชีวิต
และรากฐานการศึกษา และเป็นบุคคลสำคัญ ที่เป็นกำลังใจในการทำงานแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าที่เกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดา มารดา ครู
อาจารย์ และผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ สนับสนุน ชีวิตและการศึกษาแก่
ผู้วิจัยมาจนถึงปัจจุบัน

มานิช จันทรแจ่ม

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครูประจำการ	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนรายวิชาย่อย	17
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	49
3	วิธีดำเนินการวิจัย	85
	ประชากร	85
	กลุ่มตัวอย่าง	85
	วิธีสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อยที่ใช้ในการวิจัย	86
	การสร้างแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัย	105
	การดำเนินการทดลอง	108
	การวิเคราะห์ข้อมูล	109
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	110

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	113
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	113
	การวิเคราะห์ข้อมูล	113
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	113
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	121
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	121
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	121
	การวิเคราะห์ข้อมูล	124
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	124
	อภิปรายผล	125
	ข้อเสนอแนะ	129
	บรรณานุกรม	132
	ภาคผนวก	140
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ขั้นตอนการพัฒนาชุดการสอนรายวิชาย่อยตามทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ	23
2 ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวมของชุดการสอนรายวิชาย่อย	114
3 ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ของชุดการสอนรายวิชาย่อย	114
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม (E_1) กับค่า ประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ (E_2) เป็นรายข้อ	118
5 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบหาประสิทธิภาพ ของชุดการสอนรายวิชาย่อย	142
6 ค่าสัดส่วนผู้ตอบถูก (p) ค่าสัดส่วนผู้ตอบผิด (q) และผลรวมของสัดส่วน ผู้ตอบถูกกับสัดส่วนผู้ตอบผิด (pq) ของแบบทดสอบหาประสิทธิภาพชุด การสอนรายวิชาย่อย	144

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 วงจร I - P - O ของกิจกรรมชุดการสอนรายวิชาย่อย	25
2 วงจร I - P - O ในชุดการสอนรายวิชาย่อย	26
3 วงจร I - P - O ที่มี I มากกว่า 1	26
4 วงจร I - P - O รวมของโปรแกรมชุดการสอนรายวิชาย่อย	27
5 แผนภูมิระบบการสอนของชุดการสอนรายวิชาย่อย	38
6 แผนภูมิรูปแบบการจัดกิจกรรมของชุดการสอนรายวิชาย่อย	40
7 แผนภูมิแสดงกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษา	54
8 แผนภูมิขั้นตอนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	60
9 การจัดชั้นเรียน	76
10 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 1 ตอนที่ 1	90
11 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 1 ตอนที่ 2	91
12 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 2 ตอนที่ 1	92
13 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 2 ตอนที่ 2	93
14 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 2 ตอนที่ 3	94
15 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 3 ตอนที่ 1	95
16 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 3 ตอนที่ 2	96
17 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 3 ตอนที่ 3	97
18 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 3 ตอนที่ 4	98
19 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 4 ตอนที่ 1	99

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในบรรดาปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพด้านการให้การศึกษาแก่พลเมือง เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าครู เป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด เพราะครูทำหน้าที่หลักในการอบรม สั่งสอนให้กุลบุตร กุลธิดาเป็นคนดี ประพฤติชอบ มีพร้อมทั้งสติปัญญาที่จะแก้ไขและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษา การที่ครูจะประกอบภารกิจสำคัญได้อย่างสมบูรณ์ ครูต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถภาพเพียงพร้อมทั้ง ในด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการสอนตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ (ประสาร มาลากุล ๓ อรรถยา และคนอื่น ๆ. 2532 : 30) ประกอบกับ ปัจจุบันเป็นยุคของความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ ครูจึงต้องพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ความสามารถในหลาย ๆ ด้าน ให้ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา (วิวัฒน์ ไรยสกุล. 2527 : 13)

จากการประชุมสัมมนาเพื่อหาทางแก้ปัญหาในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาซึ่งจัดขึ้นโดยกระทรวงศึกษาธิการ ผลการสัมมนาสรุปว่า ควรพัฒนาเครื่องมือสำคัญคือครูก่อน แล้วจึงจะพัฒนาการศึกษาได้ (มานะ รัตนโกเศศ. 2532 : 5) เรื่องการพัฒนาครูนี้จากการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่า วิธีการพัฒนาที่ได้ผลคือการจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตร และจัดฝึกอบรมครู ในส่วนที่ยังมีสมรรถภาพต่ำอยู่ รูปแบบนี้จะให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือครู เพื่อให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างถาวร (ประสาร มาลากุล ๓ อรรถยา และคนอื่น ๆ. 2532 : 33) การฝึกอบรมเป็นวิธีการที่ดีวิธีหนึ่งในปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ ทำให้ครูได้ค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ (อุดม ยุวสุด. 2524 : 78) การฝึกอบรมนอกจากก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการแล้ว ยังเป็นวิธีการที่ประหยัดเวลาอีกด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า วิธีลัดที่สุดในการก้าวไปถึงจุดหมายที่วางไว้ เพื่อการตัดแปลงและพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ของครูก็คือการฝึกอบรม (วิวัฒน์ ไรยสกุล. 2527 : 13)

ถึงแม้ว่าข้อมูลส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่าการฝึกอบรมเป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และนิยมใช้กันในปัจจุบัน แต่จากการจัดฝึกอบรมที่ผ่านมาได้พบปัญหาต่าง ๆ อยู่หลายประการ ได้แก่ เรื่องขาดการสนับสนุนด้านเงินงบประมาณอย่างเพียงพอ เอกสารและสื่อประกอบการฝึกอบรมมีน้อยไม่ช่วยให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างสมบูรณ์ วิทยากรผู้ให้การอบรมส่วนมากใช้วิธีการบรรยายประกอบแผ่นใส มีกิจกรรมฝึกปฏิบัติน้อยทำให้ผู้เข้าอบรมเบื่อหน่าย ไม่สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติจริงได้เท่าที่ควร วิทยากรระดับอำเภอมีปัญหารื่องความรู้ ประสบการณ์และความสามารถแตกต่างกัน ทำให้ประสิทธิภาพการฝึกอบรมค่อนข้างต่ำ กระบวนการถ่ายทอดความรู้หรือกระบวนการจัดฝึกอบรมใช้วิธีบรรยาย ไม่สามารถให้ผู้เข้าอบรมได้ฝึกปฏิบัติจริง วิทยากรที่เตรียมการเชิญไว้ให้ความรู้ ต้องไปปฏิบัติงานโครงการอื่นเป็นการเร่งด่วน เมื่อให้บุคคลอื่นเป็นวิทยากรแทน ทำให้ประสิทธิภาพลดลง และเนื้อหาของหลักสูตรอบรมค่อนข้างมาก และซ้ำซ้อน ขาดกิจกรรมนันทนาการสอดแทรก ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงเกิดความเครียด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 21 - 25)

ปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนการสอนและการฝึกอบรมอย่างกว้างขวาง เป็นต้นว่า การผลิตบทเรียนโปรแกรม ชุดการสอน รายการวิทยุศึกษา รายการโทรทัศน์ศึกษา การใช้โทรทัศน์วงจรปิด การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน รวมทั้งกิจกรรมและสื่อการสอนใหม่ ๆ หลายชนิด นอกจากช่วยแก้ปัญหาแล้วยังอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนและการฝึกอบรมได้หลายประการ (กัญญา ทับทอง. 2534 : 3)

ชุดการสอนรายวิชาย่อย (Minicourse) เป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งที่ยังจัดว่าเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษา มีความเหมาะสมกับการนำมาใช้ฝึกอบรม และสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เบ็ดเสร็จในตัว ตอบสนองความต้องการเฉพาะเรื่องได้ ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ เป็นส่วนประกอบ ระยะเวลาที่ใช้สั้น มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน มุ่งศึกษาทักษะ เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีหลายรูปแบบ มีสื่อการสอนหลายประเภท กำหนดโครงสร้างการสอนไว้อย่างแน่นอน กิจกรรมที่ใช้เปิดโอกาสให้แสดงความคิดสร้างสรรค์โดยอิสระ ผู้สอนสามารถตรวจกิจกรรมที่ใช้เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองได้ และมีประสิทธิผลในชุดการสอน มีการติดตามผลการเรียนของผู้เรียน ทำการออกแบบอย่างเป็นระบบ

โดยยึดทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เน้นการให้สิ่งเร้าและการตอบสนอง อาศัยเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นหลัก (รัตนา สนิมทอง. 2528 : 4 ; เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2529 : 114 - 115) นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยที่เป็นข้อมูลสนับสนุนว่าการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยในการฝึกอบรมครู ทำให้เกิดผลดีได้แก่ การวิจัยของ เวค มีข้อเสนอแนะว่าชุดการสอนรายวิชาย่อยเหมาะสำหรับการจัดฝึกอบรมระยะสั้นครูประจำการ มีเทคนิคการสอน หรือเทคนิคการฝึกอบรม ที่ก่อให้เกิดผลกระทบบในทางบวกค่อนข้างสูง (สุศักดิ์ หลาบมาลา. 2529 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Wade. 1983) สมศักดิ์ ศาสตร์ ทำการวิจัยเพื่อสร้างชุดฝึกอบรมมินิคอร์ส สำหรับใช้สร้างเสริมสมรรถภาพด้านการสอนของครูสอนพระปริยัติธรรม ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมด้านการวางแผนการสอน ความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านวัดผลประเมินผลของครูจากการทดสอบหลังฝึกอบรม สูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมในทางบวกในระดับสูง (สมศักดิ์ ศาสตร์. 2529 : 66 - 71) ท้าย ต้นหยง ได้ทำการสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อพัฒนาการอ่านในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีส่วนคล้ายกับชุดการสอนรายวิชาย่อย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความสนใจในการอ่านมีขนาดอิทธิพลต่อการอ่านสูงมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านในกลุ่มทดลองมีอิทธิพลสูงโดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.09 (ที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 86.0 และความสนใจในการอ่าน มีขนาดอิทธิพลสูงโดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.46 (ที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 92.79) ตามลำดับ (ท้าย ต้นหยง. 2532 : ก) และเคท ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างและหาความเที่ยงตรงของชุดการสอนรายวิชาย่อย สำหรับใช้อบรมครูประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าครูที่ได้รับการอบรมโดยชุดการสอนรายวิชาย่อย มีการพัฒนาทักษะสูงขึ้น 5 ทักษะ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และนักเรียนที่เรียนจากครู ซึ่งได้รับการอบรมด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย มีความสามารถในการใช้คำ เกี่ยวกับการพรรณนาได้ดีขึ้นที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Kate. 1975 : 218 - A)

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงทำการทดลอง พัฒนาชุดการสอนรายวิชาย่อยขึ้น เพื่อใช้ในการฝึกอบรมครู สำหรับเนื้อหาในชุดฝึกอบรมได้เลือกเรื่องการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา รูปแบบที่ 1 ซึ่งเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับใช้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

และ 2 เนื่องจากได้พิจารณาแล้วว่าการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นเรื่องที่มีประโยชน์โดยตรงต่อการเรียนภาษาไทย และวิชาอื่น ๆ ของนักเรียนดังที่เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย กล่าวไว้ ภาษาเป็นกุญแจสำคัญในการที่จะช่วยให้เด็กเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และใช้แสวงหาความรู้ให้กว้างขวาง ลึกซึ้งในวิชาการต่าง ๆ ได้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 15) ซึ่งประโยชน์ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่มีต่อผู้เรียน มีดังนี้คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถพัฒนากระบวนการทางความคิด ได้สนุกสนานกับกิจกรรมการสอนทุกขั้นตอน ได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติโดยเน้นความคิดรวบยอดทางภาษาก่อนเข้าใจเสียงและสัญลักษณ์ ได้มีโอกาสฝึกทักษะต่าง ๆ ในลักษณะบูรณาการ คู่กันเคยกับกระบวนการอ่านที่ถูกต้องเหมาะสมกับการรับรู้ของมนุษย์ มีการทำงานร่วมกัน ฝึกการใช้ประชาธิปไตยแสดงความสามารถเฉพาะตัว เกิดความคิดสร้างสรรค์หลายแบบ คู่กันเคยกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้สอนสามารถจัดซ่อมเสริมให้ผู้เรียนได้หลายกลุ่มและผู้สอนสามารถพัฒนาทักษะการสอนของตนให้ดีขึ้นได้ด้วย (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 24) ประโยชน์ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานี้ เป็นแนวทางที่จะใช้แก้ปัญหาในการพัฒนาการอ่านของนักเรียนส่วนใหญ่ ได้ตรงตามความต้องการของครู เพราะจากข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาส่วนใหญ่อยังบกพร่องในวิชาภาษาไทยทั้งด้านคำศัพท์ การสะกดคำ และการอ่านเอาเรื่อง (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 15 ; อ้างอิงมาจาก กระทรวงศึกษาธิการ. 2523 : 2)

สำหรับผลงานวิจัยที่เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้แก่ การศึกษาวิจัยของ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ซึ่งทำการวิจัยเชิงทดลองพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่เรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาไทยได้ดี โดยมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนในกลุ่มทดลองทำคะแนนในกลุ่มวิชาอื่น ๆ สูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 19) ผลงานวิจัยของนักการศึกษาหลายคน เช่น มัลลิกา ภักดิ์รงค์ นันทรัตน์ ชื่นชนม์ และนฤมล กังวาลไกล ทำการวิจัยเปรียบเทียบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนปรกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ (มัลลิกา ภัคศิณรงค์. 2531 : 104 ; นันทรัตน์ ชื่นชม. 2532 : 96 - 98 ; นฤมล กังวาลไกล. 2534 : 95 - 98)

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งทำการทดลองเพื่อพัฒนาชุดการสอนรายวิชาย่อย เรื่องการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สำหรับฝึกอบบรมครูภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นเรื่องที่ยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัยมาก่อน ผลจากงานวิจัยที่ได้จะนำไปใช้เป็นสื่อการฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาไทย ให้ได้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการสอนภาษาซึ่งเป็นนวัตกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กและถูกต้องตามหลักทฤษฎีการสอนภาษา และจะเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการฝึกอบรมในเรื่องอื่น ๆ อันจะเป็นการแก้ปัญหาและพัฒนาประสิทธิภาพของการฝึกอบรมให้ดีขึ้น นอกจากนี้จะได้เสนอผลงานวิจัยให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการฝึกอบรมครูภาษาไทย เรื่องการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ซึ่งเป็นนโยบายตามแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 7 ต่อไป ซึ่งถ้าสามารถดำเนินการได้ตามที่กล่าว และมีการนำไปใช้อย่างแพร่หลายจะมีผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น และส่งผลกระทบต่อภาระงานของนักเรียนโดยตรง

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อย (Minicourse) ใช้สำหรับฝึกอบบรมครูผู้สอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้น

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการทดลองสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อย เพื่อใช้ฝึกอบบรมครูในการวิจัยครั้งนี้ จะได้นำเสนอให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พิจารณานำชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปใช้ประโยชน์ ในการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ตามแผนงานและนโยบายที่แต่ละหน่วยงานกำหนดไว้ จะเป็นการช่วยลด

ปัญหาของการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้น และช่วยให้โครงการฝึกอบรมครูเรื่องการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่วางไว้

2. ชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในการวิจัยครั้งนี้ จัดเป็นรูปแบบหนึ่งของสื่อที่จะใช้พัฒนาครูด้านการสอนจึงเป็นแนวทางสำหรับนำไปใช้พัฒนาครูในเนื้อหาเรื่องอื่น และด้านอื่นนอกเหนือจากด้านการสอนได้ตามความเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตที่จะทำการทดลองกับครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ซึ่งทำการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และมีที่ตั้งสถานศึกษาอยู่ในเขตจังหวัดราชบุรี
2. ระยะเวลาที่ใช้ทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 เวลาที่ใช้ทดลอง 3 วัน วันละ 7 ชั่วโมง ตลอดการฝึกอบรม 3 วัน ใช้ชุดฝึกอบรม 4 เล่ม
3. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นเนื้อหาวิธีสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ตามหลักสูตรการฝึกอบรมครูในโครงการวิจัยของศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่าน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน แต่ละตอนจบในตัว นำมาสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อย จำนวน 4 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

3.1 เนื้อหาชุดการสอนรายวิชาย่อย ชุดที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ และกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1 ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

3.1.1 ทฤษฎีและหลักการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

3.1.1.1 ทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร (The Communicative Approach)

3.1.1.2 ทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach)

3.1.1.3 ทฤษฎีการสอนอ่าน (The Teaching Reading Approach) ซึ่งยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics)

3.1.2 กระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ตามขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง (อ่านแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา)

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครู และนักเรียน

ขั้นที่ 4 ทำหนังสือเล่มใหญ่

ขั้นที่ 5 เล่นเกมและกิจกรรมเสริมทางภาษาอื่น ๆ

3.2 เนื้อหาชุดการสอนรายวิชาย่อย ชุดที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสอนประเภทวิธีการ และเทคนิคที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพ การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

3.2.1 การสอนประเภทวิธีการ

3.2.2 เทคนิคการใช้คำถามการเสริมต่อการเรียนรู้

3.2.3 การจัดชั้นเรียน ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

3.3 เนื้อหาชุดการสอนรายวิชาย่อย ชุดที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับ กิจกรรมย่อยในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

3.3.1 การใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์

3.3.2 การเล่านิทานประกอบการสอน

3.3.3 บทบาทสมมติ

3.3.4 การใช้เพลงประกอบการสอน

3.3.5 เกมประกอบการสอน

3.4 เนื้อหาชุดการสอนรายวิชาย่อย ชุดที่ 4 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

3.4.1 หลักและวิธีการวัดผลประเมินผล

3.4.2 พฤติกรรมของนักเรียนที่ห้องวัด และประเมินผลในการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษา

3.4.3 วิธีวัดผลประเมินผลการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

3.4.4 รูปแบบของแบบทดสอบวัดผลทางภาษา และตัวอย่างเครื่องมือวัด และประเมินผลเชิงปฏิบัติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอนรายวิชาย่อย (Minicourse) หมายถึง ชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ มีลักษณะเบ็ดเสร็จสมบูรณ์แบบในตัวเองใช้กับผู้เรียนเป็นกลุ่มใช้สื่อและยุทธวิธีการสอนหลายแบบ มีจุดประสงค์ที่ชัดเจน สามารถบรรลุผลการฝึกอบรมได้โดยใช้ระยะเวลาสั้น ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 6 ประการ คือ

1. คำนวณ จุดประสงค์ คำนวณเนื้อหา และวิธีใช้ชุดการสอน
2. กิจกรรมสำหรับผู้เรียน หรือผู้รับการอบรม
3. การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม
4. เนื้อหาเสริมเพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
5. รายละเอียดสำหรับผู้สอนหรือวิทยากร
6. รายละเอียดของวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน กลวิธีการสอนต่าง ๆ ที่ผู้สอน

หรือวิทยากรใช้ในการสอนหรือการอบรม รวมกันอย่างเป็นระบบสะดวกต่อการใช้

องค์ประกอบต่าง ๆ สร้างขึ้นตามวิธีระบบตามหลักกระบวนการเรียนรู้ แต่ละกิจกรรมมีลักษณะเป็นวงจร คือ ปัจจัยป้อนเข้า - กระบวนการ - ผลผลิต (Input - Process - Output) ติดต่อกันเป็นลูกโซ่หลาย ๆ วงจร

2. ประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเรียนรู้จากชุดการสอนรายวิชาย่อยโดยพิจารณาจากคะแนนหลังเรียนตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์รวม และผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ที่กำหนดสัดส่วนไว้ 80/80 มีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวมคิดเป็นร้อยละ มีค่าไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์คิดเป็นร้อยละ มีค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

3. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters) หมายถึง การสอนภาษาที่มุ่งเน้นการให้ปัจจัยข้อและกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษา ทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนอย่างต่อเนื่อง เป็นบูรณาการด้วยตนเอง จากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยยึดสื่อแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นหลัก และใช้สื่อแบบเรียนอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบ การจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมายในการนำรูปแบบภาษาไทยไปใช้สื่อสารได้ในชีวิตประจำวันเป็นหลัก ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนจะจัดตามหลักการพัฒนาภาษาของผู้เรียนในการรับรู้ และเรียนรู้ตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสติปัญญาของผู้เรียน กลวิธีในการสอนจะยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistics) ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) และจิตวิทยาในการเรียนรู้ (Learning Psychology) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางความคิด ซึ่งจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการคือ ความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาโดยการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนได้อย่างอิสระและถูกต้องเหมาะสมตามกาลและเทศะ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการเรียนรู้ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบที่ 1 มีขั้นตอนการสอน

ดังนี้

1. ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
2. ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สถานที่ หรืออภิปราย เกี่ยวกับเรื่อง

อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ

3. เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
4. ทำหนังสือเล่มใหญ่
5. เล่นเกม และกิจกรรมทางภาษาอื่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครูประจำการ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครูประจำการ
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครูประจำการ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนรายวิชาย่อย
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนรายวิชาย่อย
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนรายวิชาย่อย
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครูประจำการ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครูประจำการ

ความหมายของการฝึกอบรมครูประจำการ

สมบูรณ์ ตันยะ ให้ความหมายของการฝึกอบรมครูประจำการหรือการศึกษา ระหว่างประจำการของครูว่า หมายถึง กิจกรรมทั้งหมดที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพคณะครูของ โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นไปได้ทั้งหลักสูตรระยะยาว เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้ เพิ่มคุณวุฒิ และการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นที่ไม่ต้องการคุณวุฒิที่สูงขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ การปรับปรุงคุณภาพของครูประจำการ (สมบูรณ์ ตันยะ. 2524 : 25 - 26)

กูด ได้ให้ความหมาย การฝึกอบรมครูประจำการว่า หมายถึง ความพยายาม ทั้งหลายที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำงานด้านบริการการศึกษา และศึกษานิเทศก์ได้กระทำเพื่อส่งเสริมให้ครู และเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งทำงานอยู่ในโรงเรียนได้เกิดความงอกงามและมีพัฒนาการทางวิชาการ (Good. 1945 : 409)

สรุปได้ว่าการฝึกอบรมครูประจำการหรือการศึกษาระหว่างประจำการของครู หมายถึง การจัดกิจกรรม หรือการดำเนินการ เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนในโรงเรียนเกิดความงอกงามมีพัฒนาการทางวิชาการ หรือมีการปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งอาจดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่บริการการศึกษา ศึกษานิเทศก์และบุคคลอื่น ๆ ตลอดจนคณะครูด้วยกันเอง โดยการดำเนินการทั้งระยะสั้น และระยะยาว การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในส่วนของการฝึกอบรมครูจากการกระทำกิจกรรมทั้งหมดด้วยหลักสูตรระยะสั้นซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงคุณภาพด้านการสอนของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา โดยไม่ต้องการเพิ่มคุณสมบัติ

ความมุ่งหมายของการฝึกอบรมครูประจำการ

สมบูรณ์ ตันยะ ได้กล่าวถึงความมุ่งหมาย ของการฝึกอบรมไว้ว่า คือ การสร้างเสริมสมรรถภาพที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพครู ซึ่งครูยัง ไม่มีหรือมีอยู่บ้างแต่ไม่เพียงพอที่จะทำให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และเป็นการทำให้ครูประจำการมีสมรรถภาพในการเป็นครูด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาของประเทศไทยโดยส่วนรวมต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกมั่นคง และเห็นถึงความก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งจะทำให้ครูมีกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานของตนให้ได้ผลดีที่สุุดอีกด้วย (สมบูรณ์ ตันยะ. 2524 : 26)

สมศักดิ์ ศาสตร์ กล่าวว่า การฝึกอบรมครูมีความสำคัญ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อ การปรับปรุงส่งเสริมให้ครูเป็นผู้มีความสามารถ และพัฒนาสมรรถภาพให้เหมาะสมทันสมัย อยู่เสมอ (สมศักดิ์ ศาสตร์. 2529 : 13)

คัท ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอบรมครูประจำการไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เพื่อเป็นการกระตุ้นให้คณะครู ครูใหญ่ ผู้ตรวจการศึกษา ผู้บริหารและบุคคลอื่น ๆ ในระบบโรงเรียนได้ร่วมกันศึกษาเพื่อแสวงหาทิศทางใหม่ ๆ ทางการศึกษา รวมทั้งการค้นคว้าวิจัยทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในการสอน
2. เพื่อช่วยเหลือครูใหม่ที่จะต้องเผชิญกับงานใหม่ในอาชีพครู

3. เพื่อจัดข้อบกพร่องขั้นพื้นฐานในการเตรียมครูและผู้บริหารเพราะการศึกษาอบรมก่อนประจำการไม่เป็นการเพียงพอต่อการประกอบอาชีพครู
 4. เป็นเครื่องมือของครูและผู้บริหารให้มีทักษะในการแก้ปัญหาและพัฒนาให้เกิดทัศนคติอันพึงปรารถนา รวมทั้งเกิดความสันทัดในความรับผิดชอบต่ออาชีพครู
 5. ช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม และวัฒนธรรมที่กำลังเปลี่ยนแปลงซึ่งมีอิทธิพลต่อการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน
 6. ช่วยให้ครูได้วางแผนและปรับปรุงวิธีการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ
 7. ช่วยให้วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูได้เตรียมการอย่างเหมาะสม ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
 8. เพื่อช่วยเหลือสถานบันการฝึกหัดครูปรับปรุงทักษะในการเป็นครู
 9. ช่วยพัฒนาให้เกิดลักษณะผู้คนที่ดีในโรงเรียน
- (สมบุรณ์ ตันยะ. 2524 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Dutt. 1961 : 12 - 13)

ความสำคัญและความจำเป็นในการฝึกอบรม

สมบุรณ์ ตันยะ กล่าวว่า การจัดให้มีการฝึกอบรมครูประจำการเป็นงานที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องดำเนินการต่อเนื่องกันไปตลอดเวลา เนื่องจากสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับผู้ที่ เป็นครูจะต้องมีการเพิ่มพูนและปรับให้เหมาะสมและทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นครูประจำการที่มีวุฒิปริญญาใด มีความชำนาญ มีประสบการณ์ในการสอนมานานเพียงใดก็ตาม จำเป็นจะต้องมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมในสมรรถภาพด้านที่ตนยังบกพร่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป (สมบุรณ์ ตันยะ. 2524 : 30)

โดยทั่วไป การให้การฝึกอบรมระหว่างประจำการแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นจะมีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่การสร้างเสริมสมรรถภาพในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ภาระกิจที่สำคัญของครูก็คือ การจัดกระบวนการสอนในชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของการศึกษา ดังนั้น สมรรถภาพด้านการสอนของครูจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ สมควรที่จะได้รับการสร้างเสริมให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ (พจน์ สะเพียรชัย. 2523 : 8 - 9)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศไทยก็ได้เห็นความสำคัญของการฝึกอบรมครูโดยระบุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาปีงบประมาณ 2536 ว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเห็นความจำเป็นและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง โดยกำหนดแนวทางในการพัฒนาช่วยเหลือและแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มประสบการณ์ได้อย่างดีที่สุดอันจะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงจัดให้มีการอบรมครูเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและได้จัดดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมโดยจัดทำโครงการอบรมครูเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน 5 กลุ่มประสบการณ์ไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาปีงบประมาณ 2536 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 31/1 - 31/2)

ความสำคัญและความจำเป็นในการฝึกอบรมดังกล่าว สรุปได้ว่า เป็นการเพิ่มพูนและปรับปรุงความรู้ของครูให้เหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางวิชาการ เป็นผลให้สมรรถภาพในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูมีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เห็นว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู และกำลังใช้อยู่ในปัจจุบันและอนาคต

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครูประจำการ

ผลงานวิจัยภายในประเทศ

สมนึก ภัททิยธนี ได้ติดตามผลการฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการที่สำเร็จการศึกษารุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 จากวิทยาลัยครูมหาสารคาม ได้ข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างในลักษณะที่สอดคล้องกัน คือ ต้องการให้ได้เทคนิคการสอนและใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับบทบาทและวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติจริง (สมนึก ภัททิยธนี. 2527 : 34)

สมบูรณ์ ตันยะ ได้กล่าวถึง กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมครูประจำการว่า สามารถแยกออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. **ขั้นสำรวจ** ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยอาจจะใช้การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร หลักการและรูปแบบของการฝึกอบรม ครูประจำการ ปัญหาและความต้องการของครูประจำการ ฯลฯ หรือใช้การสำรวจปัญหาและความต้องการของครูประจำการโดยการสอบถามจากครูประจำการ และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ โดยตรง ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบของการใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบหรือการสัมภาษณ์ก็ได้ ในบางครั้งผู้วิจัยจะใช้ทั้งสองวิธีการประกอบกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. **ขั้นพัฒนาหลักสูตร** เมื่อผู้วิจัยดำเนินการสำรวจข้อมูลพื้นฐานตามที่ต้องการได้แล้ว ผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้จากการสำรวจนั้นมาเป็นหลัก หรือเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมครูประจำการขึ้นมา การดำเนินการขั้นนี้ ผู้วิจัยอาจจะพัฒนาเพียงรูปแบบหรือโครงร่างของหลักสูตรเท่านั้น หรืออาจจะพัฒนาต่อไปจนได้รายละเอียดของหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้
3. **ขั้นประเมินผลหลักสูตร** งานที่สำคัญอีกประการหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ก็คือ การประเมินผลหลักสูตรที่สร้างขึ้นว่าถูกต้อง เหมาะสมเพียงใด นำมาใช้ปฏิบัติได้ผลอย่างไร ควรจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไรหรือไม่ ซึ่งอาจจะใช้การประเมินผลโดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ หรือผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมครูประจำการ นอกจากนั้นอาจจะประเมินผลโดยการนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นไปทดลองใช้ฝึกอบรมครูประจำการจริง ๆ แล้วพิจารณาจากผลการทดลองใช้ก็ได้ (สมบูรณ์ ตันยะ. 2524 : 48)

ผลงานวิจัยต่างประเทศ

คัสโลว์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมครูประจำการตามเอกสารในช่วงปี ค.ศ. 1959 - 1969 และได้ให้ข้อคิดว่า การจัดการฝึกอบรมครูประจำการนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงมนุษย์สัมพันธ์ กระบวนการเรียนการสอน การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา การประเมินผลตนเองและการปรับปรุงตนเอง (Kaslow. 1970 : 1117 - A)

อาซิเนียกา ได้ทำการวิจัยการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมครูประจำการและได้สรุปผลการวิจัยว่า การจัดโปรแกรมการฝึกอบรมครูประจำการอย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากครูจะได้รับความรู้ด้านทฤษฎี และเข้าใจแนวคิดทางการศึกษาแล้วยังทำให้ครูเกิดทักษะ และต้องนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการสอน และเมื่อครูได้รับสิ่งใหม่ ๆ จากโปรแกรมที่จัดให้แล้วจะปรับปรุงพฤติกรรมในการสอนเสียใหม่ ซึ่งมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน (Arciniega. 1972 : 1052 - A)

เพนเบอร์ก ได้ทำการวิเคราะห์โครงสร้างของการฝึกอบรมครูประจำการ และให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. การฝึกอบรมครูประจำการควรปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของครูแต่ละคน
2. ควรมีการประเมินความต้องการและความสนใจของครูเป็นรายบุคคล
3. ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการฝึกอบรม
4. ควรมีการกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะของการฝึกอบรม
5. จุดมุ่งหมายเฉพาะของการฝึกอบรมควรอยู่ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
6. ควรให้บริการจากอาจารย์ที่ปรึกษาและบุคลากรอื่น ๆ
7. ครูควรได้รับการตอบแทนทางการเงินในการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่อยู่นอกเวลาปฏิบัติงานตามปกติ
8. ควรนำเทปบันทึกภาพมาใช้ในการฝึกอบรมครูประจำการ เพื่อให้ครูได้ประเมินผลตนเองในการสอนแบบจุลภาค
9. ควรมีการประเมินผลโครงการ
10. การประเมินผลโครงการควรให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
11. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูประจำการเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็ก

(Feinberg. 1974 : 3561 - A)

นิโคลสัน ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบของการฝึกอบรมครูประจำการ โดยได้เสนอรูปแบบของการฝึกอบรมครูประจำการที่ประกอบด้วยโปรแกรมย่อย ๆ 6 โปรแกรม คือ

1. การประเมินความต้องการ
2. การตระหนักในความจำเป็นและการให้การสนับสนุน
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การนำไปใช้
5. การประเมินผล
6. การเผยแพร่

สำหรับโปรแกรมย่อยเกี่ยวกับการประเมินความต้องการ นิโคลสัน ได้พัฒนาขึ้นมา จากความคิดเห็นของครูประจำการระดับประถมศึกษาในเมือง ดี เคลป์ รัฐจอร์เจีย จำนวน 438 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่สร้างขึ้นตามแบบของลิเคิร์ต สอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูผู้ตอบ เจตคติต่อการฝึกอบรมครูประจำการ วิธีการที่ใช้ในการ ฝึกอบรมครูประจำการและเรื่องที่ใช้ในการฝึกอบรมครูประจำการ

นอกจากนั้น นิโคลสัน ยังได้เปรียบเทียบความต้องการของครูประถมศึกษาใน ตัวแปรเกี่ยวกับ อายุ เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า เพศ และ ประสบการณ์ในการทำงานมีผลต่อความต้องการฝึกอบรมครูประจำการ และครูที่มีประสบการณ์มาก เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการฝึกอบรมน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย (Nicholson. 1977 : 4101 - A)

จากผลงานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศที่ศึกษา การค้นพบของงานวิจัยแต่ละเรื่อง จะมีลักษณะที่ชี้ให้เห็นขั้นตอน โครงร่างการฝึกอบรมครู ตลอดจนข้อควรคำนึงในการจัดฝึกอบรม อันจะเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้อย่างมากเพราะเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมครูผู้สอน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนรายวิชาย่อย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนรายวิชาย่อย

ความหมายของชุดการสอนรายวิชาย่อย

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้ให้ความหมาย ชุดการสอนรายวิชาย่อย ว่าเป็น ชุดการสอนหรือชุดการอบรมสำหรับรายวิชาหนึ่ง ๆ ซึ่งมีความยืดหยุ่นและจบสมบูรณ์ในตัวเอง โดยเน้นวิธีการเชิงระบบ มีวัตถุประสงค์ชัดเจน และมีขั้นตอนการดำเนินการสอนที่สอดคล้อง

กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ให้บรรลุเป้าหมายได้ ภายในระยะเวลาสั้น ๆ เช่น 2 - 3 วัน หรือ 4 - 8 ชั่วโมง โดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยเสริม ในการวางแผนการสอนจะเน้นการจัดกิจกรรม ในลักษณะปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียนเป็นกลุ่ม โดยใช้สื่อทัศนูปกรณ์สื่อการเรียน และกลวิธีการสอนหลายแบบ ผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสอน และควบคุมกิจกรรมดังกล่าวให้เป็นไปตามกิจกรรมการสอนที่วางไว้ ชุดการสอนรายวิชาย่อยมิได้จัดเป็นชุดเพื่อการศึกษา เป็นรายบุคคลหรือเป็นหน่วยย่อยของรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะแต่จะเน้นที่การจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม และการจัดบทเรียนที่จับสมบูรณ์ในตัวเอง (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย.

2529 : 113 - 116)

บุญชม ศรีสะอาด เรียกว่า ชุดการสอนมินิคอร์ส และให้ความหมายว่าเป็นชุดการสอนที่พัฒนามาจากบทเรียนโมดูล มีลักษณะที่สำคัญ คือเป็นชุดการสอนที่เบ็ดเสร็จสมบูรณ์ในตัว ใช้สำหรับเรียนหรือสอนเนื้อหาหนึ่งในช่วงเวลาไม่กี่ชั่วโมง ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะในการใช้ จุดประสงค์ของบทเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนและผู้สอน สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ตลอดจนเอกสารสำหรับผู้สอนและผู้เรียน (บุญชม ศรีสะอาด. ม.ป.ป. : 170)

ศูนย์พัฒนาการสอนแห่งมหาวิทยาลัยแมคควอรี ได้อธิบายชุดการสอนรายวิชาย่อยว่าเป็นโครงการเรียนที่มีเนื้อหาจบในตัวเอง สามารถใช้ได้กับผู้เรียนเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล โดยทั่วไปการเรียนรู้ในชุดการสอนรายวิชาย่อยอาศัยยุทธวิธีสอนหลายรูปแบบ มีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน และรัดกุม ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนได้ในระยะเวลาอันสั้นและรัดกุม ปกติจะใช้เวลาเพียง 1 วัน หรือน้อยกว่า (Centre of Advancement of Teaching (C.A.T.) Macquarie University. 1980 : Introduction)

อาเพต ได้ให้ความหมายว่า ชุดการสอนรายวิชาย่อย คือ รายวิชาย่อยที่ยืดหยุ่นได้ และเนื้อหาจบสมบูรณ์ในตัวเองหรือเป็นการฝึกงานในกลุ่ม การเรียนรู้ใช้สื่อและยุทธวิธีหลายอย่างพร้อมกันมีจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการเรียนได้ในระยะเวลาสั้นภายใน 2 - 3 วัน หรือน้อยกว่านี้ (APEID. 1982 : 4)

ความหมายของชุดการสอนรายวิชาย่อยหรือชุดการสอนมินิคอร์ส กล่าวโดยสรุป หมายถึง ชุดการสอนที่มีการจัดเนื้อหาใหม่ให้สั้น และกระชับ มีลักษณะตอบสนองความต้องการของผู้เรียน จบสมบูรณ์ในตัวเอง ใช้ระยะเวลาในการเรียนการสอนสั้น มีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนส่งเสริมกิจกรรมของผู้เรียนจากสื่อ และยุทธวิธีหลายแบบ และเน้นการสอนเป็นกลุ่มมากกว่ารายบุคคล ชุดการสอนรายวิชาย่อยนั้นนักวิชาการหลายคน เช่น ยุกดี แก้วรักษา และ รัตนา สนิมทอง เรียกว่า ชุดการสอนจุลบท

วิวัฒนาการของชุดการสอนรายวิชาย่อย

เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์ กล่าวว่า ชุดการสอนรายวิชาย่อยได้รับการพัฒนามาจากแนวความคิดของการสร้างบทเรียนโมดูล (Instructional Module) ซึ่งเป็นบทเรียนที่มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวเอง เมื่อประมาณ พ.ศ. 2513 เป็นต้นมา ในตอนต้น พ.ศ. 2513 นั้น รายวิชาต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาเป็นบทเรียนโมดูล เพื่อแยกหน่วยการเรียนรู้ออกไปให้มีลักษณะจบสมบูรณ์ในตัวเอง และยืดหยุ่นได้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความต้องการ และตามความสามารถการจัดการเรียนการสอนในลักษณะ เป็นบทเรียนโมดูลเริ่มทำกันแพร่หลายจากรูปแบบง่าย ๆ ไปจนถึงรูปแบบที่มีการใช้สื่อผสม หรือสื่อสัมพันธ์ต่าง ๆ มากมาย จุดมุ่งหมายในการพัฒนาบทเรียนโมดูลดังกล่าว ก็เพื่อนำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองเป็นหลัก ในตอนกลาง พ.ศ. 2513

แนวความคิดในการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนโมดูล ได้รับการพัฒนาโดยเน้นการจัดการเรียนการสอนเป็นรายวิชาให้จบสมบูรณ์ในตัวเอง โดยไม่ต้องจัดเป็นเพียงหน่วยการเรียนรู้หนึ่ง ๆ เท่านั้น และไม่เน้นการเรียนรู้เป็นรายบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการเรียนรู้จากการทำงานเป็นกลุ่ม กิจกรรมการเรียนการสอนจะใช้เวลานั้น ๆ ประมาณ 2 - 3 วัน หรือ 4 - 8 ชม. ในช่วงระยะเวลาตัวเองที่เกิดการจัดการเรียนการสอน ซึ่งรวมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในระยะเวลาสั้น ๆ และพัฒนามาเป็นชุดการสอนรายวิชาย่อย โดยมีความแตกต่างจากบทเรียนโมดูล ในกรณีที่ชุดการสอนรายวิชาย่อยนั้น ผู้สอนจะเป็นผู้ใช้ชุดการสอนกับผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมเป็นกลุ่ม แต่บทเรียนโมดูลผู้เรียนจะเป็นผู้ใช้สื่อการเรียนเป็น

รายบุคคลโดยมีผู้สอนเป็นผู้ควบคุม และคอยให้ความช่วยเหลือ นอกจากนี้แล้วชุดการสอนรายวิชา
ย่อย มิได้จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ แต่จะเป็นรายวิชาย่อยที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เด่นชัด และมี
กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกันภายในระยะเวลาสั้น ๆ การเรียนการสอนจะจบสมบูรณ์
ในตัวเองได้ทันที การจัดกิจกรรมจะเน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อยโดยใช้
วัสดุทัศนูปกรณ์สื่อการเรียนและกลวิธีการสอนหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์
การเรียนรู้ และเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาสั้น ๆ ที่กำหนดไว้ ชุดการสอน
รายวิชาย่อยที่ได้พัฒนาจากบทเรียนไมโครลีนีมีส่วนประกอบ 6 ส่วน ดังนี้

1. คำนำ จุดมุ่งหมาย คำแนะนำ และวิธีใช้ชุดการสอน
2. กิจกรรมสำหรับผู้เรียน หรือผู้รับการอบรม
3. การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือผู้เข้ารับการอบรม
4. เนื้อหาเสริมเพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
5. รายละเอียด (คู่มือดำเนินการ หรือแผนการสอน) สำหรับผู้สอน หรือ

วิทยากร

6. รายละเอียดของวัสดุทัศนูปกรณ์ สื่อการเรียน กลวิธีการสอนต่าง ๆ ที่ผู้สอน
หรือวิทยากรใช้ในการดำเนินการสอน หรือการอบรม (เสาวลักษณ์ รัตนะวิชัย. 2529 :
113 - 114)

ลักษณะของชุดการสอนรายวิชาย่อย

เสาวลักษณ์ รัตนะวิชัย ได้กล่าวอีกว่า ชุดการสอนรายวิชาย่อยที่ดี ควรมีลักษณะ
ดังต่อไปนี้

1. ตอบสนองความต้องการเฉพาะเรื่อง ชุดการสอนรายวิชาย่อยแต่ละชุด
จะสร้างให้สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะเรื่อง โดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ
มาประกอบ
2. จบสมบูรณ์ในตัวเอง ชุดการสอนรายวิชาย่อยแต่ละชุดจะจบสมบูรณ์ในตัวเอง
และไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับรายวิชาอื่น ๆ

3. ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ ชุดการรายวิชาย่อย ไม่ควรใช้เวลาเกิน 1 วัน ควรใช้เวลาประมาณ 4 - 8 ชั่วโมง ในแต่ละชุดการสอนอาจแบ่งเป็นระยะเวลาย่อย ๆ เช่น สอนครั้งละ 2 ชั่วโมง หรือ 4 ชั่วโมง จนกว่าจะครบจำนวนชั่วโมงที่กำหนดไว้ เป็นต้น
4. มีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน เนื่องจากชุดการสอนรายวิชาย่อยแต่ละชุด จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาสั้น ๆ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละชุด จึงจำเป็นต้องชัดเจน และสามารถประเมินผลได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด
5. มุ่งการฝึกทักษะ รูปแบบของชุดการสอนรายวิชาย่อย จำเป็นต้องจัดให้เหมาะสมกับการฝึกทักษะต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย การใช้คำถามในชั้นเรียน การใช้สื่อทัศนูปกรณ์หรือการวางรูปแบบการประเมินการสอน เป็นต้น
6. เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ชุดการสอนรายวิชาย่อยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม ซึ่งมีความรู้ และประสบการณ์ที่แตกต่างกันได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันด้วย
7. มีกิจกรรมการเรียนหลายรูปแบบ ชุดการสอนรายวิชาย่อยแต่ละชุด จะใช้กลวิธีการสอนหลายรูปแบบ เพื่อให้เหมาะสม และสามารถช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายได้ในระยะสั้น ๆ การจัดกิจกรรมอาจจัดได้หลายลักษณะ เช่น การระดมพลังสมอง การศึกษาจากสื่อแบบต่าง ๆ การจัดกลุ่มและเปลี่ยนกลุ่มผู้เรียนใหม่ เพื่อให้ได้ประสบการณ์ในหลายลักษณะ เป็นต้น
8. มีสื่อการสอนหลายประเภท ชุดการสอนรายวิชาย่อยทุกชุดจะใช้สื่อการสอนหลายประเภทเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว และอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการสอนดังกล่าว ได้แก่ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ วีดีโอ ภาพยนตร์ สไลด์เทป เทปเสียง แผ่นโปสเตอร์ รูปภาพ เป็นต้น
9. กำหนดโครงสร้างไว้อย่างแน่นอน ชุดการสอนรายวิชาย่อยแต่ละชุดมีวิธีในการสอนและสื่อการสอนหลายประเภท การวางแผน หรือ วางโครงสร้างในการเตรียมชุดการสอนรายวิชาย่อยดังกล่าวจึงจำเป็นต้องละเอียดรอบคอบ ในการจัดขึ้นต่อนักกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับระยะเวลา ประมาณกิจกรรมละ 15 - 30 นาที เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้อง

คำนึงถึงเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ว่า กิจกรรมดังกล่าวครอบคลุมเนื้อหา และสามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ตามที่ระบุไว้ หรือไม่

10. จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมของชุดการสอนรายวิชาย่อยแต่ละชุด ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดสร้างสรรค์ของตนอย่างอิสระ

11. มีกลวิธีที่ผู้สอนสามารถตรวจกิจกรรมที่ใช้ได้ เพื่อพัฒนาการสอนของผู้สอน ชุดการสอนรายวิชาย่อยแต่ละชุด จึงควรมีกิจกรรมสำหรับผู้สอน ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้สอนสามารถ ทบทวน และวิเคราะห์กลวิธีการสอนต่าง ๆ ที่ใช้ด้วย

12. มีกลวิธีการสอนต่าง ๆ ที่สามารถนำมาปฏิบัติได้เป็นตัวอย่างได้ กลวิธีใน ชุดการสอนรายวิชาย่อยอาจจะเป็นตัวอย่างของทักษะ หรือ กระบวนการพิเศษที่ผู้เรียน หรือ ผู้เข้าอบรมจะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้

13. มีการประเมินผล ในชุดการสอนรายวิชาย่อยควรมีข้อมูลย้อนกลับของผู้เรียน เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการเรียนการสอนผู้เรียนอาจใช้เวลาเพียง 5 นาที ตอบแบบสอบถาม ที่จัดเตรียมไว้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนงานต่อไป

14. มีการติดตามผลการเรียนของผู้เรียน ผู้สอนควรให้ความช่วยเหลือแนะนำ แก่ผู้เรียนในปัญหา ที่อาจเกิดขึ้นจากการเรียนในขณะที่กำลังใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย

15. มีการออกแบบอย่างเป็นระบบ ชุดการสอนรายวิชาย่อยสร้างขึ้นโดยยึดทฤษฎี พฤติกรรมนิยมซึ่งเน้นการให้สิ่งเร้า และการตอบสนอง และอาศัยเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นหลัก กล่าวคือ จำเป็นต้องกระทำอย่างมีระบบ ด้วยระบบวงจร ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยป้อน กระบวนการ ผลที่ได้รับและข้อมูลย้อนกลับ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2529 : 114 - 115)

ขั้นตอนการสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อย

ชุดการสอนรายวิชาย่อยมีพื้นฐานการสร้างจากรูปแบบเทคโนโลยีทางการศึกษาในขั้นแรก ของการสร้างใช้ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ โดยนักเทคโนโลยีทางการศึกษา มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

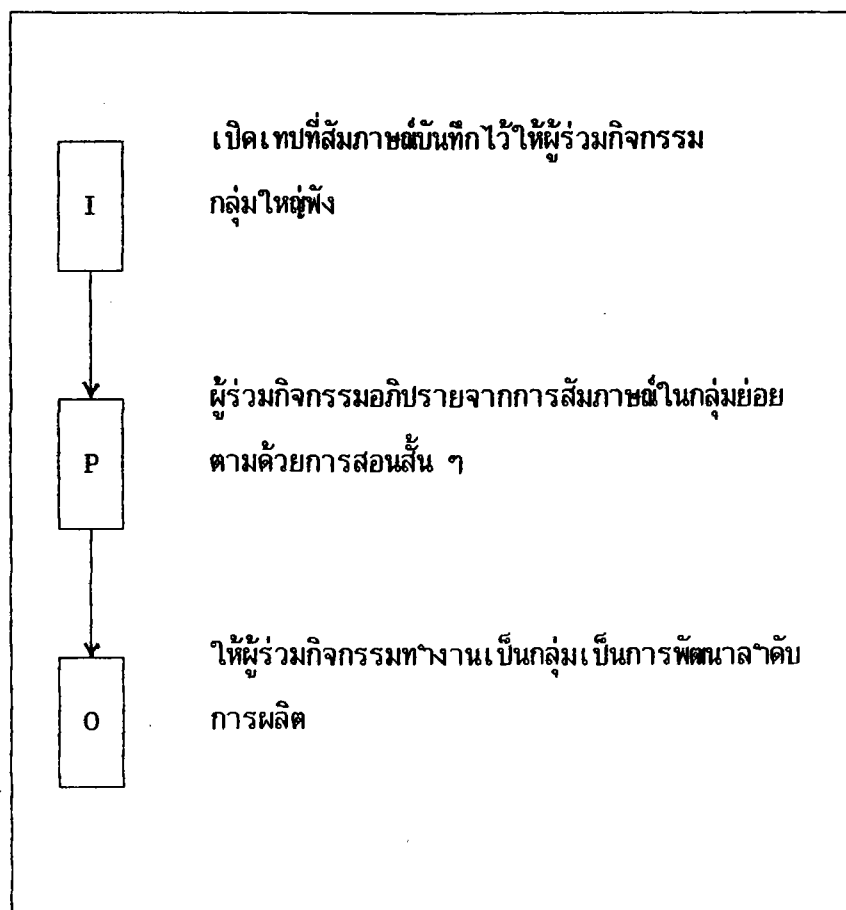
ตาราง 1 ขั้นตอนการพัฒนาชุดการสอนรายวิชาย่อยตามทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ

	กระบวนการและขั้นตอนตามระบบของ ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ	คำอธิบายประกอบ
1	กำหนดความต้องการและความจำเป็น	ความต้องการและความจำเป็น คือสิ่ง ที่ได้จากความต้องการ และปัญหาที่ วิเคราะห์แล้ว ซึ่งจะเป็นหลักการและ เหตุผลของการสร้าง โครงสร้างของ รายวิชาย่อย
2	กำหนดกลุ่มเป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย คือผู้รับบริการของรูปแบบ นี้ ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องจะหาความรู้ เพิ่มเติม
3	กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไป	วัตถุประสงค์ทั่วไปต้อง เจาะเจาะจง และชัดเจนตรงกับความต้องการและ ความจำเป็นจึง เกิดประโยชน์
4	กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ	วัตถุประสงค์เฉพาะทุกข้อจะต้อง เป็น วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถ ปฏิบัติและวัดได้
5	สำรวจความเป็นไปได้ของทรัพยากร สื่อและข้อมูล	ทรัพยากร สื่อ ข้อมูลและเอกสาร ประกอบต่าง ๆ มีความจำเป็นที่สุด ต้องใช้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
6	การเขียนโครงสร้าง	โครงสร้างจะต้องมีกำหนดเวลาที่ แน่นอน แต่ละกิจกรรมเป็นไปตาม

ตาราง 1 (ต่อ)

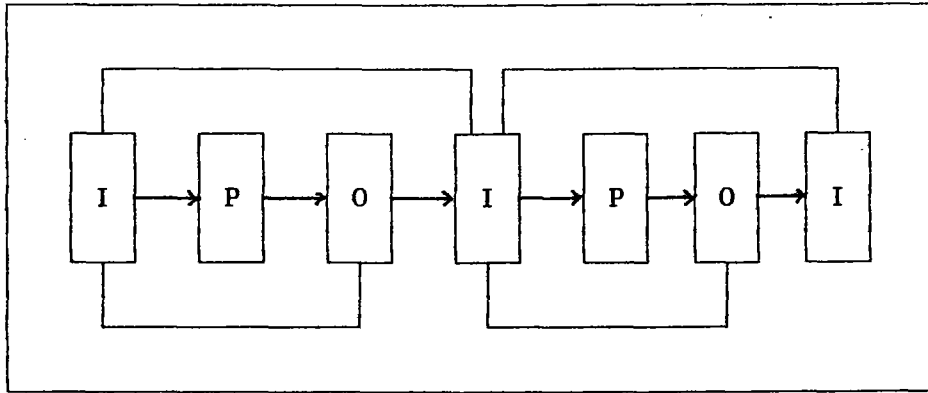
	กระบวนการและขั้นตอนตามระบบของ ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ	คำอธิบายประกอบ
7	การพัฒนากิจกรรมและสื่อประกอบตาม โครงสร้าง	วัตถุประสงค์ที่ระบุไว้แต่ละข้อและ มีปัจจัยป้อน กระบวนการและผลผลิต ครบวงจรต่อเนื่องกันไปอย่างชัดเจน ในการพัฒนากิจกรรมตามโครงสร้าง ควรประกอบไปด้วย 1. คำอธิบายรายวิชา 2. คู่มือดำเนินกิจกรรมสำหรับครู 3. รายละเอียดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน 4. เอกสารประกอบความรู้ 5. การประเมินผลและเครื่องมือ 6. สื่อที่ใช้ประกอบ
8	การทดลอง	เนื่องจากกลุ่มผู้เรียนมาจากที่ต่างกัน การทดลองควรทำหลายครั้ง เพื่อจะ ได้ข้อมูลที่เชื่อมั่นได้พอสมควร
9	การปรับปรุงแก้ไข	ขั้นตอนนี้เป็นสิ่งทำได้ยาก แต่จำเป็นต้องทำอย่างยิ่ง เพื่อการพัฒนาทาง คุณภาพ และผลสัมฤทธิ์ของการเรียน การสอน รูปแบบจึงควรอยู่ในลักษณะ ที่สามารถปรับปรุงและแก้ไขได้ ตลอดเวลา

ในการสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อยต้องใช้พื้นฐานของเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยใช้ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมทุกโปรแกรมการเรียนรู้จะเสนอกิจกรรมในลักษณะของปฏิริยาลูกโซ่การเร้า และตอบสนอง โดยการตอบสนองแต่ละครั้งทำให้เกิดแรงเสริม เช่น ความพอใจต่อตนเอง การยอมรับในกลุ่ม การวิจารณ์ทางบวกจากผู้สอน และอื่น ๆ วงจรของชุดการสอนรายวิชาย่อย ตามวิธีระบบ มีลักษณะดังแผนภูมิภาพประกอบ ดังนี้

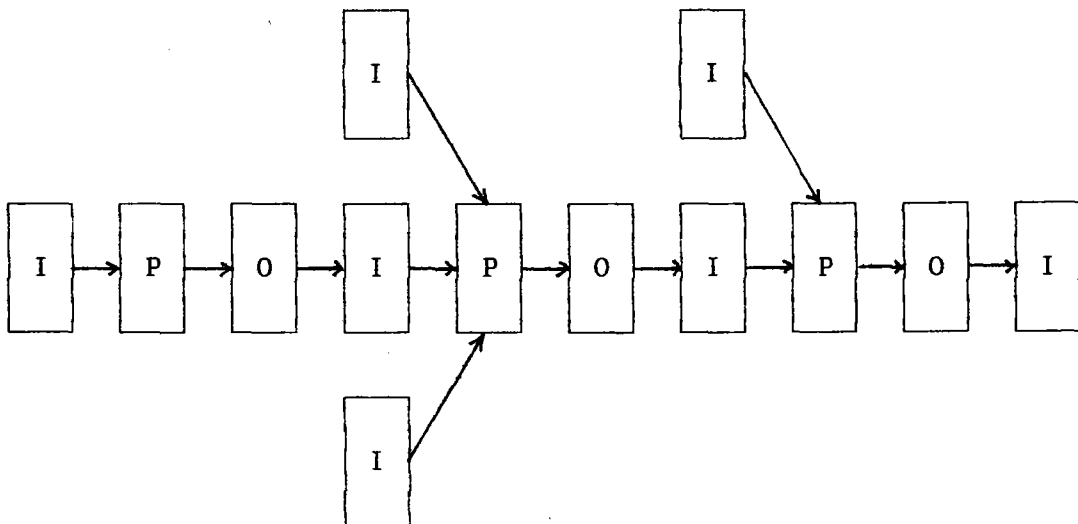
ภาพประกอบ 1 วงจร I - P - O ของกิจกรรมชุดการสอนรายวิชาย่อย

วงจร Input → Process → Output เชื่อมโยงกันเป็นเส้นตรง
 แต่ครั้งจะมีผลกับ Input ในชุดนั้นและในวงจรต่อไปนี้ ภาพประกอบ 2

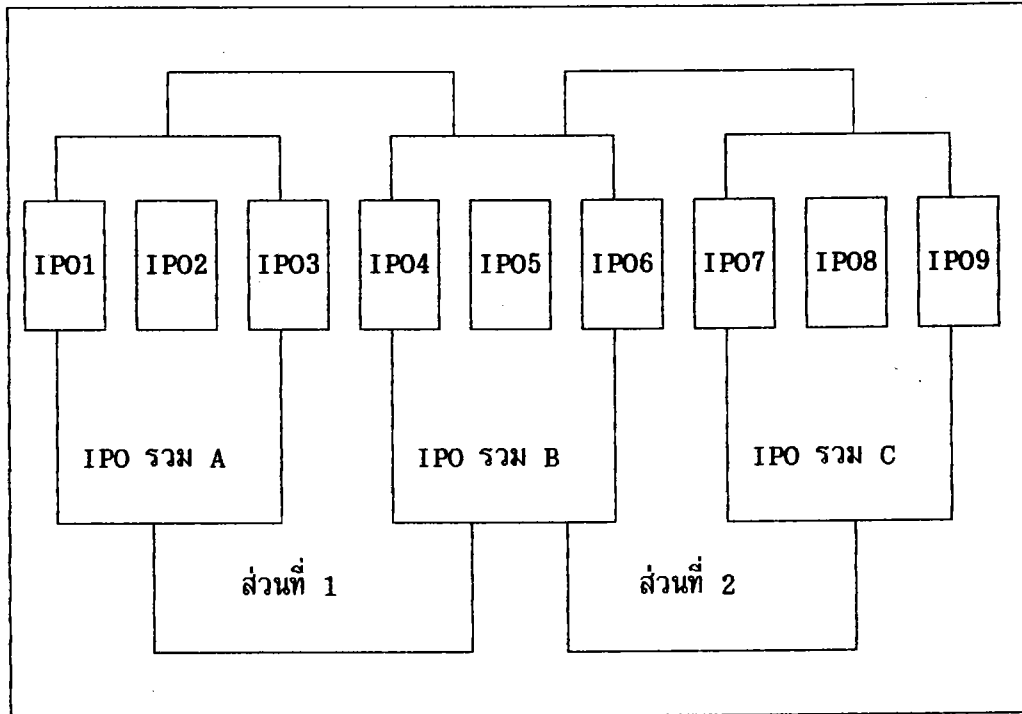
ภาพประกอบ 2 วงจร I - P - O ในชุดการสอนรายวิชาย่อย

ในบางโปรแกรม วงจรหนึ่งอาจมีขบวนการในส่วนของ Input ตั้งแต่ 2 หรือมากกว่า
 ก็ได้ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 วงจร I - P - O ที่มี I มากกว่า 1

รูปแบบ I - P - O อาจซับซ้อนขึ้น เรียกว่า "วงจรพิเศษ" โดยในแต่ละวงจรเป็นตัวเชื่อมโยงไปใน I - O (อาจเท่ากับปฏิสัมพันธ์ ใช้ เร้า - สนอง) ตามปกติส่วนที่หนึ่งจะตอบสนองต่องานในขั้นแรก คือ I และส่วนที่ 2 คือ O ของแต่ละโปรแกรม ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 วงจร I-P-O รวมของโปรแกรมชุดการสอนรายวิชาย่อย

ชุดการสอนรายวิชาย่อยส่วนใหญ่ประกอบด้วย 4 - 5 วงจร ในเวลา 8 ชั่วโมง แต่ไม่น้อยกว่า 4 ชั่วโมง และไม่เกิน 9 ชั่วโมง (APEID. 1982 : 9 - 14)

การทดสอบประเมินผลชุดการสอน

เมื่อผลิตชุดการเรียนการสอนแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพ เพื่อเป็นหลักประกันว่า ชุดการเรียนการสอนนี้มีคุณค่าที่จะนำไปสอน ในการทดสอบนี้ อาศัยการทดลองโดยมีลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. ทดลองกับผู้เรียนแบบเดี่ยว (1:1) คือการทดลองใช้กับผู้เรียน 1 คน ซึ่งมีระดับความรู้ความสามารถอ่อน ปานกลาง และเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบนี้จะได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก

2. ทดลองกับผู้เรียนเป็นกลุ่ม (1:1) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6 - 10 คน ทั้งผู้เรียนเก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อแล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ซึ่งคะแนนของผู้เรียนเพิ่มขึ้นเกือบเท่าเกณฑ์

3. ทดลองสนาม (1:100) เป็นการทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น 40 - 100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงแก้ไข ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ต่ำกว่าเกณฑ์ได้ไม่เกิน 2.5% (ฉลองชัย สุรวัดตนบุรณ์. 2528 : 214 - 215 ; ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2528 : 496)

ดังนั้น ในการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพ จึงเกิดแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนหรือสื่อหลายแนวด้วยกัน บางแนวคิดอาจใช้เกณฑ์พัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก บางแนวคิดอาจใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ โดยเฉลี่ย บางแนวคิดอาจใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนทดสอบหลังเรียน โดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งกลุ่มกับคะแนนทดสอบหลังเรียน โดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งกลุ่มในแต่ละจุดมุ่งหมาย แนวคิดดังกล่าวมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนอันมีรายละเอียดดังนี้

1. เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ โดยเฉลี่ย โดยประเมินผลพฤติกรรมต่อเนื่องซึ่งเป็นกระบวนการกับพฤติกรรมขั้นสุดท้ายซึ่งเป็นผลลัพธ์ กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1/E_2 หมายความว่า จะต้องกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานหรือประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด (E_1) ต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการสอนหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด (E_2) สูตรการคำนวณ E_1/E_2 มีดังนี้

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

โดยที่

E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัด และ/หรือประกอบกิจกรรมการเรียนในระหว่างเรียน

$\sum X$ หมายถึง คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกหัด และ/หรือประกอบกิจกรรมการเรียนซึ่งมีลักษณะเป็นการวัดผลเป็นระยะ ๆ (Formative Evaluation)

N หมายถึง จำนวนผู้เรียน

A หมายถึง คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด และ/หรือกิจกรรมการเรียนทุกชั้นรวมกัน

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

โดยที่

E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน และ/หรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน

$\sum F$ หมายถึง คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทดสอบหลังเรียน และ/หรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นการวัดผลสรุปรวม (Summative Evaluation)

N หมายถึง จำนวนผู้เรียน

B หมายถึง คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน และ/หรือกิจกรรมหลังเรียน

(ทดลองชัย สุรวัฒนบุรณ. 2528 : 214)

2. เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์รวมและผลลัพธ์เฉพาะจุดมุ่งหมายเป็นการประเมินผลพฤติกรรมขั้นสุดท้าย โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหลังเรียน เกณฑ์ที่ใช้คือ E_1/E_2 อาจเท่ากับ 80/80 หรือ 90/90 หรืออื่น ๆ อีกรักก็ได้ แต่ถ้ากำหนดเกณฑ์ไว้ต่ำเกินไปอาจทำให้ผู้ใช้บทเรียนไม่เชื่อถือในคุณภาพของบทเรียน ในที่นี้ผู้เขียนเสนอให้ใช้เกณฑ์ E_1/E_2 เท่ากับ 80/80 เพราะเป็นเกณฑ์ที่ไม่ต่ำหรือสูงจนเกินไป และเป็นเกณฑ์ที่นิยมใช้กันมากเกณฑ์หนึ่งในปัจจุบัน การหาค่า E_1 และ E_2 อาจใช้วิธีการคำนวณหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$E_1 = \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

โดยที่ E_1 หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวมโดยคิดเป็นร้อยละ
 \bar{X} หมายถึง คะแนนสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมด
 A หมายถึง คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

$$E_2 = \frac{\bar{F}}{P} \times 100$$

โดยที่ E_2 หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดมุ่งหมายเป็นร้อยละ
 \bar{F} หมายถึง คะแนนสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมดในแต่ละจุดมุ่งหมาย
 P หมายถึง คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียนในแต่ละจุดมุ่งหมาย

(อรพรรณ พรสีมา. 2530 : 130 - 131)

เกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนที่ผลิตได้นั้น กำหนดได้ 3 ระดับ คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีค่าเกิน 2.5% ขึ้นไป
2. เท่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนเท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5%
3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการเรียนการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5 % ถือว่ายังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้ (ฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ. 2528 : 215)

3. เกณฑ์พัฒนาการของผู้เรียน หมายถึงความก้าวหน้าของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาบทเรียนหรือชุดการเรียน โดยพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและคะแนนสอบหลังเรียน และพิจารณาว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าเพียงใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความแตกต่างระหว่างคะแนนทั้งสองชุดนั้นมีนัยสำคัญที่ระดับใด ระดับนัยสำคัญที่จัดว่าใช้ได้ ต้องไม่ต่ำกว่า 0.05 โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้คือ

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N(N-1)}}$$

โดยที่	$\sum D$ หมายถึง	ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนแต่ละคน
	N หมายถึง	จำนวนผู้เรียน
	$\sum D^2$ หมายถึง	ผลรวมของกำลังสองของความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนแต่ละคน
	df เท่ากับ	$N - 2$

นำค่าที่ได้จากการคำนวณไปตรวจสอบในตารางการทดสอบ (t-test) ถ้าค่าที่ได้จากการคำนวณมากกว่าค่าที่ได้จากตาราง (ไม่คิดเครื่องหมายติดลบ) ย่อมแสดงว่าชุดการเรียนการสอนหรือสื่อนี้มีคุณภาพและช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง (อรพรรณ พรลีมา. 2530 : 129 - 130)

การสร้างชุดการสอนจะมีประสิทธิภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้หรือไม่นั้น จากข้อมูลที่ศึกษาชี้ชัดว่าสามารถพิจารณาได้จากผลการทดสอบหาประสิทธิภาพที่ผู้ผ่านการศึกษาจากชุดการสอนเป็นผู้ทำ ซึ่งมีผู้เสนอแนวทางในการหาประสิทธิภาพไว้ ดังกล่าวข้างต้น แนวทางในแต่ละวิธีจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีหาประสิทธิภาพของชุดจูลบที่สร้างขึ้น โดยยึดหลักการพิจารณาจากคะแนนสอบหลังเรียนซึ่งเป็นการประเมินผลขั้นสุดท้ายตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์รวม และผลลัพธ์เฉพาะจุดมุ่งหมาย ของอรพรรณ พรลีมา เนื่องจากเป็นวิธีการที่สามารถวัดประสิทธิภาพได้ทั้งภาพรวมในลักษณะกว้างและวัดส่วนย่อยเป็นรายจุดประสงค์ ทำให้ได้ผลการวัดที่ชัดเจน นำข้อมูลที่ได้มาเป็นเครื่องตัดสินใจได้ โดยไม่ต้องใช้วิธีการอื่นมาประกอบให้เกิดการซ้ำซ้อนอีก

ประโยชน์ของชุดการสอนรายวิชาย่อย

เมเยอร์ กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้อย่างคล่องแคล่ว และรับรู้ข้อมูลย้อนกลับได้ทันทีชุดการสอนรายวิชาย่อยจึงถูกสร้างขึ้นตามหลักการดังกล่าวนี้ ดังนั้นผู้เรียนจะสัมฤทธิ์ผลในชุดการสอนรายวิชาย่อยได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนสนองต่อกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากที่สุด การตอบสนองต่อกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น อาจเกิดได้หลายรูปแบบด้วยกันโดยอ่านรายละเอียดต่าง ๆ ของชุดการสอนรายวิชาย่อย เช่นวัตถุประสงค์ กิจกรรมของชุดการสอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ว่าส่วนใดบ้างที่ควรจะทำอะไร จึงสามารถที่จะจัดขั้นตอนสำหรับตัวเองในการที่จะเรียนรู้พร้อม ๆ กับผู้อื่นในกลุ่ม อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมนั้นก็ต้องอาศัยโครงสร้างตามรูปแบบที่ประกอบด้วย ปัจจัยป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผล (Output) ในการร่วมกิจกรรมนั้น ควรจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมได้รับประโยชน์มากที่สุดจากชุดการสอนรายวิชาย่อย อันจะทำให้สามารถ

ตอบโต้ได้อย่างทันทีทันใด และยังทำให้ผู้อื่นในกลุ่มเกิดปฏิกิริยาตอบสนองอย่างทันทีทันใดเช่นกัน ด้วย เมื่อทุกคนได้ร่วมกันทำกิจกรรมจะทำให้เกิดความคิดและสามารถนำเอาความคิดภายในกลุ่มมาประมวลเข้าด้วยกัน และนำเอามาใช้ประโยชน์ในการสร้างความคิดอื่น ๆ ต่อไป อันจะแสดงให้เห็นผลงานของกลุ่มออกมา (Meyer. 1978 : 1 - 2)

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย กล่าวว่า การนำชุดการสอนรายวิชาย่อยมาใช้จะสร้างประโยชน์หลายประการดังต่อไปนี้

1. เหมาะที่จะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตร หรือพัฒนารายวิชาต่าง ๆ ได้
2. ประหยัดเวลาและทรัพยากร ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมเพียง 4 - 8 ช.ม. ในแต่ละชุด และสามารถบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว
3. รูปแบบของชุดการสอนรายวิชาย่อยสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์และเนื้อหาต่าง ๆ ได้เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ สามารถจัดได้หลายรูปแบบให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน
4. ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์อย่างรวดเร็ว เพราะกิจกรรมเน้นการฝึกทักษะเป็นสำคัญ
5. ผู้เรียนสามารถพัฒนาเจตคติ และบุคลิกภาพระหว่างบุคคลต่อบุคคลได้ เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ เน้นการเรียนรู้เป็นกลุ่มตามหลักการของกลุ่มสัมพันธ์
6. ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนได้สูง เพราะมีความหลากหลายของวัสดุทัศนูปกรณ์ สื่อการเรียนและกลวิธีการสอน ในแต่ละชุดการสอนรายวิชาย่อย (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2529 : 116)

อาเพ็ด กล่าวถึงประโยชน์ในการนำชุดการสอนรายวิชาย่อยมาใช้ในเอเชียแปซิฟิก ดังนี้

1. หลักการชุดการสอนรายวิชาย่อยยึดหยุ่นได้จับในตัวเอง แต่ละหน่วยสามารถเชื่อมต่อกันได้ตามลำดับ และเป็นรูปแบบเพื่อสนองความต้องการต่าง ๆ

2. ชุดการสอนรายวิชาย่อย ประหยัดเวลาและทรัพยากร ผู้เรียนร่วมกิจกรรม เพียง 8 หรือ 10 ชั่วโมงในแต่ละชุด
 3. ตามรูปแบบสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
 4. ชุดการสอนรายวิชาย่อยสามารถถ่ายโยงกันได้
 5. พร้อมทั้งจะปรับปรุงแบบของชุดการสอนรายวิชาย่อยให้ทันความต้องการ และการเปลี่ยนแปลงได้
 6. เน้นการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรมพัฒนาความสามารถทันที
- (APEID. 1982 : 26)

หลักการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย

เมเยอร์ กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย จะใช้วิธีระบบ (System Approach) ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนของชุดการสอนรายวิชาย่อย ที่กำหนดในแต่ละกิจกรรมนั่นเอง โดยขั้นแรกผู้สอนควรรู้จักก่อนว่า ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ที่จะ เรียนชุดการเรียนที่เลือกใช้หรือไม่ โดยวิธีการทดสอบก่อนเข้าสู่บทเรียน ซึ่งผลของการทดสอบ พื้นฐานจะทำให้ผลต่อการเลือกชุดการสอนรายวิชาย่อยที่มีจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ความรู้ ทักษะ ทักษะ และยุทธวิธีการสอนรวมทั้งการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนมีความสอดคล้องกัน และควรจะต้องมีการประเมินผลผู้เรียนทุกครั้ง ซึ่งอาจจะใช้วิธีต่างกัน เป็นต้นว่าการใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต เพื่อจะได้ข้อมูลเหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน (Meyer. 1978 : 27)

อาเพต กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยเป็นหลัก การสอนที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิดมนุษยนิยม (Humanism) และพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ดังนั้นหลักการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มบุคคลที่จะ นำไปแก้ปัญหาเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพของตนเอง โดยใช้เวลานั้นไม่เกิน 8 ชั่วโมง จึงทำให้มี การเลือกใช้ยุทธวิธีที่เหมาะสมและมีการใช้วัสดุที่ศูนย์ปรกรณ์อย่างสอดคล้องกัน เพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์สูงสุด ชุดการสอนรายวิชาย่อยนี้มีความเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ในตัวเอง เป็นผลทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนชุดใดก่อนก็ได้ตามความต้องการที่นำไปใช้ประโยชน์ในการทำงาน ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน

2. การวางแผนโปรแกรมการเรียนรู้ จะจัดวางไว้อย่างดีโดยจัดลำดับเนื้อหาตามหลักวิชาการ เลือกสรรยุทธวิธีและวิธีการต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นจะมีการเลือกใช้ยุทธวิธีมากมายหลายแบบ และผู้เรียนจะต้องมีการรวมกลุ่มหลายครั้ง ทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย เพื่อให้เหมาะสมกับยุทธวิธีนั้น ๆ

3. กิจกรรมของชุดการสอนรายวิชาย่อย จะเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์การเรียนรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นและสนใจ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม วิธีการที่นำมาใช้ตลอดจนอุปกรณ์เหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่

4. กิจกรรมของกลุ่มย่อย จะมีการสร้างบรรยากาศในการให้ความร่วมมือกัน โดยมีการตัดสินใจแบบประชาธิปไตย ผลงานที่แสดงออกมาเป็นลักษณะผลงานในแต่ละกิจกรรม ผู้เรียนสามารถที่จะวิเคราะห์ยุทธวิธีที่นำมาใช้ในกระบวนการได้ โดยผู้สอนจะเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายถกปัญหา และประเมินผลในเชิงวิเคราะห์กิจกรรมนั้น ๆ ด้วย จากที่ศูนย์พัฒนาการสอน (C.A.T.) ได้สร้างชุดการสอนรายวิชาย่อยมาใช้ในการอบรมทักษะวิชาชีพ ปรากฏว่ากลุ่มที่สามารถจัดดำเนินการได้ด้วยตนเอง จะได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้มากกว่ากลุ่มที่ต้องอาศัยครูผู้สอน

5. ผู้เรียนแต่ละคนมาจากที่ต่าง ๆ กัน มีพื้นฐานประสบการณ์ทางการศึกษาไม่เหมือนกันจึงมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกกิจกรรมเลือกกลุ่ม ซึ่งมีทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่และจะต้องใช้ยุทธวิธีที่เหมาะสมเพื่อก่อให้เกิดกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ เช่น การอภิปรายการแสดงบทบาทสมมติ การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวอย่างเป็นต้น

6. จะมีการสอดแทรกทักษะและแนวคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนลงในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมซ้ำ ๆ ทำให้เกิดความชำนาญในทักษะนั้น ๆ และผู้เรียนสามารถที่จะประเมินผลความก้าวหน้าของตนเองได้หลังจากปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น ๆ แล้วว่าตนเองได้บรรลุถึงเป้าหมายที่ได้คาดหวังแล้วหรือยัง

7. ผู้สอนและผู้เรียนจะยอมรับว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เคารพความรู้สึกนึกคิดความคิดเห็นของผู้ร่วมเรียนทุกคน ร่วมกันตัดสินใจแบบประชาธิปไตย ไม่มีการบังคับขู่เข็ญ การจัดกิจกรรมทุกอย่างเพื่อสร้างเสริมความสามัคคี ลดการแข่งขันชิงดีกัน ผู้เรียนส่วนมาก มาเรียนด้วยความสมัครใจ และสามารถเลือกเรียนชุดการสอนรายวิชาย่อยเองได้ โดยมี จุดประสงค์เพื่อนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ได้ทันที

8. ผู้สอนควรมีความกระตือรือร้น และสนใจต่อผู้เรียนในการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ เพราะถือว่าความกระตือรือร้นของผู้สอน เป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียน และ ถ้าผู้เรียนในกลุ่มมีความสนใจยอมรับในบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน ก็จะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ละคน เมื่อมีการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จจะมีการเสริมแรงทางบวกให้กับผู้เรียน แต่จะไม่มีเสริมแรงทางลบแก่ผู้เรียนที่ประสบผลสำเร็จน้อย

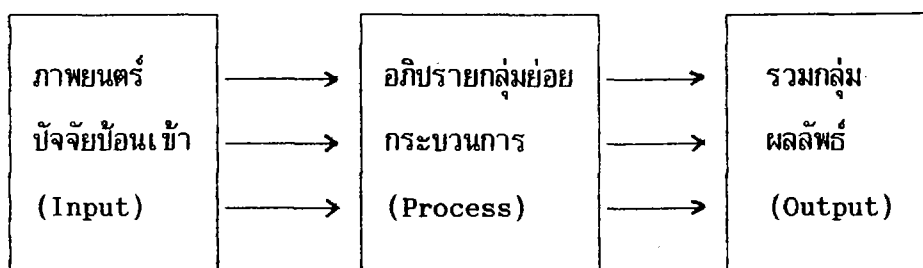
9. กิจกรรมที่เป็นทักษะวิชาชีพของผู้เรียน จะจัดไว้เป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรม การเรียนการสอนในชุดการสอนรายวิชาย่อย เป็นการเลียนแบบพฤติกรรม เช่น ชุดการสอน รายวิชาย่อยเรื่องการบรรยายก็จะบรรยายพร้อม ๆ ไปด้วยการสอนเรื่องนี้แล้วให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการประเมินผล วิเคราะห์กิจกรรมนั้นด้วยว่า เหมาะสมหรือไม่เพียงใด

10. การประเมินผลผู้เรียนโดยชุดการสอนรายวิชาย่อย มิใช่เพื่อตัดสินได้หรือตก แต่เป็นการประเมินผลว่าผู้เรียนได้พัฒนาตนเองไปแค่ไหน และจะเป็นการประเมินเกี่ยวกับ ผลงานและกระบวนการของกิจกรรมเท่านั้น ไม่มีการตำหนิติเตียน หรือทำโทษใด ๆ กับผู้เข้าร่วม กิจกรรมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินผลงานของตนเอง ตามหลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้ หรือการ ตัดสินร่วมกันในกลุ่มผู้เรียน หรือบางครั้งผู้เรียนอาจจะพัฒนาหลักเกณฑ์การประเมินของตนเอง ได้ (APEID. 1982 : 4)

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่กับชุดการสอนรายวิชาย่อย

เมเยอร์ สรุปไว้ว่า การสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อย เพื่อใช้กับผู้ใหญ่ควร -
คำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีช่วงอายุยาวกว่าวัยเด็ก ดังนั้นผู้ใหญ่นั้นแต่ละกลุ่มอายุจะมีประสบการณ์แตกต่างกัน นอกจากนี้ผู้ใหญ่นั้นส่วนมากจะมีบทบาททางสังคมมากมายแตกต่างกัน เช่น บทบาทในฐานะเป็นสมาชิกของครอบครัว คนทำงาน พลเมือง ผู้เรียน ผู้ใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ดังนั้นการวางแผนโปรแกรม ของชุดการสอน รายวิชาย่อย จะต้องสร้างให้สอดคล้องและตอบสนองความต้องการด้านภาระหน้าที่และบทบาท ทางสังคมตลอดจนลักษณะของผู้ใหญ่แต่ละช่วงอายุ
2. ผู้ใหญ่จะเรียนเมื่อเกิดความต้องการที่จะเรียน และมักจะให้ความสนใจกับการเรียนรู้ ในสิ่งที่จะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ทันที ดังนั้นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องจัดให้ สอดคล้องกับ สภาพที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้เองที่จะเป็นการท้าทายความสามารถ ของนักการศึกษา ในการที่จะสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อยให้สนองความต้องการ ความพอใจของ แต่ละบุคคลและกลุ่มบุคคล
3. การจัดโปรแกรมสำหรับชุดการสอนรายวิชาย่อย ควรต้องคำนึงถึงประสบการณ์ เดิมของผู้เรียน โดยพยายามดึงประสบการณ์เดิมนั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียน การสอน เช่น การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ และการวิเคราะห์ศึกษากรณีตัวอย่าง เป็นต้น โดยผู้สอนจะพยายามประสานประสบการณ์เดิมกับกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียน
4. ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่ดีเมื่อมีโอกาสในการสนองตอบต่อสิ่งเร้าได้ อย่างคล่องตัว และได้รับการย้อนกลับในทันทีเช่นกัน การเรียนการสอนที่เป็นระบบ (System Approach) จะสามารถนำมาใช้กับสถานการณ์ได้อย่างได้ผล ดังตัวอย่างรูปแบบดังนี้

ภาพประกอบ 5 แผนภูมิระบบการสอนของชุดการสอนรายวิชาย่อย

จากตัวอย่างของกิจกรรมหนึ่งในชุดการสอนรายวิชาย่อย อาจเริ่มด้วยการฉายภาพยนตร์ ซึ่งกินเวลาประมาณ 25 นาที กระบวนการตอบสนองก็คือ ผู้เรียนจะมุ่งให้ความสนใจไปที่ภาพยนตร์ กิจกรรมต่อไปอาจจะจัดเป็นรูปแบบของการอภิปรายกลุ่มย่อย วิเคราะห์ว่า ภาพยนตร์ที่ฉายไปก่อให้เกิดเรื่องสำคัญ ๆ อะไรบ้าง ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น โดยการพูดคุยเรื่องภาพยนตร์กับผู้อื่น เพื่อให้ทราบเรื่องกระจ่างขึ้น ที่สำคัญคือ เพื่อแสดงทัศนที่ผู้เรียนมีต่อภาพยนตร์แล้วกลุ่มทั้งหมดก็มาร่วมประชุมกันอีกครั้ง โดยกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มรายงานผลการวิเคราะห์ต่อกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับความคิดและทักษะที่สอดคล้องกัน มีประโยชน์และประทับใจในด้านใด และถึงระดับใดซึ่งเป็นการได้รับการย้อนกลับสำหรับผู้เรียน (Meyer. 1978 : 72 - 74)

การใช้สื่อการเรียนการสอนในชุดการสอนรายวิชาย่อย

การใช้สื่อการเรียนการสอนในชุดการสอนรายวิชาย่อย เมเยอร์เป็นผู้กล่าวไว้อีกเช่นกันดังนี้

1. ในชุดการสอนรายวิชาย่อยแต่ละชุด จะมีการเลือกใช้สื่อการสอนมากมายหลายแบบ เพราะสื่ออย่างใดอย่างหนึ่งจะไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เพียงพอ และไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ที่มากมายของผู้เรียนได้เลย สำหรับชุดการสอนชุดหนึ่ง ๆ
2. การใช้สื่อการสอนควรให้สอดคล้องเหมาะสมกับวิธีการของระบบ (System Approach) ซึ่งเป็นหลักของการสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อย

3. สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อมากที่สุด คือ สิ่งที่เราจะถ่ายทอดไปยังผู้เรียน โดยผ่านสื่อ นั้น ๆ สื่อที่ถูกเลือกใช้จะสามารถถ่ายทอดข้อมูลแก่ผู้เรียนได้ชัดเจนเพียงใด เหมาะสมกับข้อมูล เรื่องนั้นหรือไม่

4. คำนึงถึงความชอบของผู้สอนที่ใช้สื่อ นั้น ซึ่งผู้ใช้สื่อรู้สึกว่าจะเหมาะสมที่จะใช้ และเข้ากับประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะเสนอให้กับผู้เรียนมากที่สุด โดยต้องให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาการเลือกใช้สื่อของชุดการสอนรายวิชาย่อย

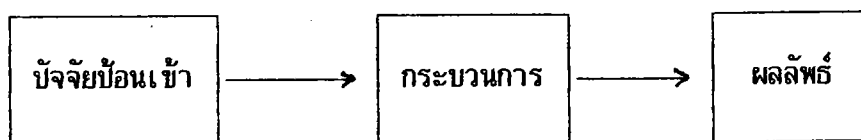
5. คำนึงถึงความชอบของผู้เรียนที่มีต่อสื่อที่นำมาใช้ในชุดการสอนรายวิชาย่อย ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจข้อมูลข่าวสารทางประสาทสัมผัสที่แตกต่างกัน

6. คำนึงถึงว่าสื่อที่ใช้ เหมาะสมสอดคล้องกับผลรวมของข้อมูลที่จะเสนอหรือไม่ เช่น สื่อทางคาบกับหูต้องสัมพันธ์กัน ตัวอย่าง เช่น เรื่องราวของภาพยนตร์ที่ผู้เรียนกำลังชมอยู่ จำเป็นต้องมีเสียงประกอบให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

7. คำนึงถึงข้อจำกัดของการใช้สื่อแต่ละชนิด สิ่งที่เหมาะสมมาพิจารณาต่อข้อจำกัด ได้แก่ ขนาดของกลุ่มผู้เรียน ระยะเวลาการสอนที่กำหนดให้ สภาพทางเศรษฐกิจที่จะเอื้ออำนวยในการนำสื่อมาใช้ โดยผู้ใช้สื่อจะต้องคำนึงเสมอว่า ต้องเลือกใช้สื่อที่จะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ที่สนุก และได้ผลมากที่สุด (Meyer. 1978 : 95)

วิธีกระตุ้นให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรมของชุดการสอนรายวิชาย่อย

สโตน ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการสอน (C.A.T.) กล่าวว่า ในการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย ครูผู้สอนจะต้องใช้วิธีการหลายอย่างที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ประโยชน์มากที่สุด จากการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ตามปกติแล้วกิจกรรมของชุดการสอนรายวิชาย่อยจะจัดตามรูปแบบดังนี้

ภาพประกอบ 6 แผนภูมิรูปแบบการจัดกิจกรรมของชุดการสอนรายวิชาย่อย

ในขั้นแรก ได้แก่ ปัจจัยป้อนเข้า (Input) ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลโดยผ่านสื่อบางอย่าง หน้าที่ของผู้เรียนคือ "การรับ" (Reception) โดยรับข้อมูลเหล่านี้ด้วยความตั้งใจและจดจำ อาจจะมีทั้งการอ่าน ดู ฟัง และวิพากษ์วิจารณ์ประกอบไปด้วย ดังนั้นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องจัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการรับข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ได้แก่ การใช้สื่อที่มีคุณภาพ เช่น ภาพยนตร์ ภาพจะต้องคมชัด แสงเสียง ที่นั่งชมมองเห็นได้ถนัด ถ้าสื่อเป็นเอกสารให้อ่าน แสงต้องสว่างพอ บรรยากาศสภาพแวดล้อมเงียบสงบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีสมาธิพอ

2. การกำหนดระยะเวลาของแต่ละกิจกรรม เนื่องจากชุดการสอนรายวิชาย่อยจะจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบกึ่งโปรแกรม ผู้สอนจะให้ เวลาแก่ผู้เรียนในขั้นปัจจัยป้อนเข้าสั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้เพราะ

2.1 ผู้เรียนจะต้องนำข้อมูลจากขั้นปัจจัยป้อนเข้า ไปใช้ในขั้นกระบวนการ อาจจะมีการอภิปรายฝึกทักษะต่าง ๆ ฯลฯ ดังนั้น ถ้าช่วงปัจจัยป้อนกินเวลานานเกินไป ผู้เรียนจะจดจำข้อมูลเพื่อนำมาปฏิบัติกิจกรรมขั้นกระบวนการได้น้อย

2.2 ถ้าช่วงปัจจัยป้อนเข้ายาวเกินไป อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายง่วงเหงาหาวนอน หรือเกิดอารมณ์เป็นปฏิปักษ์ไม่ชอบขึ้นมาก็ได้ ดังนั้นระยะเวลาจึงไม่ควรเกินครึ่งชั่วโมง ถ้ามีการกล่าวบรรยายสั้น ๆ ควรใช้เวลาเพียง 5 นาที 10 นาที 15 นาที จากการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยของศูนย์พัฒนาการสอน (C.A.T.) พบว่า ผู้สอนมีบทบาทที่จะช่วยให้ผู้เรียนรับข้อมูลได้อย่างตั้งใจและสนุกสนานขึ้น

ในขั้นกระบวนการ (Process) ทำให้หลายวิธีตั้งแต่รายบุคคล กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ เป็นต้น ขึ้นนี้เป็นขั้นที่มีการโต้ตอบกันอย่างมีชีวิตชีวา มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพร้อมกัน สร้างผลงานกลุ่ม หน้าที่ของผู้สอนจึงต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้รู้สึกสบายขึ้น และสภาพต่าง ๆ รอบตัวดึงดูดความสนใจของผู้เรียน จัดที่นั่งไม่เป็นทางการนัก สามารถเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงได้ตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ห้องควรเปิดโล่ง มีเครื่องตกแต่งที่เป็นระเบียบ นอกจากนั้นจะมีการพักระหว่างครึ่งของเวลาเรียน สิ่งที่กำลังมานี้เอง จะทำให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นมากขึ้น ปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มจะเกิดขึ้นมากมาย ผู้ใหญ่ซึ่งมีประสบการณ์เดิมเก็บสะสมไว้มาก จะเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบออกมาซึ่งแต่ละกลุ่มก็จะสามารถสร้างผลงานจากแนวคิดร่วมกันได้ และสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนบางคนในกลุ่มเดียวกันได้รับประสบการณ์ที่ตนเองไม่เคยทราบมาก่อน นอกจากนี้ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง โดยให้หลีกเลี่ยงการโต้เถียงที่ขัดแย้งกัน ยึดหลักการแสดงความคิดเห็นแบบประชาธิปไตยและผู้สอนควรพยายามให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันตลอดชุดการสอน นอกจากนั้นการแยกกลุ่มย่อยจะแยกเมื่อจำเป็นเท่านั้น แต่ในขณะที่ผู้เรียนกำลังทำงานอย่างกระฉับกระเฉงและสนุกสนานก็ไม่ควรให้มีการแยกเป็นกลุ่มย่อย

จากการวิจัยพบว่า ผู้เรียนอยากให้มีกิจกรรมที่นานมากขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจตลอดและต้องการใช้ข้อมูลเนื้อหาที่ได้รับการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นผู้สอนจึงควรมีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมที่มีผลกระตุ้นให้กลุ่มมีปฏิกิริยาโต้ตอบกัน

ผลที่ได้มาจากกระบวนการ (Output) ก็คือ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อาจจะเป็นด้านความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ทักษะหรือทักษะในการปฏิบัติงาน อาจวัดผลพฤติกรรมเหล่านี้ได้โดยใช้แบบทดสอบ แต่ส่วนมากมักอยู่ที่ผลงานที่ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาวิสัยทัศน์ของตนเองสนใจ และต้องการมากที่สุด ดังนั้นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจะแสดงออกมาเป็นผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ในการประเมินงานโดยมากใช้วิธีการสังเกตจากปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนนั่นเอง (กัญญา ทับทอง.

2534 : 37 - 39 ; อ้างอิงมาจาก Stone. 1978 : 1 - 4)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนรายวิชาย่อย

งานวิจัยภายในประเทศ

มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยไว้หลายคน บางคนเรียกชุดการสอนนี้ว่า มินิคอร์ส และบางคนเรียกจุลบท ซึ่งมีความหมายเดียวกัน ดังตัวอย่างที่นำมาสรุปไว้ดังต่อไปนี้

อุทัย หนูแดง ได้วิจัยการสร้างชุดการสอนจุลบทชื่อ ชุดการเรียนรู้การสอนจุลบทในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 4 เรื่องสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและเปรียบเทียบผลการสอนโดยใช้ชุดการสอนจุลบทกับการสอนปกติในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2526 โรงเรียนผู้ใหญ่สุโขทัย แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่สอนโดยใช้การสอนด้วยชุดการสอนจุลบท 35 คน และกลุ่มควบคุมที่สอนตามปกติ 35 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนจุลบทมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (อุทัย หนูแดง. 2526 : 106 - 108)

ยุวดี แก้วรักษา ได้วิจัยด้วยการสร้างชุดการสอนจุลบทในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 7 เรื่องแหล่งอารยธรรมยุคก่อนประวัติศาสตร์และเปรียบเทียบการสอนโดยใช้ชุดการสอนจุลบทกับการสอนตามปกติในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนจุลบท กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 4 ปีการศึกษา 2526 โรงเรียนผู้ใหญ่วัดหัวลำโพง แขวงสี่พระยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร กลุ่มทดลองมี 35 คน สอนโดยใช้บทเรียนจุลบท และกลุ่มควบคุม 35 คน สอนโดยวิธีสอนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนจุลบทมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนปกติและนักศึกษากลุ่มทดลองเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการสอนโดยใช้ชุดการสอนจุลบทและเห็นด้วยกับกิจกรรมและสื่อการสอนที่นำมาใช้ในชุดการสอนจุลบท ซึ่ง ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม การบรรยาย การแสดงบทบาทสมมติ การใช้เทปเสียง รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ เอกสารประกอบการเรียนการสอนและการให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมและสื่อการสอนดังกล่าว ทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจ

ต้นตื้นสนุกสนานและตั้งใจเรียนมากกว่าวิธีการสอนตามปกติ รวมทั้งต้องการให้นำชุดการสอน
 จุลบทไปใช้จัดการเรียนการสอนในวิชาอื่น ๆ (ยุวดี แก้วรักษา. 2527 : 68 -73)

วนิดา ศิริมาลา ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชา
 ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยชุดการสอนจุลบทกับเรียนโดยการสอน
 ตามคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยชุดการสอนจุลบท
 และเรียนโดยการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของ
 นักเรียนที่เรียนโดยชุดการสอนจุลบทสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตาม
 คู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ (วนิดา ศิริมาลา. 2528 : 63)

รัตนา สนิมทอง ได้ทำการทดลองใช้ชุดการสอนจุลบท เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร
 ธรรมชาติสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 4 ผลการทดลองสรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง
 การเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 7 เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของนักศึกษา
 ที่เรียนโดยชุดการสอนจุลบทสูงกว่าของนักศึกษาที่เรียนโดยวิธีสอนตามปรกติอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติ และนักศึกษาที่เรียนโดยชุดการสอนจุลบท มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาอนุรักษ์ทรัพยากร
 ธรรมชาติกล่าวคือ นักศึกษาเห็นด้วยกับกิจกรรมและสื่อการสอนที่นำมาใช้ในชุดการสอนจุลบท
 ซึ่งได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม การบรรยาย การใช้สไลด์ประกอบการบรรยาย การใช้เทป รูปภาพ
 แผนภูมิ เอกสารประกอบการเรียนการสอน และทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจ ต้นตื้น สนใจ
 สนุกสนาน และตั้งใจเรียนมากกว่าวิธีสอนตามปรกติ รวมทั้งต้องการให้นำชุดการสอนจุลบทไปใช้
 จัดการเรียนการสอนในวิชาอื่น ๆ ด้วย (รัตนา สนิมทอง. 2528 : 82)

สุมาลี สู้วัฒนกุล ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์
 และความคงทนในการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้
 ชุดการสอนจุลบท เรื่องตรีโกณมิติ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
 ของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้ชุดการสอนจุลบท และการเรียนโดยการสอนตามคู่มือครูของ
 สสวท. แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนั้นความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ของนักเรียนที่เรียนโดยการให้ชุดการสอนควบคู่กับการเรียนการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (สุมาลี สุวัฒน์กุล. 2529 : 41 - 42)

ปี พ.ศ. 2529 อภิรุณ วรสัตยาภรณ์ ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 60 คน ชาย 30 คน หญิง 30 คน โดยแบ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน โดยให้กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สและให้กลุ่มควบคุมเรียนการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยสรุปว่า นักเรียนที่เรียนการสอนด้วยชุดการสอนมินิคอร์สกับเรียนการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนภาษาอังกฤษสูง ปานกลาง และต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนชาย และหญิงที่เรียนการสอนด้วยชุดการสอนมินิคอร์สกับเรียนการสอนด้วยคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การสอนด้วยชุดการสอนมินิคอร์สและการสอนตามคู่มือครูกับระดับความสามารถทางการเรียนมีปฏิสัมพันธ์ ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และการสอนด้วยชุดการสอนมินิคอร์สและการสอนตามคู่มือครูกับเพศมีปฏิสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (อภิรุณ วรสัตยาภรณ์. 2529 : 64)

สมศักดิ์ คำศรี ได้วิจัยสร้างชุดฝึกอบรมมินิคอร์ส เพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพด้านการสอนของครูสอนพระปริยัติธรรม กลุ่มตัวอย่างคือ ครูสอนพระปริยัติธรรม และสามเณร วัดพระธาตุพนมทวารวดีวิหาร จังหวัดนครพนม จำนวน 21 รูป เข้ารับการฝึกอบรม เครื่องมือคือ ชุดฝึกอบรม 4 ชุด ได้แก่ ชุดฝึกอบรมด้านการวางแผนการเรียนการสอน ชุดฝึกอบรมด้านความรู้ ความเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน ชุดฝึกอบรมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และชุดฝึกอบรมด้านการวัดผล และประเมินผลการศึกษา ผลการวิจัยภายหลังการฝึกอบรมมีค่าสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมในทางบวกระดับสูง (สมศักดิ์ คำศรี. 2529 : 66 - 71)

บุญยัง ไร้สุบศิริ ทำการสร้างชุดการสอนจุลบท วิชาพยาบาลพื้นฐาน เรื่องการทานแผล สำหรับนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนจุลบท เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสอนวิชาพยาบาลพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพชุดการสอนภาคปฏิบัติเท่ากับ 81.38 ซึ่งนับว่าประสบผลสำเร็จในด้านปฏิบัติการพยาบาล ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนจุลบท ด้านเนื้อหา วัตถุประสงค์ ความเหมาะสมของสื่อการเรียนการสอน วิธีการสอน การประเมินผล และกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นขณะสอน นักศึกษาให้ความสนใจสนุกสนานกับการเรียน กระตือรือร้น ชักถามปัญหาต่าง ๆ กล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น และพึงพอใจในการประเมินผลตนเอง (บุญยัง ไร้สุบศิริ. 2530 : 45)

หทัย ต้นหยง ได้สร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมซึ่งมีลักษณะคล้ายกับชุดการสอนรายวิชาย่อย เพื่อเป็นสื่อพัฒนาการอ่านในระดับประถมศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความสนใจในการอ่าน มีขนาดอิทธิพลต่อการอ่านสูงมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านในกลุ่มทดลองมีอิทธิพลสูงโดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.09 (ที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 86.0) และความสนใจในการอ่านมีขนาดอิทธิพลสูงโดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.46 (ที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 92.79) ตามลำดับ ในระหว่างกลุ่มทดลอง ปรากฏว่ากลุ่มทดลองหน่วยโรงเรียนราชวินิต มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงสุด และแตกต่างกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนในหน่วยโรงเรียนทดลองอื่น ๆ ทั้งก่อนและหลังสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความสนใจในการอ่านของนักเรียนทั้ง 2 เพศ (ชาย/หญิง) ในกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มควบคุมของทุกหน่วยโรงเรียนทดลอง ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน และความสนใจในการอ่านไม่แตกต่างกัน (หทัย ต้นหยง. 2532 : ก - ข)

บุญทรง เจียมจิริงกร ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู ทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลอง 30 คน โดยให้กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส และกลุ่มควบคุมเรียนโดยการสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (บุญทรง เจียมจิริงกร. 2532 : 48)

ขจรศรี ขาดิกานนท์ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อชุดการสอนของนักเรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส กับที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าและเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับที่เรียนตามคู่มือครูมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มทดลองมีเจตคติต่อการสอนภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามคู่มือครู (ขจรศรี ขาดิกานนท์. 2533 : 81)

กัญญา ทับทอง ทำการพัฒนาชุดการสอนจุดบทรื่องอาหารและที่อยู่อาศัย สำหรับฝึกอบรมเยาวชนนอกโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนนอกโรงเรียนชายหญิง ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ไม่ได้เรียนต่อจำนวน 30 คน ผลการทดลองปรากฏว่า การเรียนจากชุดการสอนจุดบทร่องผลให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น กล่าวคือ คะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการใช้ชุดการสอนจุดบทร่องผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติต่อเนื้อหาการเรียนเพิ่มขึ้น กล่าวคือ คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (กัญญา ทับทอง. 2534 : 76 - 79)

พินดา ภัสร์เพ็ญ ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ภายภาพชีวภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ความเข้าใจการนำความรู้ไปใช้ด้านความเข้าใจ และด้านทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ แตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .025$, $.005$ และ $.01$ ตามลำดับ และนักเรียนที่เรียนโดยชุดการสอน

มินิคอร์สมีเจตคติต่อการเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .005$ โดยกลุ่มทดลองสูงกว่า (พินดา ภิรัชเพ็ญ. 2534 : 76 - 77)

งานวิจัยต่างประเทศ

ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอนรายวิชาย่อยในต่างประเทศไว้ดังนี้
แอนเดอร์สัน ศึกษาการพัฒนาและประเมินผล โครงสร้างรายวิชาย่อย ที่ใช้สำหรับการ
การศึกษาวิทยาศาสตร์พื้นโลกพบว่า

1. เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติในทางนิมานของนักเรียนต่อวิทยาศาสตร์พื้นโลก
หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนจากรายวิชาย่อย
 2. นักเรียนยอมรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รายวิชาย่อย ในสาขาการศึกษาทั่วไป
 3. นักเรียนชอบรายวิชาย่อย ที่ใช้เวลา 3 สัปดาห์ มากกว่า 10 สัปดาห์
 4. นักเรียนโดยทั่วไปชอบหลักการทดสอบจากคำบรรยายและแบบเรียนแบบเดิม
 5. นักเรียนชอบการประเมินผลที่มีโอกาสปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน
 6. มีความสัมพันธ์กันระหว่างเจตคติของผู้เรียนกับการเรียนรู้อ
 7. มีนักเรียนจำนวนน้อยที่เรียนชุดการสอนรายวิชาย่อย มากกว่า 1 ชุด
ภายในเวลา 3 สัปดาห์ โดยที่นักเรียนให้ความเห็นว่าชอบชุดการสอนรายวิชาย่อย ที่มีครู
มากกว่า 1 คน
 8. ชุดการสอนรายวิชาย่อยทั่วไปต้องการเวลาของผู้สอนมากขึ้นเพื่อการจัด
รูปแบบ การทัศนศึกษาและประเมินผล
 9. นักเรียนลงเฝ้าในการเรียนชุดการสอนรายวิชาย่อย เมื่อเวลาเรียนรายวิชา
อื่นตรงกัน (Anderson. 1973 : 4021 - A)
- เคท ทำการวิจัยเพื่อสร้างและหาความเที่ยงตรงของชุดการสอนรายวิชาย่อย ที่ใช้
กับครูระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ได้รับการอบรมโดยชุดการสอนรายวิชาย่อย
ได้พัฒนาทักษะสูงขึ้น 5 ทักษะ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และนักเรียนที่เรียนจากครูที่ได้รับ
การอบรมด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย มีความสามารถในการใช้คำเกี่ยวกับการพรรณาได้ดีขึ้น
ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Kate. 1975 : 218 - A)

ปี 1975 เวสส์ ได้ศึกษาเจตคติของนักเรียนผิวขาวที่เลือกเรียนชุดการสอนรายวิชาย่อย เรื่องประวัติศาสตร์ของคนผิวขาวเปรียบเทียบกับนักเรียนที่เรียนประวัติศาสตร์อเมริกาเรื่องอื่น โดยผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายว่านักเรียนที่เลือกเรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์คนผิวขาวโดยชุดการสอนรายวิชาย่อยจะมีเจตคติต่อคนผิวขาวดีกว่านักเรียนที่เรียนประวัติศาสตร์อเมริกาทั่วไป โดยทำการทดลองกับนักเรียนผิวขาว 60 คน ที่ลงทะเบียนเรียนโดยใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยและอีก 90 คน ที่เรียนโดยชุดการสอนรายวิชาย่อย เรื่องประวัติศาสตร์อเมริกาทั่วไป พบว่า นักเรียนผิวขาวที่เรียนโดยชุดการสอนรายวิชาย่อย เรื่องประวัติศาสตร์คนผิวขาวมีเจตคติต่อคนผิวขาวในทางที่ดีขึ้น (Weiss. 1975 : 2005 -A) และปีเดียวกัน เคอร์ ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมด้านมโนคติ (Affective) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ลงทะเบียนเรียนในชุดการสอนรายวิชาย่อยและรายวิชาปกติ ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนในชุดการสอนรายวิชาย่อยนี้มีเจตคติทางบวกต่อโรงเรียนไม่สูงกว่านักเรียนในกลุ่มปกติ แต่นักเรียนที่เรียนโดยชุดการสอนรายวิชาย่อย มีเจตคติที่ดีต่อครูสูงกว่านักเรียนที่เรียนในกลุ่มปกติ โดยที่การเข้าชั้นเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน สำหรับครูที่สอนในชุดการสอนรายวิชาย่อยมีเจตคติต่อนักเรียนและวิชาชีพครูสูงกว่ากลุ่มปกติ (Kerr. 1975 : 3356 - A)

ปี 1976 มิลโซ ได้ศึกษาปฏิกริยาระหว่างผู้เรียนกับครูในโครงการเรียนชุดการสอนรายวิชาย่อย ระหว่างปี 1973 -1974 ในโรงเรียนเคนเนดี้จูเนียร์ ไฮสคูล (Kennedy Junior High School) มิชิแกน จากผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของนักเรียนต่อชุดการสอนรายวิชาย่อย ไม่แตกต่างกันในทุกระดับความสามารถของนักเรียนคือระดับสูง กลาง ต่ำ และนักเรียนทุกระดับดังกล่าวชอบกลวิธีการสอนในชุดการสอนรายวิชาย่อย มากกว่าการสอนแบบเดิม (Milzow. 1976 : 7165 - A)

จากรายละเอียดเกี่ยวกับชุดการสอนรายวิชาย่อยที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าชุดการสอนรายวิชาย่อยเป็นชุดการสอนที่พัฒนามาจากบทเรียนไมคูลอันมีลักษณะเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ในตัวเอง ใช้สำหรับเรียนหรือสอน เนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งเฉพาะเจาะจง ใช้ช่วงเวลาสอนสั้น ๆ ประมาณชุดละ 4 ถึง 8 ชั่วโมง และผลการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนโดยชุดการสอนรายวิชาย่อยก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการสอนปกติ ดังผลงานวิจัยที่ได้กล่าวแล้ว นอกจากนี้การสอน

โดยใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย ยังจัดอยู่ในรูปแบบเดียวกันกับการสอนบอกจุดมุ่งหมาย มีลักษณะของการใช้การสอนการสอบย่อยทำการสอนซ่อมเสริมได้ มีการฝึกปฏิบัติจริง ผลการเรียนรู้ที่ได้จะขึ้นอยู่กับระบบที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะตัวของผู้สอนมากนัก การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะสร้างชุดฝึกอบรมหรือชุดการสอนรายวิชาย่อย เพื่อใช้อบรมครูผู้สอนวิชาภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในระดับประถมศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ในการสอนได้ เนื่องจากลักษณะของชุดการสอนรายวิชาย่อย มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพราะผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมเป็นผู้ใหญ่ มีประสบการณ์มาก สะดวกแก่การเรียนรู้โดยใช้กลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาสมรรถภาพการสอนของตนเอง ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ส่วนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่นำมากล่าวไว้จะเป็นแง่คิด และแนวทางในการสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ให้สมบูรณ์อันจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการดำเนินงานวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ไว้ดังนี้

ความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้รับการพัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านและครูผู้สอนภาษาหลายคน อาทิ เช่น ไบรอัน เกรย์ ดร. ริชาร์ด วอร์ดเกอร์ และเนี่ย ดอร์ จากประเทศออสเตรเลีย

เมื่อต้นปี ค.ศ. 1950 ได้เริ่มมีการทดลองวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในโครงการเทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park Project) กับนักเรียนพื้นเมืองชาวออสเตรเลีย เป็นครั้งแรกที่โรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park School) ซึ่งเป็นโรงเรียนย่าน

ซานเมือง แอลีส สปริง (Alice Spring) รัฐนอร์เทิร์น เทร์ริทอรี (Northern Territory) ประเทศออสเตรเลีย

กลุ่มครูผู้สอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค ได้ริเริ่มโครงการเทรเกอร์พาร์คขึ้น เนื่องจากพบว่า การจัดโปรแกรมภาษาในโรงเรียนของตนไม่ประสบความสำเร็จ ประสิทธิภาพยังไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน และยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางภาษาของนักเรียนในโรงเรียนนี้ให้เป็นที่น่าพอใจได้

สาเหตุของปัญหาดังกล่าว สืบเนื่องมาจากนักเรียนประมาณ 90% ของโรงเรียนเป็นชาวพื้นเมืองซึ่งอาศัยอยู่ตามค่ายพักแรมและตามบริเวณชุมชน ที่มีภาวะทางเศรษฐกิจที่แร้นแค้นยากจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านประสิทธิภาพเกี่ยวกับความถี่ของเสียงสระเดี่ยวของตัวอักษร เนื่องจากเนื้อหาบริบท (Context) ที่จัดไว้ในหนังสือเรียนที่จะให้ประสิทธิภาพแก่นักเรียนนั้นยังไม่เพียงพอสำหรับการพัฒนาการอ่าน การเขียน และการสื่อสารซึ่งนักเรียนเหล่านั้นยังต้องการโปรแกรมทางภาษาที่จะช่วยให้สามารถสื่อสารทางภาษาได้อย่างมั่นใจในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนและในชุมชนของตน

ครูสอนภาษาในโรงเรียน เทรเกอร์ พาร์ค ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนอย่างละเอียด ซึ่งจากการศึกษาและวิเคราะห์ที่ปัญหาดังกล่าวได้กระทำกันหลายรูปแบบ เช่น การสังเกต การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูและนักเรียน ตลอดจนศึกษากระบวนการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของนักเรียนรวมทั้งศึกษาปัญหาทางการอ่านของนักเรียนด้วย จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เอง ทำให้กลุ่มครูผู้สอนภาษาอังกฤษเหล่านี้ตกลงใจจัดวางเป้าหมายและสร้างโครงการทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติขึ้น โดยให้การเรียนรู้ภาษาได้ผ่านประสบการณ์การใช้ภาษาทุกด้าน หรือการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ผลของการทดลองการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของโครงการเทรเกอร์ พาร์ค ประสบความสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง นักเรียนชาวพื้นเมืองเกือบ 100% สามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

จากนั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จึงได้เผยแพร่ออกไปทั่วประเทศ ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สำหรับประเทศไทย ได้มีการทดลองการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นครั้งแรก ในวิชาภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ที่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2527 โดย ดร.ริชาร์ด วอร์คเกอร์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและการเรียนรู้ทางการอ่าน ดร.เบรนตัน บาร์ทเล็ตท์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านของบริสเบน คอลเลจ ออฟแอดวานซ์ เอ็ดดูเคชัน (Brisbane College Advance of Education) ประเทศออสเตรเลีย และ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์ ได้ร่วมมือกันจัดตั้งศูนย์การอ่าน ณ โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อทดลองการสอนดังกล่าว และได้รับการสนับสนุนจาก ศจ.ดร. อารี สัตหวิ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลการทดลองสอนประสบความสำเร็จ นักเรียนสามารถ อ่าน เขียน และพัฒนาทักษะการฟัง การพูดได้ดีในระยะเวลาเพียง 20 คาบ (คาบละ 20 นาที) หนังสือที่เลือกมาใช้ในการทดลองคือ "A Little Red Hen" ผลที่พบปรากฏว่ามีระดับค่อนข้างยากสำหรับเด็ก เริ่มเรียน นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้นจนเห็นได้ชัด แม้จะผ่านการเรียนมาเป็นเวลานานแล้วก็ตาม เด็กยังสามารถจำคำศัพท์และคำพูด บทสนทนา จากหนังสือได้ การทดลองและวิจัยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิชาภาษาอังกฤษ ยังคงดำเนินต่อมาโดยการใช้หนังสือประเภทต่าง ๆ ผลของการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจตลอดมา

ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2528 ได้เริ่มการประชุมปฏิบัติการจัดทำหนังสือวิชาภาษาไทยสำหรับใช้สอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ณ โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แล้วนำมาใช้ทดลองสอนวิชาภาษาไทยในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2528 ผลของการทดลองการสอนปรากฏว่า นักเรียนสามารถอ่าน เขียน ฟังและพูดเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วเป็นที่น่าพอใจ นักเรียนมีความกระตือรือร้น และสนุกสนานในการเรียนทุกขั้นตอน

ผลการทดลองดังกล่าวทั้งในวิชาภาษาอังกฤษและภาษาไทย ดร.ริชาร์ดวอร์ดเกอร์ จึงเสนอโครงการพัฒนาการอ่านในประเทศไทยกับทางโรตารีสากล และได้รับอนุมัติให้ทำเป็น โครงการนาร่องกับนักเรียนไทยที่มีปัญหาทางภาษา ณ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อปีการศึกษา 2530 ผลของการทดลองโครงการในโรงเรียนนาร่อง นักเรียนในกลุ่มทดลองสามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาไทยได้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสนใจในการอ่านและสามารถทำคะแนนวิชาอื่น ๆ ในกลุ่มมวลด ประสพการณ์ เช่น คณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสพการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพได้สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531)

ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2531 หลังจากที่ได้ประเมินผลโครงการนาร่องการพัฒนา การอ่านที่จังหวัดสุรินทร์แล้ว มูลนิธิโรตารีของโรตารีสากล ได้อนุมัติเงินทุนสนับสนุนโครงการ วิจัยและพัฒนาการอ่าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - 2535 เป็นเงินงบประมาณ 12 ล้านบาท แก่ประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2531 คณะกรรมการโครงการวิจัยและพัฒนาการอ่าน ได้เริ่มผลิต แบบเรียนมุ่งประสพการณ์ภาษาขึ้นใช้ภายในประเทศ เนื่องจากไม่สามารถใช้แบบเรียนของ ต่างประเทศได้ คณะกรรมการโครงการฯ จึงอนุมัติให้ใช้กระบวนการวิธีผลิตแบบเรียน มุ่งประสพการณ์ภาษาของ รองศาสตราจารย์หทัย ตันหยง แห่งภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งกระบวนการผลิต รองศาสตราจารย์หทัย ตันหยง เป็นผู้คิดและฝึกบุคลากรสร้างเป็นที่ทำงานขึ้น มีอาจารย์สอน มีชั้นหมากและคณะเป็นผู้ร่วมจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เขียนแบบเรียนมุ่งประสพการณ์ภาษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ระหว่างปี พ.ศ. 2531 ถึง 2535 การสอนแบบมุ่งประสพการณ์ ภาษาจึงมีแบบเรียนของโครงการใช้ด้วยตนเองเป็นของวิธีสอนนี้โดยเฉพาะ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่าน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงดำเนินโครงการพัฒนาการอ่านตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา เริ่มดำเนินการอบรมบุคลากรหลักอันได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาสำนักงาน

การประถมศึกษา คึกขานเทศ์ระดับจังหวัดและอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนต้นแบบในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และชัยภูมิ จำนวน 100 ห้องเรียน และดำเนินการนิเทศติดตามผลการสอนในลักษณะงานวิจัยและพัฒนาตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. 2531

หลักการและทฤษฎี

หลักการและแนวทฤษฎีของวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้แนวทฤษฎีในการสอนภาษาจากหลายทฤษฎี ดังนี้

1. แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร (The Communicative Approach)

แนวทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วย เนื้อหาบริบท (Context) ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนที่อาจใช้ผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม

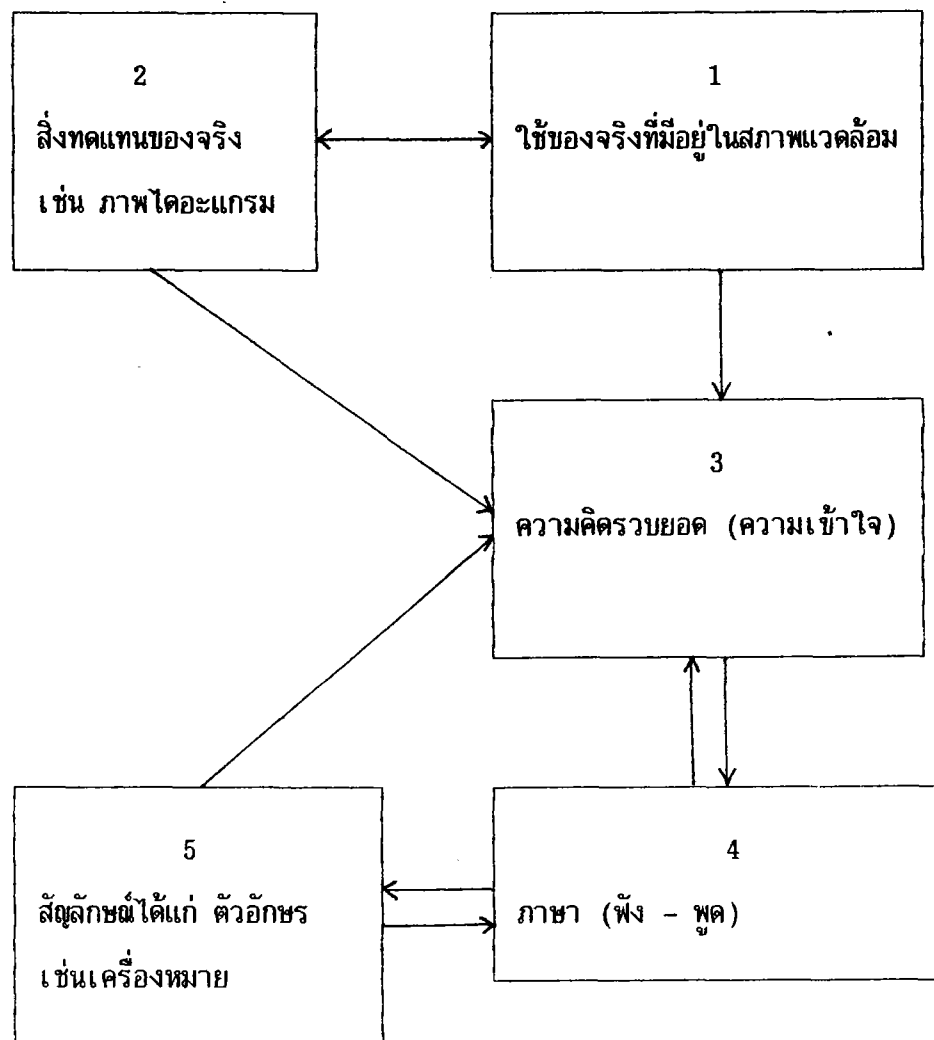
กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้ จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนเป็นสำคัญ การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกริ่กอยากแสดงออกทางภาษาหรือการทดลองการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนย่อมนจะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติได้ เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียนจึงควรเน้นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่ผู้เรียน ตามหลักการใช้ภาษาในสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะมากกว่าจะจัดแบบวิเคราะห์ภาษาให้นักเรียนเรียนเพียงเพื่อเข้าใจระบบของเสียง คำและไวยากรณ์เท่านั้น นอกจากนี้การเรียนการสอน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องจัดให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกทางภาษาในลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อให้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ผู้สอนจะมีหน้าที่คอยช่วยเหลือแนะนำและแก้ไขการใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน กิจกรรมดังกล่าวได้แก่การทำงานกลุ่มย่อยเพื่อการอ่านร่วมกัน การเขียนร่วมกัน การโต้ตอบในการฟัง - พูดร่วมกัน

2. แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach)

ทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมาย เป็นที่เข้าใจได้แก่ผู้เรียน (Comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (Process)

ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทางภาษาของผู้เรียน (Language Acquisition) เป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (Output) จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้ ถ้าผู้สอนเข้าใจกระบวนการให้ปัจจัยป้อนเข้าอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน

การให้ปัจจัยเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้แก่ผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้องซึ่งอาจจัดลำดับการสอนได้ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 7 แผนภูมิแสดงกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษา

การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมดังโต๊ะแกรมหัวข้อที่ 1 เช่น วัตถุต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเคยพบและเคยใช้อยู่ในชีวิตประจำวันจะช่วยผู้เรียนให้เข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามถ้าเราจะนำของจริงทุกอย่างมาให้ผู้เรียนได้เห็นคงเป็นไปได้ยาก ดังนั้นการใช้สิ่งทดแทนของจริงเหล่านั้น ได้แก่ รูปภาพโต๊ะแกรม ก็อาจจะช่วยให้ผู้เรียน เข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นอย่างดี (ดังโต๊ะแกรมหัวข้อที่ 2) เพราะ ผู้เรียนสามารถถ่ายโยงความคิดไปยังของจริงที่ตนเคยพบเห็นมาก่อนได้ การพัฒนาความคิดรวบยอด (ดังโต๊ะแกรมหัวข้อที่ 3) จะง่ายขึ้น หลังจาก นั้นเมื่อผู้เรียนมีโอกาสได้ยิน ได้ฟัง เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เขาพูดกันว่าอย่างไร การพัฒนาการฟัง การพูด ก็ย่อมจะง่ายและเป็นที่ยอมรับได้มากขึ้น เมื่อผู้เรียนได้พบสัญลักษณ์ เช่นตัวอักษรที่เขียนขึ้นโดยมีความหมายตามที่เคยฟัง เคยพูดมาก่อน การถ่ายโยงความคิดก็จะชัดเจนมากขึ้น กระบวนการนี้เป็นกระบวนการสำคัญในการถ่ายโยงการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตามการรับรู้ภาษาของมนุษย์ทั่วโลก

3. ทฤษฎีการสอนอ่าน (Teaching Reading Approach) ซึ่งยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) โดยเน้นกระบวนการอ่านของมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ ตามคำจำกัดความของการอ่านตามทฤษฎีดังกล่าวนั้น การอ่านคือ การสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด (Smith. 1971, 1976 : Goodman 1973) ดังกล่าวเพื่อการเรียนรู้การอ่านที่ถูกต้องและเป็นไปโดยธรรมชาติได้ นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยามีได้มองการอ่านเพียงการแสวงหาความหมายเพื่อความเข้าใจสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรเพียงอย่างเดียวแต่คำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาในการรับรู้การถ่ายโยง ความคิดรวบยอดรวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การอ่านสมบูรณ์ เช่น ความสนใจ ประสบการณ์เดิม และการระลึกถึงสิ่งที่อ่านได้

ด้วยหลักการและทฤษฎีทั้ง 3 ประการดังกล่าว จึงอาจสรุปได้ว่า วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะเน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาซึ่ง ไบรอัน เกรย์ ผู้ริเริ่มได้เขียนไว้เมื่อครั้งแรกประชุมสัมมนาทางด้านภาษาศาสตร์ประยุกต์ ประจำปี ค.ศ. 1987

๗ ประเทศออสเตรเลียเชื่อว่า "แน่นอนที่สุดพื้นฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับโปรแกรมทางภาษาอันสมเทศ สมผล และจะประสบความสำเร็จได้ นั่นคือ การเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนโดยกระบวนการเรียนรู้ ธรรมชาติ ที่เด็กเคยรู้จักมักคุ้นมาแล้วเป็นอย่างดี" การจัดขั้นตอนการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ ทางภาษา จะจัดให้การอ่านเป็นจุดเริ่มต้นการพัฒนาทักษะทางภาษาไปสู่การพัฒนาทักษะส่วนอื่น ๆ เช่น การฟัง การพูด และการเขียน ในลักษณะทักษะสัมพันธ์หรือในลักษณะบูรณาการตามหลัก การสอนเพื่อการสื่อสาร นักเรียนจะใช้ปริมาณทางภาษาจากการอ่านเป็นปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายและพัฒนาปัจจัยป้อนเข้านั้นโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิคการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะสื่อสาร ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในทักษะสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นธรรมชาติและเกิดความ คล่องตัว จนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาจนถึงขั้นนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานี้จึง เน้นการสอนความหมายรวบยอดของภาษาก่อนจะสอน องค์ประกอบย่อยของภาษาอันได้แก่ รูปพยางค์ สระ ตัวสะกด และไวยากรณ์

การจัดบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้สำหรับวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าซึ่งหมายถึง การจัดบทเรียนซึ่งบรรจุเนื้อหาที่ผู้เรียนสามารถจะนำ ความรู้ทางภาษาที่ได้ศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง กระบวนการเรียนการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษาจึงจำเป็นต้องยึดบทเรียนที่จัดเฉพาะประสบการณ์ภาษาที่ผู้เรียนควรได้รับ จากความหลากหลายของบริบททางภาษา ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากหน้าที่ของภาษา (Function) ที่ผู้เรียนใช้ตามความจำเป็นในบริบทต่าง ๆ เป็นสำคัญตามระดับวัยและความสนใจ นอกจากนี้การจัดบทเรียนจะต้องจัดตามจุดมุ่งหมายใน การอ่านของมนุษย์โดยทั่ว ๆ ไป 3 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อบันเทิง
2. อ่านเพื่อรู้และเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ
3. อ่านเพื่อศึกษาและค้นคว้า

บทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้สำหรับวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะจัดทำเป็นแบบเรียนซึ่งหมายถึง แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นสิ่งที่ทำหน้าที่เป็นกลไกการสอน หรือเรียกว่า สื่อกลไก หรือสื่อแนวคิด หรืออาจเรียกว่าแบบเรียนรองพื้น จะนำมาใช้ 3 ลักษณะคือ

1. สถานะที่เป็นสื่อเข้าสู่บทเรียน (Starter Book) แบบเรียนในสถานะนี้ทำหน้าที่คล้ายนั้นกันทั่วชื่อ เพื่อจุดหลังเครื่องยนต์
2. สถานะที่เป็นสื่อกลไกการสอน หรือแบบเรียนรองพื้น (Basal Text) เป็นตัวกลไกสัมพันธ์ (Dynamic Interdependence) อยู่ในกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สถานะนี้นับว่าเป็นแกนกิจกรรมสำคัญเพราะเนื้อหาแบบเรียน เรื่องราวภาษาในแบบเรียน ผสมผสานเป็นบทเรียนไปพร้อม ๆ กัน อีกทั้งยังเป็นสื่อหล่อเลี้ยงให้การสอนดำเนินไปอย่างคล่องตัวจากกระบวนการอรรถลักษณะ (Genre) หรือลักษณะของเนื้อความที่ใช้ดำเนินเรื่องแบบเรียนนั้น ๆ
3. สถานะที่เป็นสื่อเสริม (Co - Basal Text) เป็นสื่อปกติช่วยเสริมบทเรียนในกรณีที่เกิดความต้องการปรับที่กว้างออกไป

การผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา รองศาสตราจารย์หทัย ตันหยง ได้พัฒนาเค้าโครงแบบเรียนขึ้น โดยประยุกต์จากทฤษฎีวรรณกรรม ซึ่งเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม และกำหนดเค้าโครงต้นฉบับ (Plot) ขึ้น ตัวต้นฉบับ (Manuscript) ของแบบเรียนได้มาจากการสร้างเค้าโครงต้นฉบับ (Plot) ทั้งหมด 7 ฉบับ มีดังนี้

Plot 0	เตรียมตัวทดลองคิดเรื่อง
Plot I	คิดเรื่อง (Ideal Plot)
Plot II	วางเค้าโครง (Plot Design)
Plot II Eextra	การประสานแนวคิดกับเค้าโครงเรื่อง
Plot III	การเขียนเรื่อง การจัดฉากเพื่อปรับลงหน้า (Setting)
Plot IV	การร่างต้นฉบับ (Manuscript)
Plot V	การสร้างต้นฉบับ (Dummy)

เค้าโครงต้นฉบับทั้ง 5 ส่วนของศาสตราจารย์หทัย ตันหยง ได้สร้างเป็นแบบฟอร์มขึ้น ซึ่งสะดวกต่อการเขียน เวลาสร้างแบบเรียนมุ่งประสงค์ภาษาจะไม่เขียนแบบฟอร์มก่อนไม่ได้เป็นอย่างดี เพราะจะคุมความคิด จุดประสงค์ และเนื้อหาไม่ได้ เพื่อนำไปใช้สอนก็จะได้ไม่สอดคล้องต้องกัน ทำให้ไม่บรรลุจุดประสงค์ (หทัย ตันหยง. 2535 : 16 - 17, 119)

แบบเรียนมุ่งประสงค์ภาษามีหลักและขั้นตอนในการผลิต ซึ่งผู้ผลิตจะต้องพิจารณาหลักการตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เป้าหมาย (Target)
2. วิเคราะห์ความคิดรวบยอดและจุดประสงค์จากหลักสูตรระดับเป้าหมาย
3. สร้างแผนการสอน แผนรวม แผนระยะยาว แผนรายคาบ
4. นำความคิดรวบยอดและจุดประสงค์มาสร้างเป็นแก่นสาระ (Theme)

ของเนื้อหาในแบบเรียน

5. โครงร่างต้น (Plot I - Ideal)
6. โครงร่างต้นฉบับ (Plot II - Manuscript)
7. โครงร่างลำดับเรื่อง (Plot III - Setting)
8. โครงร่างหนังสือ (Plot IV - Book Design)
9. บรรณาธิการกิจ (Editing)
10. การทดลอง (Tryout)

ขั้นตอนต่าง ๆ นี้จะต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นจนครบจึงจะได้แบบเรียนที่สมบูรณ์

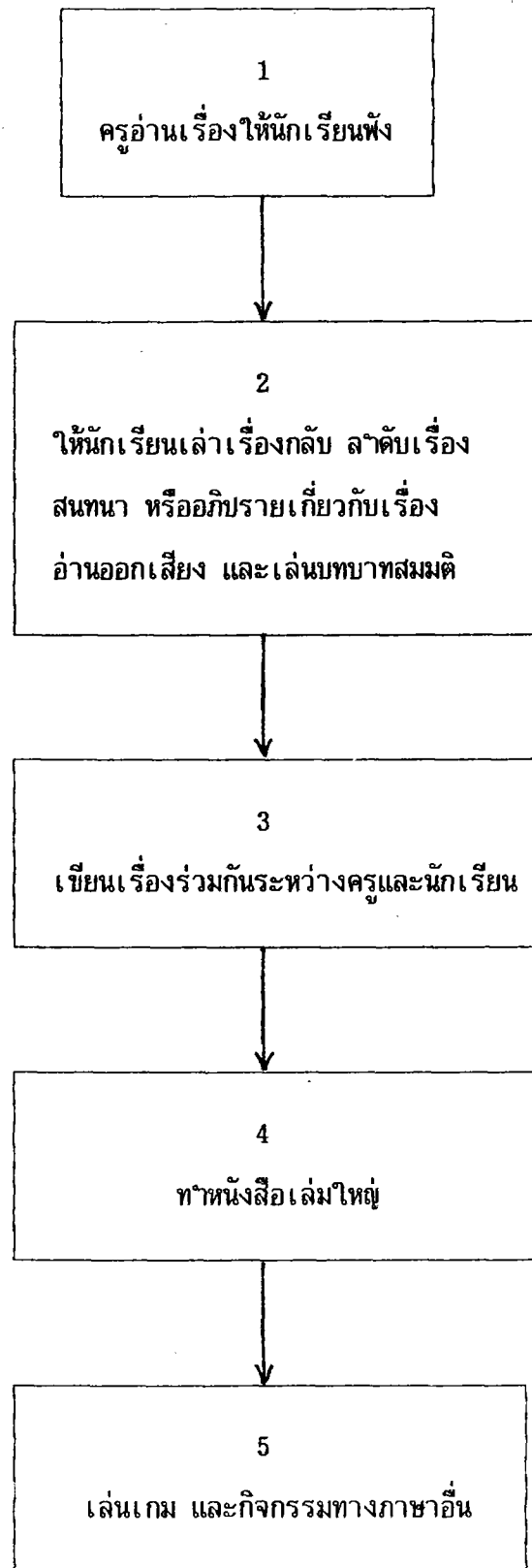
(หทัย ตันหยง. 2532 : 69)

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสงค์ภาษา

จากหลักการและทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสงค์ภาษาจึงได้รับการพัฒนาขึ้น ให้มีหลักการพัฒนาอย่างบูรณาการความหมายของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา และไม่เพียงแต่จะเน้นการพัฒนาทักษะทางภาษาจากการอ่าน ไปสู่ทักษะ

ทางภาษาอื่น ๆ เป็นทักษะสัมพันธ์ เช่น ฟัง พูด และเขียน แต่ยังคงเน้นกระบวนการอ่านที่สำคัญ แก่ผู้เรียนอีกด้วย โดยพยายามให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับการใช้เทคนิคในการอ่านบางประการ เช่น การให้ความสนใจ การใช้ประสบการณ์เดิมและการระลึกเรื่องที่อ่านได้ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือสามารถจับใจความสำคัญ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้

ขั้นตอนการสอนดังกล่าว แบ่งออกได้เป็น 5 ขั้นตอนต่อเนื่องกัน ดังได้อะแกรมดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 8 แผนภูมิขั้นตอนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ขั้นตอนการสอนทั้ง 5 ขั้นตอนนี้ จะคำนึงถึงกระบวนการของหลักการและทฤษฎี การเรียนรู้เพื่อรู้แจ้ง (Mastery Learning) ด้วย ทั้งนี้เพราะจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอนด้วย เวลาการเรียนรู้ (Learning Time) ของ นักเรียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปตามวัยและสติปัญญา บางคนอาจเรียนได้ช้า บางคนอาจเรียน ได้เร็ว การจัดกระบวนการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องพิจารณาความแตกต่างในการใช้เวลา การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย จึงจะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ การให้เวลาแก่ผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติทางภาษามาก ๆ (Engaged Time) ย่อมช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้มาก

ขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์อาจแบ่งออกได้ 5 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ขั้นการรับรู้ (Acquisition Stage) ในขั้นนี้ ครูเริ่มเสนอเนื้อหาใหม่ ให้ผู้เรียน ผู้เรียนจะเริ่มลองฝึกลองดูกับสิ่งที่เรียนรู้ ความถูกต้องและความแม่นยำในการเรียนรู้ ยังมีน้อย
2. ขั้นเกิดความคล่องตัว (Fluency Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝน ทักษะจนเกิดความคล่องแคล่วในเนื้อหาที่เรียน การปฏิบัติของผู้เรียนในการเรียนจะเพิ่มความ ถูกต้องได้มากขึ้น
3. ขั้นเกิดความคงทน (Maintenance Stage) ในขั้นนี้จะสืบเนื่องมาจากการฝึกปฏิบัติของผู้เรียนในขั้นที่ 2 ความคงทนของความรู้ที่ได้รับจะอยู่ได้นานและไม่ลืม เนื่องมาจากมีความแม่นยำในสิ่งที่เรียน จากการปฏิบัติและมีประสบการณ์ในการลองดูลองฝึก
4. ขั้นนำไปประยุกต์ (Application Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนมีความชำนาญ ในความรู้ที่เรียนมา และสามารถนำความรู้ที่นำมาประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันของตน
5. ขั้นปรับตัว (Adaptation Stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้มา คัดแปลงหรือปรับใช้ได้ในทุก ๆ สถานการณ์ที่ผู้เรียนจะมีโอกาส

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเน้นความแม่นยำในการเรียนรู้ ของผู้เรียนจนถึงขั้นสุดท้ายของการเรียนรู้ได้ และจากกิจกรรมต่าง ๆ จะสามารถให้ข้อมูล ย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้สอนตลอดเวลากว่า ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละ ขั้นตอนหรือไม่

จุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายทั่วไป

ผู้เรียนสามารถอ่าน ฟัง พูด และเขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอในการสื่อสารทางภาษาในชีวิตประจำวัน

จุดมุ่งหมายเฉพาะ

1. เล่าเรื่อง สืบเรื่อง และบอกความหมายของคำทุกคำในบริบทต่าง ๆ ของหน่วยการเรียนรู้ได้
2. อ่านออกเสียงคำทุกคำในหน่วยการเรียนรู้ได้
3. พูดตอบโต้ แสดงความคิดเห็น และสรุปความให้เป็นที่น่าสนใจได้
4. เขียนสะกดคำและประโยคต่าง ๆ ที่นักเรียนเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ได้
5. แต่งประโยคเป็นคำพูดและเขียนเป็นตัวอักษรได้ถูกต้องให้เป็นที่น่าสนใจได้
6. บอกความหมายและเขียนสัญลักษณ์ของเครื่องหมายวรรคตอนได้
7. สื่อความหมายของภาษาทางกายและอารมณ์หรือทางวาจาและสีหน้าท่าทางได้ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ วาดภาพประกอบเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจได้
8. ร่วมมือกับเพื่อนและช่วยเหลือแบ่งปันกันในการทำงานร่วมกันได้

แนวทางการประเมินผลการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ครูสามารถประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. การเล่าเรื่องย้อนกลับ หลังจากฟังครูจบแล้ว (Recall)
2. การสื่อการเข้าใจเนื้อเรื่อง โดยการแสดงบทบาทสมมติ และการวาดภาพประกอบเรื่อง (Communication)
3. การบอกลำดับ ก่อน - หลัง ของเรื่องในขณะที่นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่องในขั้นที่ 3 (Ordering)

4. การออกเสียงคำต่าง ๆ (ระหว่างการเล่าเรื่องย้อนกลับและเล่นเกม)
5. การเรียงคำเป็นประโยค (จากการเล่นเกม)
6. การสะกดคำและแต่งประโยค (ระยะหลังการเรียนด้วยวิธี CLE)
7. ความร่วมมือของนักเรียนและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานกลุ่มแบบ

ประชาธิปไตย

8. ความร่วมมือของนักเรียนเกี่ยวกับการอ่าน (สังเกตจากการนำหนังสือไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เมื่อมีเวลาว่าง)

วิธีประเมิน ใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียนทั้ง 8 ประการข้างต้น

ประโยชน์ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. ผู้เรียนจะสามารถพัฒนากระบวนการทางความคิด ตามรูปแบบของการจัดกระบวนการสอน อันเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาคุณภาพของชีวิตของตนต่อไปได้
2. ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานจากกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอนและจะรักการอ่านมากขึ้น เช่น การฟังนิทาน การเล่นเกมบทบาทสมมติ การวาดภาพ การเล่นเกม
3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติโดยเน้นความเข้าใจความหมายหรือความคิดรวบยอดของภาษาก่อนจะเข้าใจเสียงและสัญลักษณ์ ในลักษณะบูรณาการ เช่น ในขั้นตอนที่ 1, 2 และ 3 เป็นต้น
4. ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการใช้ภาษาในทักษะต่าง ๆ ในลักษณะบูรณาการตั้งแต่วินิจฉัยขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนสุดท้ายโดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางภาษาเป็นหลัก การซักถาม การโต้ตอบ การเล่าเรื่องกลับ การเขียนเรื่องร่วมกัน การเล่นเกมบัตรคำ
5. ผู้เรียนจะมีโอกาสได้คุ้นเคยกับกระบวนการอ่านที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการรับรู้ของมนุษย์อันประกอบด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น ความสนใจ การใช้

ประสบการณ์เดิม และการระลึกสิ่งที่อ่านได้ กระบวนการอ่านดังกล่าวจึงจัดไว้ในขั้นตอนที่ 5 ขึ้น อย่างสอดคล้องกัน

6. ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำงานร่วมกันกับผู้อื่น และได้ฝึกการใช้ประชาธิปไตย การวางแผนงาน การยอมรับฟังความคิดเห็นและความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เช่น ในขั้นตอนที่ 3, 4 และ 5

7. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเน้นการเรียนรู้ในทฤษฎีมนุษยนิยม โดยถือศักยภาพของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความสามารถเฉพาะด้าน และเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ในหลายรูปแบบ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ (ความเป็นนักแสดง) การวาดภาพ (ศิลปิน) เป็นต้น

8. ผู้เรียนจะคุ้นเคยกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานร่วมกันจากกระบวนการเรียนการสอน อันจะเสริมสร้างคุณธรรมประจำใจและลักษณะนิสัยที่ดีแก่เด็กในสังคมต่อไป

9. ผู้สอนสามารถให้การสอนซ่อมเสริมได้กับผู้เรียนหลายกลุ่มในขณะเดียวกัน ตามระดับความสามารถโดยเฉพาะขั้นตอนที่ 4 และ 5

10. ผู้สอนสามารถพัฒนาทักษะการสอนภาษาของตนได้สูงขึ้น เพราะผู้สอนจะมีบทบาทในการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เสมอในทุกขั้นตอนการสอน

การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

การเตรียมความพร้อมของนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญมาก วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สามารถใช้ในการเตรียมความพร้อมของเด็กได้โดยไม่ต้องจัดประสบการณ์การเตรียมความพร้อมแยกต่างหาก ทั้งนี้เพราะกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานั้น ผู้สอนสามารถเตรียมความพร้อมของเด็กได้ในทุกขั้นตอนอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าผู้สอนพิจารณาเลือกให้หนังสือที่ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้เตรียมความพร้อมได้

กระบวนการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอน จะช่วยเตรียมความพร้อมของเด็กหลายประการ เช่น ในขั้นตอนที่ 1 จะเตรียมความพร้อมในการฟังและพูด ในขั้นตอนที่ 2 จะช่วยพัฒนาภาษาโดยการแสดงออกทางวาจาและสีหน้าท่าทาง ในขั้นตอนที่ 3 จะช่วยพัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างสายตาและมือ โดยการลากเส้นระบายสี (เด็กวาดภาพประกอบ) พัฒนาด้านความคิดในการรวบรวมและลำดับเรื่องราว ในขั้นตอนที่ 4 จะเตรียมความพร้อมในการใช้สายตา การใช้กล้ามเนื้อ (ลากเส้นวาดภาพและการใช้กรรไกร) ในการทำหนังสือเล่มใหญ่ และขั้นตอนที่ 5 จะเตรียมความพร้อมในด้านสติปัญญา เช่น การเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่าง (การเทียบคำ) ของตัวอักษร การจินตนาการเชื่อมโยงความคิดรวบยอดกับเนื้อหาปริบทของภาษาต่าง ๆ ที่พบ

กระบวนการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะจัดให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการเรียนในลักษณะกระบวนการทางสังคม ใช้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน จึงเป็นการเตรียมความพร้อมทางสังคมของเด็กไปในตัวด้วย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในแต่ละขั้นตอนของการสอนนั้น ก่อนลงมือสอนผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจการจัดกิจกรรมของผู้สอนและผู้เรียนโดยละเอียดตามลำดับทุกขั้นตอนอย่างครบถ้วน การข้ามขั้นตอนหรือการรีบเร่งให้จบอย่างรวดเร็วในแต่ละขั้นตอน จะมีผลทำให้การพัฒนาทักษะทางด้านภาษาของผู้เรียนเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพตามจุดหมายที่วางไว้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูอ่านเรื่อง (จากแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา) ให้นักเรียนฟัง

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง

ในขั้นตอนนี้ ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังอย่างมีชีวิตชีวา โดยอาศัยเทคนิค

การเล่าเรื่องให้นักเรียนสนใจฟัง ไม่ควรอ่านไปเรื่อย ๆ ตามหนังสือแต่ละหน้า และไม่จำเป็นต้องใช้นิ้วชี้ไล่ตามตัวอักษรขณะที่อ่าน อ่านทวนองการเล่าเรื่องก็เพียงพอแล้ว คำบางคำหรือบางประโยคครูจำเป็นต้องแสดงท่าทางประกอบไปด้วย ถ้าภาพยังไม่สามารถสื่อความหมายได้

เพียงพอ เช่น คำหรือประโยคที่แสดงความรู้สึกได้แก่ คำว่า "เสียใจ" "เหนื่อย" เป็นต้น คำที่เป็นนามธรรมและอธิบายเป็นภาษาไทยง่าย ๆ ไม่ได้ โดยเฉพาะเมื่อสอนนักเรียนที่ใช้ภาษาที่สองหรือภาษาถิ่น ครูสามารถอธิบายเป็นภาษาที่สองหรือภาษาถิ่นของนักเรียนได้ถ้าจำเป็น

กระบวนการสอนขั้นนี้ ครูควรใช้การสนทนากับนักเรียน เข้าช่วยในการสื่อความหมายโดยใช้คำถามง่าย ๆ และให้ดูจากภาพประกอบเรื่องในแต่ละหน้าทุกหน้าตั้งแต่หน้าปกจนถึงท้ายเล่ม เช่น ภาพนี่คืออะไร ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับเรื่อง โดยเน้นการใช้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ผู้เรียนจะเริ่มพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายต่าง ๆ ของคำในเรื่องได้โดยง่ายและถูกต้อง

การประเมินผล สังเกตดูว่านักเรียนสามารถตอบคำถามคร่งง่าย ๆ ได้ว่าเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ให้นักเรียนเล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อฝึกการระลึกเรื่องที่อ่านได้
 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายในรายละเอียดของเรื่อง

ได้

กระบวนการเรียนการสอนในขั้นนี้ ครูอาจกำหนดการสอนต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 1 ได้ทันที ถ้าเวลาคาบเรียนยังมีอยู่ หรือนักเรียนยังไม่แสดงความรู้สึกเบื่อหน่ายหรือเหนื่อยล้าเสียก่อน

ครูเริ่มนำเข้าสู่บทเรียน โดยการอ่านคำถามง่าย ๆ ให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ครูอ่านให้ฟังไปแล้วในขั้นที่ 1 เช่น ไทหลงเล่าเรื่องให้ครูฟังชื่อว่า เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องอะไรมีใครบ้าง หรือมีอะไรบ้างในเรื่อง แล้วอย่างไรต่อไป

ครูควรพยายามกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนได้พูด แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านไปแล้ว ครูอาจใช้รูปภาพประกอบในแต่ละหน้าให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนเล่าเรื่องเพื่อช่วยให้นักเรียนเล่าเรื่องได้ง่ายขึ้น

เมื่อนักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องและลำดับเรื่องได้จนจบแล้ว ครูควรรย้อนกลับมาถามคำถามและสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องอีกครั้งเป็นการทบทวน เช่น เอาละนักเรียนเก่งมาก ลองอ่านใหม่ซิว่าเรื่องเป็นอย่างไร มีอะไรบ้างในเรื่อง หนูชอบ ... (ตัวละคร) นี้ใหม่ หรือเปิดหนังสือใหม่ที่ละหน้าแล้วสนทนากันเกี่ยวกับภาพในแต่ละหน้านั้น ในแต่ละหน้าที่นักเรียนกับครูสนทนากัน ครูควรอ่านออกเสียงเรื่องในหน้านั้นอีกครั้งอย่างชัดเจน และให้นักเรียนอ่านตามทาท่านี่ไปทุก ๆ หน้า เมื่อสนทนากับนักเรียนจนจบหน้านั้น ๆ แล้ว

ข้อควรระวัง ครูไม่ควรให้นักเรียนอ่านออกเสียงตามตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบเรื่อง เพราะนักเรียนจะรู้สึกเบื่อหน่ายและขาดความสนใจการอ่านทันที

เมื่อนักเรียนลองอ่านออกเสียงตามครูแล้ว ครูควรให้นักเรียนออกมาแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยเลือกอาสาสมัครออกมาเป็นผู้แสดงตามบทบาทของตัวละครต่าง ๆ นักเรียนที่เหลือให้อ่านออกเสียงตามครู คล้ายกับครูเป็นผู้กำกับการแสดงและกำลังบอกบท

ในระยะแรก ๆ นักเรียนบางคนอาจไม่กล้ามาเล่นบทบาทสมมติ ครูควรใจเย็นและให้นักเรียนทุกคนได้ลองเล่นบทบาทสมมติเป็นตัวละครต่าง ๆ กันเสียก่อนสักทีหนึ่งจากนั้นจึงค่อยเรียกนักเรียนที่ค่อนข้างกล้าออกมาแสดงก่อน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนที่ไม่กล้าแสดงออกได้เกิดความคุ้นเคยกับบทที่เพื่อน ๆ ได้แสดงมาแล้ว และช่วยให้เกิดความมั่นใจมากขึ้นเมื่อถึงคราวตนต้องออกไปแสดง

ครูต้องใช้ความอดทนในการสอนหน่วยการเรียนรู้แรก ๆ เพราะนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบนี้มาก่อน และยังไม่ชินกับการแสดงออกมากนัก

การประเมินผล สังเกตความถูกต้องจากการเล่าเรื่องย้อนกลับของนักเรียน การลำดับเรื่องและการสื่อความเข้าใจเนื้อเรื่องจากการแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นตอนที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครู และนักเรียน

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อฝึกการระลึกเรื่องที่ฟังจากการอ่านได้
 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักตัวอักษรที่ใช้แทนความหมายของคำต่าง ๆ ที่เคยเรียนรู้มาแล้วในขั้นตอนที่ 1 และ 2
 3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจลีลาของการเขียนตัวอักษรและความสัมพันธ์ของเสียงกับตัวอักษรนั้น

4. เพื่อให้นักเรียนสื่อความหมายของตนจากภาษาพูดเป็นภาษาเขียนได้
5. เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการในการสื่อความหมาย

ครูเริ่มนำเข้าสู่บทเรียน โดยการให้นักเรียนช่วยกันลำดับเรื่องที่อ่านและเล่นบทบาทสมมติมาแล้วอีกครั้ง ครูบอกกับนักเรียนว่าต่อไปนี้จะช่วยกันเขียนเรื่องที่อ่านกันมาแล้วเป็นหนังสือของนักเรียนเอง ครูใช้กระดาษแผ่นใหญ่ มีขนาดพอที่นักเรียนทั้งชั้นจะอ่านและมองเห็นได้อย่างทั่วถึง ติดไว้บนกระดานหรือข้างฝา (แล้วแต่สะดวก) จากนั้นครูจึงให้นักเรียนตกลงกันว่าจะเริ่มเรื่องอย่างไร ใช้วิธีการตามไปเรื่อย ๆ ว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ครูต้องแน่ใจว่านักเรียนต้องการเขียนประโยคใดแน่ถ้าไม่ตกลงกัน ครูอาจต้องประนีประนอมหาข้อยุติในการเขียนประโยคนั้น ๆ เช่น นักเรียนชายบอกว่ามีตาคะยายอาศัยอยู่ในกระท่อมหลังหนึ่ง แต่นักเรียนหญิงบอกว่าครั้งหนึ่งยังมีตาคะยายอาศัยอยู่ในกระท่อมหลังหนึ่ง ครูควรถามความเห็นของนักเรียนทั้งชั้นหรือทั้งกลุ่มว่าต้องการเขียนประโยคใดครูพิจารณาจากความเห็นส่วนใหญ่ของนักเรียน ถ้าประโยคที่นักเรียนคิดจะเขียนยังไม่ถูกต้องตามการใช้ภาษาที่ดี ครูควรแก้ไขให้เสียก่อนโดยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจแล้วจึงลงมือเขียนประโยคนั้น ๆ ลงบนกระดาษแผ่นใหญ่

สำหรับในระดับขั้นต้น ๆ นักเรียนยังไม่สามารถเขียนด้วยตัวอักษรเองได้ครูควรเป็นผู้เขียนเรื่องให้ทั้งหมด ในระดับสูงขึ้นไปนักเรียนสามารถเขียนได้เองอย่างดีแล้ว ครูอาจให้นักเรียนออกมาเขียนเอง

ในขณะที่เขียนครูไม่ควรหันหลังให้นักเรียน ครูควรยืนเอียงชิดด้านข้างของกระดานและเขียนเรื่อง นอกจากนั้นแล้วทุกครั้งที่เขียนคำลงกระดาษแผ่นใหญ่ ครูควรออกเสียงคำนั้น ๆ ในขณะที่เขียนด้วยทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้เห็นลีลาการเขียนที่ถูกต้อง และเข้าใจความสัมพันธ์ของเสียงกับตัวอักษรที่เขียนนั้นไปด้วยในตัว

เมื่อครูเขียนคำหรือประโยคหนึ่ง ๆ จบแล้วควรให้นักเรียนอ่านทวนคำและประโยคซ้ำก่อนเขียนคำหรือประโยคใหม่ทุกครั้ง เมื่อเขียนเรื่องไปได้สักระยะหรือตอนหนึ่งของ

เรื่อง ครูควรให้นักเรียนออกมาวาดภาพประกอบตามเรื่องที่เขียนแล้ว และให้นักเรียนที่เหลืออ่านออกเสียงพร้อม ๆ กับทวนเรื่องตั้งแต่ต้นจนกระทั่งถึงตอนที่เขียนค้างไว้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกว่าจะจบเรื่อง จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันอ่านทวนเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบและช่วยกันแต่งชื่อเรื่อง

ข้อสังเกต ในขณะที่ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องที่แต่งจากกระดาษแผ่นใหญ่ขึ้น ครูอาจใช้ไม้ชี้ตัวอักษรตามไปด้วย และอาจชี้คำสลับที่ให้อ่านบ้าง เพื่อคือนักเรียนอ่านได้แน่ หรือใช้การจำต่อเนื่องในประโยค

การประเมินผล สังเกตพฤติกรรมการบอกลำดับเรื่องของนักเรียน การอ่านออกเสียงคำและประโยคต่าง ๆ และการจำคำในประโยคต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 4 ให้นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกอ่านออกเสียงและแสดงออกถึงความเข้าใจความหมายของคำและประโยคของเรื่องที่อ่านได้

ในขั้นนี้ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4 - 5 คน สำหรับในขั้นต้น ๆ นักเรียนยังเขียนเองไม่ได้ หรือเขียนยังไม่ค่อยดีนักครูควรเขียนเรื่อง โดยลอกประโยคต่าง ๆ จากเรื่องที่เขียนไว้ในขั้นตอนที่ 3 ลงในกระดาษขนาดใหญ่พอที่จะใช้ทำหนังสือเล่มใหญ่ เพื่อเป็นแหล่งในการเรียนรู้ของกลุ่ม และนำมาอ่านหน้าชั้นให้นักเรียนในชั้นอ่านและเห็นได้ชัดเจน

ครูควรตกลงกับนักเรียนว่า จะให้ครูเขียนหน้าใด วาดรูปใด ครูจะเว้นที่ให้นักเรียนวาดภาพประกอบในแต่ละตอนของเรื่อง และให้นักเรียนวาดภาพประกอบตามแต่จะตกลงกันในกลุ่มของนักเรียนเอง

หมายเหตุ ในตอนนี้อาครูเขียนแต่ละกลุ่มไม่ทัน ครูอาจต้องใช้นอกเวลาเรียนเขียนให้แต่ต้องหลังจากที่ได้ตกลงกับนักเรียนว่า เขาอยากให้อาพอยู่ตรงไหน ครูจึงเว้นที่ว่างไว้ให้ครูวาดเอากระดาษที่เขียนแล้วแบ่งให้นักเรียนผลัดกันอ่านในกลุ่มเสียก่อนจากนั้นจึงแบ่งงานให้นักเรียนทุกคนได้วาดภาพประกอบตามเรื่อง ครูควรลอกเรื่องเขียนไว้หลาย ๆ ชุด เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ทำอย่างทั่วถึง เมื่อนักเรียนวาดภาพประกอบเสร็จแล้ว จะช่วยกันอ่านเรื่องภายในกลุ่มของตนเรียบร้อยแล้ว จึงให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุลของตนทั้งกลุ่มไว้ด้านหลังปก

จากนี้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมผลงานโดยเรียงหน้ากระดาษหนังสือเล่มใหญ่ของตนให้เรียบร้อย แล้วนำไปให้ครูช่วยเย็บปก และหุ้มปกด้วยกระดาษขาวเพื่อให้คงทนที่จะใช้ได้นาน ๆ เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำหนังสือเล่มใหญ่ของตนออกมาแสดง โดยช่วยกันอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้น นักเรียนจะสนุกสนานในการอ่าน การฟัง เพราะได้เห็นผลงานที่ตนได้ออกมาวาดภาพประกอบเรื่องนั้น ๆ

อุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำหนังสือเล่มใหญ่

- ก. กระดาษแผ่นใหญ่ ราคาไม่ต้องแพงนัก นำมาตัดเข้าให้พอดีกับขนาดที่ต้องการ
- ข. กระดาษวาดเขียนสำหรับทำปก หรือกระดาษชนิดอื่น ๆ ที่สามารถนำมา

ทำปกได้ ควรให้มีขนาดใหญ่กว่ากระดาษที่ใช้เขียนด้านใน

- ค. กาวหรือแป้งเปียก
- ง. กรรไกร
- จ. ดินสอสี สีเทียน ฯลฯ (จะใช้ชนิดใดก็ได้)
- ฉ. ที่เย็บกระดาษ
- ช. สติ๊กเกอร์รูปตัวอักษร (ไม่จำเป็นต้องใช้ถ้าหาไม่ได้ หรือไม่มี)
- ณ. มีดตัดกระดาษคุณภาพดี (ให้ครูเป็นผู้ใช้เท่านั้น)
- ด. สีเมจิก (เฉพาะครูเป็นผู้ใช้เท่านั้น)

การทำหนังสือเล่มใหญ่

พับกระดาษที่จะใช้เขียน ตามขนาดที่ต้องการ ตัดตามยาวเพื่อให้เป็น

2 หน้ากระดาษได้หรือจะตัดกระดาษเป็นหน้าเดียว ตามขนาดที่ต้องการก็ได้ แต่ต้องเผื่อขอบไว้สำหรับเย็บเข้าเล่มให้เรียบร้อย เมื่อพับกระดาษเป็นคู่หรือเย็บกระดาษเป็นเล่ม ขอบของหนังสืออาจไม่เท่ากันหรือไม่สม่ำเสมอ ควรใช้กรรไกรเล็มกระดาษให้เรียบร้อย

ตรวจสอบเรื่องและรูปภาพที่เขียนไว้ในขั้นตอนก่อน เพื่อให้ให้นักเรียนลอกตามด้วยตัวบรรจง ในระยะต้น ๆ (แรกเรียนเด็กยังเขียนไม่ได้ ครูจะเป็นผู้เขียนให้) และติดรูปหรือวาดภาพประกอบตามใจชอบ ครูควรช่วยนักเรียนโดยให้คำแนะนำและให้นักเรียนออกแบบหนังสือของตนอย่างเสรีก่อนลงมือเขียนหนังสือ ควรตีเส้นด้วยไม้บรรทัด เพื่อให้การเขียนของนักเรียน

มีระเบียบและอ่านได้ง่าย ระหว่างบรรทัดควรเว้นช่วงห่างประมาณ 3 ช.ม. ควรเหลือขอบไว้
เพื่อการเย็บเล่มหรือเข้าปก ทั้งนี้แล้วแต่การพิจารณาของนักเรียนภายใต้การแนะนำของครู
ตามความเหมาะสม

การทำปก ก่อนจะลงสิ่งจริงควรใช้ดินสอเขียนตัวอักษรเพื่อไม่ให้เลอะเทอะ
เมื่อนักเรียนเขียนหนังสือเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนออกแบบปกให้สะอาดตา และช่วยกันเขียน
ตกแต่งให้สวยงามลงสีตัวอักษร หรือใช้สติ๊กเกอร์ตัวอักษรติดตกแต่งปกก็ได้

เมื่อทำปกเสร็จ นำปกมาเย็บเข้าเล่ม โดยเอากระดาษที่เขียนเรื่องและ
ภาพประกอบซึ่งทำเสร็จเรียบร้อยแล้วไว้ข้างใน เย็บปกด้านนอกด้วยเครื่องเย็บกระดาษ
โดยกระดาษที่จะเย็บให้เรียบร้อยประมาณ 3 ช่วงตามแนวสันปก ถ้าจะทำปกในลักษณะเปิดขึ้น
ด้านบนก็ต้องเย็บหรือเข้าเล่มตรงกลางด้านบน โดยกระดาษให้เปิดได้สะดวก และถาวร เมื่อเย็บ
เข้าปกเรียบร้อยแล้ว ใช้กระดาษกาวหุ้มสันปกให้เรียบร้อย

ถ้าจะให้หนังสือมีความคงทนมากขึ้น อาจใช้พลาสติกชนิดบางใส่ปิดทับหน้ากระดาษ
ที่เขียนในแต่ละหน้า

หมายเหตุ

ในการทำหนังสือควรใช้วัสดุอุปกรณ์ที่อาจหาได้ง่าย เท่าที่จะทำได้ และประหยัด
ที่สุดไม่จำเป็นต้องใช้เวลาและใช้เงินฟุ่มเฟือยมากนัก ทั้งนี้เพียงเพื่อให้นักเรียนสนุกสนาน
ในการทำงานร่วมกัน รู้จักแบ่งหน้าที่กันทำงาน และเห็นคุณค่าของงานที่ทำ เพื่อนำไปใช้เป็นแหล่ง
ในการเรียนรู้เท่านั้น

ระยะหลัง ๆ เมื่อเด็กเรียนรู้ได้หลายหน่วยการเรียนรู้แล้ว พยายามเลี่ยงการเขียน
ประโยคเดี่ยวหรือภาพ ๆ เดี่ยวในแต่ละหน้า ควรจะให้ให้มีหลายประโยคต่อเนื่องกันในแต่ละหน้า
เพื่อให้คล้ายคลึงกันกับหนังสือที่ตีพิมพ์โดยทั่วไป โดยการสนับสนุนให้นักเรียนออกแบบรูปร่างลักษณะ
ของหนังสือเองอีกด้วย

สำหรับนักเรียนที่ยังเล็กมาก ควรเขียนคำในวลีและประโยคให้มีขนาดใหญ่ ทั้งนี้
เพื่อสะดวกในการอ่าน การเขียนประโยคควรเขียนตามความถูกต้องของภาษา โดยเฉพาะเรื่อง
การวางวรรคตอน

ประเมินผล

1. สังเกตการทำงานร่วมกันของนักเรียน ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม การเก็บของเข้าที่ การรู้จักแบ่งปันและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้งานเสร็จลุล่วงไปด้วยดี

2. สังเกตภาพที่สื่อความหมายของเรื่องว่ามีความสอดคล้องกับเรื่องได้ดี
ขั้นตอนที่ 5 ให้นักเรียนเล่นเกม หรือกิจกรรมเสริมทางภาษาอื่น ๆ

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วยองค์ประกอบย่อยของภาษาต่าง ๆ จนเกิดความแม่นยำ สามารถอ่าน เรียบเรียงคำเป็นประโยค สะกดคำได้ เขียนคำและประโยคได้ รวมทั้งเข้าใจการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่ยื่นมาแล้วได้

ในขั้นตอนนี้ ครูจะให้นักเรียนใช้หนังสือเล่มใหญ่ของกลุ่มเป็นแหล่งในการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้า การสะกดคำ การเขียนคำ และประโยค พร้อมทั้งความหมายของคำ และประโยคจากหนังสือ

เกมที่เล่นได้ง่าย ใช้วัสดุสิ้นเปลืองน้อยและมีประสิทธิภาพ คือ การใช้บัตรคำ การทำบัตรคำ ครูควรอ่านหนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียนแต่ละกลุ่มเสียก่อนจากนั้นจึงเตรียมเขียนบัตรคำทุกคำจากเรื่องในหนังสือเล่มใหญ่นั้น ๆ แม้กระทั่งเครื่องหมายวรรคตอนทุกตัวและจัดลงในกระเป่าพวง ซึ่งอาจจะติดไว้กับกระดานดำหน้าชั้นเรียน หรือบนฝาผนังของห้องเรียนได้ (ตามแต่สะดวก)

เกมบัตรคำต่าง ๆ อาจจัดให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมดังนี้

1. ทาบบัตรคำที่ถูกต้องมาเทียบกับคำต่าง ๆ ที่ครูชี้ให้ในหนังสือเล่มใหญ่
2. ให้นักเรียนหยิบบัตรคำจากกระเป่าพวงและให้หาคำตามที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มใหญ่ที่เหมือนกับบัตรคำนั้น ๆ

3. เล่นเกม "จ้ำจี้" จากจำนวนของบัตรคำที่เรียนควา ด้านหน้ากับพื้นหรือบนโต๊ะ วิธีเล่น ในขณะที่ยืน ๆ ช่วยกันร้องเพลง เช่น "จ้ำจี้มะเขือเปาะ กระทบะหน้าแว่น พายเรือออกแอ่น กระแท่นตันกุ่ม สาว ๆ หม่อม ๆ อาบน้ำท่าไหน อาบน้ำท่าวัด เอากระจกที่ไหน ล่อง เยี่ยม ๆ มอง ๆ นกขุนทองร้องวู้" ให้นักเรียนชี้หรือใช้นิ้วชี้ไปยังบัตรคำแต่ละใบที่วางควาไว้เมื่อจบเสียงร้องเพลงของเพื่อน ๆ แล้ว บัตรคำใดที่นักเรียนชี้ไว้ในใบสุดท้าย ในทันทีที่เพลงจบ นักเรียนจะหยิบบัตรคำนั้น ๆ มาเก็บไว้ และให้นักเรียนคนอื่น ๆ ชี้บัตรคำแต่ละใบที่

วางคว่าอยู่โดยเพื่อนช่วยกันร้องเพลงต่อไปอย่างนี้เรื่อย ๆ ไปจนกว่าจะหมดบัตรคำที่คว่าไว้ นักเรียนคนใดในกลุ่มสามารถนำบัตรคำมาเรียงเป็นประโยคได้ก่อน คนนั้นจะเป็นผู้ชนะ คำในบัตรที่เตรียมไว้ควรจะนำมาจากหนังสือเล่มใหญ่ที่นักเรียนช่วยกันเขียนขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนจากคำเหล่านั้นได้แม่นยำขึ้นนั่นเอง

4. ให้นักเรียนผลัดกันพูดประโยคใดประโยคหนึ่งที่ละคน จากเรื่องที่นักเรียนช่วยกันแต่งในหนังสือเล่มใหญ่ ให้นักเรียนคนอื่น ๆ ช่วยกันหาบัตรคำมาเรียงประโยคตามที่พูด ให้นักเรียนช่วยกันอ่านประโยคที่เรียงบัตรคำเข้าด้วยกัน เพื่อตรวจสอบดูว่าถูกต้องหรือไม่ นักเรียนอาจจะใช้การค้นคว้าจากหนังสือเล่มใหญ่ และหาบัตรคำมาเทียบเพื่อเรียงประโยคเหล่านั้นได้

5. นักเรียนหรือครูช่วยกันจัดบัตรคำให้เป็นประโยคโดยให้นักเรียนคนอื่นหันหลังไว้ แล้วครูหรือนักเรียนจึงเอาบัตรคำในประโยคใดหนึ่งไปวางไว้ในกระเป่าหนึ่งใส่บัตรคำจากนั้น ให้นักเรียนทุกคนหันหลังกลับมาดูแล้วอ่านประโยคนั้น โดยให้นักเรียนที่ละคนผลัดกันไปหาบัตรคำที่ถูกต้องเพื่อจะไปวางในประโยคที่ได้จัดไว้

6. แทนที่จะหาคำในกระเป่าหนึ่งใส่ดังเช่นกิจกรรมข้อ 5 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ครูอาจเรียกนักเรียนออกมาเขียนคำ ๆ หนึ่งบนบัตรคำ ถ้านักเรียนเขียนไม่ได้ให้กลับไปหาบัตรคำนั้นในกระเป่าหนึ่ง เพื่อเปรียบเทียบหรือตรวจสอบการสะกดคำของตนได้

7. ครูปิดคำใดคำหนึ่งในหนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียน โดยปิดเพียงตัวอักษรตัวแรกหรือตัวที่สองไว้ พยายามให้นักเรียนเดาว่าเป็นคำใด จากนั้นให้นักเรียนในกลุ่มลองตรวจคำตอบโดยการเปรียบเทียบคำ และอ่านคำนั้น ๆ จากหนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียน

8. ให้นักเรียนหาคำที่เริ่มต้นด้วยตัวอักษรหรือกลุ่มตัวอักษรที่เหมือนกันกับคำที่กำหนดให้

9. ให้นักเรียนหาคำมาเติมในประโยค โดยให้เลือกจากคำหลาย ๆ คำจากกล่องเก็บบัตรคำ เพื่อให้ได้ประโยคที่ถูกต้อง นักเรียนอาจอภิปรายและตัดสินใจร่วมกันว่าจะใช้คำเป็นพิเศษได้อย่างมีความหมายหรือไม่ ทั้งนี้ครูอาจอนุญาตให้นักเรียนคิดคำที่อาจไม่มีอยู่เดิมในกลุ่มบัตรคำก็ได้

10. ครูหรือนักเรียนคว่ำบัตร 2 - 3 บัตร ภายในประโยค 1 ประโยค หรือ ข้อบัตรคำ เหล่านั้นไว้แล้วให้นักเรียนทายว่าประโยคสมบูรณ์ทั้งหมดคืออะไร ถ้าใครพูดได้เป็น ประโยคที่มีความหมายพอจะเป็นที่เข้าใจได้ ก็จะได้คะแนน 1 คะแนน ถ้าถูกต้องสมบูรณ์จะได้ 2 คะแนน

11. นักเรียนจะต้องแต่งประโยคจากบัตรคำ โดยครูหรือนักเรียนจะสลับบัตรคำ เหล่านั้นและให้นักเรียนผลัดกันเรียงประโยคคนละ 1 ประโยค อาจจะให้เรียงประโยคมากกว่า 1 ประโยคก็ได้

12. ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม แล้วครูแจกบัตรให้นักเรียนทุกคน แต่ละคนจะได้รับ บัตรคำ คนละ 5 - 6 ใบ แต่ละคนจะเก็บบัตรคำของตนไว้ไม่ให้เพื่อนเห็น นักเรียนอาจนำ บัตรคำมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนที่นั่งใกล้เคียงได้ครั้งละ 1 บัตร จนกว่านักเรียนคนใดภายในวง สามารถเรียงเป็นประโยคได้และมีความหมายโดยอาจใช้วิธีอื่นบ้างก็ได้ เช่น ให้นักเรียนที่ละคน ผลัดกันหยิบบัตรคำที่ละใบจากกองบัตรคำที่เรียงซ้อนไว้ตรงกลาง (คล้ายการเล่นโกยบัตร)

13. แจกบัตรตัวอักษรให้นักเรียนแต่ละคนภายในกลุ่ม โดยผลัดกันเรียงบัตรนั้น เป็นคำไว้ข้างตนเอง จะผลัดกันเรียงจนกว่าจะไม่มีนักเรียนคนใดแต่งหรือเรียงคำได้อีกจึงจะ จบเกม

เกมที่ใช้เสริมกิจกรรมทางภาษาอื่น ๆ อาจนำไปใช้ได้ด้วยจุดมุ่งหมายต่าง ๆ กัน เช่น เกมฝึกการประสมคำใหม่ ๆ การผันเสียง ฯลฯ

กิจกรรมอื่น ๆ อาจนำมาแทรกได้ เช่น เพลง การแสดงท่าทางประกอบเสียง ฯลฯ

การใช้กิจกรรมใดก็ตามที่แทรกเข้ามาในขั้นนี้ ต้องพิจารณาเสียก่อนว่าเนื้อหาใน กิจกรรมเหล่านั้นสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนอยู่หรือไม่

การที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ ย่อมจะส่งผลให้ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ พอใจ และเกิดแรงจูงใจภายในของตนเองในการเรียนภาษาขึ้นได้ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนก็ย่อมจะพัฒนาสูงขึ้นเช่นกัน

การที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ ย่อมจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ พอใจ และเกิดแรงจูงใจภายในของตนเองในการเรียนภาษาขึ้นได้ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนก็ย่อมจะพัฒนาสูงขึ้นเช่นกัน

การประเมินผล สังเกตความถูกต้องในการทำกิจกรรมทางภาษาในแต่ละจุดประสงค์ เช่น ความถูกต้องในการเทียบคำ การเรียบเรียงคำเป็นประโยค การเขียนสะกดคำ การจัดหรือเขียนเครื่องหมายวรรคตอนในประโยค หรือในการเล่นเกม ต่าง ๆ

บทบาทของผู้สอน

ผู้สอนที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องปฏิบัติภารกิจในการสอน ดังต่อไปนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย หลักการและวิธีการของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาให้ต้องแท้เสียก่อน เพื่อการเตรียมตัวการวางระบบงานสอนให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ
2. เตรียมงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามรูปแบบการสอนซึ่งมีขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนที่จัดไว้ให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของผู้เรียน
3. ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและให้รูปแบบภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ผู้เรียนในบริบทภาษาต่าง ๆ
4. ทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้ โดยพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้เรียนทุกคนที่ต้องการข้อมูลทางภาษาเมื่อมีปัญหาและข้อสงสัย หรือการขยายความเพิ่มเติม การให้ข้อมูลอาจจะกระทำในกลุ่มของผู้เรียน หรือแยกเดี่ยวเป็นรายบุคคล
5. ทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนและจัดกลุ่มกิจกรรมการสอน รวมทั้งการจัดชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพโดยเข้าใจระดับความแตกต่าง ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนทุกคน
6. มีความกระตือรือร้นในการดำเนินการสอนและติดตามผล
7. คอยให้กำลังใจแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

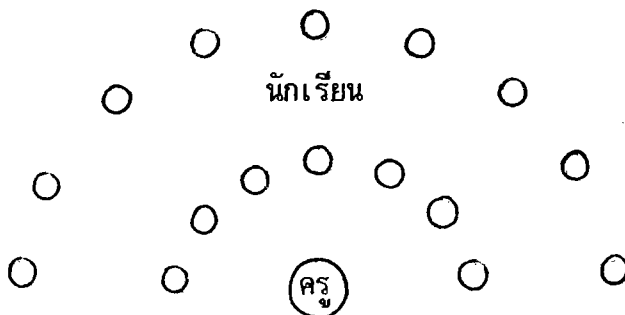
8. คอยสังเกตการพัฒนาทางภาษาของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็นและแสดงทักษะทางภาษาของตนเองให้มากที่สุด ผู้สอนจะคอยเป็นผู้ช่วยเหลือ เท่านั้น

9. พยายามช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการสื่อความหมายที่ตนต้องการ ทุกครั้ง ผู้สอนจะต้องมีส่วนในการเรียนรู้ของเด็กด้วย โดยเฉพาะการช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ โดยให้ข้อมูลแก่ผู้เรียนเมื่อติดขัด หรือมีปัญหาในการใช้ภาษา

10. มีความอดทนและใจเย็นที่จะรอคอยการแสดงออกทางความคิดของผู้เรียน

การจัดชั้นเรียน

ครูควรจัดห้องเรียนให้มีบริเวณโล่งและกว้างพอควรสำหรับนักเรียนทำกิจกรรม ให้นักเรียนนั่งลงกับพื้น หรือบนเก้าอี้เล็ก ๆ ในลักษณะครึ่งวงกลมรอบครูดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 การจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียนในลักษณะนี้จะช่วยให้ครูและนักเรียนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ซึ่งจะง่ายต่อการสอน และการใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียน นอกจากนี้แล้วการควบคุมวินัย ก็จะช่วยง่ายขึ้น เพราะครูสามารถกวาดสายตาไปได้อย่างทั่วถึง นักเรียนจะมีความรู้สึกว่าได้เรียน อยู่ในสภาพเป็นกันเองกับครูมากขึ้น และพันบรรยากาศของห้องเรียนที่ซำซำจจาแจแบบเดิม

ที่ว่าง ๆ ในชั้นเรียนด้านหน้าหรือด้านหลังห้องเรียนจะช่วยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การทำหนังสือเล่มใหญ่ การเล่นเกม และกิจกรรมเสริมอื่น ๆ ได้สะดวกขึ้น

ครูควรจัดที่เก็บของและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำกิจกรรมของนักเรียน โดยให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบดูแลสิ่งของและเก็บเข้าที่ เมื่อใช้เรียบร้อยแล้วทุกครั้ง

บริเวณผาผนังห้องเรียน หรือบนบอร์ด อาจติดกระดาษแผ่นใหญ่ให้นักเรียนเขียนเรื่องกับครู (ในชั้นตอนที่ 3) ไปด้วยสักระยะ จนกว่านักเรียนจะเรียนจบหน่วยการเรียนรู้นั้นไปแล้ว และมีหน่วยการเรียนรู้อื่นมาใหม่ เป็นต้น

ควรจัดที่สำหรับเก็บบัตรคำและแขวนสมุดเล่มใหญ่ของนักเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ควรจะเป็นบริเวณที่นักเรียนจะกลับมาอ่านหนังสือเล่มใหญ่เหล่านั้นสะดวก เช่น หลังห้องเรียน มุมห้อง เป็นต้น บัตรคำที่ใช้แล้ว ควรเก็บใส่กล่องไว้เป็นชุดพร้อมทั้งเขียนชื่อเรื่องที่นักเรียนเขียนหนังสือเล่มใหญ่ในกลุ่มไว้ด้วย เพื่อให้นักเรียนสะดวกที่จะกลับมาเล่น และค้นหาได้ตามต้องการ

ในมุมหนึ่งของห้องเรียน หรือบนผาผนังอาจมีแบบตัวอย่างการเขียนตัวอักษรที่ถูกต้องและสวยงามให้นักเรียนได้ดูตัวอย่าง และควรมีการจัดกลุ่มของตัวอักษร เช่น อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำแสดงไว้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมทางภาษาในชั้นที่ 5 ได้

การสอนซ่อมเสริม

ทุกขั้นตอนของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ครูสามารถสอนบทเรียนเสริมนักเรียนที่เก่งและที่อ่อนได้ในขณะเดียวกัน

นักเรียนที่เก่ง ครูอาจให้ทำกิจกรรมที่ท้าทายมากก็ได้ เช่น ทำหน้าที่เป็นครู หรือผู้คอยช่วยเหลือเพื่อน ๆ ช่วยครูเตรียมอุปกรณ์ เขียนบัตรคำ บอกรายการบอก บอกบทตัวละครในการแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

นักเรียนที่อ่อน ครูอาจจะช่วยเหลืออย่างค่อยเป็นค่อยไปและให้การสอนแบบเอกศัพทมากขึ้น โดยให้ทำกิจกรรมบางอย่างในบางขั้นตอนซ้ำ เช่น อ่านออกเสียงกับครู

ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องอย่างง่าย ๆ กับครู ลองทบทวนหนังสือเล่มใหญ่ตามลำพังกับครู หรือกับเพื่อนในกลุ่มเดียวกันใหม่ เล่นบัตรคำกับครู เล่นเกมต่าง ๆ เป็นต้น

ถ้าครูเอาใจใส่เสียแต่แรกว่า นักเรียนผู้ใดยังไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายเฉพาะของหน่วยการเรียนรู้ข้อใดแล้ว พยายามช่วยเหลือจะสามารถช่วยให้นักเรียนที่อ่อนสามารถติดตามการเรียนรู้ไปได้จนถึงขั้นสุดท้ายได้ไม่ช้านัก

การบ้าน

ครูอาจให้การบ้านนักเรียนได้ตามแต่เห็นสมควรเพื่อการทบทวน เช่น ให้คัดลายมือคำใน เรื่องที่อ่าน บางคำ บางประโยค เขียนประโยคจากบัตรคำ วาดภาพประกอบคำ ประกอบประโยค ทบทวนหนังสือเล่มเล็กเฉพาะของตน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีหลักการ วิธีการ และเทคนิคการสอนโดยละเอียด พร้อมทั้งทดลองสอนด้วยตนเองทุกขั้นตอน จึงจะเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ เพราะการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษานั้น จำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจจากประสบการณ์จริง ๆ ในห้องเรียนด้วย
2. ผู้สอนไม่ข้ามขั้นตอนการสอนอย่างเด็ดขาด มิฉะนั้นการพัฒนาภาษาที่จัดไว้เป็นลำดับตามหลักการและทฤษฎี พร้อมทั้งผลจากงานวิจัยการเรียนการสอนในชั้นเรียนจริง จะไม่ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
3. ผู้สอนไม่ควรคำนึงถึงหนังสือชุดเก่าที่เคยใช้และพยายามผสมผสานการสอนความคิดและประสบการณ์ของตน กับวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เพราะการจัดกระบวนการสอนได้จัดตามกระบวนการนั้นไว้แล้ว ไม่อาจนำมาปะปนกันได้หนังสือที่มีอยู่เดิมอาจให้นักเรียนนำมาอ่านเพิ่มเติมได้ เป็นหนังสือเสริมเมื่อนักเรียนเริ่มอ่านหนังสือเองได้แล้ว หรือจะให้นักเรียนค้นคว้าเกี่ยวกับการสะกดคำ หาคำคล้ายคลึง หรือที่แตกต่างกัน

4. การจัดกิจกรรมในขั้นตอนที่ 5 ผู้สอนควรศึกษารายละเอียดของการสอนตามจุดประสงค์ในภาคผนวกที่ให้ไว้ท้ายเล่ม พร้อมทั้งพิจารณาเลือกกิจกรรมที่คิดว่าผู้สอนแน่ใจว่าทำได้ หรือศึกษาจากหนังสือเกมในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในขั้นตอนที่ 5 เพิ่มเติม

5. สำหรับหน่วยการเรียนรู้แรก ๆ ครูควรตระหนักว่าการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนมีอยู่แล้วในกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และไม่จำเป็นต้องจัดเตรียมความพร้อมอื่นใดอีก ก่อนเริ่มสอนใน 5 ขั้นตอน

6. ในกระบวนการเรียนการสอนของหน่วยการเรียนรู้แรก ๆ ครูต้องจดบันทึกที่จะให้ความช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการสอนอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่คุ้นกับวิธีการพร้อมทั้งผู้สอนบางคนเองก็ไม่พร้อมเช่นเดียวกัน

(เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 18 - 38)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย กล่าวไว้ทั้งหมดสรุปได้ว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นวิธีการสอนภาษาที่มุ่งเน้นกระบวนการให้ปัจจัยป้อน และกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษา ทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน อย่างต่อเนื่อง และบูรณาการด้วยตนเองจากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยยึดถือของการเรียนการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมายในการนำรูปแบบภาษาไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนจะจัดตามหลักการพัฒนาของผู้เรียนในการรับรู้ และการเรียนรู้ตามธรรมชาติโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสติปัญญาของผู้เรียน กลวิธีในการสอนจะยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาในการเรียนรู้ เพื่อช่วยย้ให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางความคิดซึ่งจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ คือ ความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ตามกาลเทศะ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

งานวิจัยภายในประเทศ

ในปี พ.ศ. 2527 ริชาร์ด วอล์คเกอร์, เบรนต์ บาร์ทเล็ต และเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนประถมศึกษาธรมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ใช้เวลาทดลอง 20 คาบ (คาบละ 20 นาที) ผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้นและมีความสามารถจำคำศัพท์ คำพูด และบทสนทนาจากหนังสือได้นาน ทั้ง ๆ ที่นักเรียนไม่มีพื้นฐานทางการเรียนภาษาอังกฤษมาก่อน และนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ (Walker, Bartlett and Rattanaovich. 1984 : 58)

นิตดา ขจรนที ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมดวิทยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาที่มีความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจและความคงทนในการจำ แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่ากลุ่มปกติ (นิตดา ขจรนที. 2530 : 104)

ประภาพันธุ์ นิลอรุณ ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษา ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามแผนการจัดการจัดประสบการณ์ขั้นเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็ก โรงเรียนบ้านสังขะ และโรงเรียนดมวิทยาคาร อําเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 50 คน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า เด็กปฐมวัยที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาที่มีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนตามแผนการจัดการจัดประสบการณ์ขั้นเด็กเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ประภาพันธุ์ นิลอรุณ. 2530 : 75)

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย และคนอื่น ๆ ได้ทำการทดลองสอนภาษาไทยด้วยวิธี
 มุ่งประสบการณ์ภาษา โดยทำการทดลองเปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่าง เป็น
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโครงการนำร่องของศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่านที่จังหวัดสุรินทร์
 ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษามีผลสัมฤทธิ์ในการเรียน
 ภาษาไทยและความสนใจในการเรียนภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 19 ; อ้างอิงมาจาก เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2530 : 7)

สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์ ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถ
 ในการเขียนคำและความคงทนในการจำของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 กับแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดพระบาทราช
 เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจในการอ่านและความสามารถ
 ในการเขียนคำของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับแบบปกติแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่า
 กลุ่มที่สอนแบบปกติ และความคงทนในการจำของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 กับแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบ
 มุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ (สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์. 2531 :
 343)

มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน
 การเขียนและทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์
 ภาษากับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2531
 ของโรงเรียนวัดโคกพรหม จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 50 คน พบว่า ความเข้าใจใน
 การอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ มีความแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอน
 แบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 และทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอน
 ปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบ
 มุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ (มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์. 2531 : 104)

สุธีพร ปาคะคี ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน และการระลึกสิ่งที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามเสนนอก กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ใช้เวลาทดลอง 7 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามคู่มือครูมีความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีการระลึกได้ในเรื่องที่อ่านในวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู (สุธีพร ปาคะคี. 2531 : 87)

สุรศักดิ์ กาญจนการุณ ได้ทำการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนและความคงทนถาวรในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมร เป็นภาษาแม่ที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ (สุรศักดิ์ กาญจนการุณ. 2531 : 85)

นันทรัตน์ ชื่นชนม์ ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีปกติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับการเรียนโดยวิธีปกติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ (นันทรัตน์ ชื่นชนม์. 2531 : 62)

จรัสศรี กิจบัญญัติอนันต์ ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนคำ และทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีกว่าการสอนแบบปกติ และทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับ

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่า สำหรับ การเขียนค่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน (จรัสศรี กิจบัญญัติอนันต์. 2532 : 96 - 98)

นฤมล กังวาลไกล ทำการศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการวิจัยปรากฏว่าความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้ง 3 เรื่อง โดยที่คะแนนความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของทุก เรื่องของกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนปกติ (นฤมล กังวาลไกล. 2534 : 95 - 98)

งานวิจัยต่างประเทศ

วอล์คเกอร์ และคนอื่น ๆ ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษโดยใช้แนวทางที่ใช้ใน เทรเกอร์ พาร์ค เรียกว่า Concentrated Language Encounter Teaching หรือวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยทำการทดลองกับเด็กชาวอะโบโรจีนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผลการทดลองเป็นที่น่าพอใจ เด็กในกลุ่มทดลองมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน (Walker and others. 1953 : 72)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1984 วอล์คเกอร์ และคนอื่น ๆ ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษเช่นเดียวกับโปรแกรมที่ เทรเกอร์ พาร์ค ที่โรงเรียน Napperby และ Marryvale โดยทำการทดลองกับนักเรียนทั้งสองโรงเรียนในระดับ Junior และ Senior โดยใช้เนื้อหาในการทดลองเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารทั้ง 2 ระดับ การทดลอง ใช้เวลา 18 เดือน ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนทั้ง 2 โรงเรียนมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารสูงขึ้นมาก (Walker and others. 1984 : 76)

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่นำมากล่าวไว้ข้างต้น มีข้อมูลที่สรุปได้ว่าเมื่อทำการทดลองแล้วนักเรียนในกลุ่มทดลองสอนด้วยวิธีสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มทดลองจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมดังนั้นเมื่อทำการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มาเป็นเนื้อหาในชุดการสอนจุลบท ทำให้มั่นใจว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการสอนภาษา และการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้จะช่วยให้การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้มีผลความถูกต้องชัดเจน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อยที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัย
5. การดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรในการวิจัย เป็นครูผู้สอนกลุ่มทักษะภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี มีอยู่ 9 อำเภอ และเป็นบุคคลที่ยังไม่เคยผ่านการฝึกอบรมการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสงค์ ภาษา รูปแบบที่ 1 มีจำนวนทั้งสิ้น 908 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรที่กำหนดโดยจับฉลากมา 1 อำเภอ จากจำนวนที่มีอยู่ 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองราชบุรี จากนั้นจึงจับฉลากอีกครั้งหนึ่ง จากอำเภอเมืองราชบุรี ซึ่งมีจำนวน 157 คน ได้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 รวมทั้งสิ้นจำนวน 49 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองในการวิจัย ซึ่งจะใช้ทดลองรายบุคคล 3 คน ทดลองกลุ่มเล็ก 6 คน และทดลองภาคสนาม 40 คน

วิธีสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อยที่ใช้ในการวิจัย

ชุดการสอนรายวิชาย่อย สำหรับใช้ฝึกอบรมครูสอนภาษาไทย เรื่องการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ในการวิจัยครั้งนี้ก่อนสร้าง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจาก เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ จนเป็นที่เข้าใจอย่างดีแล้ว จึงดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดจุดประสงค์
2. กำหนดเนื้อหา โครงสร้างกิจกรรม และสื่อ
3. การตรวจสอบจุดประสงค์ เนื้อหา โครงสร้างกิจกรรม และสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ
4. สร้างส่วนประกอบของชุดการสอนรายวิชาย่อย
5. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการสอนรายวิชาย่อย
6. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย

1. กำหนดจุดประสงค์

1.1 จุดประสงค์ทั่วไป กำหนดจากการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็นของ ครู โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎีการสอนภาษาไทย และเนื้อหาของการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 มีจำนวน 6 ข้อ ดังนี้

1.1.1 เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจทฤษฎี และหลักการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และใช้เป็นแนวทางในการสอนภาษาไทย

1.1.2 เพื่อให้เห็นความสำคัญ มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการวางแผนการสอน และจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้

1.1.3 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการจัด ชั้นเรียนในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1.1.4 เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถด้านการใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ ใช้คำถามในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และการสอนสอนโดยใช้สื่อแบบเรียน ที่มีอรรถลักษณะหรือลักษณะของ เนื้อหาประเภทวิธีการ

1.1.5 เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญในการใช้ นิทานบทบาทสมมติ เพลง และเกมประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเรียนการสอน และสามารถนำไป ใช้ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้

1.1.6 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ หลัก และวิธีการวัดผลทางภาษา ชนิดของเครื่องมือ และการใช้เครื่องมือวัดผลชนิดต่าง ๆ ในการวัดผลประเมินผล การสอน ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

1.2 จุดประสงค์เฉพาะ กำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้รับการฝึกอบรม สามารถบรรลุผลได้ในเวลาอันสั้น โดยทำการวิเคราะห์จุดประสงค์ทั่วไป ประกอบกับเนื้อหาและ กิจกรรมการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 และความต้องการของครูสอน ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 มีจำนวน 14 ข้อ ดังนี้

1.2.1 อธิบายหลักการ ทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร ทฤษฎีการสอนแบบ ธรรมชาติ และทฤษฎีการสอนอ่านได้

1.2.2 บอกลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์ และความสัมพันธ์ของ ขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์ กับกระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้

1.2.3 บอกจุดหมาย ประโยชน์ และขั้นตอนการสอนภาษาไทยแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1 ได้

1.2.4 สามารถกำหนดกิจกรรมและอธิบายสถานการณ์การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้

1.2.5 อธิบายลักษณะ และประโยชน์ของการจัดชั้นเรียนที่ใช้สอนภาษา ไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้

1.2.6 บอกความหมาย ประโยชน์ของการเสริมต่อการเรียนรู้ และ อธิบายวิธีการ ใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบ มุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้

1.2.7 สามารถใช้ เทคนิคการใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน ได้อย่างถูกต้อง

1.2.8 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ที่ใช้สื่อแบบเรียน ประเภทนิทาน สารคดี กับการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนที่ใช้ อรรถลักษณะประเภทวิธีการ และสามารถกำหนดกิจกรรมการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนที่มี อรรถลักษณะประเภทวิธีการได้

1.2.9 บอกประโยชน์ของการเล่านิทาน พิจารณาเลือกใช้กิจกรรม การเล่านิทานประกอบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม กับโอกาสและวัยของเด็ก

1.2.10 อภิปรายลักษณะ ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ และสามารถกำหนดวิธีการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้

1.2.11 บอกประโยชน์ของเพลง และสามารถใช้เพลงประกอบการสอน ทั่วไป และการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้

1.2.12 บอกความหมาย ประโยชน์ของเกม สามารถเลือกเกม และใช้ ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 รวมทั้งอธิบายบุคลิกภาพของครู ในขณะที่สอนเกมได้

1.2.13 บอกหลักการวัดผลทางภาษา และชนิดของเครื่องมือวัดผลที่ใช้วัด และประเมินผลทักษะทางภาษาด้านต่าง ๆ ได้

1.2.14 สามารถเลือกรูปแบบของเครื่องมือที่ใช้วัด และวิธีการวัดผลเพื่อ ใช้วัดผลและประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้

2. กำหนดเนื้อหา โครงสร้างกิจกรรม และสื่อ

2.1 กำหนดเนื้อหาชุดการสอนรายวิชาย่อย กำหนดเนื้อหาตามหลักสูตรของ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนอ่าน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา แล้วแบ่งออกเป็น 4 ส่วน แต่ละส่วนมีเนื้อหาสมบูรณ์ ในตัวเองเพื่อ ใช้สร้างเป็นชุดการสอนเล่มย่อย 4 เล่ม ดังนี้

2.1.1 เนื้อหาชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 1 เรื่อง ทฤษฎี หลักการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และกระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1

2.1.2 เนื้อหาชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 2 เรื่อง การจัดชั้นเรียน ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เทคนิคการใช้คำถาม การเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และการสอนโดยใช้อรรถลักษณะประเภทวิธีการ

2.1.3 เนื้อหาชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 3 เรื่อง การใช้แบบเรียน มุ่งประสบการณ์ภาษา กิจกรรมการเล่านิทาน บทบาทสมมติ เพลง และเกม ประกอบการสอน ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1

2.1.4 เนื้อหาชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 4 เรื่อง การวัดผล ประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาไทย รูปแบบที่ 1

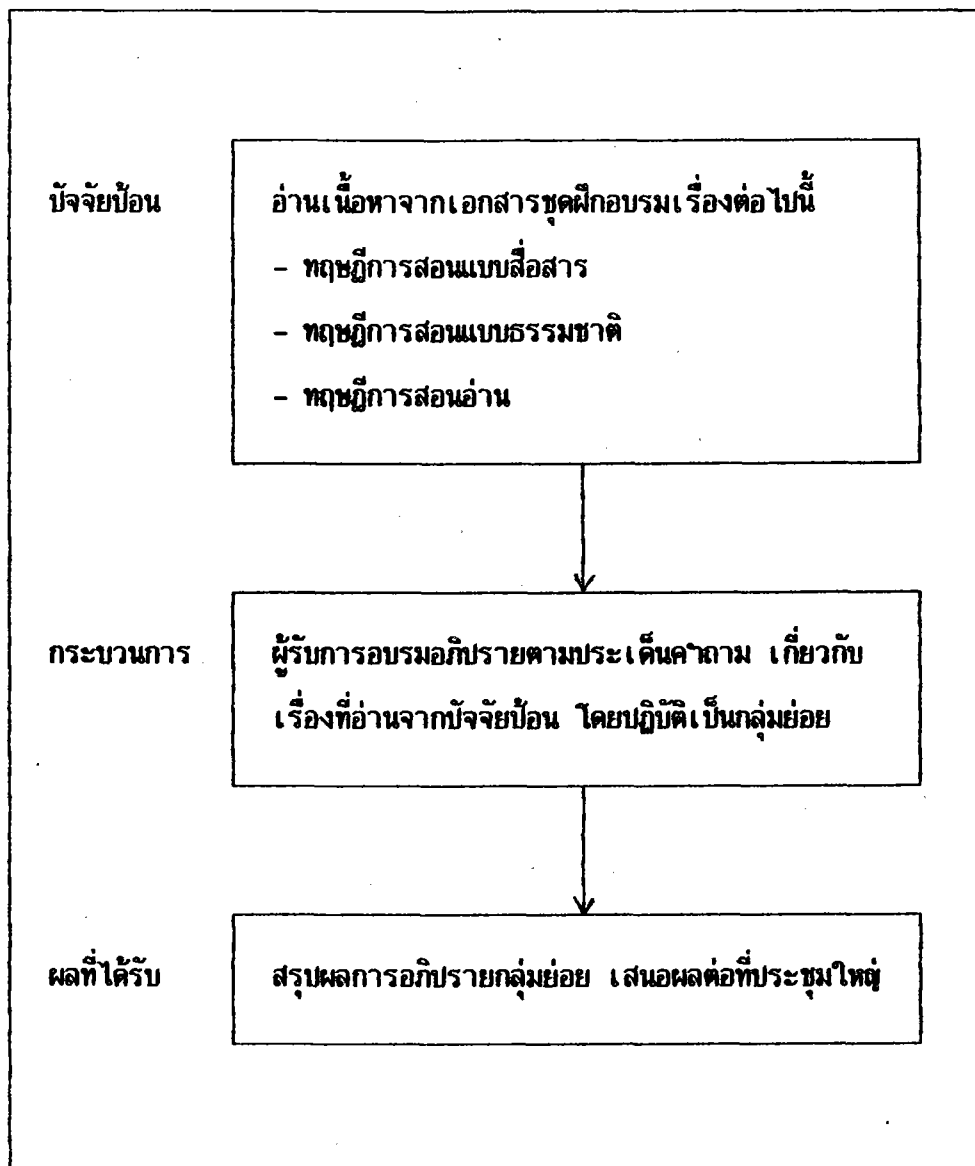
2.2 กำหนดโครงสร้างกิจกรรม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์จุดประสงค์เนื้อหา ของชุดการสอนรายวิชาย่อย แล้วกำหนดโครงสร้างกิจกรรม ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ของ ชุดการสอนรายวิชาย่อยตามหลักการของทฤษฎีระบบ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับคุณลักษณะ ของผู้ใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยอย่างเป็นขั้นตอน จากการวางพื้นฐานความรู้ แล้วนำไปสู่ การวิเคราะห์ วิจัย และปฏิบัติ เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้เกิดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ เหมาะสม ดังต่อไปนี้

2.2.1 โครงสร้างกิจกรรมการฝึกอบรมที่จัดไว้ในชุดการสอนรายวิชาย่อย เล่มที่ 1 เรื่อง ทฤษฎี หลักการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และกระบวนการสอนภาษาไทย

2.2.1.1 ทำแบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม

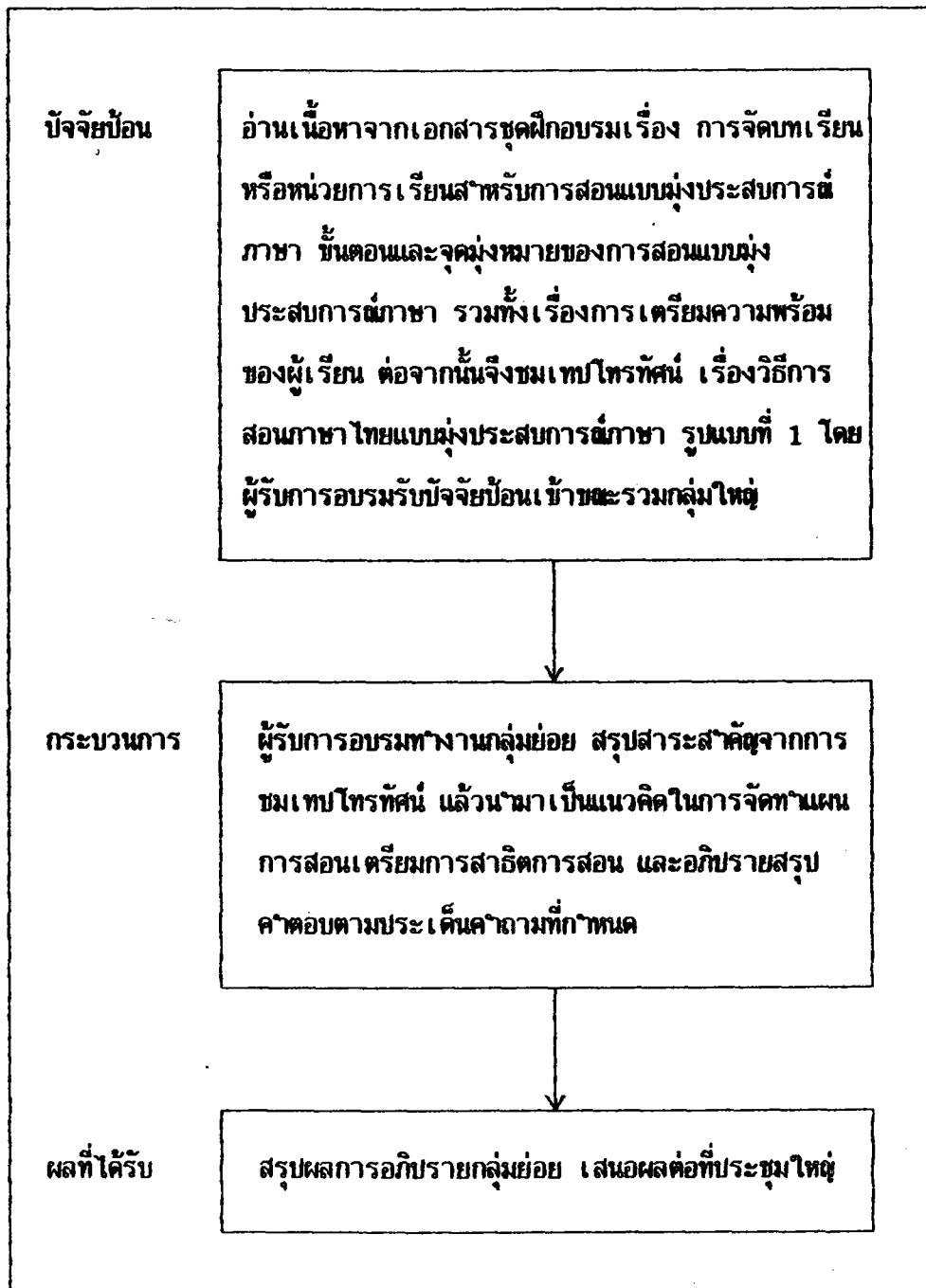
2.2.1.2 ปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดจำนวน 2 ตอน

ตอนที่ 1 กระบวนการเรียนรู้ เรื่อง ทฤษฎีและหลัก การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สร้างตามกรอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 10 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 1 ตอนที่ 1

ตอนที่ 2 กระบวนการเรียนรู้ เรื่อง กระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สร้างตามกรอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 11 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 1 ตอนที่ 2

2.2.1.3 ทัศนคติการสอนหลังศึกษาชุดฝึกอบรม

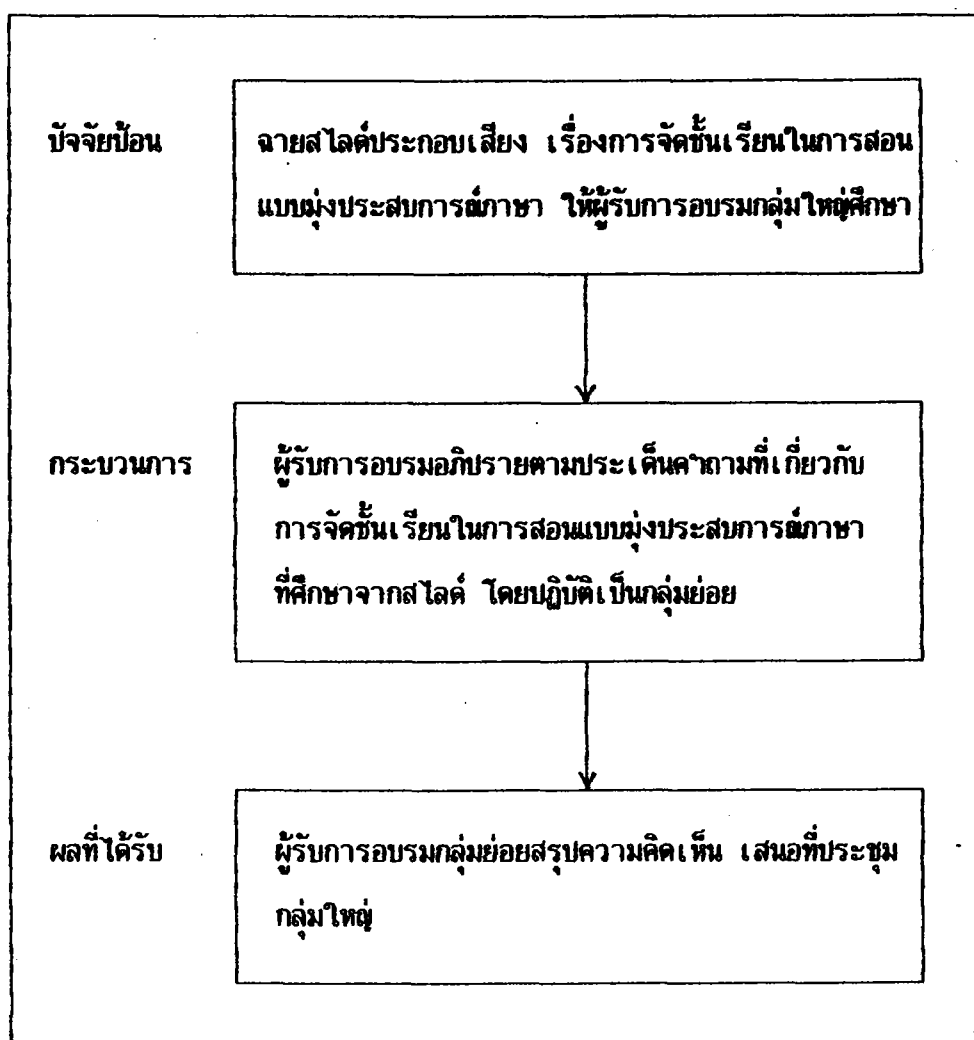
2.2.2 โครงสร้าง กิจกรรมการฝึกอบรมที่จัดไว้ในชุดการสอนรายวิชา
ย่อย เล่มที่ 2 เรื่องการจัดชั้นเรียน เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ และการใช้คำถามใน
การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และการสอนโดยใช้วรรณคดีประเภทวิธีการ

2.2.2.1 ทานแบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม

2.2.2.2 ปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดไว้จำนวน 3 ตอน

ตอนที่ 1 กระบวนการเรียนรู้เรื่องการจัดชั้นเรียน

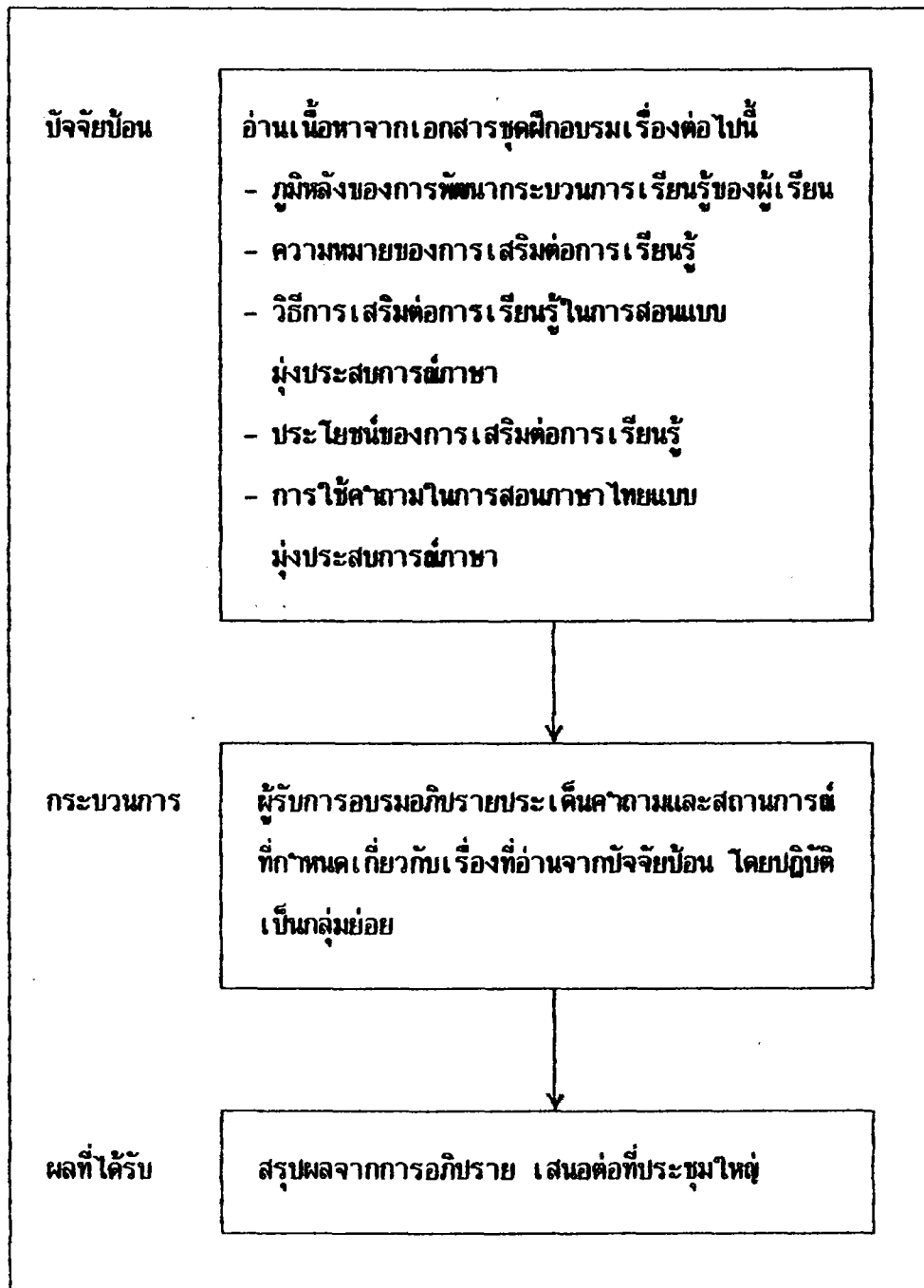
ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สร้างตามกรอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 12 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 2 ตอนที่ 1

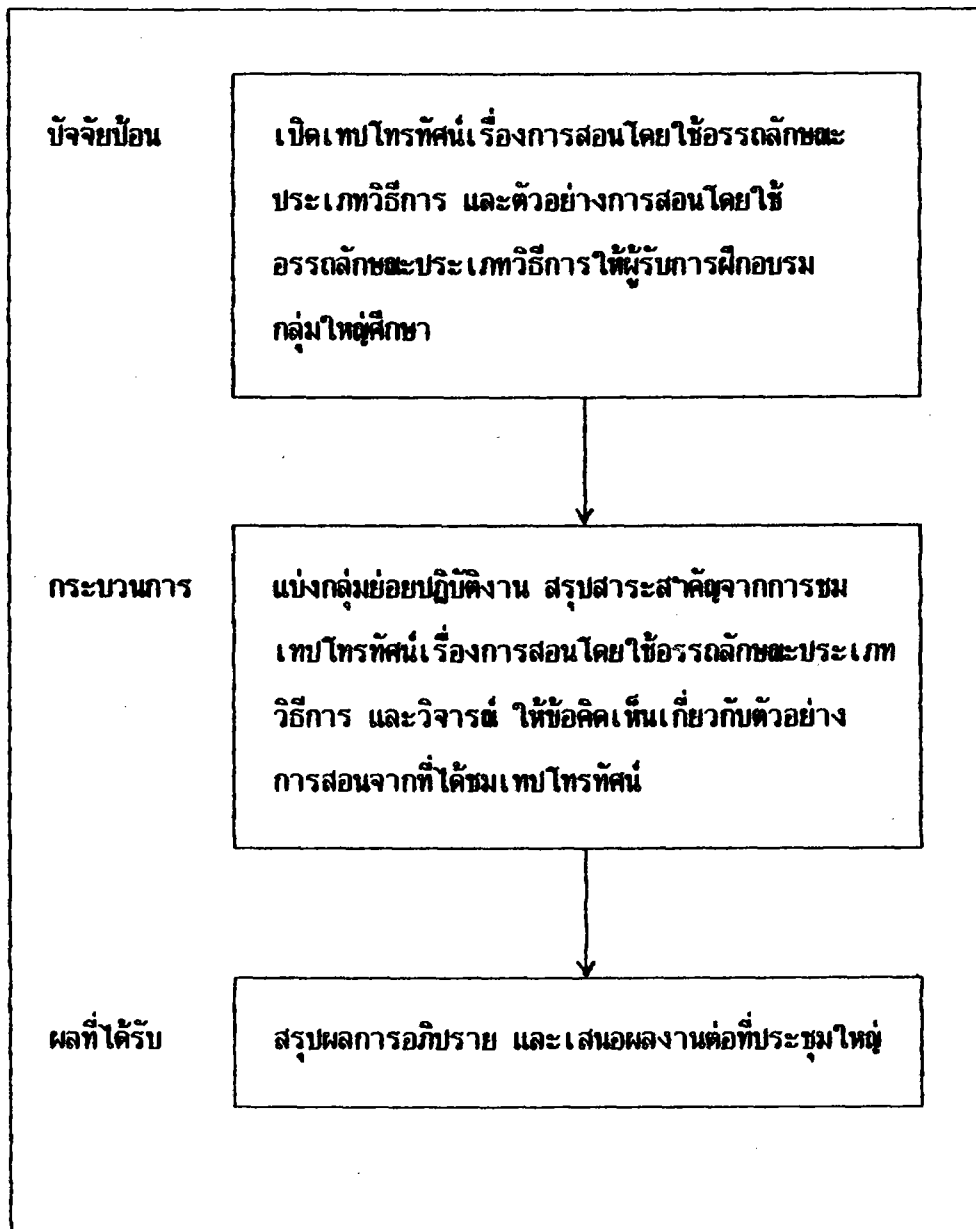
ตอนที่ 2 กระบวนการเรียนรู้ เรื่อง เทคนิค

การเสริมต่อการเรียนรู้และการใช้คำถามในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สร้างตามกรอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 13 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 2 ตอนที่ 2

ตอนที่ 3 กระบวนการเรียนรู้ เรื่องการสอนโดยใช้
 อรรถลักษณะประเภทวิธีการ สร้างตามกรอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 14 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 2 ตอนที่ 3

2.2.2.3 ทานแบบทดสอบหลังศึกษาชุดฝึกอบรม

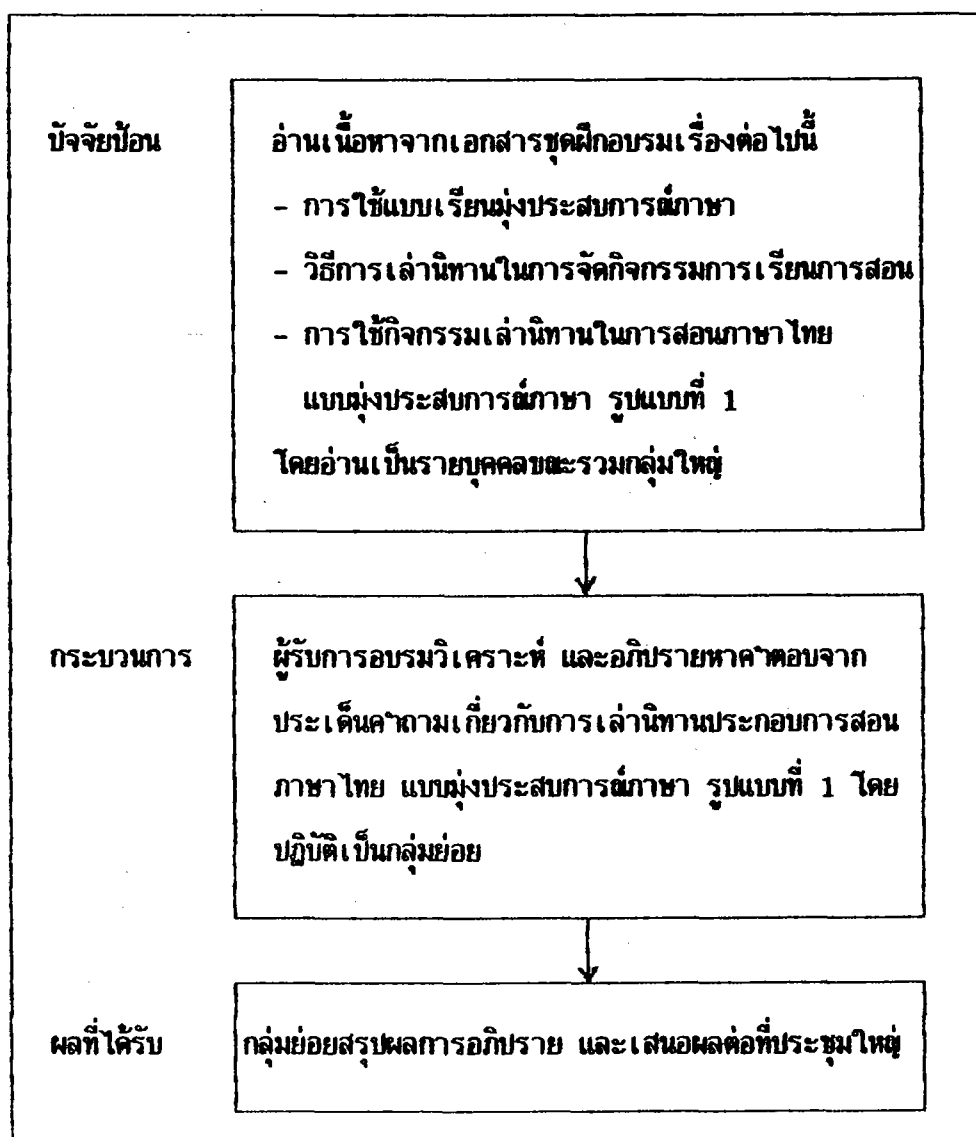
2.2.3 โครงสร้างกิจกรรมการฝึกอบรมที่จัดไว้ในชุดการสอนรายวิชาย่อย
เล่มที่ 3 เรื่อง การใช้กิจกรรมการเล่านิทาน บทบาทสมมติ เพลง และเกม ประกอบการสอน
ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

2.2.3.1 ทานแบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม

2.2.3.2 ปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ จำนวน 4 ตอน

ตอนที่ 1 กระบวนการเรียนรู้ เรื่อง การใช้

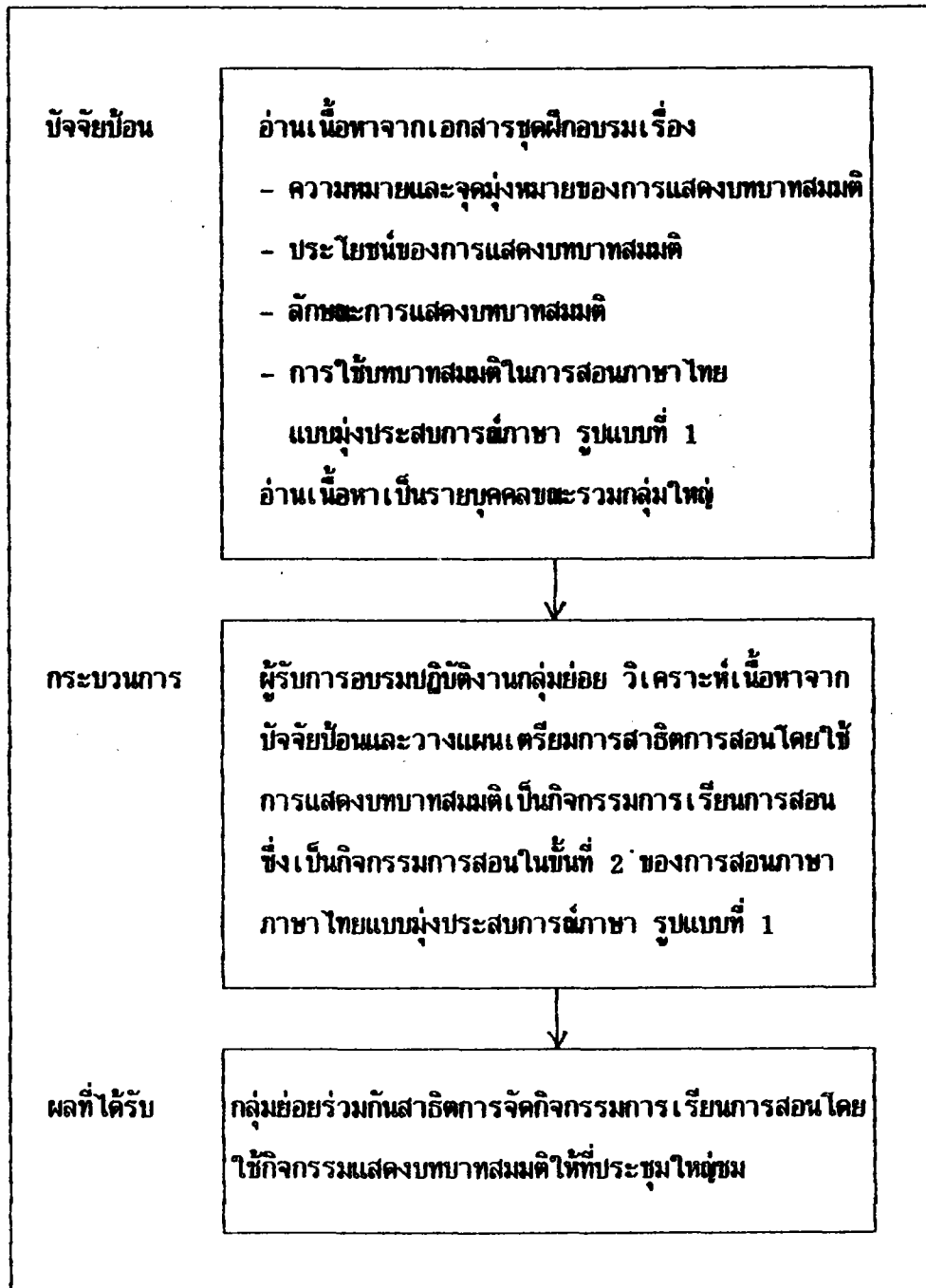
แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา กิจกรรมการเล่านิทานในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์
ภาษา รูปแบบที่ 1 สร้างตามกรอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 15 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 3 ตอนที่ 1

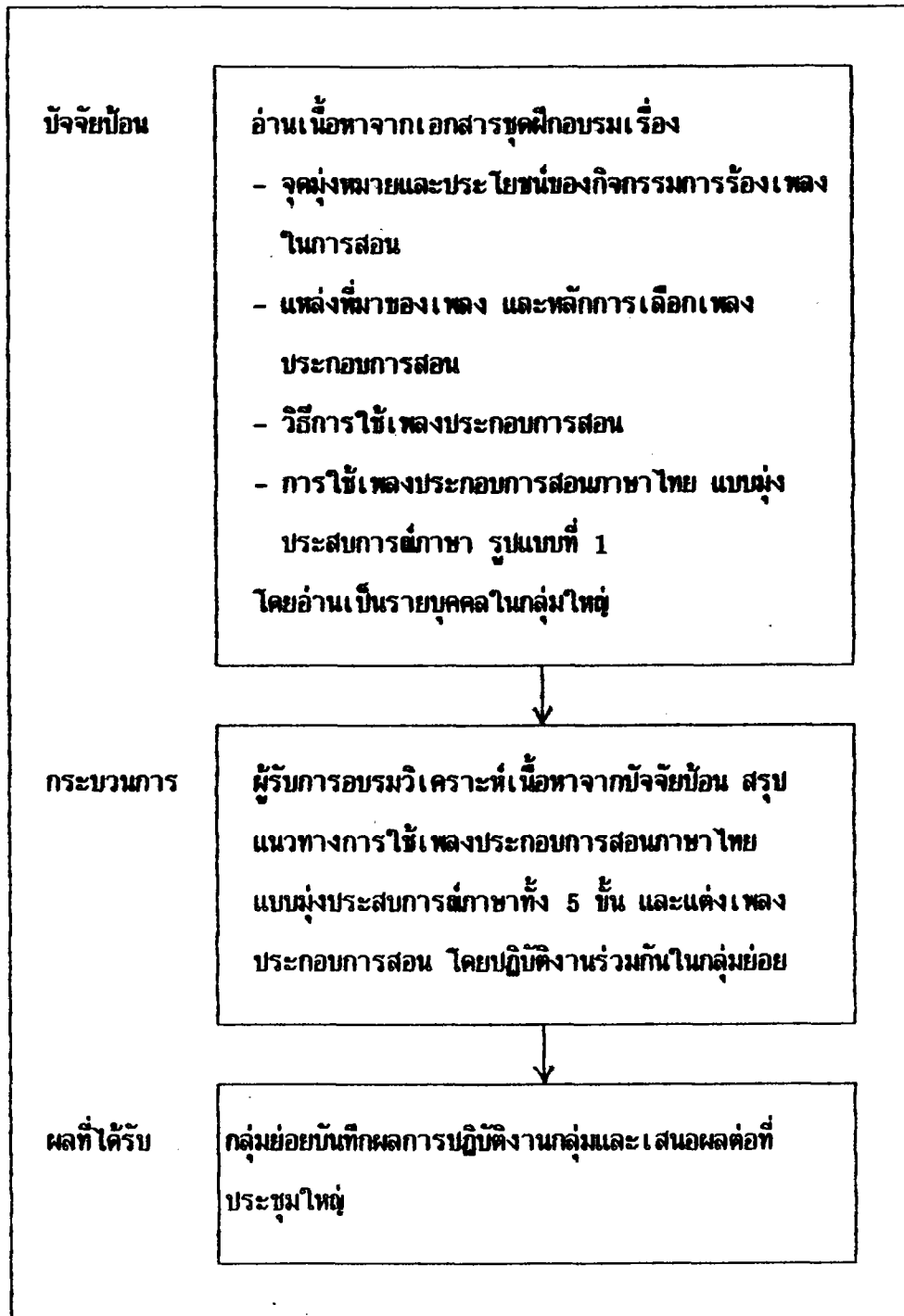
ตอนที่ 2 กระบวนการเรียนรู้ เรื่อง การใช้

กิจกรรมแสดงบทบาทสมมติในการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
สร้างตามกรอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 16 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 3 ตอนที่ 2

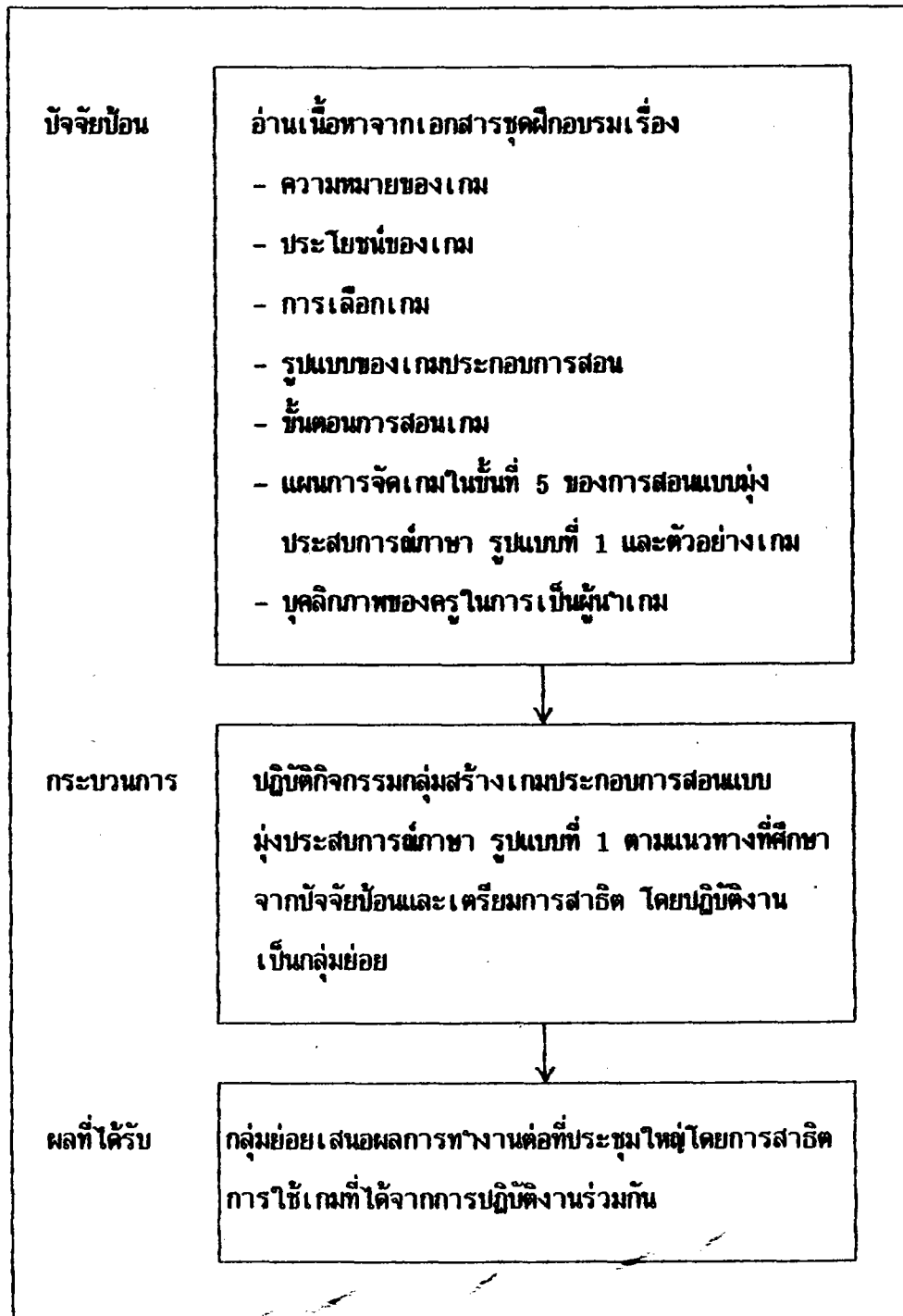
ตอนที่ 3 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ เรื่อง
การใช้กิจกรรมร้องเพลงในการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สร้างตาม
กรอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 17 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 3 ตอนที่ 3

ตอนที่ 4 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ เรื่องการใช้

เกมในการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สร้างตามกรอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 18 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 3 ตอนที่ 4

2.2.3.3 ทักษะทดสอบหลังศึกษาชุดฝึกอบรม

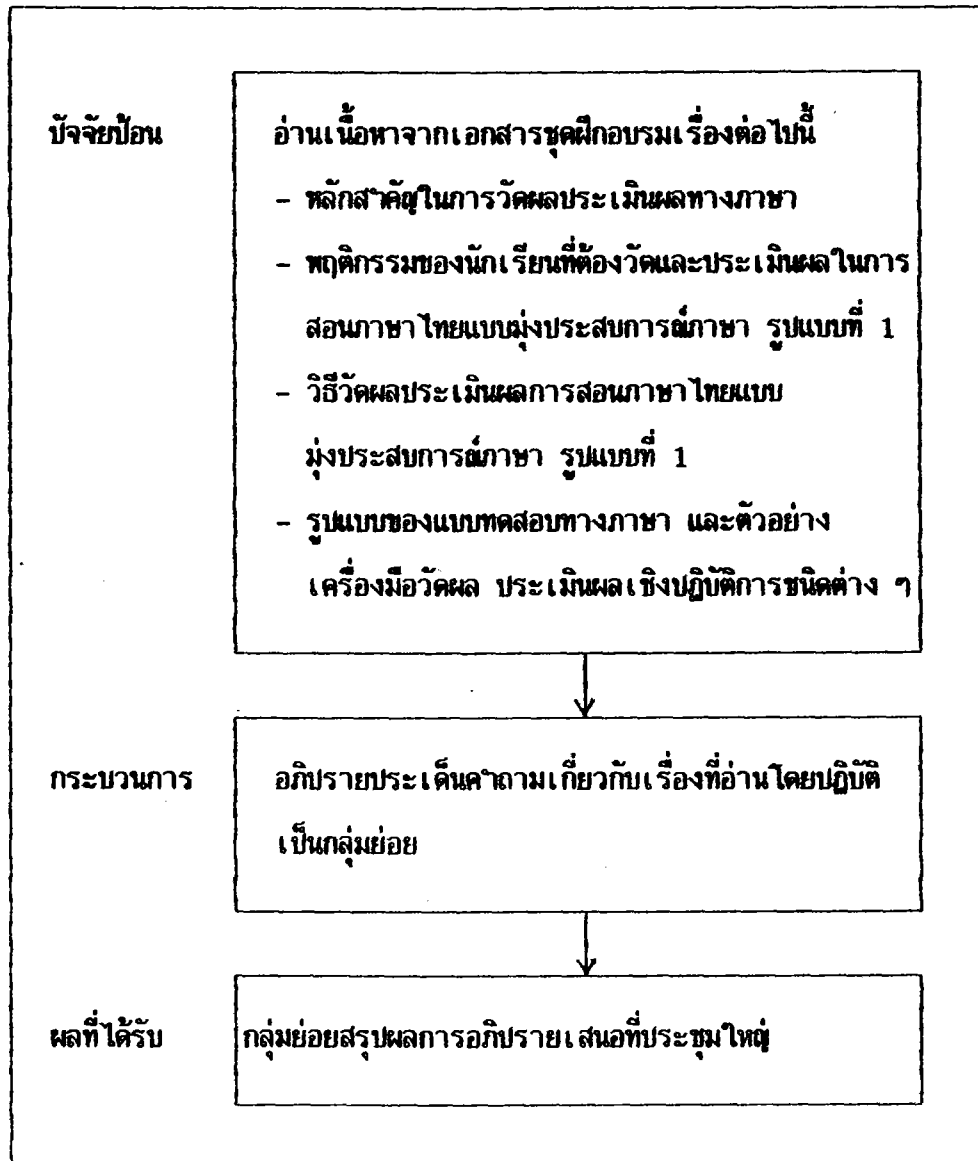
2.2.4 โครงสร้างกิจกรรมการฝึกอบรมที่จัดไว้ในชุดการสอนรายวิชาย่อย
เล่มที่ 4 เรื่องการวัดผล ประเมินผลการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

2.2.4.1 ทัศนแบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม

2.2.4.2 ปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ จำนวน 1 ตอน

ตอนที่ 1 กระบวนการเรียนรู้เรื่องการวัดผล

ประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สร้างตามกรอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 19 โครงสร้างกระบวนการเรียนรู้ ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 4 ตอนที่ 1

2.2.4.3 ฐานแบบทดสอบหลังศึกษาชุดฝึกอบรม

2.3 กำหนดสื่อ ชุดการสอนรายวิชาย่อยจะใช้สื่อประสม ทำให้ผู้รับการอบรมได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้กำหนดสื่อประกอบชุดการสอนรายวิชาย่อยในแต่ละตอนของชุดการสอนทั้ง 4 เล่มไว้ดังนี้

2.3.1 ชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 1 ตอนที่ 1 ทฤษฎี หลักการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สื่อที่ใช้ได้แก่ เอกสาร เครื่องฉายข้ามศีรษะ แผ่นโปร่งใส และเทคนิคการแบ่งกลุ่ม

2.3.2 ชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 1 ตอนที่ 2 กระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สื่อที่ใช้ได้แก่ เอกสาร เทปโทรทัศน์พร้อมทั้งเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์ และเครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ แผ่นโปร่งใส และเทคนิคการแบ่งกลุ่ม

2.3.3 ชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 2 ตอนที่ 1 การจัดชั้นเรียนในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สื่อที่ใช้ได้แก่ เอกสาร สไลด์ประกอบเสียง พร้อมเครื่องฉายสไลด์ และจอ เครื่องฉายข้ามศีรษะ แผ่นโปร่งใส และเทคนิคการแบ่งกลุ่ม

2.3.4 ชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 2 ตอนที่ 2 เทคนิคการใช้คำถาม การเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สื่อที่ใช้ได้แก่ เอกสาร เครื่องฉายข้ามศีรษะ แผ่นโปร่งใส และเทคนิคการแบ่งกลุ่ม

2.3.5 ชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 2 ตอนที่ 3 การสอนโดยใช้อรรถลักษณะประเภทวิธีการ สื่อที่ใช้ได้แก่ เอกสาร เทปโทรทัศน์พร้อมเครื่องเล่นเทปโทรทัศน์ และเครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ แผ่นโปร่งใส และเทคนิคการแบ่งกลุ่ม

2.3.6 ชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 3 ตอนที่ 1 การใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา กิจกรรมการเล่นทวนในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สื่อที่ใช้ได้แก่ เอกสาร เครื่องฉายข้ามศีรษะ แผ่นโปร่งใส และเทคนิคการแบ่งกลุ่ม

2.3.7 ชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 3 ตอนที่ 2 การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สื่อที่ใช้ได้แก่ เอกสาร เครื่องฉายข้ามศีรษะ และแผ่นโปร่งใส

2.3.8 ชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 3 ตอนที่ 3 การใช้กิจกรรมร้องเพลงในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สื่อที่ใช้ได้แก่ เอกสาร เครื่องฉายข้ามศีรษะ และแผ่นโปร่งใส

2.3.9 ชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 3 ตอนที่ 4 การใช้กิจกรรมเกมในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สื่อที่ใช้ได้แก่ เอกสาร เครื่องฉายข้ามศีรษะ แผ่นโปร่งใส และเทคนิคการแบ่งกลุ่ม

2.3.10 ชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 4 การวัดผล ประเมินผล การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สื่อที่ใช้ได้แก่ เอกสาร เครื่องฉายข้ามศีรษะ แผ่นโปร่งใส และเทคนิคการแบ่งกลุ่ม

3. การตรวจสอบจุดประสงค์ เนื้อหา โครงสร้างกิจกรรม และสื่อโดยผู้เชี่ยวชาญ
 3.1 จุดประสงค์ เนื้อหา โครงสร้างกิจกรรม และชนิดของสื่อที่กำหนดเสนอ
 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และการสอน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม มีผู้เชี่ยวชาญ 3 คน
 ดังนี้

3.1 รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

3.2 รศ.จรรย์ สุวดี ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

3.3 อาจารย์สนั่น มีขันทมาก ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

4. สร้างส่วนประกอบของชุดการสอนรายวิชาย่อย

สร้างส่วนประกอบของชุดการสอนรายวิชาย่อย โดยนำจุดประสงค์ เนื้อหา โครงสร้างกิจกรรม และชนิดของสื่อที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนแล้ว มาดำเนินการสร้างให้เป็นชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สมบูรณ์ มีองค์ประกอบครบทั้ง 6 ส่วน คือ

- 4.1 คำนำ จุดประสงค์ คำแนะนำ และวิธีการใช้ชุดการสอน
- 4.2 กิจกรรมสำหรับผู้เรียน หรือผู้รับการอบรม
- 4.3 การประเมินผล การเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน หรือผู้รับการอบรม
- 4.4 เนื้อหาเสริม เพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
- 4.5 รายละเอียด (คู่มือดำเนินการ) สำหรับวิทยากร หรือผู้ดำเนินการอบรม
- 4.6 รายละเอียด ของ สื่อทัศนูปกรณ์ สื่อการเรียน และกลวิธีการสอนหรือเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่วิทยากรใช้ในการดำเนินการอบรม

5. การตรวจสอบชุดการสอนรายวิชาย่อยโดยผู้เชี่ยวชาญ

นำชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างครบทุกส่วนแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ได้แก่

- 5.1 รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 5.2 รศ.จรรย์ สุวดี ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 5.3 อาจารย์สนั่น มีขันหมาก ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง เหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม และสื่อ ปรากฏว่า ชุดการสอนมีค่าความเที่ยงตรง และความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์ทุกเรื่อง ไม่ต่ำกว่า 0.5

6. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย

เมื่อปรับปรุงชุดการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการทดลองใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย เพื่อหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 6.1 หาประสิทธิภาพจากการทดลองรายบุคคล
นำชุดการสอนรายวิชาย่อยไปทดลองใช้ฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 จำนวน 3 คน จากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้จำนวน 49 คน ทำการทดลองเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองในระหว่างวันที่ 14 - 16 กันยายน 2535 ตั้งแต่

เวลา 08.30 - 16.30 น. ขณะทดลองผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสังเกต ขณะใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย จับเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม บันทึกพฤติกรรมของผู้ใช้ชุดการสอน รายวิชาย่อยอย่างใกล้ชิด ตรวจสอบผลงาน และสัมภาษณ์เพื่อหาข้อบกพร่อง และนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์เป็นแนวทาง และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ดังนี้

- 6.1.1 ปรับปรุงภาพประกอบ
- 6.1.2 ปรับปรุงสำนวนภาษา
- 6.1.3 ปรับเวลาที่ใช้ในการศึกษาเอกสารและสื่อการอบรม
- 6.1.4 ปรับปรุงการพิมพ์และโรเนียวเอกสารให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- 6.1.5 ปรับปรุงหัวข้อเรื่อง หน้าปก ชุดการสอนรายวิชาย่อย

6.2 หาประสิทธิภาพจากการทดลองกลุ่มเล็ก

นำชุดการสอนที่ปรับปรุง แก้ไขแล้วจากขั้นทดลองรายบุคคล ไปทดลองกับ ครูสอนภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 จำนวน 6 คน เป็นบุคคลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแต่ไม่ซ้ำกับผู้ได้รับการทดลองรายบุคคล ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 5 - 7 ตุลาคม 2535 ตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 6.2.1 ชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกอบรม ความเป็นมาของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา วิธีดำเนินการฝึกอบรม และการวัดผลประเมินผล
- 6.2.2 ให้ผู้รับการฝึกอบรมศึกษาชุดฝึกอบรมประกอบด้วยสื่อ และวัสดุทัศนูปกรณ์ที่สร้าง ตามลำดับกิจกรรมที่กำหนดไว้ จนครบทั้ง 4 ชุดย่อย โดยผู้วิจัยคอยช่วยเหลือแนะนำ ให้การอบรมดำเนินไปตามกำหนดการและแผนการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ ขึ้นต่อนสำคัญที่ต้องปฏิบัติในการศึกษาชุดฝึกอบรมแต่ละชุดตามลำดับคือ ทานแบบทดสอบก่อนอบรมด้วยตนเอง ศึกษาชุดเนื้อหาการเรียนรู้ตามกิจกรรมที่กำหนด เมื่อเสร็จแล้วทานแบบทดสอบหลังฝึกอบรมด้วยตนเองซึ่งมีอยู่ท้ายชุดฝึกอบรม ปฏิบัติ เช่นเดียวกันในการศึกษาชุดฝึกอบรมทุกชุด
- 6.2.3 ให้ผู้รับการฝึกอบรมทานแบบทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย หลังจากฝึกอบรมครบตามหลักสูตรทุกกิจกรรมแล้ววิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ เทียบเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม (E1) กับประสิทธิภาพของผลลัพธ์

เฉพาะจุดประสงค์ (E2) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของ E1/E2 ไว้เท่ากับร้อยละ 80/80 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวมมีค่าร้อยละ 87.04 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์มีค่ามากกว่าร้อยละ 80.00 ทุกจุดประสงค์ โดยจุดประสงค์ที่มีค่าประสิทธิภาพมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.33 และจุดประสงค์ที่มีค่าประสิทธิภาพน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.33

6.2.4 ปรับปรุง แก้ไข สำนวนภาษา และเวลาที่ใช้ในการศึกษาเอกสาร และการปฏิบัติกิจกรรม ในแต่ละตอนของชุดการสอน

6.3 หาประสิทธิภาพจากการทดลองภาคสนาม

การทดลองภาคสนาม เป็นการทดลองขั้นสุดท้ายในสถานการณ์จริง กับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่ยังไม่เคยรับการทดลองในขั้นรายบุคคล และกลุ่มเล็กมาก่อนจำนวน 40 คน ระหว่างวันที่ 14 - 16 ตุลาคม 2535 เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดสอนรายวิชาย่อย ผู้ดำเนินการฝึกอบรมเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอเมืองราชบุรี จำนวน 4 คน ซึ่งผ่านการศึกษ ชุดการสอนรายวิชาย่อย และสังเกตการณ์ในการฝึกอบรมกลุ่มเล็กมาแล้ว การทำหน้าที่ผู้ดำเนินการฝึกอบรม จะเป็นผู้คอยดำเนินการแนะแนววิธีการศึกษาชุดการสอน อำนวยความสะดวกให้การฝึกอบรมดำเนินไปตามกำหนดการ และแผนการสอนอย่างสมบูรณ์

การหาประสิทธิภาพชุดสอนรายวิชาย่อย ดำเนินการ โดยให้ผู้รับการฝึกอบรม ทานแบบทดสอบวัดผลหาประสิทธิภาพชุดสอนรายวิชาย่อยภายหลังการอบรมครบทุกกิจกรรม ของชุดการสอนทั้ง 4 ชุด และนำข้อมูลผลการสอบมาวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม (E1) กับประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ (E2) ซึ่ง กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดสอนรายวิชาย่อย E1/E2 ไว้ร้อยละ 80/80 ค่าประสิทธิภาพ ของผลลัพธ์รวมที่ได้คิดเป็นร้อยละ 82.88 และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ใน ทุกจุดประสงค์ได้ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80.00 ทุกจุดประสงค์

การสร้างแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อย

แบบทดสอบที่สร้างเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีประเด็นคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์เฉพาะ และครอบคลุมเนื้อหาของชุดการสอนรายวิชาย่อย ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 ศึกษาชุดการสอนรายวิชาย่อย วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม แล้วเขียนข้อคำถามพร้อมตัวเลือก ตามหลักและวิธีการสร้างแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ จำนวน 100 ข้อ

1.2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

พิจารณาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับจุดประสงค์เฉพาะ โดยนำเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คือ

1.2.1 รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1.2.2 รศ.จรรย์ สุวดี ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1.2.3 อาจารย์กุลวดี เรืองเดช หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี

การพิจารณาตรวจสอบใช้เกณฑ์กำหนดคะแนนความคิด ดังนี้

คะแนน 1 สำหรับข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในชุดฝึกอบรม

คะแนน 0 สำหรับข้อสอบที่ไม่แน่ใจว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในชุดฝึกอบรม

คะแนน -1 สำหรับข้อสอบที่ไม่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ในชุดฝึกอบรม

นำบันทึกผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อไปหาค่าครรชนี ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับจุดประสงค์ของชุดฝึกอบรม จากนั้นจึงเลือกข้อทดสอบที่มีค่าครรชนีความเที่ยงตรง และความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ไว้ดำเนินการขั้นตอนต่อไป (บุญเชิด วิทยุโณนัฒตพงษ์, 2529 : 69 - 70) ผลปรากฏว่า ครรชนีความเที่ยงตรงและความสอดคล้องของข้อทดสอบทั้ง 100 ข้อ มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.5 ทุกข้อ

1.3 การทดลองใช้แบบทดสอบ

นำแบบทดสอบหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อยที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองสอบกับครูผู้สอนภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ในโครงการนาร่องการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผ่านการฝึกอบรมวิธีสอนดังกล่าวแล้ว จำนวน 100 คน

1.4 วิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบ

นำแบบทดสอบที่ผ่านการทดลองมาตรวจให้คะแนน ถ้าถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือตอบเกินกว่า 1 คำตอบ หรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน แล้วดำเนินการดังนี้

1.4.1 วิเคราะห์คุณภาพข้อทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค

27 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 186 - 187) เพื่อหาค่า p และค่า r โดยเปิดตารางสำเร็จของ จุง เตท์ ฟาน (Fan, 1952 : 1 - 32) แล้วจึงคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าระดับความยากง่าย (p) อยู่ในช่วง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไปไว้ใช้ โดยเลือกข้อสอบวัดผลหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อยที่ใช้ในการวิจัยไว้เพียง 45 ข้อ ให้ครอบคลุมทุกจุดประสงค์ของชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้าง

1.4.2 วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยนำแบบทดสอบที่ได้ตามเกณฑ์ข้อ 1.4.1 ที่คัดเลือกไว้จำนวน 45 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR - 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 168) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (r_{tt}) เท่ากับ 0.76

2. แบบทดสอบที่ใช้ทดสอบด้วยตนเอง

แบบทดสอบฉบับนี้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของชุดการสอนรายวิชาย่อย สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ชุดการสอนวัดผลด้วยตนเองตามจุดประสงค์เฉพาะ โดยทำการทดสอบก่อนและหลังการศึกษา ชุดการสอนแต่ละกลุ่ม มีจำนวน 4 ฉบับ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาชุดการสอนรายวิชาย่อย วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และเขียนข้อคำถาม พร้อมทั้งตัวเลือกเพื่อสร้างแบบทดสอบ จำนวน 4 ฉบับ ฉบับที่ 1 จำนวน 24 ข้อ ฉบับที่ 2 จำนวน 23 ข้อ ฉบับที่ 3 จำนวน 34 ข้อ ฉบับที่ 4 จำนวน 20 ข้อ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เฉพาะหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และครอบคลุมเนื้อหาของชุดการสอนรายวิชาย่อยแต่ละชุด

2.2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

นำข้อสอบและจุดประสงค์เฉพาะไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบทดสอบหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อย ทำการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความสัมพันธ์ระหว่างข้อทดสอบกับจุดประสงค์เฉพาะ โดยนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับจุดประสงค์เฉพาะ และคัดเลือกข้อทดสอบที่มีค่าความเที่ยงตรงไม่ต่ำกว่า 0.5 ไว้ ดำเนินการขั้นต่อไป (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2529 : 69 - 70)

2.3 การทดลองใช้แบบทดสอบ

นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองกับครูสอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ซึ่งเคยผ่านการฝึกอบรมการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 จำนวน 100 คน เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ หาคุณภาพของแบบทดสอบ

2.4 การวิเคราะห์หาคุณภาพแบบทดสอบ

ผู้วิจัยนำผลการทดลองใช้แบบทดลอง มาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยดำเนินการดังนี้

2.4.1 วิเคราะห์คุณภาพข้อทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค

27 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ เพื่อหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 186 - 187) โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของ จุง เตห์ ฟาน (Fan. 1952 : 1 - 32) และเลือกข้อสอบที่ได้ตามเกณฑ์ไว้ ฉบับที่ 1 จำนวน 10 ข้อ ฉบับที่ 2 จำนวน 14 ข้อ ฉบับที่ 3 จำนวน 12 ข้อ ฉบับที่ 4 จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแต่ละฉบับจะครอบคลุมจุดประสงค์เฉพาะทุกข้อ

2.4.2 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยนำข้อทดสอบที่ได้จากการคัดเลือกทั้ง 4 ฉบับ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแต่ละฉบับ โดยใช้สูตร KR - 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168) ได้ค่าความเชื่อมั่น ฉบับที่ 1 เท่ากับ 0.49 ฉบับที่ 2 เท่ากับ 0.66 ฉบับที่ 3 เท่ากับ 0.52 ฉบับที่ 4 เท่ากับ 0.48

2.5 ปรับปรุงและนำไปใช้

นำแบบทดสอบที่ผ่านการหาคุณภาพทุกขั้นตอนไปบรรจุไว้เป็นส่วนหนึ่งของชุดการสอนรายวิชาย่อยทั้ง 4 เล่ม สำหรับให้ผู้รับการฝึกอบรมทดสอบวัดผลด้วยตนเองก่อน และหลังการศึกษาชุดการสอนรายวิชาย่อย แต่ละเล่ม

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยนำชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้น และได้ผ่านการทดลองรายบุคคล และการทดลองกลุ่มเล็ก พร้อมทั้งหาประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม (E_1) กับค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดมุ่งหมาย (E_2) คือมีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ได้ตามเกณฑ์ 80/80 แล้วมาทดลองในสถานการณ์จริง หรือทดลองภาคสนาม โดยใช้อบรมครูสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ตามลำดับขั้นต่อเนื่องไปนี้

1. จัดปฐมนิเทศ เพื่อทำความเข้าใจกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมถึงวิธีการฝึกอบรม บทบาทของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จุดประสงค์ เป้าหมาย และการประเมินผลการฝึกอบรม ตลอดจนความเป็นมาของเรื่องที่ใช้ในการอบรม

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรมตามขั้นตอนของชุดการสอนรายวิชาย่อยทีละชุดตามลำดับจนครบ 4 ชุด ในแต่ละชุดมีขั้นตอนสำคัญดังนี้

2.1 ทดสอบก่อนฝึกอบรม (Pre - test) โดยใช้แบบทดสอบที่มีอยู่ตอนต้นของชุดการสอนรายวิชาย่อยทุกชุด ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบก่อนเริ่มอบรมตามกิจกรรมในชุดการสอนรายวิชาย่อยแต่ละชุด

2.2 ดำเนินการฝึกอบรมตามกิจกรรมในชุดการสอนรายวิชาย่อยจนครบทุกกิจกรรม

2.3 ทดสอบหลังฝึกอบรม (Post - test) เมื่อผู้รับการฝึกอบรมปฏิบัติกิจกรรมการฝึกอบรมครบแต่ละชุดแล้ว ให้ผู้รับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบวัดผลหลังฝึกอบรมที่มีอยู่ตอนท้ายของชุดการสอนรายวิชาย่อย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับฉบับที่ใช้ทดสอบก่อนฝึกอบรม

3. ทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย โดยให้ผู้รับการฝึกอบรมทำข้อทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย หลังจากได้ฝึกอบรมครบทุกกิจกรรมของชุดการสอนรายวิชาย่อยทั้ง 4 ชุดย่อยแล้ว ผลที่ได้ถือเป็นผลจากการฝึกอบรม

4. ตรวจสอบผลการทดสอบ และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐานหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการทดสอบหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อย ซึ่งเป็นการประเมินผลขั้นสุดท้ายหลังฝึกอบรมตามหลักสูตรด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย มาเทียบเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์รวมกับผลลัพธ์เฉพาะจุดมุ่งหมาย ที่ตั้งประสิทธิภาพผลลัพธ์รวม และประสิทธิภาพผลลัพธ์เฉพาะจุดมุ่งหมาย (E_1/E_2) ไว้เท่ากับ 80/80

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาค่าภาพเครื่องมือการวิจัย

1.1 การหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องระหว่าง

ข้อทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับ
จุดประสงค์การเรียนรู้และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

(บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. 2526 : 88 - 91)

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบใช้สูตร KR - 20 ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
n แทน จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ
p แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูก
q แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิด ($q = 1 - P$)
 s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 การหาค่าร้อยละใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด ๆ} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ของทั้งหมด}} \times 100$$

2.2 การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 59)

2.3 การหาค่าความแปรปรวน ใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 62)

3. สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อย

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย ในการวิจัยเป็นการหาค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดมุ่งหมาย ใช้วิธีการคำนวณหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$E_1 = \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

E_1 แทน ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวมโดยคิดเป็นร้อยละ
 \bar{X} แทน คะแนนสอบหลังฝึกอบรมโดยเฉลี่ยของผู้อบรมทั้งหมด
 A แทน คะแนนเต็มของการสอบหลังฝึกอบรม

$$E_2 = \frac{\bar{F}}{P} \times 100$$

E_2 แทน ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดมุ่งหมายเป็นร้อยละ
 \bar{F} แทน คะแนนสอบหลังฝึกอบรมโดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมดในแต่ละจุดมุ่งหมาย
 P แทน คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียนในแต่ละจุดมุ่งหมาย

(อรพรรณ พรสีมา. 2530 : 130 - 131)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
- \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มตัวอย่าง
- E1 แทน ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม
- E2 แทน ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เฉพาะจุดประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม กับเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 80 ตัวแรกที่ตั้งไว้
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เฉพาะจุดประสงค์กับ เกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 80 ตัวหลังที่ตั้งไว้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้นำชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้น ไปหาประสิทธิภาพจากการทดลองภาคสนาม
ปรากฏผลดังนี้

1. ประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวมของชุดการสอนรายวิชาย่อย ตั้งรายละเอียดตาม
ตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวมของชุดการสอนรายวิชาย่อย

จุดประสงค์เฉพาะ	N	\bar{X}	E1
รวมทุกจุดประสงค์	40	37.30	82.88

จากตาราง 2 พบว่าข้อมูลค่าประสิทธิภาพผลลัพธ์รวม จากการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย ฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างการทดลอง มีค่าเท่ากับ 82.88 จัดอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ แสดงว่า ชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ตัวแรก

2. ประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ของชุดการสอนรายวิชาย่อย
ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ของชุดการสอนรายวิชาย่อย

จุดประสงค์เฉพาะ	จำนวนข้อ	N	\bar{X}	E ₂
1. อธิบายหลักการ ทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร ทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ และทฤษฎี การสอนอ่านได้	3	40	2.43	81.00
2. บอกลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์และ ความสัมพันธ์ของขั้นตอนการเรียนรู้ของ มนุษย์กับกระบวนการสอนภาษาไทยแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษาได้	3	40	2.40	80.00
3. บอกจุดหมาย ประโยชน์ และขั้นตอน การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้	3	40	2.48	82.66
4. สามารถกำหนดกิจกรรมและอธิบาย สถานการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนตามกระบวนการเรียนการสอน แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้	4	40	3.30	82.50
5. อธิบายลักษณะ และประโยชน์ของการจัด ชั้นเรียนในการสอนภาษาไทยแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษาได้	3	40	2.63	87.50

ตาราง 3 (ต่อ)

จุดประสงค์เฉพาะ	จำนวนข้อ	N	\bar{X}	E2
6. บอกความหมาย ประโยชน์ของการเสริมต่อการเรียนรู้และอธิบายวิธีการใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้	3	40	2.50	83.33
7. สามารถใช้เทคนิคการใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง	3	40	2.43	81.00
8. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 กับการสอนโดยใช้อรรถลักษณะประเภทวิธีการ และสามารถกำหนดกิจกรรมการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนที่มีอรรถลักษณะประเภทวิธีการได้	3	40	2.53	84.33
9. บอกประโยชน์การใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา วิธีการเล่านิทาน พิจารณาเลือกใช้กิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้อย่างเหมาะสมกับโอกาสและวัยของเด็ก	4	40	3.20	80.00

ตาราง 3 (ต่อ)

จุดประสงค์เฉพาะ	จำนวนข้อ	N	\bar{X}	E2
10. อธิบายลักษณะ ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ และสามารถกำหนดวิธีการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้ในการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1 ได้	3	40	2.58	86.00
11. บอกประโยชน์ของเพลง และวิธีการใช้เพลงประกอบการสอนทั่วไป และการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้	3	40	2.70	90.00
12. บอกความหมาย ประโยชน์ของเกมและสามารถเลือกเกม เพื่อใช้ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1 รวมทั้งอธิบายบุคลิกภาพของครูในการสอนเกมได้	4	40	3.23	80.75
13. บอกหลักการวัดผลทางภาษา และชนิดของเครื่องมือวัดผลที่ใช้วัด และประเมินผลทักษะทางภาษาด้านต่าง ๆ ได้	3	40	2.48	82.50
14. สามารถเลือกรูปแบบของเครื่องมือที่ใช้วัด และวิธีการวัดผลเพื่อใช้วัดผล และประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้	3	40	2.45	81.67

จากตาราง 3 พบว่าข้อมูลค่าประสิทธิภาพผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์จากการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยฝึกอบรบครูสอนภาษาไทยซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างการทดลอง มีค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80.00 ทั้ง 14 จุดประสงค์ โดยจุดประสงค์ที่ 11 มีค่าประสิทธิภาพมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.00 และจุดประสงค์ที่ 2 และ 9 มีค่าประสิทธิภาพน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 80.00 แสดงว่า ชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้นเพื่อให้ฝึกอบรบครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80.00 ที่กำหนดไว้ เป็นเกณฑ์ตัวหลัง

3. ประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย (E1/E2)

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม (E1) กับค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ (E2) เป็นรายชื่อ

จุดประสงค์	E1/E2
1. อธิบายหลักการ ทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร ทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ และทฤษฎีการสอนอ่านได้	82.88/81.00
2. บอกลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์และความสัมพันธ์ของขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์กับกระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาไทยได้	82.88/80.00
3. บอกจุดกมาย ประโยชน์ และขั้นตอนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้	82.88/82.66
4. สามารถกำหนดกิจกรรมและอธิบายสถานการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้	82.88/82.50

ตาราง 4 (ต่อ)

จุดประสงค์	E1/E2
5. อธิบายลักษณะ และประโยชน์ของการจัดชั้นเรียนในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้	82.88/87.50
6. บอกความหมาย ประโยชน์ของการเสริมต่อการเรียนรู้ และอธิบายวิธีการใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้	82.88/83.33
7. สามารถใช้เทคนิคการใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง	82.88/81.00
8. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 กับการสอนโดยใช้ธรรมชาติลักษณะประเภทวิธีการและสามารถกำหนดกิจกรรมการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนที่มีธรรมชาติลักษณะประเภทวิธีการได้	82.88/84.33
9. บอกประโยชน์การใช้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา วิธีการเล่านิทาน พิจารณาเลือกใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้อย่างเหมาะสมกับโอกาสและวัยของเด็ก	82.88/80.00
10. อธิบายลักษณะ ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ และสามารถกำหนดวิธีการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้ในการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1 ได้	82.88/86.00

ตาราง 4 (ต่อ)

จุดประสงค์	E1/E2
11. บอกระยะของเพลงและวิธีการใช้เพลงประกอบ การสอนทั่วไป และการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้	82.88/90.00
12. บอกความหมาย ประโยชน์ของ เกมและสามารถเลือกเกม เพื่อใช้ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 รวมทั้งอธิบายบุคลิกภาพของครูในการสอน เกมได้	82.88/80.75
13. บอกหลักการวัดผลทางภาษา และชนิดของเครื่องมือวัดผล ที่ใช้วัด และประเมินผลทักษะทางภาษาด้านต่าง ๆ ได้	82.88/82.50
14. สามารถเลือกรูปแบบของเครื่องมือที่ใช้วัดและวิธีการวัดผล เพื่อใช้วัดผลและประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษาได้	82.88/81.67

จากตาราง 4 แสดงว่าชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ
ตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวมกับประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะ
จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 /80 โดยค่าประสิทธิภาพที่ได้ต่ำสุดเท่ากับร้อยละ
82.88/80.00 ค่าประสิทธิภาพที่ได้สูงสุดเท่ากับร้อยละ 82.88/90.00

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อย ขึ้นใช้สำหรับฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาไทย เรื่อง การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากร เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ในปี การศึกษา 2535 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี และเป็นผู้ที่ไม่เคยผ่านการ ฝึกอบรมหลักสูตรการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จำนวน 908 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ทำการสอนอยู่ในเขต อำเภอเมือง ราชบุรี จำนวน 49 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามี่ดังนี้

3.1 ชุดการสอนรายวิชาย่อย เรื่องการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ซึ่งสร้างขึ้นโดยน้าเนื้อหาตามหลักสูตรการฝึกอบรมครูของศูนย์วิจัยและพัฒนา การสอนภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ตามโครงการพัฒนา การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มาวิเคราะห์ และจัดเป็นชุดฝึกอบรมย่อย ๆ จำนวน 4 เล่ม มีส่วนประกอบที่สำคัญดังนี้

- 3.1.1 เอกสารชุดการสอนหรือชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย
- 3.1.1.1 หลักการเหตุผลหรือคำนำ คำแนะนำ จุดประสงค์ และวิธีการใช้ชุดการสอน
- 3.1.1.2 เนื้อหาและกิจกรรมสำหรับผู้เรียน หรือผู้รับการอบรม
- 3.1.1.3 แบบทดสอบประเมินผลด้วยตนเอง ก่อน และหลัง การอบรม
- 3.1.2 รายละเอียด (คู่มือดำเนินการ) สำหรับวิทยากรหรือผู้ดำเนินการอบรม
- 3.1.2.1 กำหนดการฝึกอบรม
- 3.1.2.2 รายละเอียดการดำเนินการฝึกอบรมหรือแผนการดำเนินการฝึกอบรม
- 3.1.2.3 เนื้อหาเสริมเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม สำหรับผู้รับการอบรมและผู้ดำเนินการอบรม
- 3.1.3 สื่อการเรียน รายละเอียดของวัสดุอุปกรณ์ กลวิธีการสอนต่าง ๆ ที่วิทยากรใช้ในการดำเนินการอบรม
- 3.2 แบบทดสอบวัดผลหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อย เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดผลหลังการฝึกอบรมครบตามหลักสูตร เพื่อนำผลสอบมาวิเคราะห์และประเมินค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย

4. วิธีดำเนินการทดลอง

นำชุดการสอนรายวิชาย่อยที่ผู้วิจัยสร้างและนำไปทดลองรายบุคคล ทดลองกลุ่มเล็ก และปรับปรุงข้อบกพร่องจนดีขึ้น รวมทั้งหาประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าประสิทธิภาพผลลัพธ์รวม (E) กับ ค่าประสิทธิภาพผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ คือ มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ร้อยละ 80/80 แล้ว มาทดลองภาคสนาม มีศึกษานิเทศก์อำเภอเมือง

ราชบุรี จำนวน 4 คน ซึ่งผ่านการศึกษาระดับการสอบ และร่วมสังเกตการณ์ การทดลองกลุ่มเล็กมาแล้ว เป็นผู้ดำเนินการอบรม โดยใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยฝึกอบบรมครูสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ตามลำดับ ชั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 จัดปฐมนิเทศ เพื่อทำความเข้าใจกับผู้เข้ารับการฝึกอบบรมถึงวิธีการฝึกอบบรม บทบาทของผู้เข้ารับการฝึกอบบรม จุดประสงค์ เป้าหมาย และการประเมินผลการฝึกอบบรม ตลอดจนความเป็นมาของเรื่องที่ใช้ในการอบรม

4.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมอบรมตามขั้นตอนของชุดการสอนรายวิชาย่อยทีละชุด ตามลำดับจนครบ 4 ชุด แต่ละชุดมีขั้นตอนสำคัญดังนี้

4.2.1 ทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบบรม (Pre - test) โดยใช้แบบทดสอบที่มีอยู่ตอนต้นของชุดการสอนรายวิชาย่อยทุกชุด ให้ผู้รับการอบรมทำแบบทดสอบก่อน เริ่มอบรมตามกิจกรรมในชุดการสอนรายวิชาย่อยแต่ละชุด

4.2.2 ดำเนินการฝึกอบบรมตามกิจกรรมในชุดการสอนรายวิชาย่อยจนครบทุกกิจกรรม

4.2.3 ทดสอบหลังอบรม (Post - test) เมื่อผู้รับการฝึกอบบรมปฏิบัติกิจกรรมการฝึกอบบรมครบแต่ละชุดแล้ว ให้ผู้รับการอบรมทำแบบทดสอบวัดผลหลังฝึกอบบรมที่มีอยู่ตอนท้ายของชุดการสอนรายวิชาย่อย ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับฉบับที่ใช้ทดสอบก่อนฝึกอบบรม

4.3 ผู้ดำเนินการฝึกอบบรม หรือวิทยากร มีหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกในการฝึกอบบรม ดูแลแนะนำให้การฝึกอบบรมดำเนินไปตามขั้นตอนของกำหนดการฝึกอบบรม รวมทั้งสรุปกิจกรรมการฝึกอบบรมในแต่ละตอน ตลอดจนจัดกิจกรรมแบ่งกลุ่ม และกิจกรรมนันทนาการ เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบบรมได้ผ่อนคลายความตึงเครียดจากการศึกษาชุดฝึกอบบรม

4.4 ทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย โดยให้ผู้รับการฝึกอบบรมทำข้อทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย หลังจากได้ฝึกอบบรมครบทุกกิจกรรมของชุดการสอนรายวิชาย่อยทั้ง 4 ชุดย่อยแล้ว ผลที่ได้ถือเป็นผลจากการฝึกอบบรม

4.5 ตรวจสอบผลการทดสอบ และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐานหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อยในการทดลอง ภาคสนามมาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบหาประสิทธิภาพ ชุดการสอนรายวิชาย่อยหลังอบรม ค่าสถิติที่หาได้แก่ ค่าเฉลี่ย
2. หาค่าประสิทธิภาพ ของผลลัพธ์รวม (E_1) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เฉพาะจุดประสงค์ (E_2) ได้แก่ ค่าร้อยละ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการทดลองเป็นค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้น เพื่อใช้ฝึกอบรม ครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ได้จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมครบทุกกิจกรรม สรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม จากการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยฝึกอบรมครูสอน ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 มีค่า อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เมื่อเทียบกับเกณฑ์ตัวแรก (E_1) ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80.00 โดยค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม ที่ได้คิดเป็นร้อยละ 82.88
2. ประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ จากการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยที่ สร้างขึ้น เพื่อใช้ฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1 มีค่าไม่ต่ำกว่า เกณฑ์มาตรฐานในทุกจุดประสงค์ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ตัวหลัง (E_2) ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80.00 โดยค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ แต่ละข้อ ทั้ง 14 ข้อ มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 81.00, 80.00, 82.66, 82.50, 87.50, 83.33, 81.00, 84.33, 80.00, 86.00, 90.00, 80.75, 82.50 และ 81.67 ตามลำดับ

จากผลการทดลองที่ได้ชี้ให้เห็นว่าค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวมกับค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ (E_1/E_2) มีความสัมพันธ์กันตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ร้อยละ 80/80 โดยประสิทธิภาพของผลลัพธ์ส่วนที่ได้ค่าต่ำสุดมีค่าเท่ากับร้อยละ 82.88/80.00 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ส่วนที่ได้ค่าสูงสุดมีค่าเท่ากับร้อยละ 82.88/90.00 เป็นการแสดงว่าชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพที่จะใช้ในการฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ได้

อภิปรายผล

จากการสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อย และนำมาทดลองใช้ฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 เพื่อหาประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวม (E_1) กับประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ (E_2) ซึ่งกำหนดเกณฑ์สัดส่วน E_1/E_2 ไว้เท่ากับร้อยละ 80/80 โดยค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์รวมที่ได้คิดเป็นร้อยละ 82.80 และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์เฉพาะจุดประสงค์ทั้ง 14 จุดประสงค์ มีค่าร้อยละ 80.00 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า ชุดการสอนรายวิชาย่อยเรื่องการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความสามารถ ตามจุดประสงค์การฝึกอบรม ทั้งในภาพรวม และในส่วนตัวอย่างสมบูรณ์ เป็นไปตามความมุ่งหมายในการวิจัยทุกประการ ผลการวิจัยครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับการวิจัยของเคท ซึ่งสร้างและหาความเที่ยงตรงของชุดการสอนรายวิชาย่อยที่ใช้กับครูประถมศึกษา พบว่า ครูที่ได้รับการอบรมโดยชุดการสอนรายวิชาย่อย มีพัฒนาทักษะสูงขึ้น 5 ทักษะ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 (Kate, 1975 : 218 - A) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมศักดิ์ ศาสตร์ ที่ทำการสร้างชุดการสอนมินิคอร์ส เพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพด้านการสอนของครู สอนพระปริยัติธรรม การศึกษาพบว่า สมรรถภาพของครูด้านการวางแผนการเรียน การสอนด้านความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน

และการวัดผล ประเมินผลการศึกษา ภายหลังการฝึกอบรมมีค่าสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (สมศักดิ์ ศาสตร์. 2529 : 66 - 71) สอดคล้องกับงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่ง คือ การสร้างชุดการสอนจุลบทวิชาพยาบาลพื้นฐาน เรื่องการทําแผล สำหรับนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนจุลบท เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสอนวิชาพยาบาลพื้นฐาน ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (บุญยั้ง ไร่สุขศิริ. 2530 : 45) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย หนูแดง ยุวดี แก้วรักษา รัตนา สนิมทอง วนิตา ศิริมาลา และกัญญา ทับทอง ซึ่งทำการศึกษาค้นคว้าในลักษณะเดียวกันคือการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนจุลบท กับการสอนปกติ โดยทดลองกับเนื้อหาและวิชาต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ คือ วิชาเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต 4 วิชาเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต 7 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วิชาภาษาไทยเรื่องอาหารและที่อยู่อาศัย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ผู้ที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (อุทัย หนูแดง. 2526 : 106 - 108 ; ยุวดี แก้วรักษา. 2527 : 68 - 73 ; รัตนา สนิมทอง. 2528 : 82 ; วนิตา ศิริมาลา. 2528 : 63 ; กัญญา ทับทอง. 2534 : 76 - 79)

จากการศึกษาวิจัยที่พบว่า ชุดการสอนรายวิชาย่อยที่ใช้ฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 เป็นชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการ เรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการฝึกอบรมได้อย่างดีได้นั้น อาจมีสาเหตุจากลักษณะสำคัญที่เป็นหลักเกณฑ์ในการสร้างชุดการสอน ดังนี้

1. ชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างมีลักษณะ เป็นโครงการเรียนที่มีเนื้อหาแบ่งเป็นตอนย่อย ๆ จบในตัวเอง ตรงตามที่หลักสูตรกำหนดและมีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน อันเป็นลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้รับการฝึกอบรมได้มีโอกาส เรียนรู้ตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างครบถ้วน รัดกุม ไม่เสียเวลากับการศึกษาเนื้อหาในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนได้ในระยะเวลาอันสั้น (Centre of Advancement of Teaching (C.A.T.) Macquarie University. 1980 : Introduction)

2. การจัดกิจกรรมของชุดการสอนรายวิชาย่อยอาศัยโครงสร้างที่ประกอบ

ด้วยปัจจัยป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผล (Output) ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ช่วยให้ผู้เรียน หรือผู้รับการฝึกอบรมสามารถจัดขั้นตอนสำหรับตัวเองในการที่จะเรียนรู้พร้อมกับผู้อื่นในกลุ่มได้และสามารถตอบโต้ได้ทันทีทันใดขณะเรียนรู้ กิจกรรมที่ใช้ในชุดการสอนรายวิชาย่อย เน้นให้ผู้เรียนหรือผู้รับการฝึกอบรมร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม ทำให้ทุกคนได้ร่วมกันทำกิจกรรม ก่อให้เกิดความคิดและสามารถนำเอาความคิดภายในกลุ่มมาประมวลเข้าด้วยกัน นำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างความคิดอื่น ๆ ต่อไป และแสดงเป็นผลงานกลุ่มออกมา ซึ่งเป็นผลงานที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (Meyer. 1978 : 1 - 2)

3. ชุดการสอนรายวิชาย่อยมีกลวิธีการสอนหลายรูปแบบ จัดกิจกรรมหลาย

ลักษณะ เช่น การอภิปรายกลุ่ม การระดมพลังสมอง การแสดงบทบาทสมมติ มีการศึกษาจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ เอกสาร เทปโทรทัศน์ สไลด์ประกอบเสียง แผ่นโปรงใส และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ซึ่งการใช้กิจกรรมและสื่อประสมดังกล่าวเป็นส่วนประกอบของชุดการสอน จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. 2529 : 114 - 116) นอกจากนี้จากการที่ยุวดี แก้วรักษา ได้สร้างชุดการสอนจุลบทกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 7 โดยใช้กิจกรรมและสื่อในชุดการสอนลักษณะเดียวกัน ผลการวิจัยจากการทดลองใช้ชุดการสอนพบว่า นักศึกษาเกิดความพึงพอใจ ตื่นเต้น สนุกสนาน และตั้งใจเรียน มากกว่าวิธีสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ยุวดี แก้วรักษา. 2527 : 68 - 73) และการวิจัยสร้างชุดจุลบทเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อใช้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 4 ของรัตนฯ สนิมทอง พบความคิดเห็นลักษณะเดียวกันคือ นักศึกษาที่เรียนโดยชุดการสอนรายวิชาย่อย เห็นด้วยกับกิจกรรมและสื่อการสอนที่ใช้ คือการอภิปรายกลุ่ม การใช้สไลด์ เทปเสียง และเอกสารประกอบ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ ตื่นเต้น สนุกสนาน และตั้งใจเรียน มากกว่าวิธีสอนตามปกติ (รัตนฯ สนิมทอง. 2528 : 82) ผลการวิจัยอีกเรื่องหนึ่งคือ การสร้างชุดจุลบทวิชาพยาบาลพื้นฐาน เรื่องการทำแผลสำหรับนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดจุลบทด้านเนื้อหาวัตถุประสงค์ ความเหมาะสมของสื่อการสอน วิธีสอน และการประเมินผล กิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ใน

ระดับมาก และพฤติกรรมที่เกิดขณะสอน นักศึกษาให้ความสนใจสนุกสนานกับการเรียน กระตือรือร้น ชักถามปัญหาต่าง ๆ กล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น และพึงพอใจในการประเมินผลตนเอง (บุญยั้ง ไร้สุขศิริ. 2530 : 45) ผลงานวิจัยที่มีความสอดคล้องกันอีกเรื่องหนึ่งคือ การศึกษาปฏิริยาระหว่างผู้เรียนกับครูในโครงการเรียน ชุดการสอนรายวิชาย่อย พบว่า นักเรียนทุกระดับชอบกลวิธีการสอนในชุดการสอนรายวิชาย่อย มากกว่าการสอนแบบเดิม (Milzow. 1976 : 7165 - A) จากผลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะมีความสอดคล้องกับข้อความที่เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย กล่าวไว้ว่า ชุดการสอนรายวิชาย่อยแต่ละชุด มีความหลากหลายของวัสดุทัศนูปกรณ์ สื่อการเรียน และวิธีการสอน ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนสูง (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2529 : 116) สาเหตุดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม ซึ่งประเมินได้จากผลการเรียนรู้ของผู้รับการฝึกอบรม

4. ลักษณะสำคัญของชุดการสอนรายวิชาย่อยอีกประการหนึ่ง คือ ช่วงเวลาการทำงานกิจกรรมในชุดการสอนรายวิชาย่อย แต่ละชุดใช้เวลาเพียง 4 - 8 ชั่วโมง กิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบนั้นจัดไว้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เน้นการฝึกทักษะเป็นสำคัญ ทำให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถพัฒนาการเรียนรู้ ได้ตรงและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างรวดเร็ว (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2529 : 116)

รายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ชุดการสอนรายวิชาย่อย เป็นชุดการสอนหรือชุดฝึกอบรมที่มีการกำหนดโครงสร้าง จุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ไว้อย่างเป็นขั้นตอน ตามหลักทฤษฎีระบบจบในตัวเอง มีกลวิธีการสอนหลายแบบ ใช้สื่อและวัสดุทัศนูปกรณ์ที่หลากหลายใช้เวลาศึกษาไม่มาก กิจกรรมกำหนดไว้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เน้นการฝึกทักษะ และการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งลักษณะเหล่านี้ ช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสเรียนรู้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ ตรงตามเนื้อหา จุดประสงค์ ความต้องการ เกิดความชัดเจน มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกิดความพึงพอใจ สนใจ มีความกระตือรือร้น ตื่นเต้นสนุกสนานกล้าซักถามปัญหามากขึ้น และส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้รับการฝึกอบรมให้ดียิ่งขึ้น อันเป็นสาเหตุให้ผลที่ได้จากการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย ฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สูงขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดและเกิดผลดีต่อผู้รับการฝึกอบรมโดยตรง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยฝึกอบรมครูให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
ควรปฏิบัติดังนี้

1.1 ควรจัดสัมมนา ทำความเข้าใจกับศึกษานิเทศก์ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมหรือ
ผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ เกิดศรัทธาในชุดฝึกอบรม ก่อนนำไปใช้ดำเนินการฝึกอบรม

1.2 ควรทำคำชี้แจงหรือคำอธิบายในการใช้สื่อต่าง ๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจาก
รายละเอียดคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม (Extra Work) เพื่อให้เห็นภาพพจน์ของชุดฝึกอบรม และ
ช่วยให้ผู้ใช้และบุคคลอื่น สามารถทำความเข้าใจกับชุดฝึกอบรมได้ง่ายขึ้น

1.3 ควรจัดชุดการสอนรายวิชาย่อย บรรจุกล่องหรือหีบห่อให้เป็นระเบียบ
มีระบบในลักษณะเป็นชุดสาคิต เพื่อความสะดวกต่อการนำไปสาธิตเผยแพร่ และใช้เป็นสื่อ
การฝึกอบรมครู

1.4 ควรจัดกิจกรรมเสริมโดยให้ผู้รับการฝึกอบรมได้มีโอกาสไปศึกษาดูงาน
การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ประสบผลสำเร็จ ในเขตพื้นที่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เช่นจังหวัด ศรีสะเกษ สุรินทร์ และชัยภูมิ เป็นต้น

1.5 หากต้องการให้ชุดฝึกอบรมชุดนี้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น ผู้ใช้ชุดฝึกอบรม ควรมี
คุณสมบัติพื้นฐานดังนี้

1.5.1 มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตร และการสอนระดับ
ประถมศึกษา เป็นอย่างดี

1.5.2 มีความสามารถในการจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น เกม และ
เพลง เป็นต้น

1.5.3 มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้
เช่น การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การระดมพลังสมอง การบรรยายชี้แจง และบรรยายสรุป
 เป็นต้น

1.5.4 มีความสามารถในการดำเนินการฝึกอบรม ตั้งแต่การวางแผนเตรียมงาน การดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรม การวัดผลประเมินผล และสรุปรายงานผลการฝึกอบรม

1.5.5 มีความสามารถในการใช้สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์หรือสามารถติดต่อประสานงานกับผู้มีความสามารถดังกล่าว เพื่อให้ช่วยดำเนินการฝึกอบรมได้

1.6 ในการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยฝึกอบรมครู ควรที่มีปรึกษาประจำกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม นอกเหนือจากผู้ดำเนินการฝึกอบรม เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ อำนวยความสะดวก และสังเกตการทำงานกลุ่ม จะทำให้ผู้รับการฝึกอบรม สามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตรงตามจุดประสงค์ และประหยัดเวลายิ่งขึ้น

1.7 ควรมีการตรวจผลการบันทึกกิจกรรมในเอกสารชุดฝึกอบรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำ ทั้ง 4 เล่ม เพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้และเน้นการสร้างความรู้กระตือรือร้นในการทำงานของผู้รับการฝึกอบรม

1.8 ก่อนใช้ชุดฝึกอบรมควรมีการชี้แจงวิธีการเรียนรู้ แก่ผู้รับการฝึกอบรมและเน้นให้ใช้คุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ในการทำงานทดสอบด้วยตนเองก่อนและหลังการฝึกอบรม เพื่อที่จะได้ทราบพื้นฐานความรู้ และการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างแท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองต่อไป

1.9 ควรมีการส่งเสริมให้ฝึกอบรมครูด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อยในเรื่องอื่น ๆ เพราะนอกจากเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูในเรื่องนั้น ๆ แล้ว ยังจะช่วยก่อให้เกิดประโยชน์ในการฝึกอบรมครูหลายประการ คือ

1.9.1 ช่วยแก้ปัญหาเรื่องเอกสารและสื่อประกอบการฝึกอบรมมีน้อย เพราะชุดการสอนรายวิชาย่อย ประกอบด้วยสื่อประสม ได้แก่เอกสาร เทปโทรทัศน์ สไลด์ ประกอบเรื่อง เครื่องฉายข้ามศีรษะ แผ่นโปร่งใส และเทคนิควิธีการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งสื่อต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นชุดการสอนรายวิชาย่อย จะบรรจุเนื้อหาการเรียนรู้ไว้ครบถ้วน สมบูรณ์ตามหลักสูตรการฝึกอบรม

1.9.2 ทำให้ผู้รับการฝึกอบรมไม่เกิดความเบื่อหน่าย จากการฟังบรรยาย ประกอบแผ่นใสที่จำเจซ้ำซาก แต่จะมีโอกาสร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึงและเป็นกิจกรรมหลายลักษณะ

เช่น การอภิปรายกลุ่ม การวิเคราะห์สถานการณ์ตัวอย่าง การตอบคำถาม การทดสอบและการ
สาธิต เป็นต้น

1.9.3 ช่วยแก้ปัญหาประสิทธิภาพการฝึกอบรมต่ำ อันเนื่องมาจากวิทยาการ
ระดับอำเภอที่ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน เพราะการใช้ชุดการสอนราย
วิชาย่อย ในการฝึกอบรม ผู้รับการฝึกอบรม จะได้ศึกษาเนื้อหาการเรียนรู้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์
จากสื่อประสมต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยป้อน และร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ได้แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นซึ่งกันและกันทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยวิทยากรหรือผู้ดำเนินการ
ฝึกอบรม เป็นเพียงผู้คอยอำนวยความสะดวก และจัดกิจกรรมให้ดำเนินไปตามกำหนดการฝึกอบรม
ซึ่งอาจมีการสรุปแนะนำเพิ่มเติมเพียงบางส่วน นอกจากนั้นการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย
สามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดวิทยากรได้อีกด้วย

1.9.4 ชุดการสอนรายวิชาย่อย จะมีกิจกรรมต้นทางการสอดแทรก
รวมทั้งกิจกรรมการแบ่งกลุ่มที่หลากหลาย ก่อให้เกิดความสนุกสนาน ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด
ของผู้รับการฝึกอบรมได้

1.9.5 สามารถนำชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้น ไปใช้ในการ
ฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 โดยทั่วไป และผู้สอนตามโครงการ
พัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติในจังหวัดอื่น ๆ ได้ทั่วประเทศ เพราะลักษณะของครูประถมศึกษาโดยทั่วไปมีลักษณะไม่
แตกต่างจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสอน และเจตคติของครูที่ได้รับการ
ฝึกอบรมการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาคำด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย รวมทั้งศึกษา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่ผ่านการฝึกอบรม
การสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาคำด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อย เพื่อใช้
ฝึกอบรมครู ในเรื่องอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัญญา ทับทอง. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ฉบับจุลบท (Minicourse) เรื่องอาหารและที่อยู่อาศัย สำหรับฝึกอบรมเยาวชนนอกโรงเรียน. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2534. อัดสำเนา.
- ขจรศรี ชาดิกานนท์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนนิมิคอร์สกับการสอนตามคู่มือของกรมวิชาการ. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาปีงบประมาณ 2536. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535.
-
- . รายงานผลการดำเนินงานโครงการอบรมครูประจำการปีงบประมาณ 2534
- แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2. กรุงเทพฯ : ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534. .
- จรัสศรี กิจบุญติดอนันต์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนคำ และทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนแบบปรกติ. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ฉลองชัย สุรวัดตนบุญ. การเลือกและการใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528. อัดสำเนา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "ชุดการสอนระดับประถมศึกษา," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษาหน่วยที่ 8 -15. หน้า 449 - 498. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525.

- นฤมล กังวาลไกล. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเรียน และ เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- นัคคา ขจรนที. การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธี มุ่งประสบการณ์ภาษา กับแนวการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- นันทรัตน์ ชื่นชนม์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความคงทนในการจำของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีปกติ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- บุญถม ศรีสะอาด. พัฒนาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, ม.ป.ป.
- บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- บุญทรง เจียมจิริงกร. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียน การสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- บุญย้ง ไร่สุขสิริ. การสร้างชุดการสอนจลบทวิชาวิชาการพยาบาลพื้นฐาน เรื่องการทันแผลสำหรับ นักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

- ประภาพันธุ์ นิลอรุณ. ความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษา โดยวิธีสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ประสาร มาลากุล ๗ อรุณา และคนอื่น ๆ. "การวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา," การศึกษาแห่งชาติ. 23(3) : 30 - 35 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2532.
- เป็รื่อง กุมท. เทคโนโลยีที่เหมาะสมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- พจน์ สะเพียรชัย. แนวโน้มของการจัดการศึกษาและการฝึกหัดครูตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 5. ม.ป.ท., 2523. อัดสำเนา.
- พินดา กิรัชเพ็ญ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ชีวภาพ โดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนและทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปรกติ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- มานะ รัตนโกเศศ. "ครู : หัวใจสำคัญของการศึกษา," ใน การศึกษาแห่งชาติ. หน้า 15 - 19. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์น, 2532.
- ยุวดี แก้วรักษา. การทดลองใช้ชุดการสอนจุลบท (Minicourse) วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 7 ในชั้นเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 4. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

- รัตนา สนิมทอง. การทดลองใช้ชุดการสอนจุลบท (Minicourse) เรื่องอนุรักษัทรพยากร
ธรรมชาติ สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 4. ปรินซ์ตันพอร์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ศึกษาพรจำกัด, 2531.
- วนิดา ศิริมาลา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเข้าใจในวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส กับนักเรียนที่เรียน
โดยการสอนตามคู่มือครูภาษาไทยกรมวิชาการ. ปรินซ์ตันพอร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- วิวัฒน์ ไวยสกุล. "การฝึกอบรมกับความจำเป็นของครูหลักสูตรใหม่ ระดับประถมศึกษา,"
ประชาศึกษา. 34(9) : 13 - 17 ; มิถุนายน 2527.
- สมนึก ภัททิยธนี. การติดตามผลการศึกษาอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการที่
สำเร็จการศึกษา รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 จากวิทยาลัยครูมหาสารคาม. มหาสารคาม :
ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูมหาสารคาม,
2527.
- สมบูรณ์ ตันยะ. การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพด้านการสอนของครู
ประจำการระดับประถมศึกษา. ปรินซ์ตันพอร์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ คำศรี. การสร้างชุดฝึกอบรม (Minicourse) เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพด้าน
การสอนของครูสอนพระปริยัติธรรม. ปรินซ์ตันพอร์ กศ.ค. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สุธีพร ปาคะดี. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน และการระลึก
สิ่งที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู. ปรินซ์ตันพอร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

- สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์ การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ และความคงทนในการจำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษา กับแบบปกติ. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุมาลี สู้วัฒนกุล. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอน มินิคอร์ส. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สุรศักดิ์ กาญจนการุณ. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมร เป็นภาษาแม่ ที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีสอนแบบปกติในวิชาภาษาไทย. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. "สังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกอบรมระยะสั้น," วิทยากรย. 84(3) : 13 - 15 ; มีนาคม 2529.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การพัฒนาการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. กรุงเทพฯ : บริษัทประยูรวงศ์จำกัด, 2533.
- _____. "ชุดการสอนรายวิชาย่อย," สารานุกรมศึกษาศาสตร์. (3) : 113 - 116 ; มกราคม - มีนาคม 2529.
- หทัย คันทอง. การสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อพัฒนาการอ่านในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด, 2532.
- _____. แนวคิดและหลักการพัฒนาคุณภาพต้นฉบับแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่าน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

- อภิรุ ม วรสัตยาภรณ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยชุดการสอนมินิคอร์ส กับการสอนตามคู่มือครู.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529. อัดสำเนา.
- อรพรรณ พรสีมา. เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาเทคโนโลยี 437 บทเรียนด้วย
ตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2530. อัดสำเนา.
- อุดม ยวสุด ปัญหาและความต้องการทางวิชาการของผู้เข้ารับการอบรมและผู้ให้การอบรม
ในโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา ของวิทยาลัยครู
นครปฐม. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- อุทัย ทุมแดง. การทดลองชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สกับนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ระดับที่ 3 วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 4. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- Anderson, Jack Ronald. "The Development and Affective Evaluation of
Minicourse Structure for General Education Earth Science,"
Dissertation Abstracts International. 35(11) : 4021-A ;
December, 1973.
- APEID. The Minicourse Approach : What it is and How it work.
Bangkok : UNESCO Regional Office, 1982.
- Arciniega, Guillermo Miquel. "Teacher In-Service Education Model,"
Dissertation Abstracts Internation. 33(3) : 1052-A; September,
1972.
- C.A.T. The Minicourse as a Model for the Continuing Education of
Teacher. Australia : Mcquarie University Australia, 1981.
- Feinberg, Marvin Warren. "An Analysis of Guidelines for In-Service
teacher Education Practices in Selected School Grade 5 - 9,"
Dissertation Abstracts International. 35(6) : 3561-A ;
December, 1974.
- Good, Carter Victor. Dictionary of Education. 3rd ed. New York :
McGraw-Hill Book, 1973.

- Kaslow, Florence Rita. "In-Service Education of the Cooperating teacher," Dissertation Abstract International. 31(3) : 1119-A; September, 1970.
- Kate, Owyne Ellen. "Validation of Minicourse with Pre-Service Teachers of Primary and Intermediate Educable Mentally Retarded Children," Dissertation Abstracts International. 36 : 218-A ; July, 1975.
- Kerr, William Kordon. "A Study of Esignated Affective Behavior of High School Students Enrolled in Minicourse and Traditional Courses," Dissertation Abstracts International. 36 : 3356-A ; December, 1975.
- Meyer, Rox G. The Minicourse as a Model for the Continuing Education of Teachers. Sydney : Center for Advancement of Teaching Mcquarie University, 1978.
- Milzow, G.R. and Jacqueline Ann. "A Study of Student and Teacher Reaction of the Minicourse Program of 1973 - 1972 at Kennedy Junior High School Pontiac Michigan," Dissertation Abstracts International. 36 : 7165-A ; May, 1976.
- Nicholson. "Model for General Education and Special Education Elementary teacher and Assessment of Their Percieved Needs," Dissertation Abstracts International. 37(7) : 4101-A ; January, 1977.
- Walker, Richard F. The English Used by Entering Children at Trager Park schol. Canberra : Australian Curriculum Development Center Occasional Paper 11, 1983.
- Walker, Richard F., Brenden J. Bartlett and S. Rattanavich. Teacher's Notes on a Program of Concentrated Language Encounter Teaching. October, 1984.
- Weiss, Seymour. "A comparison of the Attitudes Towards Block of White High School Students in an Elective Mini-Course in Block History with Those of White High School Students Electing Another Mini- Course in United States History," Dissertation Abstracts International. 36(4) : 25005-A ; October, 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คุณภาพของเครื่องมือ

1. ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก
2. ค่าความเชื่อมั่น

ตาราง 5 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบหาประสิทธิภาพของ
ชุดการสอนรายวิชาย่อย

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.59	.44	19	.61	.56
2	.44	.52	20	.54	.41
3	.48	.52	21	.31	.48
4	.63	.22	22	.39	.41
5	.52	.37	23	.50	.56
6	.50	.26	24	.59	.37
7	.48	.52	25	.54	.63
8	.31	.33	26	.44	.37
9	.43	.41	27	.37	.44
10	.48	.44	28	.41	.59
11	.69	.56	29	.35	.48
12	.65	.56	30	.56	.59
13	.56	.30	31	.61	.56
14	.54	.63	32	.56	.81
15	.48	.44	33	.57	.70
16	.61	.48	34	.41	.67
17	.54	.63	35	.37	.22
18	.37	.30	36	.46	.63

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
37	.56	.37	42	.48	.37
38	.50	.63	43	.52	.59
39	.59	.67	44	.52	.67
40	.56	.59	45	.56	.52
41	.41	.37			

ตาราง 6 ค่าสัดส่วนผู้ตอบถูก (p) ค่าสัดส่วนผู้ตอบผิด (q) และผลรวมของสัดส่วนผู้ตอบถูก กับสัดส่วนผู้ตอบผิด (pq) ของแบบทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย

ข้อที่	p	q	pq	ข้อที่	p	q	pq
1	.75	.25	.19	19	.80	.20	.16
2	.59	.41	.24	20	.63	.37	.23
3	.46	.54	.25	21	.41	.59	.24
4	.61	.39	.24	22	.50	.50	.25
5	.65	.35	.23	23	.68	.32	.22
6	.70	.30	.21	24	.60	.40	.24
7	.58	.42	.24	25	.64	.36	.23
8	.47	.53	.25	26	.51	.49	.25
9	.63	.37	.23	27	.42	.58	.24
10	.39	.61	.24	28	.54	.46	.25
11	.82	.18	.15	29	.38	.62	.24
12	.81	.19	.15	30	.65	.35	.23
13	.70	.30	.21	31	.71	.29	.21
14	.80	.20	.16	32	.76	.24	.18
15	.63	.37	.23	33	.72	.28	.20
16	.84	.16	.13	34	.56	.44	.25
17	.63	.37	.23	35	.35	.65	.23
18	.45	.55	.25	36	.68	.32	.22

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	p	q	pq	ข้อที่	p	q	pq
37	.63	.37	.23	42	.43	.57	.25
38	.65	.35	.23	43	.63	.37	.23
39	.80	.20	.16	44	.47	.53	.25
40	.75	.25	.19	45	.50	.50	.25
41	.44	.56	.25				

$$pq = 9.94$$

การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย
คำนวณจากสูตร Kuder-Richardson 20 (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168)

$$s_t^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

$$\text{ค่าของ } N = 100, \sum X^2 = 78823, (\sum X)^2 = 7480225$$

$$= \frac{(100 \times 78823) - (7480225)}{100(100 - 1)}$$

$$= \frac{402075}{9900}$$

$$= 40.61$$

$$r_{tt} = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right]$$

$$\text{ค่าของ } n = 100, \sum pq = 9.94, s_t^2 = 40.61$$

$$= \frac{100}{99} \left[1 - \frac{9.94}{40.61} \right]$$

$$= 0.76$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อย = 0.76

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดผลหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อย

แบบทดสอบวัดผลหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อยที่ใช้ฝึกอบรมครูสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก. ข.
ค. ง. ที่ท่านเลือกลงในกระดาษคำตอบ

1. แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร ซึ่งเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลักนั้น เมื่อนำมาใช้
ในการสอนภาษา มีจุดเน้นที่สำคัญอย่างไร
 - ก. เน้นการจัดระบบ การวิเคราะห์ภาษาให้นักเรียน
 - ข. เน้นความสามารถเฉพาะบุคคลในการใช้ภาษาของนักเรียน
 - ค. เน้นการใช้ภาษาในสังคม โดยการฝึกปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
 - ง. เน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียน
กับผู้เรียน

2. กระบวนการที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการให้ปัจจัยป้อนตามทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ คือ
 - ก. ทักษะกระบวนการกลุ่ม
 - ข. กระบวนการสอนความคิดรวบยอด
 - ค. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
 - ง. กระบวนการสอนความคิดสร้างสรรค์

3. ทฤษฎีการสอนอ่านตามหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา เน้นให้คำนึงถึงเรื่องใดเป็น
สำคัญ
 - ก. กระบวนการอ่านของมนุษย์
 - ข. คำนึงถึงลำดับการเรียนรู้ 5 ชั้นของมนุษย์
 - ค. ความถูกต้องของการอ่านออกเสียงคำ และประโยค
 - ง. การใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างถูกกาลเทศะ

4. การจัดกิจกรรมแต่ละชั้น ในกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสอดคล้องกับเรื่องใด
- กระบวนการอ่านของมนุษย์
 - กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ 5 ชั้น
 - การใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างถูกกาลเทศะ และบุคคล
 - การจัดบทเรียนที่มีเนื้อหาจากง่ายมีความเหมาะสมที่นักเรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. การสอนโดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาตัดแปลง หรือปรับใช้ได้ในทุกสถานการณ์ ซึ่งจัดเป็นขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์ ชั้นการปรับตัว จะตรงกับกิจกรรมการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในข้อใด
- ทำหนังสือเล่มใหญ่
 - ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
 - เล่นเกมและกิจกรรมเสริมทางภาษาอื่น ๆ
 - ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สันทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง การออกเสียง และการเล่นบทบาทสมมติ
6. การสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วยองค์ประกอบย่อยของภาษาจนเกิดความแม่นยำ ควรเป็นการสอนโยคีใช้กิจกรรมใดของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
- การทำหนังสือเล่มใหญ่
 - การเขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
 - การเล่นเกมทางภาษาหรือกิจกรรมเสริมภาษาอื่น ๆ
 - การให้นักเรียนเล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ

7. จุดมุ่งหมายทั่วไปซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายกว้าง ๆ ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา คือข้อใด
- พูดตอบโต้ แสดงความคิดเห็นในการทำงาน และการดำเนินชีวิตได้
 - ผู้เรียนสามารถแสดงประโยคเป็นคำพูด และเขียนเป็นตัวอักษรได้ถูกต้อง
 - ผู้เรียนสามารถอ่าน ฟัง พูด และเขียนอย่างมีประสิทธิภาพในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
 - ผู้เรียนสามารถร่วมมือกับเพื่อนในการทำงาน ช่วยเหลือแบ่งปันกัน ในการอยู่ร่วมกันในชีวิตประจำวันได้
8. หนังสือเล่มใหญ่มีประโยชน์ ในการสอนอย่างไร
- ใช้เป็นสื่อแบบเรียนหลักของนักเรียน
 - ใช้เป็นเครื่องมือของครูในการสอนอ่าน
 - ใช้เป็นสื่อแบบเรียนสำหรับอ่านเพิ่มเติม
 - ใช้เป็นสื่อที่จะนำไปสู่การทำกิจกรรมทางภาษา
9. การทำหนังสือเล่มใหญ่เป็นขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ขึ้นตอนใด
- ขั้นตอนที่ 1
 - ขั้นตอนที่ 2
 - ขั้นตอนที่ 3
 - ขั้นตอนที่ 4
10. ถ้าจะวางแผนการสอนโดยมีจุดประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเข้าใจความหมายในรายละเอียดของเรื่องได้ ควรใช้กิจกรรมใดสอน
- ให้นักเรียนลำดับเรื่องที่อ่านและเขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
 - ให้นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับภาพในหนังสือที่ละหน้าจนหมด อ่านออกเสียง และแสดงบทบาทสมมติที่อ่าน
 - ให้นักเรียนใช้หนังสือเล่มใหญ่เป็นแหล่งในการเรียนรู้ เล่นเกมเขียนคำ สะกดคำ ประสมคำ
 - ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังโดยอาศัยเทคนิคการเล่าเรื่อง และสนทนากับนักเรียน

11. ครูจันทร์แรมสอนภาษาไทยโดยการอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง ถ้าครูจันทร์แรมจะสอนต่อไปให้นักเรียนสามารถระลึกเรื่องที่ฟังจากครูไปแล้วได้ ควรใช้กิจกรรมใดสอน
- ให้นักเรียนเล่นเกมโยคีใช้บัตรคำ
 - ให้นักเรียนวาดภาพประกอบตามเรื่องที่ครูอ่านให้ฟัง
 - ให้นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่แล้วผลัดกันอ่านในกลุ่ม
 - ให้นักเรียนแสดงความคิดโดยใช้คำถามง่าย ๆ กระตุ้นให้เล่าเรื่องกลับ
12. การจัดชั้นเรียนตามลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทำให้ครูผู้สอนได้รับประโยชน์เรื่องใด
- ช่วยให้ได้รับบรรยากาศใหม่ ๆ
 - ช่วยให้สามารถจัดสอนซ่อมเสริมได้สะดวกขึ้น
 - ช่วยให้สามารถควบคุมวินัยนักเรียนได้ดีขณะประเมินผล
 - ช่วยให้สามารถดูแลแนะนำนักเรียนได้อย่างใกล้ชิดทั่วถึง
13. ลักษณะที่นักเรียนของนักเรียนตามแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ใด
- ช่วยให้กล้าแสดงออกในการร่วมกิจกรรม
 - ช่วยให้อยู่ในสภาพเป็นกันเองกับครูมากขึ้น
 - ช่วยให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่นักเรียนมากขึ้น
 - ช่วยให้เกิดความสะดวกในการทำกิจกรรม ชั้นการทำหนังสือเล่มใหญ่
14. การจัดที่ว่างไว้ด้านหน้า หรือด้านหลังของห้องเรียน จัดไว้เพื่อประโยชน์ใด
- สำหรับทำหนังสือเล่มใหญ่ เล่นเกม แสดงบทบาทสมมติ
 - สำหรับจัดตู้เก็บบัตรคำ และแขวนหนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียน
 - สำหรับติดกระดาษเพื่อให้เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน
 - สำหรับติดตัวอย่าง ตัวอักษรที่ถูกต้องสวยงาม ให้ผู้เรียนได้ยืมอ่าน

15. พฤติกรรมการสอนใจ เป็นการเสริมต่อการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
- ก. ครูปราณีให้สมชายเริ่มเล่าเรื่องคนแรกและให้นักเรียนในห้องเรียนเล่าต่อคนละประโยค
 - ข. ครูสุรียาอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง แล้วถามนักเรียนว่า ตอนเริ่มเรื่องมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น
 - ค. ครูสมถวิลให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่อง แล้วจึงสรุปเสริมว่าเป็นเรื่องที่สอนให้เกิดความสามัคคี
 - ง. นवलปรางอ่านเรื่องไม่ได้ ครูปราณีจึงอ่านพร้อมกับนवलปรางค์และครูหยุดอ่านเมื่อนवलปรางค์อ่านต่อได้
16. ครูคาทองใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้อยู่เสมอ ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์คือ
- ก. สมชายได้รับการชื่นชมจากเพื่อน ๆ
 - ข. ประกอบได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ ให้เป็นผู้นำของห้อง
 - ค. สร้างศรัทธาในใจในการเรียนเพราะรู้สึกว่าได้ประสบความสำเร็จในการเรียน
 - ง. เข็ดขยี้มมีความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือแนะนำเพื่อน ๆ ซึ่งประสบปัญหาการเรียน
17. ข้อใดเป็นวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
- ก. ครูประกอบให้สมศรีเล่าเรื่องกลับ เมื่อสมศรีนึกไม่ออกจึงเปลี่ยนให้ชูใจเล่าแทน
 - ข. ครูบังอรให้นักเรียนอ่านเรื่องพร้อมกันจากหนังสือเล่มใหญ่ โดยครูบังอรอ่านพร้อมกับนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง
 - ค. ครูปรียามอบหมายให้นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังจากครู เมื่อจบแล้วจึงสรุปเสริมให้นักเรียนอีกครั้งหนึ่ง
 - ง. ครูบัญชาาร่วมเล่นเกมกับนักเรียนเพราะมีบางคนเล่นไม่ได้ เมื่อเล่นได้แล้ว จึงปล่อยให้ให้นักเรียนเล่นกันเอง

18. การใช้คำถามจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทักษะด้านใด ให้แก่นักเรียน
- ทักษะการฟัง
 - ทักษะการพูด
 - ทักษะการคิด
 - ทักษะการสังเกต
19. คำถามใดเป็นคำถามให้นักเรียนยกตัวอย่าง
- ทำไมแม่กับจึงทำเช่นนั้น
 - ผักอะไรบ้างที่มีหัวใต้ดินเหมือนกับมันเทศ
 - เพราะเหตุใดลูกแมวจึงตัวผอม ไม่แข็งแรง
 - หลังจากลูกแมว ไม่ยอมกินอาหารแล้วลูกแมวจะทำอย่างไรต่อไป
20. ข้อใดเป็นสิ่งที่ครูไม่ควรทำในขณะที่ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม
- ให้นักเรียนตอบด้วยความสมัครใจ
 - พูดเสียงดังชัดเจน ใช้ภาษาถูกหลักเกณฑ์ภาษา
 - เสริมแรงเมื่อนักเรียนตอบได้ โดยใช้คำพูดหรือท่าทาง
 - ทวนคำตอบของนักเรียน เพื่อเสริมต่อคำตอบให้สมบูรณ์
21. ความแตกต่างของกิจกรรมการสอนโดยใช้แบบเรียนที่มีรรถลักษณะประเภทวิธีการกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในขั้นตอนใดบ้าง
- ขั้นเขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน และขั้นทำหนังสือเล่มใหญ่
 - ขั้นทำหนังสือเล่มใหญ่ และขั้นเล่นเกมและกิจกรรมเสริมทางภาษาอื่น ๆ
 - ขั้นนักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สันทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง
อ่านออกเสียง เล่นบทบาทสมมติ และขั้นเขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
 - ขั้นครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง และขั้นนักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่องสันทนา
หรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง อ่านออกเสียง เล่นบทบาทสมมติ

22. ถ้าท่านต้องสอนโดยใช้แบบเรียนที่มีวรรณลักษณะประเภทวิธีการในชั้นการแนะนำวัสดุต่าง ๆ ควรทำอย่างไรจึงจะถูกต้อง
- ยกวัสดุแสดงให้นักเรียนดูพร้อมกับถามว่าสิ่งนี้คืออะไร
 - ยกวัสดุแสดงให้นักเรียนดูทีละชิ้น พร้อมกับบอกว่าเรียกว่าอะไร
 - สาธิตการทำสิ่งต่าง ๆ และแนะนำวัสดุที่เริ่มใช้ทีละชนิดไปพร้อมกับการสาธิต
 - นำวัสดุแสดงไว้ ในลักษณะการจัดนิทรรศการโดยมีป้ายชื่อวัสดุติดไว้ให้นักเรียนทราบ
23. กิจกรรมใดไม่ควรจัดให้ผู้เรียนระหว่างการเล่านิทาน
- สมมติให้นักเรียนเป็นตัวเอกของเรื่อง
 - ใช้หุ่นหรือรูปภาพประกอบการเล่านิทาน
 - ให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบการเล่านิทาน
 - ใช้นิทานเป็นเครื่องมือทำให้นักเรียนที่เกเรกลัว เพื่อจะได้ทำดี
24. เทคนิคการใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา และเล่านิทานสามารถใช้ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้ในทุกขั้นตอน ในขั้นตอนที่สามารถนำเทคนิคนี้ไปใช้ได้ชัดเจนมากที่สุดโดยกำหนดเป็นกิจกรรมแทรกอยู่ในขั้นตอนการสอน คือการสอนในขั้นตอนใด
- ขั้นตอนที่ 4 ทบทวนสื่อเล่มใหญ่
 - ขั้นตอนที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
 - ขั้นตอนที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
 - ขั้นตอนที่ 2 ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่องอ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ

25. ข้อใด เป็นการนำเทคนิคการเล่านิทานไปใช้ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
ขั้นครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังอย่าง ไม่ถูกต้อง
- เมื่อตัวละครพูดคุยกันควรใช้บทสนทนาในแบบเรียน
 - ขณะเล่าควรใช้เสียงชัดเจน ออกเสียงหนักเบาพอเหมาะ
 - ขณะเล่าหรืออ่านควรใช้สีหน้าท่าทาง และอารมณ์ประกอบ
 - ควรบรรยายหรืออธิบายความหมายประกอบเป็นระยะระหว่างการเล่า
26. กิจกรรมประกอบการเล่านิทาน ที่ควรใช้ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์
ภาษา รูปแบบที่ 1 ขั้นตอนที่ 2 คือ
- ใช้หัตถ์ประกอบการเล่านิทาน
 - ให้นักเรียนแสดงท่าตัวละครในเรื่อง
 - ใช้ภาพเคลื่อนไหวประกอบการเล่านิทาน
 - สนทนากับนักเรียนโดยใช้คำถามง่าย ๆ และรูปภาพประกอบเรื่อง
27. ในการร่วมกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติจากการเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 1 นักเรียนจะ ไม่ได้รับสิ่งใด
- มีความกล้าในการแสดงออก
 - การฝึกระลึกเรื่องที่ฟังจากครู
 - เข้าใจรายละเอียดของเรื่องที่ฟัง
 - ความสามารถในการจำคำในเรื่องที่ฟัง

28. ครูสมบุญให้มาลาแสดงทำกรรมกรกำลังแบกของ อยากทราบว่ามาลาแสดงบทบาทสมมติประเภทใด
- ประเภทที่เป็นการกระทำต่าง ๆ
 - ประเภทที่เป็นไปตามเหตุการณ์
 - ประเภทที่เป็นไปตามหน้าที่โดยปรกติ
 - ประเภทที่เป็นไปตามความรู้สึกและอารมณ์
29. ถ้าท่านกำลังสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ชั้นตอนที่ 2 จะจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติอย่างไร จึงจะถูกต้อง
- ให้นักเรียนแสดงโดยสมัครใจ โดยครูบอกบท
 - หาผู้แสดงที่สมัครใจ โดยให้ผู้แสดงท่องบทและบททวนให้ได้ก่อนแสดง
 - ให้นักเรียนแสดงตามบท โดยผู้แสดงสามารถอ่านบทได้ขณะที่กำลังแสดง
 - ให้นักเรียนทำงานกลุ่มช่วยกันคิดเรื่อง และแสดงบทบาทสมมติตามเรื่องที่คิดขึ้น
30. เรื่องเกี่ยวกับการใช้เพลงประกอบการสอนในข้อใดกล่าวไว้ ไม่ถูกต้อง
- เพลงจะช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน
 - ครูสามารถแต่งเนื้อเรื่องและทำนองเพลงให้สอดคล้องกับบทเรียนและนำมาใช้สอนได้
 - ครูอาจได้เพลงมาจากการนำทำนองเพลงยอดนิยมมาแต่งเนื้อร้องให้สอดคล้องกับบทเรียนและใช้สอน
 - นำเพลงที่กำลังเป็นที่นิยมมาใช้สอนทั้งเนื้อร้องและทำนองมาใช้สอนโดยเลือกเพลงตามความต้องการของผู้เรียนและครู

31. เนื้อเพลงในกรอบควรวีใช้ประกอบการสอนขั้นตอนใดของการสอนภาษาไทยแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

เพลง อ น า ย	
	คำร้อง อติภรณ์ ลิขสิทธิ์ ทำนอง ราโคม (ญวนระกาเถา)
คำที่มี ย	ตามหลัง อ คืออย่างไร
อยู่หลังตามซิคติใคร	แล้วไปอย่าได้ลืมเลย
อยากฟัง อยากฟังเฉลย	ขอลงเอยว่ามีเสียงใด
เสีย...เอกใช้ใหม่	คู่ให้ลืมแค่ สี่คำ

- ก. ทำหนังสือเล่มใหญ่
- ข. เล่นเกมหรือกิจกรรมเสริมภาษาอื่น ๆ
- ค. นำเข้าสู่บทเรียน ชื่นครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
- ง. ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ-ลำดับเรื่อง สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง
อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ
32. หลักสำคัญที่สุดซึ่งครูควรคำนึงในการเลือกใช้เพลงประกอบการสอน
- ก. เพลงที่นักเรียนชอบร้องทุกคน
- ข. เพลงที่ครูสามารถแต่งเองได้
- ค. เพลงที่อยู่ในความนิยมในขณะนั้น
- ง. เพลงที่ง่ายและสอดคล้องกับเนื้อหา

33. ข้อความใดกล่าวเกี่ยวกับเรื่องเกมได้ถูกต้อง
- เกมคือการเล่นที่มีความสนุกสนาน
 - เกมคือการเล่นที่ปลูกฝังจริยธรรม
 - เกมคือการเล่นที่มีกฎเกณฑ์และกติกา
 - เกมคือการเล่นของเด็กวัยต่าง ๆ
34. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ควรใช้เกมในการสอนกิจกรรมใด
- เล่นบทบาทสมมติ
 - ทำหนังสือเล่มใหญ่
 - ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษา
 - อ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
35. ถ้าต้องการสอนเกม โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนสามารถจำคำได้ ควรใช้เกมใด
- หาคำ
 - ต่อคำ
 - จับคู่อ่านคำ
 - มารู้จักสัตว์กันดีกว่า
36. ข้อใดไม่ใช่บุคลิกภาพที่ดีของครูในการสอนเกม
- มีความเคร่งครัดเรื่องกฎ กติกา
 - มีการเคลื่อนไหวอย่างกระฉับกระเฉง
 - แสดงออกให้เห็นว่าครูคือเพื่อนคนหนึ่ง
 - แสดงออกให้เห็นว่าสนุกกับการเล่นเกมกับเด็ก

37. หลักในการวัดประเมินผลคือ

- ก. การวัดผลประเมินผลโดยทั่วไปต้องให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด
- ข. การพิจารณาเลือกรูปแบบการวัดผลประเมินผลต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน
- ค. การวัดผลประเมินผลทางภาษาต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- ง. การวัดผลประเมินผลทางภาษาต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับเทคนิคการสอนของครูเป็นสำคัญ

38. แบบทดสอบชนิดใดเน้นการวัดเฉพาะทักษะการฟังและการเขียน

- ก. การสัมภาษณ์ปากเปล่า
- ข. กระบวนการโคลงปากเปล่า
- ค. การเขียนคำออกประกอบเสีย
- ง. การทดสอบความเข้าใจจากการอ่านประโยค

39. ถ้าต้องการวัดผลประเมินผล พฤติกรรมด้านการเล่าเรื่องย้อนกลับและความร่วมมือของนักเรียน และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานกลุ่ม ควรวัดและประเมินด้วยวิธีใด

- ก. ใช้แบบทดสอบ
- ข. ใช้แบบวัดทัศนคติ
- ค. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในขณะที่เรียน
- ง. มอบหมายนักเรียนให้ช่วยสังเกตพฤติกรรมของเพื่อน

40. ถ้าการสอนมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนระลึกเรื่องที่ฟังจากการอ่านได้ ควรประเมินผลด้วยวิธีใด
- สังเกตความถูกต้องในการทำกิจกรรมทางภาษา
 - ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบ โดยการใช้คำถามง่าย ๆ
 - สังเกตความถูกต้องจากการเล่าเรื่องย้อนกลับ การลำดับเรื่อง
 - สังเกตภาพที่สื่อความหมายของเรื่องว่าสอดคล้องกับเรื่องหรือไม่
41. ถ้ากำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วยองค์ประกอบย่อยของภาษาจนเกิดความแม่นยำ ควรประเมินผลด้วยวิธีใด
- สังเกตการสื่อความเข้าใจเนื้อเรื่องจากการแสดงบทบาทสมมติ
 - สังเกตความถูกต้องในการปฏิบัติกิจกรรมตามจุดประสงค์ของการสอนชั้นที่ 5
 - สังเกตความถูกต้องในการปฏิบัติกิจกรรมตามจุดประสงค์ของการสอนทั้ง 5 ชั้น
 - สังเกตการลำดับเรื่อง การอ่านออกเสียง คำ และประโยคต่าง ๆ และจำคำในประโยค
42. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
- การทดสอบแบบเป็นทางการสรุปผลการประเมินง่าย สะดวก รวดเร็ว
 - การทดสอบแบบไม่เป็นทางการ ผู้เรียนจะมีความกดดันทางอารมณ์มาก
 - การทดสอบแบบไม่เป็นทางการ ผู้เรียนจะแสดงความสามารถในการเรียนรู้ของตนอย่างเป็นธรรมชาติ
 - การทดสอบแบบเป็นทางการ สามารถบันทึกความก้าวหน้า และความสำเร็จของผู้เรียนในชั้นเรียนไว้ได้โดยละเอียด

43. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์ได้ถูกต้อง จากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 5
- เกิดความคล่องตัว เกิดความคงทน การรับรู้ นำไปประยุกต์ ปรับตัว
 - นำไปประยุกต์ ปรับตัว การรับรู้ เกิดความคล่องตัว เกิดความคงทน
 - การรับรู้ เกิดความคล่องตัว เกิดความคงทน นำไปประยุกต์ ปรับตัว
 - ปรับตัว นำไปประยุกต์ เกิดความคงทน เกิดความคล่องตัว การรับรู้
44. การสอนภาษาโดยการอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง ถ้าภาพยังสื่อความหมายไม่ดีพอ ควรทำอย่างไร จึงจะช่วยสื่อความหมายให้นักเรียนเข้าใจเรื่อง ได้ดีขึ้น
- พยายามเน้นให้นักเรียนใช้ความคิดขณะฟัง
 - ครูแสดงท่าทางประกอบในขณะที่อ่านเรื่อง
 - บอกให้นักเรียนสังเกตภาพประกอบให้ละเอียด
 - บันทึกเทปเสียงการอ่านเรื่องไว้ และเปิดให้นักเรียนฟังอีกหลาย ๆ ครั้ง
45. กิจกรรมการสอนที่เป็นกิจกรรมอันดับแรกตามขั้นตอนการสอนทั้ง 5 ขั้นตอนของการสอน โดยใช้แบบเรียนที่มีอรรถลักษณะประเภทวิธีการ คือ
- สารัตถวิธีทำสิ่งต่าง ๆ
 - อ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
 - แนะนำวัสดุต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่อง
 - ให้นักเรียนเล่าวิธีการทำสิ่งต่าง ๆ

ภาคผนวก ค

- สำเนาคู่มือการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย
- สำเนาชุดการสอนรายวิชาย่อย

คู่มือการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย
ฝึกอบรบครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

คู่มือการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยฝึกอบรบครูสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2

คำนำ

คู่มือการใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยฝึกรวมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 1 เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ดำเนินการฝึกรวมใช้เป็นแนวทางในการฝึกรวมครูผู้สอน
ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้ารับ
การฝึกรวมได้มีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองพัฒนาความรู้ และทักษะการสอนภาษาไทยให้ค
งึยงขึ้น

การฝึกรวมจะใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย (Minicourse) จำนวน 4 เล่ม เป็น
สื่อหลัก ประกอบด้วยสื่อประสมอื่น ๆ เช่น เทปโทรทัศน์ สไลด์ประกอบเสียงและเทคนิควิธีการ
ต่าง ๆ ผู้ดำเนินการฝึกรวมจะทำหน้าที่ทุกอย่างในการจัดให้การฝึกรวมดำเนินไปตาม
กระบวนการที่กำหนดไว้ ตั้งแต่การลงทะเบียนรายงานตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ แนะนำการฝึกรวม
จัดกิจกรรมการฝึกรวมตามที่กำหนด และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดทั้งกระบวนการตั้งแต่
ต้นจนถึงกิจกรรมสุดท้าย โดยใช้คู่มือเล่มนี้เป็นหลักในการปฏิบัติ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้ดำเนินการฝึกรวมจะสามารถใช้คู่มือนี้เป็นประโยชน์ได้อย่าง
แท้จริงต่อไป

มาโนช จันทรแจ่ม

14 กันยายน 2535

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทที่ 1	ความสำคัญและความเป็นมาของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	1
	ภาษา	1
	- ความสำคัญของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	1
	- ความเป็นมาของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	2
บทที่ 2	กำหนดการและรายละเอียดการฝึกอบรม	6
	- กำหนดการฝึกอบรม	6
	- รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	9
บทที่ 3	กิจกรรมนันทนาการและกิจกรรมแบ่งกลุ่ม	27
	- กิจกรรมละลายพฤติกรรม (ชื่อฉันอยู่ไหน เพื่อนใหม่น่ารัก)	27
	- กิจกรรมแบ่งกลุ่ม (นักร้องยอดเยี่ยม)	30
	- กิจกรรมแบ่งกลุ่ม (ตัวสะกดเข้ากลุ่ม)	31
	- กิจกรรมแบ่งกลุ่ม (วิ่งเข้าวง)	33
	- กิจกรรมนันทนาการ (สร้างพลังกลุ่ม มุ่งประสบการณ์)	34
	- กิจกรรมแบ่งกลุ่ม (คำกับภาพสามัคคี)	37
	- กิจกรรมแบ่งกลุ่ม (รางวัลน้ำใจ)	38
	- กิจกรรมแบ่งกลุ่ม (ประสมคำ)	39
	- กิจกรรมนันทนาการ (ภาพปริศนา)	41
	- กิจกรรมนันทนาการ (แต่งเรื่องจากเศษวัสดุ)	42

	- กิจกรรมแบ่งกลุ่ม (แก้ข้อหรรษา)	45
	- กิจกรรมแบ่งกลุ่ม (หนังสือฉันอยู่ไหน)	47
บทที่ 4	เนื้อหาเพิ่มเติมสำหรับการฝึกอบรมในชุดการสอนรายวิชาย่อย	49
	- เล่มที่ 1	49
	- เล่มที่ 2	65
	- เล่มที่ 3	69
	- เล่มที่ 4	73

บรรณานุกรม

บทที่ 1

ความสำคัญ และความเป็นมาของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ความสำคัญ

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมกับการสอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษา เนื่องจากเป็นวิธีการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน พัฒนาระบวนการทางความคิด ได้สนุกสนานกับกิจกรรมทุกขั้นตอน ได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ โดยเน้นความคิดรวบยอดทางภาษาก่อนเข้าใจเสียงและสัญลักษณ์ ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะต่าง ๆ ในลักษณะบูรณาการ ค้นเคยกับกระบวนการอ่านที่ถูกต้อง เหมาะสมกับการรับรู้ของมนุษย์ มีการทำงานร่วมกัน ฝึกการใช้ประชาธิปไตย แสดงความสามารถเฉพาะด้าน เกิดความคิดสร้างสรรค์หลายแบบ ค้นเคยกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้สอนสามารถขอมเสริมให้แก่ผู้เรียนได้หลายกลุ่ม และพัฒนาทักษะการสอนของตนเองได้ด้วย

นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้แก่ ผลงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2533 : 19) พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่เรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สามารถอ่าน เขียน ฟังและพูดภาษาไทยได้ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนกลุ่มทดลองสามารถทำคะแนนกลุ่มวิชาอื่น ๆ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยอื่น ๆ ที่สรุปผลงานวิจัยไว้สอดคล้องกันคือ มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์ นันทรัตน์ ชื่นชนม์ นฤมล กังวาลไกล ทำการวิจัยเปรียบเทียบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับวิธีการสอนปกติ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์. 2531 : 104 ; นันทรัตน์ ชื่นชนม์. 2532 : 96 -98 ; นฤมล กังวาลไกล. 2534 : 95 - 98)

ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ได้กำหนดเป้าหมายด้านคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 -2539) ไว้ว่า นักเรียนประถมศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และมีสภาพการอ่านคล่อง เขียนคล่อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การเรียน เมื่อได้พิจารณาเป้าหมายที่กำหนดแล้ว มีความจำเป็นต้องหาวัตกรรมการสอนมาช่วยจึงจะสามารถบรรลุผลได้ ด้วยหลักฐานจากผลงานวิจัยและคุณค่าของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้มั่นใจว่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดได้จึงทำการสร้างชุดฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 นี้ขึ้น เพื่อช่วยพัฒนาความรู้และทักษะการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 นี้ให้แก่ครูผู้สอน ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาบุคลากร ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีโครงการฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 และจัดให้มีโรงเรียนนำร่อง การจัดกิจกรรมการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการเพิ่มจำนวนโรงเรียนให้มากขึ้นตลอดแผนการศึกษาฉบับที่ 7

ความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters หรือ CLE) ได้รับพัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่าน และครูผู้สอนภาษาหลายคน อาทิเช่น ไบรอัน เกรย์ ดร.ริชาร์ด วอร์คเกอร์ และเนย์ คอร์ จากประเทศออสเตรเลีย

เมื่อต้นปี ค.ศ. 1960 ได้เริ่มมีการทดลองการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในโครงการ เทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park Project) กับนักเรียนพื้นเมืองชาวออสเตรเลีย เป็นครั้งแรกที่โรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park School) ซึ่งเป็นโรงเรียนย่านชานเมืองแอลีส สปริง (Alice Spring) รัฐนอร์เทิร์นเทร์ริทอรี (Northern Territory) ประเทศออสเตรเลีย

กลุ่มครูผู้สอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนเทรเกอร์พาร์ค ได้ริเริ่มจัดโครงการเทรเกอร์พาร์คขึ้น เนื่องจากพบว่า การจัดโปรแกรมภาษาในโรงเรียนของตนไม่ประสบความสำเร็จ ประสิทธิภาพยังไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน และยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางภาษาของนักเรียนในโรงเรียนนี้ให้เป็นที่น่าพอใจได้

สาเหตุของปัญหาดังกล่าว สืบเนื่องมาจากนักเรียนประมาณร้อยละ 90 ของโรงเรียนเป็นชาวพื้นเมืองซึ่งอาศัยอยู่ตามบ้านพักชั่วคราวและตามบริเวณชุมชนแออัดที่มีภาวะทางเศรษฐกิจที่แร้นแค้นยากจน นักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ มีประสบการณ์ในการอ่านและเขียนน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านประสบการณ์เกี่ยวกับความคิดรวบยอดของตัวอักษร เนื่องจากเนื้อหาปริบท (Context) ที่จัดไว้ในหนังสือที่จะทำให้ประสบการณ์แก่นักเรียนยังไม่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการอ่าน การเขียน และการสื่อสารที่จะช่วยให้เขาสามารถสื่อสารทางภาษาได้อย่างมั่นใจในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียนและในชุมชนของตน

ครูผู้สอนภาษาในโรงเรียน เทรเกอร์ พาร์ค ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนอย่างละเอียด ซึ่งการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวได้กระทำกันหลายรูปแบบ เช่น การสังเกต การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครู และการเรียนของนักเรียน ตลอดจนศึกษากระบวนการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของนักเรียน รวมทั้งศึกษาปัญหาทางการอ่านของนักเรียนด้วย จากผลของการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เอง ทำให้กลุ่มครูผู้สอนภาษาอังกฤษเหล่านั้น ตกลงใจจัดวางเป้าหมายและสร้างโครงการสอนทางภาษาที่เป็นไปตามธรรมชาติขึ้น โดยให้การเรียนรู้ภาษาได้ผ่านประสบการณ์การใช้ภาษาทุกด้าน หรือการสอนแบบมุ่งประสบการณ์

ผลของการทดลองการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของโครงการเทรเกอร์ พาร์ค ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี นักเรียนชาวพื้นเมืองเกือบร้อยละ 100 สามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

จากนั้นวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จึงได้เผยแพร่ออกไปทั่วประเทศ ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สำหรับในประเทศไทย ได้มีการทดลองวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นครั้งแรก ในวิชาภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ที่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2527 โดย ดร.ริชาร์ด วอร์ดเกอร์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและการเรียนรู้ทางการอ่าน ดร.เบรนต์ บาร์ทเล็ตท์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านของวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาแห่งบริสเบน (Brisbane College of Advanced Education) ประเทศออสเตรเลีย และ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้ร่วมมือกัน จัดตั้งศูนย์การอ่าน ณ โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อทดลองการสอนดังกล่าว และได้รับการสนับสนุนจาก ศจ.ดร.อารี สัมทนต์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลการทดลองสอนประสบความสำเร็จ นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และพัฒนาทักษะ การฟังและการพูดได้ดีในระยะเวลาเพียง 20 คาบเรียน (คาบละ 20 นาที) หนังสือที่เลือกมาใช้ในการทดลองคือ "A Little Red Hen" ผลที่พบปรากฏว่ามีระดับค่อนข้างยาก สำหรับเด็ก เริ่มเรียน แต่นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้นจนเห็นได้ชัด แม้จะผ่านการเรียนมาเป็น เวลานานแล้วก็ตาม เด็กยังสามารถจำคำศัพท์และคำพูด บทสนทนา จากหนังสือได้ การทดลอง และการวิจัย วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิชาภาษาอังกฤษ ยังคงดำเนินต่อมาโดยการ ใช้หนังสืออ่านประเภทต่าง ๆ ผลของการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจตลอดมา

ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2528 ได้เริ่มการประชุมปฏิบัติการหนังสือภาษาไทย สำหรับ ใช้สอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ณ โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แล้วนำมาใช้ทดลองสอนวิชาภาษาไทยในเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2528 ผลของการทดลองการสอน ปรากฏว่า นักเรียนสามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วเป็นที่น่าพอใจ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานใน การเรียนทุกขั้นตอน

จากผลการทดลองดังกล่าวทั้งในวิชาภาษาอังกฤษและภาษาไทย ดร.ริชาร์ด วอร์ดเกอร์ จึงเสนอโครงการพัฒนาการอ่านในประเทศไทยกับทางโรตารีสากล และได้รับอนุมัติให้ทำเป็น โครงการนำร่องกับนักเรียนไทยที่มีปัญหาทางภาษา ณ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อปีการศึกษา 2530

ผลของการทดลองโครงการในโรงเรียนนราร่อง นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองสามารถอ่านเขียน ฟัง และพูด ภาษาไทย ได้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่่านักเรียนโรงเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสนใจในการอ่านและสามารถทำคะแนนวิชาอื่น ๆ ในกลุ่มมวลประสบการณ์ เช่น คณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพได้สูงกว่่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน (เสาวลักษณ์ รัตวิรัช. 2531)

นอกจากนี้ศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่านได้ออมนวัตกรรมกระบวนการและวิธีการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาของรองศาสตราจารย์ทัฬหี ดันหยง แห่งภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งเป็นกระบวนการวิธีการที่รองศาสตราจารย์ทัฬหี ดันหยง คิดขึ้นและสร้างทีมงาน มีอาจารย์สนั่น มีบันทึกมาก และคนอื่น ๆ ร่วมเป็นวิทยากรจัดประชุมปฏิบัติการ ผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา จากระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ขึ้นใช้ในโครงการตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ถึง 2535 (ทัฬหี ดันหยง. 2534 : ก - ข)

ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2531 ซึ่งเป็นปีเดียวกัน มูลนิธิโรตารี ของโรตารีสากล ได้ออมนุ้เงินทุนสนับสนุนโครงการวิจัย และพัฒนาการอ่าน เป็นเงินงบประมาณ 17 ล้านบาท แก่ประเทศไทย เพื่อใช้ดำเนินโครงการระหว่าง พ.ศ. 2531 - 2535 ศูนย์วิจัย และพัฒนาการอ่าน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงเริ่มดำเนินโครงการพัฒนาการอ่าน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2531 เป็นต้นมา เริ่มต้นดำเนินการอบรมบุคลากรหลักอันได้แก่ ผู้บริหารการศึกษานักงานการประถมศึกษาศึกษานิเทศก์ ระดับจังหวัดและอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนต้นแบบในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และชัยภูมิ จำนวน 100 ห้องเรียน และดำเนินการนิเทศติดตามผล ในลักษณะงานวิจัยและพัฒนา ในขณะเดียวกันก็ดำเนินการจัดประชุมปฏิบัติการผลิตแบบเรียนเพื่อใช้ในโครงการอย่างต่อเนื่องทุกปี จนครบถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เห็นความสำคัญของโครงการจึงเริ่มขยายงานโครงการการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาออกไปอย่างกว้างขวางทั่วภูมิภาคในประเทศ

บทที่ 2

กำหนดการและรายละเอียดการดำเนินการฝึกอบรม

กำหนดการฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อยวันที่หนึ่งของการอบรม

08:00 - 08:30 น.	ลงทะเบียน
08:30 - 09:00 น.	พิธีเปิด ประมุขนิเทศ
09:00 - 09:30 น.	ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษาชุดฝึกอบรม และประวัติ ความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
09:30 - 09:50 น.	กิจกรรมละลายพฤติกรรม
09:50 - 10:00 น.	พัก
10:00 - 11:20 น.	ศึกษาชุดฝึกอบรม เล่มที่ 1 ตอนที่ 1 เรื่องหลักการ และแนวทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
11:20 - 12:00 น.	ศึกษาชุดฝึกอบรม เล่มที่ 1 ตอนที่ 2 และชมเทปโทรทัศน์ เรื่องการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
12:00 - 13:00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13:00 - 15:00 น.	ปฏิบัติกิจกรรมในชุดฝึกอบรม เล่มที่ 1 ตอนที่ 2
15:00 - 15:10 น.	พัก
15:10 - 16:30 น.	ศึกษาชุดฝึกอบรม เล่มที่ 2 ตอนที่ 1 และชมสไลด์ประกอบ เสียง เรื่องการจัดชั้นเรียนในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา

วันที่สามของการอบรม

08:30 - 09:00 น.	กิจกรรมนันทนาการ
09:00 - 10:00 น.	ศึกษาชุดฝึกอบรม เล่มที่ 3 ตอนที่ 3 เรื่องการใช้กิจกรรม ร้องเพลงในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
10:00 - 10:10 น.	พัก
10:10 - 12:00 น.	ศึกษาชุดฝึกอบรม เล่มที่ 3 ตอนที่ 4 เรื่องการใช้กิจกรรม เกมในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
12:00 - 13:00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13:00 - 14:20 น.	ศึกษาชุดฝึกอบรม เล่มที่ 4 ตอนที่ 1 เรื่องการวัดผล ประเมินผล การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
14:20 - 14:30 น.	พัก
14:30 - 15:00 น.	ซักถามปัญหา
15:00 - 16:00 น.	ทดสอบวัดผลหลังการฝึกอบรม
16:00 - 16:30 น.	พิธีปิด

รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสงค์การเรียนรู้ ภาษา รูปแบบที่ 1

โดยใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	เวลา	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
วันแรกของการอบรม 08.00-08.30 น.	รายงานตัว ลงทะเบียน รับเอกสาร	-	30 นาที	- แฟ้มลงเวลา - แฟ้มรายงานตัว - เอกสารที่แจก	เจ้าหน้าที่
08.30-09.00 น.	พิธีเปิด และการบรรยาย พิเศษ	- กล่าวรายงานต่อประธาน - ประธานกล่าวเปิดการอบรมและ บรรยายพิเศษ	30 นาที	- คำกล่าวรายงาน - คำกล่าวของประธาน - แทนสำหรับประธาน - จัดโต๊ะหมู่บูชา - เครื่องขยายเสียง	ผู้อำนวยการอบรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	เวลา	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
09.00-09.30 น.	<ul style="list-style-type: none"> - วัตถุประสงค์การอบรม - วิธีศึกษาชุดฝึกอบรม - ประวัติความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา 	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยายประกอบแผ่นใส 	30 นาที	<ul style="list-style-type: none"> - แผ่นโปร่งใส - เครื่องฉายข้ามศีรษะ 	ผู้ดำเนินการอบรม
09.30-09.50 น.	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมละลายพฤติกรรม - เพลงเรามาพบกัน - เกมเพื่อนอยู่ไหน เพื่อนไหน 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้รับการอบรมร้องเพลงเรามาพบกัน - เล่นเกม ชื่อฉันอยู่ไหน เพื่อนใหม่ 	20 นาที	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อเพลง - เรามาพบกัน - กลองและเครื่องเคาะจังหวะ - บัตรชื่อผู้เข้ารับการอบรม - กระดาษโรเนียว 	ผู้ดำเนินการอบรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	เวลา	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
09.50-10.00 น.	-	พัก รับประทานอาหารว่าง		- อาหารว่าง	
10.00-11.20 น.	หลักการและแนวทฤษฎี การออกแบบผู้ประกอบการ ภาษา รูปแบบที่ 1 - ทฤษฎีการสอนเพื่อ การสื่อสาร - ทฤษฎีการสอนแบบ ธรรมชาติ - ทฤษฎีการสอนอ่าน	- ให้ผู้รับการอบรมทำแบบทดสอบก่อน อบรมเล่ม 1 แล้วตรวจคำตอบด้วย ตนเอง - มอบหมายให้ผู้รับการอบรมอ่าน ชุดฝึกอบรม เล่มที่ 1 ตอนที่ 1 - แบ่งกลุ่มโดยใช้กิจกรรม นักร้อง ยอดเยี่ยม (รายละเอียดกิจกรรม ในบทที่ 3) - มอบหมายงานให้กลุ่มย่อยทุกกลุ่ม ปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่กำหนดใน ชุดฝึกอบรมเล่ม 1 ตอนที่ 1	10 นาที 15 นาที 10 นาที 25 นาที	- ชุดฝึกอบรมเล่ม 1 - แผ่นโปร่งใส - เครื่องฉายข้ามศีรษะ - กิจกรรมนักร้อง ยอดเยี่ยม	ผู้ดำเนินการอบรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	เวลา	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
		<p>รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติงานเสร็จแล้วให้กลุ่มส่งตัวแทน 20 นาที นำเสนอผลงานต่อที่ประชุมใหญ่ เมื่อทุกกลุ่มเสนอผลงานแล้ว ไม่ค่อยมีคนตอบ ครบถ้วนตามเนื้อหาอาจสรุปประกอบ แผ่นใสเพิ่มเติม 			
11.20-12.00 น.	<p>กระบวนการสอนภาษาไทย</p> <p>แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา</p> <p>รูปแบบที่ 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดมุ่งหมายของการสอน - ประโยชน์ของการสอน - ขั้นตอนการสอน 	<p>- มอบหมายให้ผู้เข้ารับการอบรมอ่าน ชุดฝึกอบรมเล่มที่ 1 ตอนที่ 2</p> <p>- ชมเทปโทรทัศน์ เรื่อง การสอน ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา</p> <p>รูปแบบที่ 1 พร้อมแจกเอกสารให้ อ่านเพิ่มเติม</p> <p>- นัดหมายให้ผู้รับการอบรมเตรียม อุปกรณ์ประกอบการทดลองสอน</p>	15 นาที 20 นาที	<ul style="list-style-type: none"> - ชุดฝึกอบรม เล่ม 1 - บัตรคำ - แผ่นโปร่งใส - เครื่องฉายข้ามศีรษะ - แบบเรียน มปก. ชั้น ป. 1 - 2 - เทปโทรทัศน์เรื่องการ สอนภาษาไทยแบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 	ผู้ดำเนินการอบรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	สื่อ และเครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
	เนื้อหาการจัดกิจกรรม - ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	- วัสดุอื่น ๆ ที่ใช้ ประกอบเอกสารสถิติ การสอน เช่น กระดาษ ร่างแบบ สี่เหลี่ยม	ผู้รับผิดชอบ
12.00-13.00 น.	-	พักรับประทานอาหารกลางวัน 60 นาที	-	-
13.00-15.00 น.	เนื้อหาเดียวกันกับช่วง เวลา 11:20 น. ถึง 12.00 น.	- แบ่งกลุ่มโดยใช้กิจกรรมตัวสะกด เข้ากลุ่มให้ได้กลุ่มย่อยกลุ่มละ 6 - 10 คน - ทั่วกลุ่มย่อยปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่ 1, 2 และ 3 ในชุดฝึกอบรมเล่ม 1 ตอนที่ 2 ต่อจนเสร็จ - ทั่วกลุ่มย่อยนำเสนอผลการทำงาน กลุ่มตามที่เสนอแนะไว้กิจกรรม	กิจกรรมตัวสะกด เข้ากลุ่ม 10 นาที 50 นาที 60 นาที	ผู้ดำเนินการอบรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
15.00-15.10 น.	-	พักรับประทานอาหารว่าง	อาหารว่าง	-
15.10-16.30 น.	การจัดชั้นเรียนในการสอน แบบมุ่งประสงค์การเรียนรู้ - ลักษณะของการจัดชั้นเรียน	- ให้ผู้รับการอบรมทำแบบทดสอบก่อน ศึกษาชุดฝึกอบรมเล่ม 2 ในชุดฝึก อบรมแล้วตรวจคำตอบด้วยตนเอง - กระจายใส่กระเป๋าเก็บเสียง เร็ว	15 นาที - ชุดฝึกอบรมเล่ม 2 - แผ่นสไลด์พร้อมทั้งแถบ เทปเสียง 10 นาที - เครื่องเล่นเทป	ผู้ดำเนินการอบรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม		สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
<ul style="list-style-type: none"> - ประโยชน์ของการจัดชั้นเรียน - ส่วนประกอบอื่น ๆ ในชั้นเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดชั้นเรียนในการสอนแบบมุ่งประสงค์ให้ผู้รับการอบรม ชม - แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 - 10 คนโดยใช้กิจกรรมวงกว้าง - มอบหมายงานให้กลุ่มย่อยปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดไว้ในชุดฝึกอบรม เล่ม 2 ตอนที่ 1 - กลุ่มย่อยเสนอผลงานในที่ประชุมใหญ่ 25. นาที ถ้าการเสนอผลงานไม่ชัดเจน อาจสรุปประกอบแผ่นใสเพิ่มเติมโดยผู้ดำเนินการอบรม 	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องฉายสไลด์ - แผ่นโปร่งใส - เครื่องฉายข้ามศีรษะ - กิจกรรมวงกว้าง 			

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
วันที่สองของการอบรม 08.30-09.05 น.	กิจกรรมนันทนาการ - เพลงมุงประสบการณ์ ภาษา - เกมคน ปืน และ เสือ	รายละเอียดการอบรมให้ร้องเพลง - นำผู้เข้ารับการอบรมให้ร้องเพลง มุงประสบการณ์ภาษา - นำเกมให้ผู้รับการอบรมเล่นเกม คน ปืน และ เสือ (รายละเอียดอยู่ ในบทที่ 3)	10 นาที - เนื้อเพลงมารวมอบรม เพลงแม่ง และ เพลง แม่ง 25 นาที - เกมส์คนปืนและเสือ - นกหวีด	ผู้รับผิดชอบ ผู้ดำเนินการอบรม
09.05-10.40 น.	เทคนิคการใช้คำถาม การเสริมต่อการเรียนรู้ ในการสอนภาษาไทยแบบ มุงประสบการณ์ภาษา - ภูมิหลังการพัฒนากระบวนการ การเรียนรู้ของผู้เรียน - ความหมายของการเสริม ต่อการเรียนรู้	- มอบหมายให้ผู้รับการฝึกอบรมอ่าน ชุดฝึกอบรม เล่มที่ 2 ตอนที่ 2 - แบ่งกลุ่มโดยใช้กิจกรรม คำ กับภาพ สามัคคี กลุ่มละ 6 - 10 คน - มอบหมายงานให้ทุกกลุ่ม ปฏิบัติตาม กิจกรรมที่กำหนดไว้ใน ชุดฝึกอบรม เล่มที่ 2 ตอนที่ 2 - เมื่อปฏิบัติงานกลุ่มแล้วส่งตัวแทน	15 นาที - ชุดฝึกอบรมเล่ม 2 - กิจกรรมคำกับภาพ สามัคคี - แผ่นโปสเตอร์ 30 นาที - เครื่องฉายข้ามศีรษะ 40 นาที	

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอนแบบ มบท. - ประโยชน์ของการเสริมต่อการเรียนรู้ - การใช้คำถามระดับต่ำ และระดับสูง - เทคนิคการใช้คำถาม 	<p>นำเสนอผลงานกลุ่มในที่ประชุมใหญ่</p> <p>ถ้าข้อมูลในกลุ่มนำเสนอไม่ชัดเจน</p> <p>อาจกระตุ้นให้สมาชิก ช่วยกันสรุป</p> <p>หรือผู้ดำเนินกิจกรรมประกอบแผ่นใส</p> <p>เพิ่มเติม</p>		
10.40-10.50 น.	-	พักรับประทานอาหารว่าง	อาหารว่าง	-
10.50-12.00 น.	<p>การสอนโดยใช้กรณีศึกษา</p> <p>ประเภทวิธีการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขั้นตอนการสอน - วิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอน 	<ul style="list-style-type: none"> - มอบหมายให้ผู้รับการอบรมอ่านชุดฝึกอบรม เล่มที่ 2 ตอนที่ 3 - ให้ผู้รับการอบรมชมเทปโทรทัศน์เรื่อง 10 นาที - วิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้กรณีศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - ชุดฝึกอบรมเล่ม 2 - เทปโทรทัศน์เรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาประเภท 	ผู้ดำเนินการอบรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม		สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - การทดสอบหลังอบรมชุดฝึกอบรม เล่ม 2 	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มโดยใช้กิจกรรม รางวัล น้ำใจ จำนวนกลุ่มละ 6-10 คน - มอบหมายให้กลุ่มย่อยปฏิบัติกิจกรรม ตามที่กำหนดในชุดฝึกอบรม เล่ม 2 ตอนที่ 3 - ให้กลุ่มย่อยเสนอผลการทำงานกลุ่ม ในประชุมใหญ่ - ชี้แจงให้ผู้รับการอบรมทำแบบทดสอบ หลังการฝึกอบรม จากชุดฝึกอบรม เล่ม 2 แล้วตรวจด้วยตนเองจาก เฉลย โดยให้ทำในเวลาว่างตอนพัก รับประทานอาหารกลางวัน 	<ul style="list-style-type: none"> 10 นาที 25 นาที 15 นาที 10 นาที 	<ul style="list-style-type: none"> วิธีการ - เครื่องเล่นเทพ โทรศัพท์ - เครื่องรับโทรศัพท์ - กิจกรรมรางวัลน้ำใจ 	

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
12.00-13.00 น.	-	พักรับประทานอาหารกลางวัน	-	-
13.00-14.20 น.	การใช้แบบเรียนมุ่งประสงค์ การณภาษา กิจกรรมการ เล่านิทานในการสอนภาษา ไทยแบบมุ่งประสงค์ ภาษา รูปแบบที่ 1 - ประโยชน์ของการเล่า นิทาน - วิธีการเล่านิทานประกอบ การสอน - การใช้กิจกรรมเล่านิทาน ในการสอนภาษาไทยแบบ มุ่งประสงค์ภาษา รูปแบบที่ 1	<ul style="list-style-type: none"> - ำให้ผู้รับการอบรมทำแบบทดสอบก่อน ฝึกอบรมมุ่งประสงค์ 3 - มอบหมายให้อ่านชุดฝึกอบรมเล่ม 3 ตอนที่ 1 - แบ่งกลุ่มจำนวนกลุ่มละ 6-10 คน โดยใช้กิจกรรม ประสงค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ชุดฝึกอบรมเล่ม 3 - กิจกรรมแบ่งกลุ่ม (ประสงค์) 	ผู้ดำเนินการอบรม
		<ul style="list-style-type: none"> - ำให้กลุ่มย่อยปฏิบัติกิจกรรมตามที่ กำหนดในชุดฝึกอบรมเล่มที่ 3 ตอนที่ 1 - กลุ่มย่อยเสนอผลการทำงานกลุ่ม ต่อที่ประชุมใหญ่ 	20 นาที	
			20 นาที	

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
14.20-14.30 น.	-	พักรับประทานอาหารว่าง	อาหารว่าง	-
14.30-15.05 น.	กิจกรรมแนะนำการ กิจกรรมภาพปริศนา	ให้ผู้รับการอบรมร่วมกิจกรรม ภาพปริศนา	35 นาที - เกมภาพปริศนา	ผู้ดำเนินการฝึกอบรม
15.05-16.30 น.	การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษา รูปแบบ ที่ 1 - ความหมายของการแสดง บทบาทสมมติ	- มอบหมายให้ผู้รับการอบรมอ่านชุด ฝึกอบรม เล่ม 3 ตอนที่ 2 - แบ่งผู้รับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6-10 คน โดยจัดเป็นกลุ่ม จากเลขที่ในการลงทะเบียน - ทุกกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดในชุด	15 นาที - ชุดฝึกอบรม เล่ม 3 - ทะเบียนรายชื่อผู้รับ การอบรม	ผู้ดำเนินการอบรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ	
	<ul style="list-style-type: none"> - ลักษณะของการแสดงบทบาทสมมติ - ประโยชน์ของการใช้กิจกรรมแสดงบทบาทสมมติในการสอน - การใช้กิจกรรมร้องเพลงในการสอนภาษาไทยแบบ มก. รูปแบบที่ 1 	<p>ฝึกอบรมเล่ม 3 ตอนที่ 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วให้เสนอผลงานตามคำแนะนำในกิจกรรม 	40 นาที		
<u>วันสี่สามของการอบรม</u> 08.30-09.00 น.	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมแนะนำการเพลงคำควบกล้ำ - เพลงแม่ก 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้รับการอบรมร้องเพลงคำควบกล้ำ เพลงแม่ก เพลงแม่ก 	30 นาที	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อเพลงคำควบกล้ำ - เพลงแม่ก เพลงแม่ก 	ผู้ดำเนินการอบรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - เพลงแม่กต - กิจกรรมแต่งเรื่องจากเศษวัสดุ 	<ul style="list-style-type: none"> - ร้องเพลงแล้วทำใบปฏิบัติกิจกรรมแต่งเรื่องจากเศษวัสดุ 	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมแต่งเรื่องจากเศษวัสดุ 	
09.00-10.00 น.	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้กิจกรรมร้องเพลงในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา - ประโยชน์ของเพลง - การเลือกเพลงในการสอน - วิธีการใช้เพลงประกอบการสอน 	<ul style="list-style-type: none"> - มอบหมายให้ผู้รับการอบรมศึกษาชุดฝึกอบรมเล่ม 3 ตอนที่ 3 - แบ่งผู้รับการอบรมเป็นกลุ่มละ 6 - 10 คน ตามสมัครใจ - ปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดในชุดฝึกอบรมเล่ม 3 ตอนที่ 3 - กลุ่มเสนอผลงานต่อที่ประชุมใหญ่และร่วมกันร้องเพลงที่แต่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ชุดฝึกอบรมเล่ม 3 	ผู้ดำเนินการอบรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
10.00-10.10 น.	- การใช้เพลงประกอบ การสอนภาษาไทยแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1	พักรับประทานอาหารว่าง	อาหารว่าง	
10.10-12.00 น.	การใช้กิจกรรมเกมใน การสอนภาษาไทยแบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 - ความหมายและประโยชน์ ของเกม	- มอบหมายให้ผู้รับการอบรมศึกษา ชุดฝึกอบรมเล่ม 3 ตอนที่ 4 - แบ่งผู้รับการอบรมเป็นกลุ่มละ 6 - 10 คน โดยใช้กิจกรรมเก้าอี้ หรรษา - ให้นำปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนด ในชุดอบรมเล่ม 3	20 นาที - ชุดฝึกอบรมเล่ม 3 - กิจกรรมเก้าอี้หรรษา 10 นาที 30 นาที	ผู้ดำเนินการอบรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกและการใช้เกม - บุคลิกภาพของครูในการใช้เกม 	<ul style="list-style-type: none"> - ตอนที่ 4 - กลุ่มเสนอผลการทำงานกลุ่มต่อที่ประชุมใหญ่ - ทาแบบทดสอบหลังศึกษาชุดอบรม เล่ม 3 	<ul style="list-style-type: none"> - 40 นาที - 10 นาที 	
12.00-13.00 น.		<ul style="list-style-type: none"> - พักรับประทานอาหารกลางวัน 	60 นาที	
13.00-14.20 น.	การวัดผลประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้รับการอบรมทำแบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม เล่มที่ 4 - มอบหมายให้ผู้รับการอบรมอ่านชุดฝึกอบรมเล่มที่ 4 ตอนที่ 1 - แบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 6 - 10 คน โดยใช้กิจกรรมหนังสือเล่นอยู่ไหน - มอบหมายให้กลุ่มปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในชุด 	<ul style="list-style-type: none"> - 10 นาที - 15 นาที - 10 นาที - 15 นาที 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ดำเนินการอบรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	เวลา	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
	ประสิทธิภาพการฝึกอบรม ประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน วัดและประเมินผล	ฝึกอบรมเล่ม 4 ตอนที่ 2 - เมื่อกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมแล้วให้ส่ง ผู้แทนรายงานผลการทำงานในที่ ประชุมใหญ่ เสร็จแล้วฟังการสรุป ประกอบแผนในสี่เพิ่มเติมและทำแบบ ทดสอบท้ายเล่ม	20 นาที		
14.20-14.30 น.	- รูปแบบและตัวอย่างของ แบบทดสอบทางภาษา	- ทำแบบทดสอบหลังศึกษาชุดฝึกอบรม เล่ม 4	10 นาที		
14.30-15.00 น.	-	พักรับประทานอาหารว่าง	-	อาหารว่าง	-
14.30-15.00 น.	ศึกษามัธยมศึกษาที่ยังไม่เข้าใจ จากการอบรมตลอด 3 วัน	- ให้ผู้เข้ารับการอบรมเขียนปัญหาส่ง ให้ผู้ดำเนินกิจกรรมและ/หรือใช้ คำถามโดยตรงจากไมโครโฟน หน้าห้องประชุม โดยคณะผู้	30 นาที	- ไมโครโฟนในห้อง ประชุม	ผู้ดำเนินกิจกรรม

วัน เวลา	เนื้อหาการฝึกอบรม	รายละเอียดการดำเนินงานฝึกอบรม	เวลา	สื่อ และ เครื่องมือ	ผู้รับผิดชอบ
15.00-16.00 น.	ทดสอบวัดผลรวมหลังการฝึกอบรมด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อยครบ 4 เล่ม	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ดำเนินการอบรมแจกข้อสอบและกระดาษคำตอบ จากหนังสือแจ้งวิธีทำ และให้ทำแบบทดสอบตามเวลาที่กำหนด 	60 นาที	<ul style="list-style-type: none"> - แบบทดสอบ - กระดาษคำตอบ - เครื่องเย็บกระดาษ 	ผู้ดำเนินการอบรม
16.00-16.30 น.	พิธีปิด	<ul style="list-style-type: none"> - กล่าวรายงานผลการฝึกอบรม - ประธานกล่าวปิดการอบรม 	30 นาที	<ul style="list-style-type: none"> - คำกล่าวรายงาน - คำกล่าวปิดของประธาน 	เจ้าหน้าที่

บทที่ 3

กิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมแบ่งกลุ่ม

1. กิจกรรมละลายพฤติกรรม

วันแรกของการฝึกอบรม เวลา 09.30 - 09.50 น. (20 นาที)

ชื่อกิจกรรม ชื่อฉันอยู่ไหนเพื่อนใหม่น่ารัก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการอบรมได้รู้จักกับเพื่อนสมาชิกด้วยกัน
2. เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้แก่ผู้รับการอบรมด้วยกัน

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิก 12 - 80 คน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 20 นาที

อุปกรณ์

1. บ้ายชื่อผู้เข้ารับการอบรม
2. กระดาษบันทึกและดินสอหรือปากกาสำหรับเขียน

สถานที่

ห้องประชุมสำหรับฝึกอบรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. พุศทัตทายสมาชิกผู้รับการอบรม
2. ร้องเพลงเรามาพบกัน เพื่อสร้างความคุ้นเคย

เพลงเรามาพบกัน

(สร้อย) สุขใจในวันนี้	แสนเปรมปรีดิ์ที่ได้มาพบกัน (ซ้ำ)
เจอกันในวันอบรม (ซ้ำ)	สามัคคีเกลียวกลมสร้างความสัมพันธ์
(สร้อย).....	
เรื่องงานวิชาการเรียน (ซ้ำ)	แม่นเราพากเพียรผลเพิ่ม โดยพลัน
(สร้อย).....	
ร่วมแรงร่วมสามัคคี (ซ้ำ)	สวรรค์สร้างความคิดชั่ววันจันทร์
(สร้อย).....	
ความดีที่ร่วมกันทำ (ซ้ำ)	ทุกคนชื่นฉ่ำชุ่มชื่นชีวิต
(สร้อย).....	
ต่อไปขอให้ต่อเพลง (ซ้ำ)	คิดขึ้นมาเองให้กลอนคล้องกัน
(สร้อย).....	

3. ผู้จัดกิจกรรมสั่งให้สมาชิกยืนเป็นรูปวงกลม หันหน้าตามเข็มนาฬิกา
4. ผู้จัดกิจกรรมให้ผู้รับการอบรมร้องเพลงเรามาพบกันอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งเดิน

ร่าวง เวียนไปรอบ ๆ ตามเข็มนาฬิกา ขณะที่สมาชิกเดินร่าวง ผู้จัดกิจกรรมแจกป้ายชื่อให้แก่สมาชิกทุกคนที่อยู่ในวง โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะป้ายชื่อของใคร

5. ผู้จัดกิจกรรมให้สัมภาษณ์หรือร้องเพลง สมาชิกทุกคนรับทักทายชื่อของตนเองว่าอยู่ที่ใคร เมื่อพบแล้วให้ทำความรู้จักกันให้มากที่สุด ในเวลา 1 นาที จากนั้นให้เข้าแถวรูปวงกลมอย่างเดิม
6. ผู้จัดกิจกรรมให้สัมภาษณ์หรือร้องเพลง และร่ายวงใหม่อีกรอบหนึ่ง เมื่อมีสัมภาษณ์หรือร้องเพลงให้สมาชิกหาเพื่อนใหม่ให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา 1 นาที โดยการถามชื่อ นามสกุล ที่ทำงาน และสิ่งที่ชอบ แล้วบันทึกใส่กระดาษไว้
7. ผู้จัดกิจกรรมส่งสมาชิกออกมา 3 - 5 คน (อาจมากหรือน้อยกว่าได้ตามความเหมาะสม) เพื่อเล่าถึงเพื่อนใหม่ที่รู้จัก จากผู้ที่เก็บป้ายชื่อของตนไว้ ผู้ที่เราเก็บป้ายชื่อไว้ให้ รวมทั้งบุคคลที่สัมภาษณ์ทำความรู้จักไว้ทุกคน และผู้ดำเนินการอบรมอาจให้ ผู้ที่ถูกส่งในจำนวน 3 - 5 คน นี้ตัวบุคคลที่ถูกกล่าวถึงหรืออาจให้ผู้ถูกกล่าวถึงแสดงตัวให้สมาชิกรู้จักด้วย
8. ผู้จัดกิจกรรมกล่าวสรุปโยงให้สอดคล้องกับการดำเนินการอบรมที่ต้องมีการทำงานร่วมกัน

2. กิจกรรมแบ่งกลุ่ม

วันแรกของการอบรม เวลา 10.25 - 10.35 น.

ชื่อกิจกรรม นักร้องยอดเยี่ยม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแบ่งสมาชิกผู้รับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 8 คน
2. เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศผ่อนคลายความตึงเครียด ให้แก่ ผู้รับการอบรม

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิก ประมาณ 12 - 100 คน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 10 นาที

อุปกรณ์

เครื่องขยายเสียง และ ไมโครโฟน

สถานที่

ห้องประชุมสำหรับฝึกอบรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ให้สมาชิกผู้รับการอบรมคัดเลือก หรือหาอาสาสมัครที่ร้องเพลงเก่งที่สุด จำนวน 3 - 5 คน ออกมาร้องเพลง ของนักร้องคนใดคนหนึ่งทีหนึ่ง คนละ 1 ท่อนของเนื้อร้อง
2. ให้สมาชิกที่ฟังเพลง เป็นผู้ให้คะแนนโดยออกคะแนนเสียงว่าให้นักร้องคนใดได้กี่คะแนน โดยกำหนดให้คะแนนตามชื่อของนักร้องเจ้าของเพลง เช่น สายัณห์ 2 คะแนน นันทิดา 5 คะแนน และแซม 4 คะแนน เป็นต้น
3. ผู้จัดกิจกรรมให้สมาชิกเข้าแถวร่ววงกลม หันหน้าตามเข็มนาฬิกา ร้องเพลงร่วมกับผู้ดำเนินกิจกรรม พร้อมกับบราวเดินไปรอบ ๆ เมื่อได้ยินสัญญาณหยุดให้คอยฟังคำสั่ง โดยคำสั่งจะบอกชื่อนักร้องที่กำหนดไว้ครั้งละก็ชื่อก็ได้ เมื่อได้ยินคำสั่ง ผู้รับการอบรมต้องรวมคะแนนของนักร้องจากคำสั่งเข้าด้วยกันรวมกันได้กี่คะแนนให้เข้าร่วมกลุ่มตามจำนวนคะแนนที่ได้ เช่น นันทิดา และแซม จะได้ 9 คะแนน ก็เข้ากลุ่ม กลุ่มละ 9 คน ปฏิบัติเช่นนี้กี่ครั้งก็ได้ตามความเหมาะสม
4. ครึ่งสุดท้ายผู้จัดกิจกรรมต้องบอกชื่อนักร้องที่มีคะแนนรวมกันแล้วได้ตามจำนวนสมาชิกที่จะให้เข้ากลุ่ม
5. ผู้จัดกิจกรรมให้แต่ละกลุ่มนั้นประจำที่แล้วมอบหมายงาน

3. กิจกรรมแบ่งกลุ่ม

วันแรกของการอบรม

เวลา 13.00 - 13.10

ชื่อกิจกรรม

ตัวสะกดเข้ากลุ่ม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแบ่งสมาชิกผู้รับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 8 คน
2. เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้รับการอบรม

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิก ประมาณ 12 - 100 คน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 10 นาที

อุปกรณ์

บัตรคำ มีจำนวนเท่ากับสมาชิกที่เข้ารับการอบรม และคำในบัตรต้องมีตัวสะกด
แม่เดียวกัน จำนวนเท่ากับจำนวนคนในกลุ่มที่แบ่ง

สถานที่

ห้องประชุมสำหรับฝึกอบรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ผู้จัดกิจกรรมชี้แจงวิธีการร่วมกิจกรรม
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมแนะนำให้ผู้รับการอบรม เข้าแถวรูดวงกลมหันหน้าตามเข็มนาฬิกา
3. ผู้จัดกิจกรรมร้องเพลงหรือเปิดเทปเพลงให้ผู้รับการอบรมเดินรูดวงตามเข็มนาฬิกา

เมื่อเดินผ่านกล่องบัตรคำให้หยิบบัตรคำไว้คนละ 1 ใบ

4. เมื่อเพลงหยุดสมาชิกทุกคนดูบัตรคำของตนแล้ว เข้ารวมกลุ่มกับเพื่อนที่มีตัวสะกด

อยู่ในแม่เดียวกัน

5. ผู้จัดกิจกรรมให้สมาชิกนั่งรวมกลุ่ม และมอบหมายงานให้ทำ

4. กิจกรรมแบ่งกลุ่ม

วันแรกของการอบรม เวลา 15.35 - 15.50 น.

ชื่อกิจกรรม วึ่งเข้าวง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแบ่งสมาชิกผู้รับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 8 คน
2. เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้รับการอบรม

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิกประมาณ 12 - 100 คน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 10 นาที

อุปกรณ์

ข้อล่สำหรับปีครูปวงกลมที่พัน และเนื้อเพลงมาร่วมอบรม

สถานที่

ห้องประชุมสำหรับฝึกอบรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ผู้จัดกิจกรรมทักทายกับผู้รับการอบรม
2. ร้องเพลง มาร่วมอบรม

มาร่วมอบรม

เนื้อร้อง -

ทำนอง เพลงหลายชุมพล

มาละเหวย มาละวา เออเอ้อเอย... มาร่วมร้องเพลง (ซ้ำ)

มาช่วยกันบรรเลงให้ครื้นเครงเอย เอ้ยออละนาย.....

อย่ามัวนั่งซีมอยู่ทำไม เออ เอ้อ เอย สลิมสลือ (ซ้ำ)

มาช่วยกันปรบมือให้ดัง ๆ เอย เอ้ยออละนาย

โน่นก็พินก็นอง เออเอ้อเอย... มาร่วมอบรม (ซ้ำ)

ทุกคนชื่นชมในการอบรมครั้งนี้เลย เอ้ยออละนาย.....

3. เมื่อผู้จัดกิจกรรมให้สัญญาณหยุด สมาชิกผู้รับการอบรมลุกขึ้นจากเก้าอี้วิ่งไป
เข้ากลุ่มในวงกลมที่ขีดไว้รอบ ๆ ห้องประชุม มีจำนวนกลุ่มละเท่า ๆ กัน ซึ่งจำนวนวงกลมจะมี
เท่ากับจำนวนกลุ่มที่ต้องการ

5. ผู้ดำเนินกิจกรรม เชิญผู้รับการอบรมนั่งรวมเป็นกลุ่มแล้วมอบหมายงาน

5. กิจกรรมนั้นทนากการ

วันที่สองของการฝึกอบรม เวลา 08.30 - 09.05 น.

ชื่อกิจกรรม สร้างพลังกลุ่มมุ่งประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความสนใจ และสร้างความพร้อมให้แก่ผู้รับการอบรมก่อนเริ่มกิจกรรม
ในวันที่สองของการอบรม

2. เพื่อสร้างความเข้าใจ และให้ข้อคิดวิธีการทำงานกลุ่ม
3. เพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน และความสามัคคี ให้แก่ผู้รับการอบรม

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิก ประมาณ 12 - 80 คน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 20 นาที

อุปกรณ์

1. แผนภูมิเพลงมุ่งประสบการณ์ภาษา หรือแผ่นใสเนื้อเพลง

สถานที่

ห้องประชุมสำหรับฝึกอบรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. พุศัททภายสมาชิกผู้เข้ารับการอบรม
2. ร้องเพลงมุ่งประสบการณ์ภาษา

8. เมื่อได้แถวที่ชนะเลิศ ผู้จัดกิจกรรมให้แถวที่ชนะเลิศเล่าว่าทำอะไรจริงชณะและให้ผู้แพ้ครอบแรกเล่าว่าทำอะไรจริงแท้ จากนั้นจึงสรุปโยงให้เห็นว่าการทำงานกลุ่มถ้ามีผู้นำ มีระบบ มีความสามัคคีร่วมมือกัน ฯลฯ จะทำให้งานสำเร็จ

6. กิจกรรมแบ่งกลุ่ม

วันที่สองของการอบรม เวลา 09.20 - 09.30 น.

ชื่อกิจกรรม คำกับภาพสามัคคี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแบ่งสมาชิกผู้รับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 8 คน
2. เพื่อเปลี่ยนนิสัยขาด และผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้รับการอบรม

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิกประมาณ 12 - 100 คน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 10 นาที

อุปกรณ์

1. ภาพวาดขนาดไม่เล็กกว่า 9 x 12 นิ้ว
2. บัตรคำที่เป็นชื่อภาพ ชื่อละ 6 - 8 บัตร

สถานที่

ห้องประชุมสำหรับฝึกอบรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. นำภาพไปคิดไว้รอบ ๆ ห้องก่อนเริ่มกิจกรรม
2. แจกบัตรคำให้สมาชิกทุกคน คนละ 1 บัตร
3. เมื่อผู้จัดกิจกรรมเริ่มร้องเพลงให้สมาชิกผู้รับการอบรมรีบไปเข้ากลุ่มด้านหน้าภาพที่มีความหมายตรงกับบัตรคำของตนเอง เมื่อเพลงหยุดจึงหมดเวลาหากกลุ่ม
4. ผู้จัดกิจกรรมเชิญให้แต่ละกลุ่มนั่งรวมกันแล้วมอบหมายงาน

7. กิจกรรมแบ่งกลุ่มวันที่สองของการอบรม

เวลา 11.10 - 11.20 น

ชื่อกิจกรรม

รางวัลน้ำใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแบ่งสมาชิกผู้รับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 8 คน
2. เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้รับการอบรม

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิกประมาณ 12 - 100 คน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 10 นาที

อุปกรณ์

รางวัล เช่น ยางลบ ลูกอม ดินสอ ฯลฯ ชนิดละ 6 - 8 ชิ้น ตามจำนวนของกลุ่ม
ที่ต้องการ

สถานที่

ห้องประชุมสำหรับฝึกอบรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ผู้จัดกิจกรรมหาผู้แทนฝ่ายชายและหญิง ฝ่ายละ 1 คน เพื่อแข่งขันร้องเพลง
2. เมื่อผู้จัดกิจกรรมหาไมโครโฟนจ่อไว้ที่ปากใคร ผู้นั้นจะต้องร้องเพลงห้ามหยุด โดยจะจ่อไมโครโฟนสลับไปมา เมื่อไมโครโฟนอยู่ที่หน้าผู้ใดจะต้องร้องเพลงทันที ถ้าร้องไม่ได้หรือหยุดร้องจะเป็นผู้แพ้
3. ผู้จัดกิจกรรมมอบรางวัลให้ผู้ชนะ โดยมีเงื่อนไขว่าต้องแกะคุกกี้ที่แล้วกระตุ้นให้ผู้ชนะแสดงน้ำใจโดยแจกรางวัล เช่น ลูกอม ยางลบ หรือดินสอ ฯลฯ แต่เพื่อนสมาชิกทุกคน
4. ผู้จัดกิจกรรมให้สัญญาณเพื่อให้สมาชิกที่ได้รางวัลเหมือนกันเข้าร่วมกลุ่มเดียวกัน
5. กำหนดที่ให้แต่ละกลุ่มนั่งและมอบหมายงาน

8. กิจกรรมแบ่งกลุ่ม

วันที่สองของการอบรม

เวลา 13.30 - 13.40 น.

ชื่อกิจกรรม

ประสมคำ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแบ่งสมาชิกผู้รับการอบรมเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 6 - 8 คน
2. เพื่อเปลี่ยนอิริยาบถ และผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้รับการอบรม

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิกประมาณ 12 - 80 คน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 10 นาที

อุปกรณ์

บัตรพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์สำหรับใช้ประสมคำ

สถานที่

ห้องประชุมสำหรับฝึกอบรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ผู้จัดกิจกรรมแจกบัตรพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ให้สมาชิกผู้รับการอบรมคนละ 1 แผ่น ด้านบนของบัตรเขียนคำไว้ 1 คำ ด้วยตัวหนังสือขนาดเท่าตัวพิมพ์
2. ผู้จัดกิจกรรมให้สัญญาณ สมาชิกทุกคนรีบหาเพื่อนที่มีบัตรสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ซึ่ง เมื่อนำมาประสมกันแล้วเป็นคำตามที่เขียนไว้ ด้านบนของบัตร กลุ่มใดประสมเป็นคำได้ก่อนจะเป็นผู้ชนะ (จำนวนของบัตรสระ, พยัญชนะ, และวรรณยุกต์ที่ประสมกันเป็น 1 คำ มีจำนวนเท่ากับจำนวนสมาชิกของกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มที่ต้องการแบ่ง) อาจทำบัตรไว้หลายชุด ถ้ามีเวลาสามารถให้ปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง ในครั้งสุดท้ายจึงใช้บัตรชุดที่รวมเป็นคำแล้วได้จำนวนตามที่ต้องการแบ่งกลุ่ม
3. ผู้จัดกิจกรรมให้สมาชิกกลุ่มย่อยหนึ่งเป็นกลุ่ม แล้วมอบหมายงานให้ทำ และใช้คำที่ประสมขึ้นมา เป็นชื่อกลุ่ม

9. กิจกรรมนันทนาการ

วันที่ สองของการอบรม เวลา 14.30 - 15.05 น.

ชื่อกิจกรรม ภาพปริศนา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปลี่ยนอิริยาบถ และผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้รับการอบรม
2. เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและความสามัคคีของผู้รับการอบรม
3. เพื่อใช้กิจกรรมชี้ให้เห็นข้อคิดที่ว่าความคิดของคนย่อมแตกต่างกัน และผลดีของการ

ร่วมมือกันทำงาน

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิก 12 - 80 คน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 20 นาที

อุปกรณ์

1. กระดาษวาดเขียนขนาด 10" x 12" จำนวนเท่ากับกลุ่มที่ให้วาด (3 - 5 กลุ่ม)
2. สีเมจิกจำนวนเท่ากับกระดาษวาดเขียน

สถานที่

ห้องประชุมสำหรับฝึกอบรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. นำกระดาษวาดเขียนขนาด 10 X 12 นิ้ว ติดไว้ที่บอร์ดหน้าห้องประชุม
2. แบ่งสมาชิกผู้รับการอบรมเป็นแถวละ 8 - 10 คน ให้เข้าแถวตอนลึกหันหน้าไป
ที่กระดาษหน้าห้อง
3. คัดเลือกสมาชิกในแถว 1 คน เป็นผู้วาดภาพโดยปิดตาไว้ทั้ง 2 ข้าง
4. ให้แต่ละกลุ่มวางแผนว่าจะให้เพื่อนวาดภาพอะไรโดยใช้เวลา 2 นาที และไม่
บอกให้ผู้วาดทราบว่าจะต้องวาดภาพอะไร
5. สมาชิกในกลุ่มวิ่งจากแถวมาบอกให้ผู้วาดภาพทีละส่วน ต้องวิ่งออกมาบอกทีละคน
เมื่อบอกแล้ววิ่งกลับไปตะแคงมือเพื่อนคนถัดไป เพื่อให้ออกมาบอกต่อ เมื่อบอกครบทุกคนผู้วาดจะต้อง
วาดภาพเสร็จสมบูรณ์
6. เมื่อวาดภาพเสร็จแล้ว ให้ผู้วาดทายว่าตนวาดภาพอะไรก่อนที่จะเปิดผ้าปิดตา
7. กติกาการเล่น กลุ่มที่เสร็จก่อนและผู้วาดทายชื่อภาพถูกต้องจะเป็นผู้ชนะ
8. สรุปประโยชน์ที่ได้จากเกม โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของสิ่งต่อไปนี้
 - 8.1 ความสามัคคีในการวางแผน แบ่งงาน ร่วมมือกันทำงาน
 - 8.2 ทักษะการพูดและการฟัง มีความสำคัญต่อการทำงาน

10. กิจกรรมนันทนาการ

วันที่สามของการฝึกอบรม เวลา 08.30 - 09.00 น

ชื่อกิจกรรม แต่งเรื่องจากเศษวัสดุ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความสนใจและสร้างความพร้อมให้แก่ผู้รับการอบรมก่อนเริ่มกิจกรรมใน
วันที่สามของการอบรม

2. เพื่อสร้างทักษะการทำงานกลุ่มให้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อให้ผู้รับการอบรมเห็นถึงประโยชน์ของวัสดุเหลือใช้
4. เพื่อสร้างความสนุกสนานและความสามัคคีแก่ผู้รับการอบรม

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิกประมาณ 12 - 80 คน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 20 นาที

อุปกรณ์

เศษวัสดุ จำนวนเท่ากับผู้ร่วมกิจกรรม

สถานที่

ห้องประชุมสำหรับฝึกอบรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ร้องเพลง 3 เพลง คือ เพลงคำควบกล้ำ เพลงแม่กง และเพลงแม่กด

เพลงคำควบกล้ำ

คำร้อง อติภรณ์ ลิขสิทธิ์

ทำนอง เพลงตลุงสากล

โหม่ง เหน่ง โหม่ง แกละ เข็ญเวะมาฟ้ง ไกล่ไกล่ เสียงเพลงตลุงเพลินใจ
เสียงกลอง ก้องไกลทั่วทั้งกรุง เพลงตลุงควบกล้ำ จงจำเสียง ร ล ว ประปราย
ขลุ่ย ไคร เคล้าคลอ กรอคำย เพลิน เพราะพริ้ง จริงเอย

เพลงแม่กง

เนื้อร้อง ฤดี

ทำนอง เพลงช้าง

ลุงช้างจำ รู้จักแม่กงหรือไม่
เห็น ง สะกดที่ใด
เป็นมาตราไทยแม่กงนะ
จำไว้ช้จะ มีหลายคำ
อึ้งอ่าง ช้ง ผ้ง ช่าง โอ่ง

เพลงแม่กต

เนื้อร้อง ฤดี

ทำนอง เพลงช้าง

แม่กต จำ รู้จักแม่กตหรือไม่
เห็น ค สะกดที่ใด
เป็นมาตราไทยแม่กตนะ
จำไว้ช้จะ มีหลายคำ
ผิดเพ็ด เบ็ดสด ไปวัด

2. ผู้จัดกิจกรรมนำวัสดุเหลือใช้กองรวมไว้กลางห้อง ให้สมาชิกทุกคนหมายตาไว้ว่า
อยากได้วัสดุชิ้นใด
3. ให้สัญญาณทุกคนเข้าไปหยิบวัสดุจากในกองคนละ 1 ชิ้น โดยเร็วแล้วกลับนั่ง
ประจำที่
4. ให้สมาชิกดูว่าวัสดุของตนเข้าพวกกับวัสดุของใคร ได้บ้าง แล้วรวมเป็นรวมกลุ่ม
เดียวกัน 6 - 8 คน

5. ให้กลุ่มปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

5.1 ให้สมาชิกทุกคนเสนอประโยชน์ของวัสดุเหลือใช้ของตนต่อที่ประชุมกลุ่มย่อยจนครบทุกคน และเลือกวัสดุที่ดีที่สุด

5.2 กลุ่มช่วยกันตั้งนิทานเกี่ยวกับวัสดุที่ได้ทุกชิ้นเป็นเรื่องราวและให้เห็นถึงประโยชน์ โดยเริ่มต้นจากวัสดุชิ้นที่ดีที่สุดจากการเลือก และส่งผู้แทนไปเล่าหน้าห้องประชุมพร้อมทั้งใช้วัสดุต่าง ๆ ที่ได้ประกอบการเล่า

5.3 ผู้จัดกิจกรรมสรุปให้เห็นถึงประโยชน์ของวัสดุเหลือใช้และเน้นคุณธรรมเรื่องเสียสละ เพราะวัสดุที่แต่ละคนหมายตาไว้ อาจไม่ได้ต้องการ ไม่ควรแย่งถ้าใช้การเสียสละก็จะไม่เกิดการแย่งชิงกัน

11. กิจกรรมแบ่งกลุ่ม

วันที่สามของการอบรม เวลา 10.20 - 10.30 น.

ชื่อกิจกรรม แก้อัศจรรย์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแบ่งสมาชิกผู้รับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 8 คน
2. เพื่อเปลี่ยนอริยาบถ และผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้รับการอบรม

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิก ประมาณ 12 - 80 คน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 10 นาที

อุปกรณ์

ป้ายหมายเลขกลุ่มสำหรับติดที่เก้าอี้

สถานที่

ห้องประชุมสำหรับฝึกอบรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. นำหมายเลขกลุ่มติดไว้ที่พนักพิงเก้าอี้ ก่อนเริ่มกิจกรรมไม่ให้ผู้รับการอบรมทราบ
2. จัดเก้าอี้ให้เป็นแถวมีช่องว่างสำหรับการเดินเปลี่ยนที่นั่งได้อย่างสะดวก
3. เมื่อเริ่มกิจกรรมผู้จัดกิจกรรมออกคำสั่งให้ผู้รับการอบรมเปลี่ยนที่นั่งไปทางซ้าย - ขวา - หน้า - หลัง ผู้รับการอบรมต้องเปลี่ยนโดยเร็ว ถ้าเปลี่ยนที่ไปตามคำสั่งแล้ว ไม่มีเก้าอี้ อยู่ก็จะต้อง หาเก้าอี้ที่อื่นนั่งให้ได้ถ้าไม่ได้ต้องออกจากการเล่น ท้าหลาย ๆ ครั้ง
4. ผู้จัดกิจกรรมออกคำสั่งเพียงพอแล้วให้ผู้ที่อยู่จากการเล่นเข้านั่งเก้าอี้ที่ว่างและให้ผู้รับการอบรมดูหมายเลขที่พนักพิงของเก้าอี้ เมื่อพบหมายเลขเท่าไร ให้ไปรวมกลุ่มกับสมาชิก ที่ได้เลขเดียวกันโดยเร็ว
5. ให้สมาชิกนั่งรวมกลุ่ม และมอบหมายงาน

12. กิจกรรมแบ่งกลุ่มวันที่สามของการอบรม

เวลา 13.25 - 13.35 น..

ชื่อกิจกรรม

หนังสือฉันอยู่ไหน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแบ่งสมาชิกผู้รับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 - 8 คน
2. เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้รับการอบรม

ขนาดของกลุ่ม

จำนวนสมาชิกประมาณ 12 - 80 คน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 10 นาที

อุปกรณ์

1. แบบเรียน มปก. จำนวนเท่ากับกลุ่มที่ต้องการจัด
2. จลากรชื่อหนังสือแบบเรียน มปก.

สถานที่

ห้องประชุมสำหรับฝึกอบรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. นำแบบเรียน มปก. จำนวนเท่ากับกลุ่มที่จะจัด วางไว้รอบ ๆ ห้องประชุม
2. แจกฉลากแก่ผู้รับการอบรมคนละ 1 ชิ้น
3. ผู้จัดกิจกรรมให้สัญญา สมาชิกคู่อีกรายในฉลากของตนแล้วรีบวิ่งไปเข้ากลุ่มรอบหนังสือเล่มที่ตรงกับฉลากที่ได้รับ
4. ผู้จัดกิจกรรมให้สมาชิกหนึ่ง เป็นกลุ่มแล้วมอบหมายงานให้ทำ

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมนันทนาการและกิจกรรมแบ่งกลุ่ม

การจัดกิจกรรมที่แนะนำไว้ในบทที่ 3 นี้ เป็นเพียงแนวทางสำหรับผู้ดำเนินกิจกรรมฝึกอบรมเท่านั้น ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายให้ยึดถือ หรือปฏิบัติตามทุกกิจกรรม ผู้ดำเนินการอบรมอาจใช้กิจกรรมอื่นนอกเหนือจากที่แนะนำไว้ได้ แต่ควรยึดหลักสำคัญคือ

1. กิจกรรมนันทนาการที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ให้ข้อคิด แนวปฏิบัติแก่ผู้รับการอบรม มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกอบรมในชุดการสอน ผู้รับการอบรมทั้งหมดหรือส่วนใหญ่มีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น
2. กิจกรรมแบ่งกลุ่ม ควรเน้นกิจกรรมที่แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อยตามจำนวนที่ต้องการได้ ใช้เวลาไม่มากนัก ผู้รับการอบรมเกิดความสนุกสนานได้เคลื่อนไหว เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดได้

บทที่ 4

เนื้อหาเพิ่มเติมสำหรับผู้เน้นการอบรมเมื่อใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อย

เนื้อหาเพิ่มเติมชุดการสอนรายวิชาย่อย เล่มที่ 1

ตอนที่ 1 ทฤษฎี หลักการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

สาระสำคัญของทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร

เป็นทฤษฎีที่เน้นการใช้ภาษาของนักเรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาบริบทภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชน ที่อาจใช้แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม

กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้ จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนเป็นสำคัญ ทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่าง เป็นธรรมชาติ และเนื้อหาที่จัดเป็นบทเรียน มีการเน้นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่นักเรียน ตามหลักการใช้ภาษาในสังคม ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ

สาระสำคัญของทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ

เป็นทฤษฎีที่เน้นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่ เข้าใจแก่นักเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการรับรู้ทางภาษาของนักเรียนเป็นหลัก

ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่ เข้าใจแก่นักเรียนนั้นต้องอาศัยกระบวนการสอนความคิดรวบยอดของภาษาที่ถูกต้อง โดยใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อม หรือสิ่งทดแทนของจริงเป็นตัวป้อน จากนั้นเมื่อนักเรียนมีโอกาสได้ยิน ได้ฟัง ได้พบสัญลักษณ์ที่เขียนขึ้น การถ้อยความความคิดรวบยอดจะเกิดขึ้น ซึ่งกระบวนการนี้เป็นกระบวนการถ้อยความเพื่อการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ตามการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์ทั่วไปจัดเป็นการสอนแบบธรรมชาติ

สาระสำคัญของทฤษฎีการสอนอ่าน

เป็นทฤษฎีที่เน้นการสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด โดยคำนึงถึงหลักทางจิตวิทยาการเรียนรู้ทางการอ่าน การถ่ายโยงความคิดรวบยอด รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ที่จะช่วยให้การอ่านสมบูรณ์ เช่น ความสนใจ ประสบการณ์เดิม และการระลึกเรื่องที่อ่านได้ การอ่านในปัจจุบันจะเน้นกระบวนการอ่านจากบนลงล่าง (Top Down Process) เพราะจะเน้นการให้ความหมายโดยรวมแก่ผู้เรียน ก่อนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบย่อยของภาษาส่วนอื่น ได้แก่ พยัญชนะ สระ ไวยากรณ์ เป็นต้น

ทฤษฎีและหลักการสอนทั้ง 3 เมื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนภาษาไทยแบบ

มุ่งประสบการณ์ภาษา สรุปลงได้ดังนี้

เป็นการสอนที่เน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการเรียนรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา มีการจัดการเรียนการสอนให้การอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทางภาษา ไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น เช่น ฟัง พูด และเขียนในลักษณะทักษะสัมพันธ์ หรือลักษณะบูรณาการตามหลักการอ่านเพื่อการสื่อสาร คือนักเรียนจะใช้บริบททางภาษาจากการอ่านที่เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่มีความหมาย และพัฒนาปัจจัยเบื้องต้น โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสื่อสาร ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนเป็นหลักจนเกิดความคล่องตัวจนชำนาญ และนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 2 กระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

(เอกสารส่วนนี้จะต้องแจกให้ผู้รับการฝึกอบรมมาใช้ศึกษาเพิ่มเติม เป็นเอกสารประกอบชุดฝึกอบรม ตอนที่ 2)

ความหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

หมายถึง การสอนภาษาที่มุ่งเน้นการให้ปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อย่างต่อเนื่อง เป็นบูรณาการด้วยตนเอง จากการพัฒนาความเข้าใจ

ความหมายโดยรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาโดยยึดถือการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมายในการนำรูปแบบภาษาไปใช้สื่อสารได้ในชีวิตประจำวันเป็นหลัก และให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแต่ละชุมชนของผู้เรียน ลำดับของกระบวนการเรียนการสอน จะจัดตามหลักการพัฒนาภาษาของผู้เรียนในการรับรู้และเรียนรู้ตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสติปัญญาของผู้เรียน กลวิธีในการสอนจะยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาและจิตวิทยาการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางความคิด และมีเจตคติทางบวกในการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่ต้องการคือ ความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาโดยการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างอิสระ และถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ

(เสาวลักษณ์ รัตวิรัช. 2534 : 18)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจน และนำไปใช้อย่างถูกต้อง ตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ จึงจะประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการสอนได้ เสาวลักษณ์ รัตวิรัช (2533 : 25 - 30, 39) ได้สรุปขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง

ในขั้นตอนนี้ ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังอย่างมีชีวิตชีวา โดยอาศัยเทคนิคการ

เล่าเรื่องให้นักเรียนสนใจฟัง ไม่ควรอ่านไปเรื่อย ๆ ตามหนังสือแต่ละหน้า และไม่จำเป็นต้องใช้นิ้วชี้ไล่ตามตัวอักษรในขณะที่อ่าน อ่านทานองการเล่าเรื่องก็เพียงพอแล้ว คำบางคำ หรือบาง

ประโยคครูจำเป็นต้องแสดงท่าทางประกอบไปด้วย ถ้าภาพยังไม่สามารถสื่อความหมายได้เพียงพอ เช่น คำหรือประโยคที่แสดงความรู้สึก ได้แก่ คำว่า "เสียใจ" "ดีใจ" "เหนื่อย" เป็นต้น

คำที่เป็นนามธรรมและอธิบายเป็นภาษาไทยง่าย ๆ ไม่ได้โดยเฉพาะเมื่อสอนนักเรียนที่ใช้ภาษาที่สองหรือภาษาถิ่น ครูสามารถอธิบายเป็นภาษาที่สอง หรือภาษาถิ่นของนักเรียนได้ถ้าจำเป็น

กระบวนการเรียนการสอนในขั้นนี้ ครูควรใช้การสนทนากับนักเรียนเข้าช่วยในการสื่อความหมายโดยใช้คำถามง่าย ๆ และให้ดูจากภาพประกอบเรื่องในแต่ละหน้าทุกหน้า ตั้งแต่หน้าปกจนถึงท้ายเล่ม เช่น ภาพนี้คืออะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับเรื่อง โดยเน้นการใช้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ว่าผู้เรียนจะเริ่มพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายต่าง ๆ ของคำในเรื่องได้โดยง่าย และถูกต้อง

การประเมินผล

สังเกตว่านักเรียนสามารถตอบคำถามครูง่าย ๆ ได้ว่าเรื่องเกี่ยวกับอะไร ที่ไหน อย่างไร เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2

ให้นักเรียนเล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกการระลึกเรื่องที่ฟังจากการอ่านได้
 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายในรายละเอียดของเรื่องได้
- กระบวนการเรียนการสอนในขั้นนี้ ครูอาจดำเนินการสอนต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 1 ได้ในทันทีถ้าเวลาในคาบเรียนยังมีอยู่หรือนักเรียนยังไม่แสดงความรู้สึกเบื่อหน่ายหรือเหนื่อยล้าเสียก่อน

ครูเริ่มนำเข้าสู่บทเรียน โดยการถามคำถามง่าย ๆ ให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ครูอ่านให้ฟังไปแล้วในขั้นตอนที่ 1 เช่น ไทหลงเล่าให้ครูฟังชื่อว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องอะไร มีใครบ้าง หรือมีอะไรบ้างในเรื่อง แล้วอย่างไรต่อละ

ครูควรพยายามกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนได้พูด แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านไปแล้ว ครูอาจใช้รูปภาพประกอบในแต่ละหน้าให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนเล่าเรื่องเพื่อช่วยให้นักเรียนเล่าเรื่องได้ง่ายขึ้น

เมื่อนักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องและลำดับเรื่องได้จนจบแล้ว ครูควรย้อนกลับมาถามคำถามและสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องอีกครั้งเป็นการทบทวน เช่น เอาละนักเรียนเก่งมาก เราลองมาอ่านกันใหม่ชื่อว่าเรื่องเป็นอย่างไร มีอะไรบ้างนะในเรื่อง หนูชอบ... (ตัวละคร) นี้ใหม่ หรือเปิดหนังสือใหม่ที่ละหน้าแล้วสนทนากัน ครูควรอ่านออกเสียงเรื่องในหน้านั้นอีกครั้งอย่างชัดเจน และให้นักเรียนอ่านตาม ทำอย่างนี้ไปทุก ๆ หน้า เมื่อสนทนากับนักเรียนจบหน้านั้น ๆ แล้ว

ข้อควรระวัง ครูไม่ควรให้นักเรียนอ่านออกเสียงตามตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบ เพราะนักเรียนจะรู้สึกเบื่อหน่าย และขาดความสนใจในการอ่านทันที

เมื่อนักเรียนลองอ่านออกเสียงตามครูแล้ว ครูควรให้นักเรียนออกมาแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยเลือกอาสาสมัครออกมาเป็นผู้แสดงตามบทของตัวละครต่าง ๆ โดยเลือกอาสาสมัครออกมาเป็นผู้แสดงตามบทของตัวละครต่าง ๆ นักเรียนที่เหลือให้อ่านออกเสียงตามครู คล้ายกับครูเป็นผู้กำกับการแสดงและกำกับบอกรบ

ในระยะแรก ๆ นักเรียนบางคนอาจไม่กล้าอาสาออกมาเล่นบทบาทสมมติ ครูควรใจเย็นและให้นักเรียนทุกคนได้ลองเล่นบทบาทสมมติเป็นตัวละครต่าง ๆ พร้อม ๆ กันเสียก่อนสักเที่ยวหนึ่ง จากนั้นจึงค่อยเรียกนักเรียนที่ค่อนข้างกล้าออกมาแสดงก่อนทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนที่ไม่กล้าแสดงออกได้เกิดความคุ้นเคยกับบทที่เพื่อน ๆ ได้แสดงมาแล้ว และช่วยให้เกิดความมั่นใจมากขึ้นเมื่อถึงคราวตนต้องออกไปแสดง

ครูต้องใช้ความอดทนในการสอนหน่วยการเรียนรู้แรก ๆ เพราะนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบนี้มาก่อน และยังไม่ชินกับการแสดงออกมากนัก

การประเมินผล

สังเกตความถูกต้องจากการเล่าเรื่องย้อนกลับของนักเรียน การลำดับเรื่อง การสื่อความเข้าใจเนื้อเรื่องจากการแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นตอนที่ 3

เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกการระลึกเรื่องที่ฟังจากการอ่านได้
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักตัวอักษรที่ใช้แทนความหมายของคำต่าง ๆ ที่เคยเรียนรู้มาแล้วในขั้นตอนที่ 1 และ 2 จากการฟังและพูด
3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจลีลาของการเขียนตัวอักษรและความสัมพันธ์ของเสียงกับตัวอักษร
4. เพื่อให้นักเรียนสื่อความหมายของตนจากภาษาพูดเป็นภาษาเขียนได้
5. เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดสร้างสรรค์ และใช้จินตนาการในการสื่อความหมาย

ครูเริ่มนำสู่บทเรียน โดยการให้นักเรียนช่วยกันลำดับเรื่องที่อ่านและเล่นบทบาทสมมติมาแล้วอีกครั้ง ครูบอกกับนักเรียนว่า ต่อไปนี้จะช่วยกันเขียนเรื่องที่อ่านกันแล้ว เป็นหนังสือของนักเรียนเอง ครูใช้กระดาษแผ่นใหญ่ มีขนาดพอที่นักเรียนทั้งชั้นจะอ่านและมองเห็นได้อย่างทั่วถึงติดไว้บนกระดานหรือบนข้างฝา (แล้วแต่สะดวก) จากนั้นครูจึงเริ่มให้นักเรียนตกลงกันว่า จะเริ่มเรื่องอย่างไร ใช้วิธีการถามตามไปเรื่อย ๆ ว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ครูต้องแน่ใจว่านักเรียนต้องการเขียนประโยคใดแน่ถ้าไม่ตกลงกัน ครูอาจต้องประนีประนอมหาข้อยุติในการเขียนประโยคนั้น ๆ เช่น นักเรียนชายบอกว่ามีตากับยายอาศัยอยู่ในกระท่อมหลังหนึ่ง แต่นักเรียนหญิงบอกว่า ครึ่งหนึ่งยังมีตากับยายอาศัยอยู่ในกระท่อมหลังหนึ่ง ครูควรถามความเห็นของนักเรียนทั้งชั้น หรือทั้งกลุ่มว่า ต้องการเขียนประโยคใดครูจะพิจารณาจากความเห็นส่วนใหญ่ของนักเรียน ถ้า

ประโยคที่นักเรียนคิดยังไม่ถูกต้องตามการใช้ภาษาที่ดี ครูก็ควรแก้ไขให้เสียก่อนโดยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจแล้วจึงจะลงมือเขียนประโยคนั้น ๆ ลงบนกระดาษแผ่นใหญ่

(สำหรับในระดับชั้นต้น ๆ นักเรียนยังไม่สามารถเขียนอักษรเองได้ ครูควรเป็นผู้เขียนเรื่องให้ทั้งหมด ในระดับชั้นสูงขึ้นไปนักเรียนสามารถเขียนได้อย่างดีแล้ว ครูอาจให้นักเรียนออกมาเขียนเอง)

ในขณะที่เขียนครูไม่ควรหันหลังให้นักเรียน ครูควรยืนเอียงซิดข้างของกระดาษและเขียนเรื่อง นอกจากนี้แล้วทุกครั้งที่เขียนคาลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ ครูควรออกเสียงคำนั้น ๆ ในขณะที่เขียนด้วยทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้เห็นลีลาการเขียนที่ถูกต้อง และเข้าใจความสัมพันธ์ของเสียงกับตัวอักษรที่เขียนนั้น ไปด้วยในตัว

เมื่อครูเขียนคำหรือประโยคหนึ่ง ๆ จบแล้ว ครูควรให้นักเรียนอ่านทวนคำและประโยคซ้ำก่อนเขียนคำหรือประโยคใหม่ทุกครั้ง เมื่อเขียนเรื่องไปได้สักระยะหรือตอนหนึ่งของเรื่องครูควรให้นักเรียนออกวาดภาพประกอบตามเรื่องที่เขียนไว้และให้นักเรียนที่เหลืออ่านออกเสียงพร้อม ๆ กับทวนเรื่องตั้งแต่ต้นจนกระทั่งถึงตอนที่เขียนค้างไว้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกว่าจะจบเรื่อง จากนั้นจึงให้นักเรียนช่วยกันอ่านทวนเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบและช่วยกันแต่งชื่อเรื่อง

ข้อสังเกต

ในขณะที่ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องที่แต่งจากกระดาษแผ่นใหญ่นั้นครูอาจใช้ไม้ชี้ตัวอักษรตามไปด้วย และอาจชี้คำสลับที่ให้อ่านบ้าง เพื่อคือนักเรียนอ่านได้แน่ หรือใช้การจ๋าต่อเนื่องในประโยค

การประเมินผล

สังเกตการบอกลำดับเรื่องของนักเรียนการอ่านออกเสียงคำและประโยคต่าง ๆ และการจำคำในประโยคต่าง ๆ

ขั้นที่ 4

ให้นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกอ่านออกเสียง และแสดงออกถึงความเข้าใจความหมายของคำและประโยคของเรื่องที่อ่านได้

ในขั้นนี้ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4 - 5 คน สำหรับในขั้นต้น ๆ นักเรียนยังเขียนเองไม่ได้ หรือยังไม่ค่อยดีนักครูควรเขียนเรื่อง โดยลอกประโยคต่าง ๆ จากเรื่องที่เขียนไว้ในขั้นตอนที่ 3 ลงในกระดาษขนาดใหญ่พอที่จะใช้ทำหนังสือเล่มใหญ่ เพื่อเป็นแหล่งในการเรียนรู้ ของกลุ่มและนำมาอ่านหน้าชั้นเรียนให้นักเรียนในชั้นอ่านและเห็นได้ชัดเจน

ครูควรตกลงกับนักเรียนว่าจะให้ครูเขียนหน้าใด วาดรูปที่ใด ครูจะเว้นที่ให้นักเรียนวาดภาพประกอบในแต่ละตอนของเรื่อง และให้นักเรียนวาดภาพไปตามแต่จะตกลงกันในกลุ่มของนักเรียนเอง

หมายเหตุ ในตอนนั้นครูเขียนให้แต่ละกลุ่มไม่ทัน ครูอาจต้องใช้นอกเวลาเรียนเขียนให้ แต่ต้องหลังจากที่ได้ตกลงกับนักเรียนว่า เขาอยากให้อาพอยู่ตรงไหน ครูจึงเว้นที่ว่างไว้ให้

ครูควรเอาหน้ากระดาษที่เขียนแล้วแบ่งให้นักเรียนผลัดกันอ่านในกลุ่มเสียก่อน จากนั้นจึงแบ่งงานให้นักเรียนทุกคนได้อ่านภาพประกอบตามเรื่อง ครูควรลอกเรื่องเขียนไว้หลาย ๆ ชุด เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ทำอย่างทั่วถึง เมื่อนักเรียนวาดภาพประกอบเสร็จแล้ว และช่วยกันอ่านเรื่องภายในกลุ่มของตนเรียบร้อยแล้ว จึงให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุลของตน ทั้งกลุ่มไว้ด้านหลังปกจากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมผลงานโดยเรียงหน้ากระดาษหนังสือเล่มใหญ่ของตนให้เรียบร้อยแล้วนำไปให้ครูช่วยเย็บปกและหุ้มปกด้วยกระดาษแก้วเพื่อให้คงทนพอที่จะใช้ได้นาน ๆ เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำหนังสือเล่มใหญ่ของตนออกมาแสดง โดยช่วยกันอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้น นักเรียนจะสนุกสนานในการอ่าน ฟัง เพราะได้เห็นผลงานที่ตนได้ออกมาวาดภาพประกอบเรื่องนั้น ๆ

การทำหนังสือเล่มใหญ่ที่มีอุปกรณ์ที่จำเป็น ดังต่อไปนี้

1. กระดาษแผ่นใหญ่ ราคาไม่ต้องแพงนัก นำมาตัดเข้าให้พอดีกับขนาดที่ต้องการ
2. กระดาษวาดเขียนสำหรับทำปก หรือกระดาษชนิดอื่น ๆ ที่สามารถนำมาทำปกได้

ควรให้มีขนาดใหญ่กว่ากระดาษที่ใช้เขียนด้านใน

3. กาวหรือแป้งเปียก
4. กรรไกร
5. ดินสอสี สีเทียน ฯลฯ (จะใช้ชนิดใดก็ได้)
6. ที่เย็บกระดาษ
8. สติกเกอร์รูปตัวอักษร (ไม่จำเป็นต้องใช้ ถ้าหากหาไม่ได้หรือไม่มี)
9. มีดตัดกระดาษคุณภาพดี (ให้ครูเป็นผู้ใช้เท่านั้น)
10. กระดาษกาว หรือกระดาษเทป
11. สีเมจิก (เฉพาะครูเป็นผู้ใช้เท่านั้น)

วิธีทำหนังสือเล่มใหญ่ (Big Book)

พับกระดาษที่จะใช้เขียน ตามขนาดที่ต้องการ ตัดตามยาวเพื่อให้เป็น 2 หน้ากระดาษได้ หรือจะตัดกระดาษเป็นหน้าเดียวตามขนาดที่ต้องการก็ได้ แต่ต้องเผื่อขอบไว้สำหรับเย็บเข้าเล่ม ให้ขอบเรียบร้อย เมื่อพับกระดาษเป็นคู่หรือเย็บกระดาษหน้าเดียวเป็นเล่ม ขอบของหนังสืออาจไม่เท่ากันหรือไม่สม่ำเสมอ ควรใช้กรรไกรเล็มปลายกระดาษเสียให้เรียบร้อย

ตรวจสอบเรื่องและรูปภาพที่เขียนไว้ในขั้นตอนก่อน เพื่อให้เด็กเรียนลอกตามด้วยตัวบรรจงในระยะต้น ๆ (แรกเรียนเด็กยังเขียนไม่ได้ ครูจะเป็นผู้เขียนให้) และตีรูปหรือวาดภาพประกอบตามใจชอบ ครูควรช่วยนักเรียนได้โดยให้คำแนะนำและให้นักเรียนออกแบบหนังสือของตนเองอย่างเสรี ก่อนลงมือเขียนตัวหนังสือ ควรตีเส้นด้วยไม้บรรทัดไว้ก่อน เพื่อให้การเขียนของนักเรียนมีระเบียบและอ่านได้ง่าย ระหว่างบรรทัดควรเว้นช่องห่างประมาณ 3 ซม. ควรเหลือขอบไว้เพื่อการเย็บเล่มหรือเข้าปก ทั้งนี้แล้วแต่การพิจารณาของนักเรียนภายใต้การแนะนำของครูตามความเหมาะสม

การทำปก ก่อนจะลงสีจึงควรใช้ดินสอเขียนตัวอักษรเพื่อไม่ให้เลอะเทอะ เมื่อนักเรียนเขียนหนังสือเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนออกแบบปกให้สะดุดตา และช่วยกันเขียนตกแต่งให้สวยงามลงสีตัวอักษรหรือใช้สติ๊กเกอร์ตัวอักษรติดตกแต่งปกก็ได้

เมื่อทำปกเสร็จ นำปกมาเย็บเข้าเล่ม โดยเอากระดาษที่เขียนเรื่องและภาพประกอบซึ่งทำเสร็จเรียบร้อยแล้วไว้ข้างใน เย็บปกด้านนอกด้วยเครื่องมือเย็บกระดาษโดยกระดาษที่จะเย็บให้เรียบร้อย ประมาณ 3 ช่วง ตามแนวสันปกในลักษณะเปิดขึ้นด้านบน ก็ต้องเย็บหรือเข้าเล่มตรงกลางด้านบนโดยกระดาษให้เปิดได้สะดวก และถาวร เมื่อเย็บเข้าปกเรียบร้อยแล้ว ใช้กระดาษกาวหุ้มสันปกให้เรียบร้อย

ถ้าจะให้หนังสือมีความคงทนมากขึ้น อาจใช้พลาสติกชนิดบางใส ปิดทับหน้ากระดาษที่เขียนในแต่ละหน้า

หมายเหตุ

ในการทำหนังสือควรใช้วัสดุอุปกรณ์ที่อาจหาได้ง่ายเท่าที่จะทำได้ และประหยัดที่สุดไม่จำเป็นต้องใช้เวลาและใช้เงินพุงเพี้ยมากนัก ทั้งนี้เพียงเพื่อให้นักเรียนสนุกสนานในการทำงานร่วมกัน และเห็นคุณค่าของงานที่ทำ เพื่อนำไปใช้เป็นแหล่งในการเรียนรู้เท่านั้น

ระยะหลัง ๆ เมื่อเด็กเรียนรู้ได้หลายหน่วยการเรียนรู้แล้ว พยายามเลี่ยงการเขียนประโยคเดียวหรือภาพ ๆ เดียวในแต่ละหน้า ควรจะให้มีหลายประโยคต่อเนื่องกันในแต่ละหน้า เพื่อให้คล้ายคลึงกันกับหนังสือที่ตีพิมพ์โดยทั่วไป ควรสนับสนุนให้นักเรียนออกแบบรูปร่างลักษณะของหนังสือเองอีกด้วย

สำหรับนักเรียนที่ยังเล็กมาก ควรเขียนคำในวลีและประโยคให้มีขนาดใหญ่ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการอ่าน การเขียนประโยคควรเขียนตามความถูกต้องของภาษา โดยเฉพาะเรื่องการวางวรรคตอน

ประเมินผล

- สังเกตการทำงานร่วมกันของนักเรียน ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม การเก็บของเข้าที่ การรู้จักแบ่งปันและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้งานเสร็จลุล่วงไปด้วยดี
- สังเกตภาพที่สื่อความหมายของเรื่องว่ามีความสอดคล้องกับเรื่องได้ดี

ขั้นตอนที่ 5

ให้นักเรียนเล่นเกมหรือกิจกรรมเสริมทางภาษาอื่น

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ นักเรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วยองค์ประกอบย่อยของภาษาต่าง ๆ จนเกิดความแม่นยำ สามารถอ่าน เรียบเรียงคำเป็นประโยค สะกดคำได้ เขียนคำและประโยคได้ รวมทั้งเข้าใจเครื่องหมายวรรคตอนที่เรียนมาแล้วได้

ในขั้นตอนนี้ ครูจะให้นักเรียนใช้หนังสือเล่มใหญ่ของกลุ่มเป็นแหล่งในการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนได้ค้นคว้า การสะกดคำ การเขียนคำ และประโยค พร้อมทั้งความหมายของคำ และประโยคจากหนังสือ

เกมที่เล่นได้ง่าย ใช้วัสดุสิ้นเปลืองน้อย และมีประสิทธิภาพคือการใช้บัตรคำ การทำบัตรคำ ครูควรอ่านหนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มเสียก่อน จากนั้น จึงเตรียมเขียนบัตรคำทุกคำจากเรื่องในหนังสือเล่มใหญ่นั้น ๆ แม้กระทั่งเครื่องหมายวรรคตอนทุกตัวและจัดลงในกระเป่าพวง ซึ่งอาจจะติดไว้กับกระดานคำหน้าชั้นเรียน หรือบนฝาผนังของห้องเรียนได้ (ตามแต่สะดวก)

เกมบัตรคำต่าง ๆ อาจจัดให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม ดังนี้

1. หาคำที่ถูกต้องมาเทียบกับคำต่าง ๆ ที่ครูชี้ให้ในหนังสือเล่มใหญ่
2. ให้นักเรียนหยิบบัตรคำจากกระเป่าพวงและให้หาคำถามที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มใหญ่ ที่เหมือนกับบัตรคำนั้น ๆ
3. เล่นเกม "จ้ำจี้" จากจำนวนของบัตรคำที่เรียงว่าคำนั้นหน้ากับพื้นหรือบนโต๊ะที่ปรากฏวิธีเล่นในขณะที่เพื่อน ๆ ช่วยกันร้องเพลง เช่น "จ้ำจี้ มะเขือเปราะ กระจ่าง หน้าแว่น พายเรือออกแอ่น กระแทนต้นกุ่ม สาว ๆ หนุ่ม ๆ อาบน้ำท่าไหน อาบน้ำท่าวัด เอากระจกที่ไหนส่อง เยี่ยม ๆ มอง ๆ นกขุนทองร้องวู้" ให้นักเรียนชี้หรือใช้นิ้วชี้ไปยังบัตรคำแต่ละใบที่วางคว่ำไว้ เมื่อจบเสียงร้องเพลงของเพื่อน ๆ แล้วบัตรคำใดที่นักเรียนชี้ไว้ในใบสุดท้าย ในทันทีที่เพลงจบนักเรียนจะหยิบบัตรคำนั้นมาเก็บไว้ และให้นักเรียนคนอื่น ๆ ชี้บัตรคำแต่ละใบที่วางคว่ำอยู่โดยเพื่อน ๆ ช่วยกันร้องเพลงต่อไปอย่างนี้เรื่อย ๆ ไปจนกว่าจะหมดบัตรคำ

ที่คว่ำไว้ นักเรียนคนใดในกลุ่มสามารถนำบัตรคำมาเรียงเป็นประโยคได้ก่อน คนนั้นจะเป็นผู้ชนะ คำในบัตรที่เตรียมไว้ควรจะนำมาจากหนังสือเล่มใหญ่ที่นักเรียนช่วยกันเขียนขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนจำคำเหล่านั้นได้แม่นยำขึ้นนั่นเอง

4. ให้นักเรียนผลัดกันพูดประโยคใดประโยคหนึ่งที่ละคนจากเรื่องที่นักเรียนช่วยกันแต่งในหนังสือเล่มใหญ่ ให้นักเรียนคนอื่น ๆ ช่วยกันหาบัตรคำมาเรียงเป็นประโยคตามที่พูด ให้นักเรียนช่วยกันอ่านประโยคที่เรียงบัตรคำเข้าด้วยกัน เพื่อตรวจสอบว่าถูกต้องหรือไม่ นักเรียนอาจจะใช้การค้นคว้าจากหนังสือเล่มใหญ่ และหาบัตรคำมาเทียบเพื่อเรียงประโยคเหล่านั้นได้

5. นักเรียนหรือครูช่วยกันจัดบัตรคำให้เป็นประโยคโดยให้นักเรียนคนอื่นทั้งหมดให้ แล้วครูหรือนักเรียนเอาบัตรคำในประโยคใบหนึ่งทิ้งไปวางไว้ในกระเป๋าใส่บัตรคำ จากนั้นให้นักเรียนทุกคนทั้งหมดกลับมาดูแล้วอ่านประโยคนั้น โดยให้นักเรียนที่ละคนผลัดกันไปหาบัตรคำที่ถูกต้องเพื่อจะไปวางในประโยคที่ได้จัดไว้

6. แทนที่จะหาคำในกระเป๋าทั้งหมดมาใส่ดังเช่นในกิจกรรมข้อ 5 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ครูอาจเรียกให้นักเรียนออกมาเขียนคำ ๆ หนึ่งในบัตรคำบนกระดานชอล์ค ถ้านักเรียนหาไม่ได้ให้กลับไปหาบัตรคำนั้นในกระเป๋าหนึ่ง เพื่อเปรียบเทียบหรือตรวจสอบการสะกดคำของตนได้

7. ครูปิดคำใดคำหนึ่งในหนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียนโดยปิดเพียงตัวอักษรตัวแรกหรือตัวที่สองไว้ พยายามให้นักเรียนเดาว่าเป็นคำใด จากนั้นให้นักเรียนในกลุ่มลองตรวจคำตอบ โดยการเปรียบเทียบคำ และอ่านคำนั้น ๆ จากหนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียน

8. ให้นักเรียนหาคำที่เริ่มต้นด้วยอักษรหรือกลุ่มอักษรที่เหมือนกันกับคำที่กำหนดให้

9. ให้นักเรียนหาคำมาเติมในประโยค โดยให้เลือกจากคำหลาย ๆ คำ จากกล่องเก็บบัตรคำ เพื่อให้ได้ประโยคที่ถูกต้อง นักเรียนอาจอภิปรายและตัดสินใจร่วมกันว่าจะใช้คำใดเป็นพิเศษได้อย่างมีความหมายหรือไม่ ทั้งนี้ครูอาจอนุญาตให้นักเรียนคิดคำที่อาจไม่มีอยู่เดิมในกลุ่มบัตรคำก็ได้

10. ครูหรือนักเรียนคว่ำบัตร 2 - 3 บัตรภายในประโยค 1 ประโยค หรือข้อบัตรคำเหล่านั้นไว้ แล้วให้นักเรียนทายว่าประโยคสมบูรณ์ทั้งหมดคืออะไร ถ้าใครพูดได้เป็นประโยคที่มีความหมายพอจะเป็นที่จะเข้าใจได้ ก็จะได้คะแนน 1 คะแนน ถ้าถูกต้องสมบูรณ์จะได้ 2 คะแนน

11. นักเรียนจะต้องแต่งประโยคจากบัตรคำ โดยครูหรือนักเรียนจะสลับบัตรคำเหล่านั้นและให้นักเรียนผลัดกันเรียงประโยคคนละ 1 ประโยค อาจจะให้เรียงประโยคมากกว่า 1 ประโยคก็ได้

12. ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม แล้วครูแจกบัตรให้นักเรียนทุกคน แต่ละคนจะได้รับบัตรคำคนละ 5 - 6 ใบ แต่ละคนจะเก็บบัตรคำของตนไว้ไม่ให้เพื่อนเห็น นักเรียนอาจนำบัตรแลกเปลี่ยนกับเพื่อนที่นั่งใกล้เคียงได้ครั้งละ 1 บัตร จนกว่านักเรียนคนใดภายในวงสามารถเรียงเป็นประโยคได้และมีความหมายโดยอาจใช้วิธีอื่นบ้างก็ได้ เช่น ให้นักเรียนที่ละคนผลัดกันหยิบบัตรคำที่ละใบจากกองบัตรคำที่เรียงซ้อนไว้ตรงกลาง (คล้ายการเล่นโกยบัตร)

13. แจกบัตรตัวอักษรให้นักเรียนแต่ละคนภายในกลุ่มโดยผลัดกันเรียงบัตรนั้นเป็นคำไว้ข้างเคียง จะผลัดกันเรียงจนกว่าจะไม่มีนักเรียนคนใดแต่งหรือเรียงคำได้อีกจึงจะจบเกม

เกมที่ใช้เสริมกิจกรรมทางภาษาอื่น ๆ อาจนำมาใช้ได้ด้วยจุดมุ่งหมายต่าง ๆ กัน เช่น เกมฝึกการประสมคำใหม่ การผันเสียง ฯลฯ

กิจกรรมอื่น ๆ อาจนำมาแทรกได้ เช่น เพลง การแสดงท่าทางประกอบเสียง ฯลฯ

การใช้กิจกรรมใดก็ตามที่แทรกเข้ามาในขั้นนี้ ต้องพิจารณาเสียก่อนว่า เนื้อหาในกิจกรรมเหล่านั้นสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนอยู่หรือไม่

การที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ ย่อมจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ พอใจ และเกิดแรงจูงใจภายในตนเองในการเรียนภาษาขั้นนี้ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนก็ย่อมจะพัฒนาสูงขึ้นเช่นกัน

การจัดกิจกรรมทางภาษา ควรจัดตามจุดประสงค์ของการพัฒนาทักษะภาษาในส่วนย่อยไปตามลำดับอย่างต่อเนื่อง โดยให้นักเรียนมีโอกาสนำประสบการณ์จากกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่องในการพัฒนาทักษะทางภาษาของตน (ดูรายละเอียดของแผนการจัดเกมในการสอนตามจุดประสงค์ต่าง ๆ ในภาคผนวก)

การประเมินผล

สังเกตความถูกต้องในการทำกิจกรรมทางภาษาในแต่ละจุดประสงค์ เช่น ความถูกต้องในการเทียบคำ การเรียบเรียงคำเป็นประโยค การเขียนสะกดคำ การจัดหรือเขียนเครื่องหมายวรรคตอนในประโยค หรือในการเล่นเกมน่าสนใจต่าง ๆ

การจัดกิจกรรมทางภาษาในชั้นที่ 5 นี้ ควรจัดตามจุดประสงค์ของการพัฒนาทักษะภาษาในส่วนย่อยไปตามลำดับอย่างต่อเนื่อง โดยให้นักเรียนมีโอกาสใช้ประสบการณ์จากกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่องในการพัฒนาทักษะทางภาษาของตน ซึ่งจุดประสงค์ที่เป็นหลักในการจัดกิจกรรมทางภาษาเรียงจากส่วนย่อยไปตามลำดับมีดังนี้

1. ให้นักเรียนสามารถจำคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
2. ให้นักเรียนสามารถอ่านคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
3. ให้นักเรียนสามารถเขียนคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
4. ให้นักเรียนสามารถนำคำมาแต่งประโยคปากเปล่าได้
5. ให้นักเรียนสามารถอ่านและเขียนประโยคที่แต่งได้
6. ให้นักเรียนสามารถ แยกลูก - ประสมคำจากคำในหนังสือเล่มใหญ่ไปสู่คำใหม่ได้
7. ให้นักเรียนสามารถ นำคำใหม่มาแต่งประโยคปากเปล่าได้
8. ให้นักเรียนสามารถอ่านและเขียนประโยคใหม่ได้
9. ให้นักเรียนสามารถอ่านเรื่องจากเรื่องใหม่ได้
10. ให้นักเรียนสามารถเล่าเรื่องหรือบอกรายละเอียดจากสิ่งที่อ่าน - ที่ฟัง และพบในชีวิตประจำวันได้
11. ให้นักเรียนสามารถเขียนเรื่องสั้น ๆ ได้

การจัดกิจกรรมทางภาษาในชั้นที่ 5 ผู้สอนสามารถนำกิจกรรมใดมาจัดก็ได้ เช่น เกม เพลง นิทาน หรือกิจกรรมอื่น ๆ แต่สิ่งที่สำคัญ คือกิจกรรมเหล่านั้นต้องมีจุดมุ่งหมายหลักตามที่กล่าวไว้ข้างต้น และจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามลำดับของจุดมุ่งหมายที่กำหนด

ประโยชน์ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีดังนี้

1. ผู้เรียนจะสามารถพัฒนากระบวนการทางความคิด ตามรูปแบบของการจัดกระบวนการสอน อันเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนต่อไปได้
2. ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานจากกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอนและจะรักการอ่านมากขึ้น เช่น การฟังนิทาน การเล่นเกมบทบาทสมมติ การวาดภาพ การเล่นเกม
3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ โดยเน้นความเข้าใจความหมายหรือความคิดรวบยอดของภาษาก่อนจะเข้าใจเสียงและสัญลักษณ์ ในลักษณะบูรณาการ เช่น ในขั้นตอนที่ 1, 2 และ 3 เป็นต้น
4. ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการใช้ภาษาในทักษะต่าง ๆ ในลักษณะบูรณาการตั้งแต่มขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนสุดท้ายโดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางภาษาเป็นหลัก การซักถาม การโต้ตอบ การเล่าเรื่องกลับ การเขียนเรื่องร่วมกัน การเล่นเกมบัตรคำ
5. ผู้เรียนจะมีโอกาสได้คุ้นเคยกับกระบวนการอ่านที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการรับรู้ของมนุษย์อันประกอบด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น ความสนใจ การใช้ประสบการณ์เดิม และการระลึกสิ่งที่อ่านได้ กระบวนการอ่านดังกล่าวจะจัดไว้ในขั้นตอนทั้ง 5 ขึ้น อย่างสอดคล้องกัน
6. ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำงานร่วมกันกับผู้อื่น และได้ฝึกการใช้ประชาธิปไตย การวางแผนงาน การยอมรับฟังความคิดเห็นและความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เช่น ในขั้นตอนที่ 3, 4 และ 5
7. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเน้นการเรียนรู้ในทฤษฎีมนุษยนิยม โดยถือศักยภาพของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความสามารถเฉพาะด้าน และเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ในหลายรูปแบบ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ (ความเป็นนักแสดง) การวาดภาพ (ศิลปิน) เป็นต้น

8. ผู้เรียนจะคุ้นเคยกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานร่วมกันจากกระบวนการเรียนการสอน อันจะเสริมสร้างคุณธรรมประจำใจและลักษณะนิสัยที่ดีแก่เด็กในสังคมต่อไป
 9. ผู้สอนสามารถให้การสอนซ่อมเสริมได้กับผู้เรียนหลายกลุ่ม ในขณะเดียวกันตามระดับความสามารถโดยเฉพาะชั้นตอนที่ 4 และ 5
 10. ผู้สอนสามารถพัฒนาทักษะการสอนภาษาของตนได้สูงขึ้น เพราะผู้สอนจะมีบทบาทในการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เสมอในทุกขั้นตอนการสอน
- (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 24)

เนื้อหาเพิ่มเติมชุดการสอนรายวิชาย่อย เล่มที่ 2

ตอนที่ 1 การจัดชั้นเรียนในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ลักษณะการจัดชั้นเรียน ควรจัดให้มีบริเวณโล่งและกว้างพอควร สำหรับการทำกิจกรรมของนักเรียน การจัดที่นั่ง ให้นักเรียนนั่งกับพื้นหรือบนเก้าอี้เล็ก ๆ ในลักษณะครึ่งวงกลมรายรอบครู

การจัดลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้เกิดประโยชน์ คือ

1. ช่วยให้ครูและนักเรียนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ทำให้ง่ายต่อการสอนและการใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน

2. ช่วยให้การควบคุมวินัยง่ายขึ้น เพราะดูแลได้อย่างทั่วถึง

3. ช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าจะอยู่ในสภาพที่เป็นกันเองกับครูมากขึ้น

4. ช่วยให้พ้นจากบรรยากาศของห้องเรียนแบบเดิมที่จำเจ ซ้ำซาก

ในการจัดห้องเรียน นอกจากจัดที่นั่งดังกล่าวข้างต้นแล้ว ควรมีส่วนประกอบอื่น ๆ

ดังนี้คือ

1. ควรมีบอร์ดหรือที่วางบริเวณฝาผนังห้องเรียน สำหรับติดกระดาษแผ่นใหญ่ที่นักเรียนเขียนเรื่องกับครู (โดยติดกระดาษแผ่นใหญ่ที่เขียนเรื่องเฉพาะช่วงที่เรียนแต่ละหน่วย)

2. มีที่วางคาน้ำหรือด้านหลังห้องเรียน สำหรับทำกิจกรรม เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม และกิจกรรมเสริมอื่น ๆ

3. ที่เก็บของ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เพื่อความสะดวกในการหยิบใช้

4. จัดที่เก็บบัตรคำ และแขวนสมุดเล่มใหญ่ ซึ่งเป็นที่นักเรียนกลับมาเล่น หรืออ่านได้สะดวก เช่น หลังห้องเรียน หรือมุมห้อง

5. มุมหนึ่งของห้องเรียน หรือฝาผนังอาจมีแบบตัวอักษรที่ถูกต้องและสวยงามให้นักเรียนดูตัวอย่าง และควรจัดกลุ่มของตัวอักษรไว้ด้วย เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมทาง

ภาษา ชั้นที่ 5

(เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 32 - 33)

ตอนที่ 2 เทคนิคการใช้คำถามและการเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา การเสริมต่อคำพูดหรือความคิดในการเสริมต่อการเรียนรู้ นั้น มักจะทำในช่วงที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือ เพราะเกิดความไม่แน่ใจ หรือไม่สามารถทำได้ ครูจึงควรพิจารณาให้เหมาะสมว่า เมื่อใดควรใช้การพูดเสริมต่อการเรียนรู้ และพูดอย่างไรจึงจะเป็นการเสริมแรงเสริมความรู้ ให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

ส่วนเทคนิคการใช้คำถามเป็นเทคนิคหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด ซึ่งมีคำถามทั้งระดับต่ำ และระดับสูง ครูต้องรู้จักเลือกใช้คำถามให้เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน

ตอนที่ 3 การสอนโดยใช้อรรถลักษณะประเภทวิธีการ

อรรถลักษณะ (Genre) หรือชนิดและลักษณะ เนื้อความในภาษาเป็นแกนพื้นฐานที่วาง ขอบข่ายโครงสร้าง ของแบบเรียน มีลักษณะเป็นขั้นตอนกระบวนการ อรรถลักษณะประเภทวิธีการ (Procedure) เป็นหนึ่งในจำนวนอรรถลักษณะที่มีอยู่ทั้งหมด 8 ประเภท

ขอบข่ายโครงสร้างของแบบเรียนที่ใช้อรรถลักษณะประเภทวิธีการ มี 5 ส่วน คือ

1. ตั้งเป้าหมาย
2. กำหนดเครื่องมือและวัตถุประสงค์
3. การวางแผน
4. ลำดับวิธีดำเนินการ
5. ผลผลิตที่เกิด

จากขอบข่ายโครงสร้างทั้ง 5 ประการ ซึ่งมีลักษณะเน้นเรื่องวิธีและกระบวนการผลิต แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการปฏิบัติในการผลิตจึงทำให้รายละเอียดกิจกรรมการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ที่ใช้สื่อแบบเรียนลักษณะนี้ มีลักษณะแตกต่างไปจากกิจกรรมที่กำหนดไว้ เช่น กิจกรรมในขั้นตอนที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง เปลี่ยนจากกิจกรรมครูอ่านเรื่องอย่างมีชีวิตชีวาให้นักเรียนฟัง เป็นการแนะนำวัสดุต่าง ๆ และการสาธิตการทำสิ่ง

ต่าง ๆ ในขั้นตอนที่ 2 ให้นักเรียนเล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง
อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมตินั้นเปลี่ยนเป็นการเล่าวิธีการทำสิ่งต่าง ๆ ลำดับเรื่อง
การทำสิ่งต่าง ๆ และลงมือปฏิบัติในการทำสิ่งต่าง ๆ ส่วนขั้นตอนอื่น ๆ ปฏิบัติเหมือนกันกับ
การสอนโดยใช้ธรรมชาติลักษณะอื่น เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2533 : 31) กล่าวไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง ในขั้นตอนนี้จะเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

ก. แนะนำวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้เกี่ยวกับเรื่อง เช่น เรื่อง "มาทำหมวกกันเอนะ"
ครูจะแนะนำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำหมวก อันได้แก่ กระดาษแข็งที่ทำเป็นแบบของหมวก
กระดาษสำหรับทำหมวก ที่หนีบกระดาษ กาว ฯลฯ

วิธีแนะนำ ครูจะยกวัสดุแต่ละชิ้นออกมาแสดงให้นักเรียนดู พร้อมทั้งถามถึง
ว่า เรียกว่าอะไร เช่น ชูกระดาษขึ้น พร้อมทั้งพูดว่า "กระดาษ" พูดซ้ำ ๆ กัน 2 - 3 ครั้ง
ทำอย่างนี้จนกว่าจะหมดวัสดุที่จะแสดงแล้ว

ข. ครูสาธิตวิธีการทำสิ่งต่าง ๆ ทีละขั้นตอนอย่างช้า ๆ และชัดเจน เช่น
หนึ่ง วางกระดาษลงบนโต๊ะ

สอง ทาบกระดาษแข็งลงบนกระดาษแผ่นนี้ (ชี้ไปด้วย)

สาม ใช้ดินสอลากเส้นไปรอบ ๆ แบบกระดาษ

ขั้นตอนที่ 2 ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สนทนา หรืออภิปราย อ่านออก
เสียง เล่นบทบาทสมมติ ในขั้นตอนนี้ให้นักเรียนลองเล่าวิธีการทำสิ่งต่าง ๆ ที่ครูสอนไป และ
ลองลำดับเรื่องราวครุทำอย่างไรบ้าง ช้า ๆ เช่น

"เมื่อกี้ ครูทำอะไรเอ่ย หนูจำได้ไหมว่าครูทำอย่างไร เอ้า หนูลองนึกซิ
หนึ่ง...ทำอย่างไร แล้วต่อไปละ ฯลฯ"

จากนั้นให้นักเรียนลองพูดซ้ำตามครูถึงขั้นตอนในการทำสิ่งต่าง ๆ แต่ละขั้นตอน
อย่างชัดเจน

หลังจากนั้น ครูจะให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกประมาณ 4 - 5 คน พร้อมทั้งแจก
วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ครบทุกเล่ม และให้นักเรียนทุกคนทำสิ่งที่เรียนมาจากครู ก่อนลงมือทำ ควรให้
นักเรียนทุกคนลองพูดทบทวนลำดับขั้นตอนของวิธีการที่ทำสิ่งเหล่านี้อีกครั้ง แล้วจึงให้นักเรียน

ลงมือทำ ครูคอยเดินดูช่วยเหลือ และแนะนำนักเรียนในแต่ละกลุ่ม ให้ทำงานได้สำเร็จเรียบร้อย และเตรียมผลงานของกลุ่มไว้ พร้อมทั้งช่วยกันเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อย

ขั้นตอนที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกัน

ครูให้นักเรียนช่วยกันลำดับขั้นตอนวิธีการทำสิ่งนั้นอีกครั้ง และเริ่มตกลงกันเขียนเรื่องเกี่ยวกับวิธีการทำสิ่งนั้น ๆ เป็นขั้น ๆ หรือเป็นข้อ ๆ ก็ได้ เช่นเดียวกับที่กล่าวไว้ในขั้นตอนที่ 3 ของการสอนโดยใช้แบบเรียนที่มีวรรณลักษณะประเภทอื่น ๆ ดังตัวอย่างการเขียนเรื่องเป็นขั้น ๆ เช่น

หนึ่ง ทาบกระดาษแข็งลงบนกระดาษแผ่นที่วาง

สอง งาม ๆ ล

ขั้นตอนที่ 4 ให้นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่ ดำเนินการเหมือนกับการสอนแบบมุ่ง

ประสบการณ์ภาษา ซึ่งใช้แบบเรียนที่มีวรรณลักษณะประเภทอื่น ๆ โดยทั่วไป

แต่ในการทำหนังสือเล่มใหญ่ ให้นักเรียนวาดภาพประกอบ หรือเรียงภาพถ่ายของกิจกรรมตามวิธีการในแต่ละขั้นตอนด้วย

ขั้นตอนที่ 5 ให้นักเรียนเล่นเกม หรือกิจกรรมเสรีทางภาษาอื่น ๆ

ดำเนินการเหมือนกับการสอนโดยใช้แบบเรียนที่มีวรรณลักษณะประเภทอื่น ๆ

เนื้อหาเพิ่มเติมชุดการสอนรายวิชาย่อย เล่มที่ 3

ตอนที่ 1 การใช้นิทานในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

นิทาน คือเรื่องราวที่จดจำและเล่าต่อ ๆ กันมา และมีผู้แต่งขึ้นแล้ว บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เนื้อเรื่องอาจเป็นเรื่องเหลือเชื่อไม่สมเหตุผลหรือเป็นเรื่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ทั้งนี้เพราะนิทานมุ่งให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นเรื่องใหญ่ นิทานส่วนใหญ่ได้เค้าเรื่องมาจากนิทานชาวบ้าน ซึ่งให้ทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลิน และข้อคิดในการดำรงชีวิตของมนุษย์

นิทานชาวบ้าน เป็นเรื่องนานาชนิดเกี่ยวกับการผจญภัย การแข่งขัน ตลกขบขัน การคดโกง หรือเรื่องแปลกพิศดาร ตัวยุคเป็นคนไซคีไซโคราย เก่งกาจ เหลวไหลฉลาด ใจ บางทีตัวยุคเป็นสัตว์ แต่ล้วนมีความรู้สึกนึกคิด การกระทำและการคิดเห็นอย่างมนุษย์

การเล่านิทาน เป็นวิธีการเก่าแก่ที่สุดของมนุษย์ที่ใช้ถ่ายทอดเรื่องราวแก่ชนรุ่นหลัง การเล่านิทานเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็ก ครูใช้เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทุกขั้นตอนของการสอนในทุกระดับชั้น และทุกกลุ่มวิชาตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่ใช้สอนนักเรียน การเล่านิทานนอกจากผู้เล่าจะใช้คำพูดน้ำเสียง สีหน้าท่าทางประกอบการเล่าแล้ว ยังสามารถใช้อุปกรณ์ เช่น รูปภาพ หุ่น ตุ๊กตา และวาดภาพประกอบการเล่านิทาน จะทำให้นิทานนั้นสนุกสนานสมจริง ผู้ฟังไม่เบื่อ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 142)

ตอนที่ 2 การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ รูปแบบที่ 1

โดยทั่วไปการใช้บทบาทสมมติมักจะคำนึงถึงการสร้างบรรยากาศเพื่อให้ผู้เรียนสนุกสนานการแสดงจึงเป็นไปในลักษณะง่าย ๆ เน้นพฤติกรรมทางกายมากกว่าความรู้สึกซึ่งถือว่าถูกต้อง เพราะเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของการแสดงบทบาทสมมติ หากจะให้ถูกต้องครบถ้วน ต้องคำนึงถึงด้านจิตใจด้วย เพราะการแสดงบทบาทสมมติเป็นการแสดงพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ ที่กำหนดให้อยู่ในสถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่ง โดยให้ผู้แสดงยึดความจริงด้านการแสดงออกทางอารมณ์

ความรู้สึก เหตุผล ที่คิดว่าควรจะเป็นของบุคคลนั้นเป็นหลัก การที่ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกและการแสดงออกของผู้อื่นที่คิดว่าควรจะเป็น ย่อมทำให้เกิดความเข้าใจต่อการแสดงพฤติกรรมของผู้อื่นได้ดี ความรู้สึกเช่นนี้ เป็นผลให้ผู้เรียนปรับหรือเปลี่ยนเจตคติ พฤติกรรม และปฏิบัติตนในสังคมได้ จึงช่วยในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่ถูกต้อง

เมื่อทำการแสดงบทบาทสมมติมาใช้ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงบทบาทสมมติจากเรื่องที่ได้ฟังจากการอ่านและออกเสียง พร้อมกับการแสดงอย่างเป็นเรื่องราว ตามลักษณะของกิจกรรมการสอนในขั้นที่ 2 จะทำให้สามารถระลึกเรื่องที่ฟังจากการอ่านได้ และเข้าใจความหมายในรายละเอียดของเรื่องได้อีกด้วย

ตอนที่ 3 การใช้เพลงในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

การสอนของครูโดยทั่วไป จะมุ่งเน้นการทำให้บทเรียนน่าสนใจ สนุกเกิดการเรียนรู้ ต้องการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง เพลงจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความต้องการที่มุ่งเน้นได้ การใช้เพลงประกอบการสอนในชั้นประถมศึกษา นั้น สามารถใช้ได้ในทุกขั้นตอน คือขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นดำเนินการสอนและขั้นสรุปบทเรียน นอกจากนี้อาจใช้สอดแทรกระหว่างคาบ ระหว่างชั่วโมงที่เห็นว่าเด็กเคร่งเครียดจากการเรียนได้อีกด้วย เพื่อช่วยผ่อนคลายอารมณ์ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่ใช้เวลานานเกินไป ไม่ทำให้เกิดผลกระทบท่อขั้นตอนและกระบวนการสอนจนทำให้ช่วงการเรียนรู้ของผู้เรียนขาดตอน ที่สำคัญคือเนื้อหาของเพลงควรสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียน และช่วยปลูกฝังจริยธรรม แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติปฏิบัติในการร่วมกิจกรรมการเรียน

เนื่องจากการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 เป็นวิธีสอนวิธีหนึ่งที่ใช้สอนเด็กในระดับประถมศึกษา เช่นเดียวกับวิธีสอนอื่น ๆ โดยทั่วไปจึงสามารถนำเพลงมาใช้ประกอบการสอนได้ และก่อให้เกิดประโยชน์ในลักษณะเดียวกัน

เทคนิคการสอนเพลงง่าย ๆ ที่ทำได้คือ การให้นักเรียนร้องสลับวรรคกันหมู่ละวรรค การร้องตามทีละวรรค การร้องประสานเสียง หมู่หนึ่งร้องอีกหมู่หนึ่งปรบมือหรือเคาะจังหวะสลับกัน จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

ตอนที่ 4 การใช้เกมประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

เทคนิคการสอนเกม มีขั้นตอนการสอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

- ครูสนทนากับนักเรียน เพื่อนำเข้าสู่เกมที่ครูจะให้ให้นักเรียนเล่น
- ครูจัดแถวหรือกลุ่มให้เหมาะตามลักษณะของเกมที่จะเล่น

2. ขั้นสาธิต

- บอกชื่อเกม
- อธิบายวิธีเล่น กติกา ด้วยคำพูดที่กระชับได้ใจความ แล้วให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งหรือคนหนึ่งออกมาสาธิตวิธีเล่นให้นักเรียนเข้าใจกติกาอย่างทั่วถึง
- ตรวจสอบความพร้อมก่อนลงมือเล่นโดยการถามว่านักเรียนเข้าใจหรือยังมีใครสงสัยให้ชี้คำถามได้

3. ขั้นปฏิบัติ

- การทดลองเล่น ปฏิบัติโดยครูให้นักเรียนเล่นเลยไม่ต้องบอกว่าทดลอง ถ้าพบว่า ยังมีการทำผิดกติกา หรือไม่เข้าใจ ก็ชี้แนะ ย้ำอีกครั้งหนึ่ง
- ลงมือเล่นจริง ตามความเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน และเวลา

4. ขั้นสรุป

- เมื่อนักเรียนเล่นภายในเวลาที่กำหนดไว้แล้วก็หยุดการเล่น แล้วครูสรุปเกมร่วมกับนักเรียนโดยใช้คำถามแบบต่าง ๆ กระตุ้นให้นักเรียนตอบ โดยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปราย
- ครูสังเกตพฤติกรรมการเล่นของนักเรียน แล้วมีการเสริมแรงตามความเหมาะสม หรือพบว่านักเรียนคนใดเอาเปรียบเทียบเพื่อหวังชัยชนะหรือแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมขณะเล่นเกมก็ควรให้เด็กนักเรียนคนนั้นหยุดแสดงพฤติกรรม และอบรม แนะนำทันที

เนื้อหาเพิ่มเติมชุดการสอนรายวิชาย่อยเล่มที่ 4

ตอนที่ 1 การวัดผลประเมินผลในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

เพื่อให้การวัดผลประเมินผลการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สอดคล้องกับการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดทำตารางการประเมินผลจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มทักษะภาษาไทย ใน ป.02 ไว้ดังนี้

การประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มทักษะภาษาไทย

ใน ป.02 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2

จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนของ มปก.					วิธีการประเมิน
	1	2	3	4	5	
<u>การฟัง</u>						
1. ฟังคำ วลี ประโยค ประกาศ คำสั่ง แล้วปฏิบัติตาม	/	/	/	/	/	- ชักถามความหมายของคำ วลี ประโยคที่ได้ฟัง - สังเกตการแสดงกริยาท่าทาง ตามความหมายของคำ วลี ประโยค ที่ได้ฟัง - สังเกตการปฏิบัติตามคำแนะนำ หรือคำสั่งทั้งในและนอกห้องเรียน - ชักถามข้อควรปฏิบัติตามข้อตกลง ในชั้นเรียน และสังเกตการปฏิบัติ - สังเกตการปฏิบัติตามข้อตกลง
2. ฟังเรื่องสั้นและง่ายแล้ว เข้าใจ	/	/	/	/	/	- ชักถามความเข้าใจเรื่องที่ฟัง - สังเกตการเล่าเรื่องที่ฟัง - สังเกตการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง - สังเกตการลำดับเหตุการณ์ของ เรื่องที่ฟัง - ตรวจสอบผลงานแบบฝึกหัดการฟัง - ทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง ที่ฟัง

จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนของ มปก.					วิธีการประเมิน
	1	2	3	4	5	
3. มีความเพลิดเพลินในการฟัง	/	/	/	/	/	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตความสนใจและการตอบสนองจากเรื่องที่ฟังทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง - ชักถามความรู้สึกที่มีต่อการฟังเรื่องต่าง ๆ - สังเกตความเพลิดเพลินในการฟังคำคล้องจอง และบทร้อยกรองง่าย ๆ
4. เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ทางภาษาโดยการฟัง	/	/	/	/	/	<ul style="list-style-type: none"> - ชักถามความเข้าใจเรื่องที่ฟัง - สังเกตการสนทนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง - สังเกตการสรุปข้อคิดจากเรื่องที่ฟัง - สังเกตจากการฟังคำสั่งและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง และคล่องแคล่ว เช่น การเล่นเกม หรือการแข่งขัน กิจกรรมฝึกทักษะทางภาษา
5. ฟังอย่างตั้งใจ	/	/	/	/	/	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการปฏิบัติตนขณะฟัง - ชักถามความเข้าใจในเรื่องที่ฟัง

จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนของ มปก.					วิธีการประเมิน
	1	2	3	4	5	
6. พูดสื่อความชัดเจนและถูกต้อง	/	/	/	/	/	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตความถูกต้องในการออกเสียง คำ วลี และประโยค - สังเกตการพูดสื่อความหมายได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> - การสนทนา - การเล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง - การใช้คำถามและตอบคำถาม - การอภิปรายแสดงความคิดเห็น - การพูดบรรยายภาพ - สังเกตการร้องเพลง การท่องจำ บทหรือกรองง่าย ๆ - สังเกตการพูดคุยกับเพื่อน ขณะทำงานกลุ่ม - ทดสอบการพูด (ปฏิบัติ)
7. ปฏิบัติตามคำแนะนำเกี่ยวกับมารยาทและบุคลิกภาพในการพูด	/	/	/	/	/	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการปฏิบัติตนในการพูดจากกิจกรรม <ul style="list-style-type: none"> - การสนทนา - การซักถาม และตอบคำถาม - การเล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง - สรุปเรื่อง

จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนของ มปก.					วิธีการประเมิน
	1	2	3	4	5	
						<ul style="list-style-type: none"> - การแสดงความคิดเห็น - การพูดขณะแสดงบทบาทสมมติ - สังเกตการพูดกับบุคคลอื่นตามคำแนะนำ เช่น พูดกับครู เพื่อน - ทดสอบการพูด (ปฏิบัติ)
<u>การอ่าน</u>						
8. มีความรู้ หลักเกณฑ์ การอ่านเกี่ยวกับรูปและเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การแจกลูก สะกดคำ การผัน อักษร ฯลฯ		/	/	/	/	<ul style="list-style-type: none"> - ชักถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่านคำ วลี ประโยค เรื่องราว นิทาน คำคล้องจอง ตามหลักเกณฑ์การอ่าน - ทดสอบข้อเขียนเกี่ยวกับการอ่านตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ
9. อ่านออกเสียงถูกต้อง และชัดเจน		/	/	/	/	<ul style="list-style-type: none"> - ชักถามการอ่านออกเสียงคำ วลี เรื่องราว นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรอง ฯลฯ - ทดสอบการอ่านภาคปฏิบัติ

จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนของ มปก.					วิธีการประเมิน
	1	2	3	4	5	
10. จับใจความของเรื่อง ที่อ่าน		/	/	/	/	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตความสามารถในการ จับใจความจากกิจกรรม - การตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน - การสรุปเรื่องที่อ่าน - การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่าน - ตรวจผลงานการอ่านจับใจความ - ทดสอบข้อเขียน การอ่านจับใจความ
11. ระบุความสำคัญของ เรื่องที่อ่าน		/	/	/	/	<ul style="list-style-type: none"> - ชักถามหรือสัมภาษณ์ความคิดเห็น และข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน - ชักถามเกี่ยวกับความสำคัญของ เรื่องที่อ่าน - ตรวจผลงานการตั้งชื่อเรื่องจาก เรื่องที่อ่าน - ทดสอบข้อเขียน

จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนของ มปก.					วิธีการประเมิน
	1	2	3	4	5	
12. มีความความพอใจในการอ่าน		/	/	/	/	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตความพอใจในการอ่านจากพฤติกรรมต่อไปนี้ - การอ่านเรื่องต่าง ๆ ในเวลาเรียน - การอ่านที่มุมหนังสือนอกเวลาเรียน - การอ่านในห้องสมุดนอกเวลาเรียน - ชักถามหรือสัมภาษณ์การใช้เวลาในการอ่าน - ชักถามเกี่ยวกับความพอใจในการอ่าน (ชอบ/ไม่ชอบ) เพราะเหตุใด
13. ปฏิบัติตนเกี่ยวกับการอ่าน การใช้มุมหนังสือและห้องสมุดตามคำแนะนำ		/	/	/	/	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการปฏิบัติตนในการอ่าน การใช้มุมหนังสือ และห้องสมุด เช่น ทำทางในการอ่าน การกวาดสายตา การจับหนังสือ การเปิดหนังสือ การเก็บรักษาหนังสือ สมาชิกและมารยาทในการอ่าน

จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนของ มปก.					วิธีการประเมิน
	1	2	3	4	5	
<u>การเขียน</u>						- ชักถามหรือสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด การเลือกหนังสืออ่านนิตยสารในการอ่าน
14. เขียนสะกดคำโดยใช้คำพื้นฐานที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง				/	/	- สังเกตการเขียนคำ ประโยคและเรื่องราว - ตรวจสอบผลงานการเขียนเรื่องเขียนประสบการณ์ เขียนตามคำบอก
15. คัดลายมือได้ถูกต้องและสวยงาม				/	/	- ทดสอบข้อเขียน - ตรวจสอบผลงานการคัดลายมือ - ทดสอบการคัดลายมือ
16. เขียนอธิบายภาพเล่าเรื่องแสดงความนึกคิดโดยลำดับความคิดและเหตุการณ์						- ตรวจสอบผลงานการเขียนอธิบายภาพและการเขียนเล่าเรื่อง - ตรวจสอบผลงาน การเขียนแสดงความนึกคิดอย่างเสรี การเขียนเรื่องจากประสบการณ์ โดยเน้นการลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน - ทดสอบข้อเขียน

จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนของ มปก.					วิธีการประเมิน
	1	2	3	4	5	
17. มีความพอใจในการเขียน				/	/	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตความพอใจในการเขียนจากพฤติกรรมต่อไปนี้ - การเขียนเรื่องต่าง ๆ ในเวลาเรียน - การเขียนนอกเวลาเรียน - ชักถามหรือสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้เวลาในการเขียน - ชักถามหรือสัมภาษณ์เกี่ยวกับความพอใจในการเขียน (ชอบ/ไม่ชอบ) เพราะเหตุใด
18. ปฏิบัติตามคำแนะนำที่ได้รับการเขียน				/	/	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการปฏิบัติตนในการเขียนทั้งในและนอกเวลาเรียน โดยเน้นความถูกต้องสวยงาม การสื่อความได้ ความคล่องแคล่ว นิสัยในการเขียนการนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนของ มปก.					วิธีการประเมิน
	1	2	3	4	5	
						<ul style="list-style-type: none"> - ชักถามหรือสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเขียน และนิสัยในการเขียน - ตรวจสอบผลงานการเขียนประเภทต่าง ๆ เน้นหลักเกณฑ์การเขียนที่ดี - ทดสอบการเขียน

การประเมินผลปลายภาคเรียนและปลายปี เป็นการประเมินหลังจากจบกระบวนการเรียนการสอนทุกกิจกรรมแล้ว โดยเลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ โดยจะต้องครอบคลุมพฤติกรรมของนักเรียน ทักษะ เจตคติ และเน้นกระบวนการ ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพรวมของนักเรียนในภาคเรียนนั้นหรือปีนั้น

แนวการประเมินผลปลายภาคเรียนและปลายปี

สมรรถภาพ	ขอบเขตการวัด	วิธีวัด
1. ความสามารถในการฟัง	<ul style="list-style-type: none"> - การบอกความหมายของคำ กลุ่มคำ และข้อความในเรื่องราว นิทาน หรือบทร้อยกรองที่ฟัง - การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น จากบทร้อยกรองที่ฟัง 	แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบซึ่งครูอ่านเรื่องให้ฟัง
2. ความสามารถในการพูด	<ul style="list-style-type: none"> - การเล่าเรื่องจากภาพ ประสพการณ์ หรือนิทานในผู้อื่นฟัง - การพูดในโอกาสและวาระต่าง ๆ เช่น การพูดแนะนำ เชิญชวน แสดงความคิดเห็นจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ 	แบบทดสอบภาคปฏิบัติ
3. ความสามารถในการอ่านออกเสียง	<ul style="list-style-type: none"> - การอ่านออกเสียงจากข้อความที่ได้มาจากหนังสืออ่านประกอบหรือข้อความที่แต่งขึ้นใหม่ได้อย่างชัดเจนถูกต้อง ทั้งข้อความที่เป็นร้อยแก้ว และร้อยกรอง โดยอ่านออกเสียงตามจังหวะวรรคตอน 	แบบทดสอบภาคปฏิบัติ

สมรรถภาพ	ขอบเขตการวัด	วิธีวัด
4. ความสามารถในการอ่านจับใจความ	<ul style="list-style-type: none"> - การบอกความหมายของคำ กลุ่มคำ และสรุปใจความสำคัญจากข้อความที่เป็นเรื่องราว นิทานหรือบท ร้อยกรองที่อ่าน 	แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ
5. ความสามารถในการเขียน	<ul style="list-style-type: none"> - การเขียนคำหรือข้อความตามคำบอก - การเขียนเรื่องราวจากภาพ - การคัดลายมือ 	แบบทดสอบปรนัย

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 40 - 50)

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือครูแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือดำเนินการฝึกอบรมโครงการปรับปรุง ประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528.
- นฤมล กังวาลไกล. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเรียนและ เจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- นันทรัตน์ ชื่นชนม์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความคงทนในการจำของ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีปกติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนและทัศนคติต่อ การเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมาที่ได้รับ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนแบบปกติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. กรุงเทพฯ : บริษัทประยูรวงศ์จำกัด, 2533.

เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2.

กรุงเทพฯ : บริษัทประยูรวงศ์จำกัด, 2534.

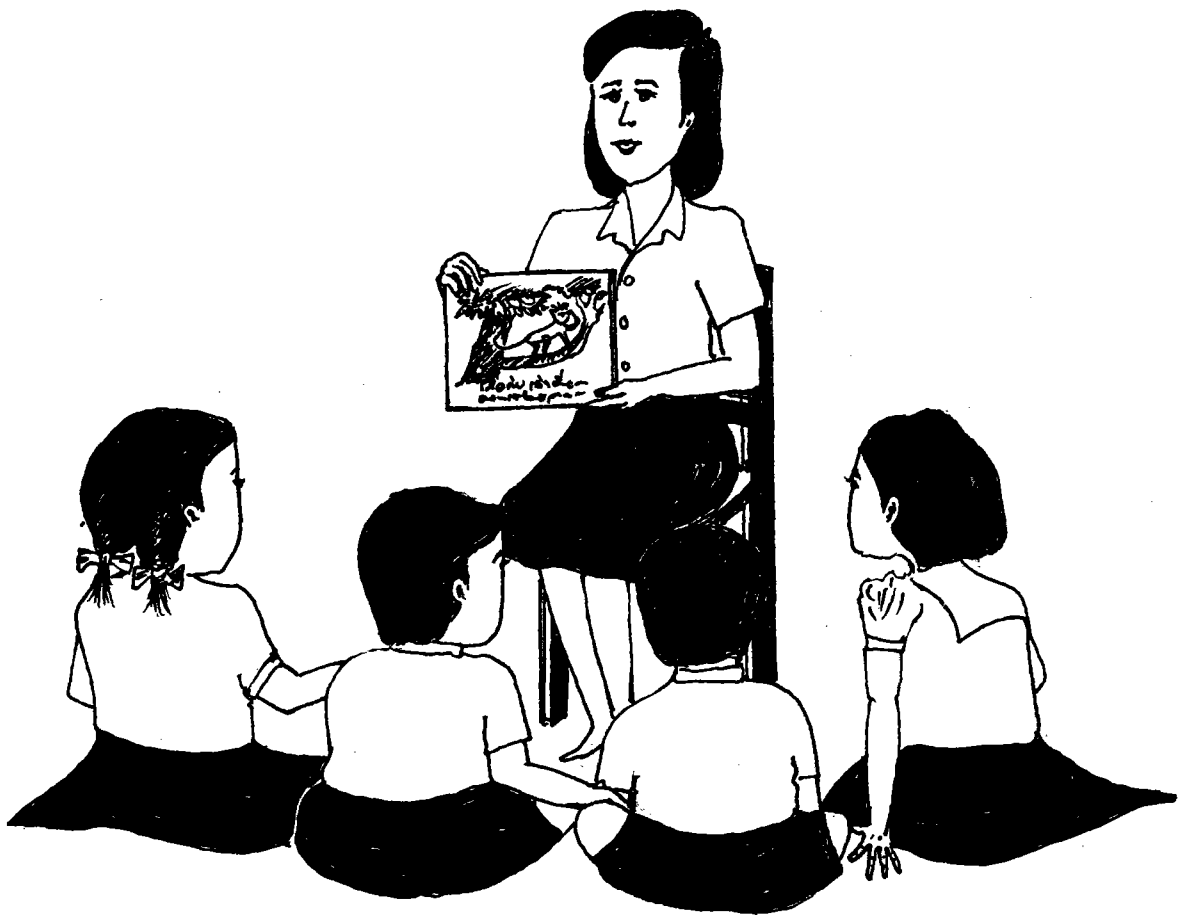
หทัย ตันหยง. แนวคิดและหลักการพัฒนาคุณภาพต้นฉบับแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา.

กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่าน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

ชุดฝึกอบบรมครูสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
เล่มที่ 1

ทฤษฎี หลักการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และ
กระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 1

ชุดฝึกอบรบครูสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
เล่มที่ 1

ทฤษฎี หลักการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และ
กระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 1

คานา

ภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของคนไทย ผู้ที่มีทักษะในการใช้ภาษาได้ดีทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน จะช่วยให้สามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ทุกทักษะได้คือนั้น ควรใช้วิธีสอนที่ถูกต้องตามหลักการพัฒนาภาษาโดยคำนึงถึง หลักทางจิตวิทยา และความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นวิธีสอนที่มีความสอดคล้องกับหลักการดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากเป็นวิธีการที่มุ่งเน้นการทำให้ปัจจัยป้อน และกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษา ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการบูรณาการด้วยตนเอง จากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยยึดถือของการเรียน การจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมายในการนำรูปแบบภาษาไปใช้สื่อสารได้ในชีวิตประจำวันเป็นหลัก ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนจะจัดตามหลักการพัฒนาภาษาของผู้เรียนในการรับรู้ และเรียนรู้ตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสติปัญญาของผู้เรียน เค็มเป็นวิธีสอนที่ใช้สอนภาษาในประเทศออสเตรเลีย ต่อมา ดร.ริชาร์ด วอร์ลเกอร์ ดร. เบรนตัน บาร์ทเล็ท และ รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้นำมาทดลองสอนภาษาในประเทศไทย จากการทดลองใช้สอนเด็กนักเรียนประถมศึกษาที่มีปัญหาทางภาษา ปรากฏว่า ได้ผลดีทั้งการพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย รวมทั้งทำให้สามารถเรียนวิชาอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

นอกจากนี้ อีกปัจจัยหนึ่งซึ่งมีส่วนสำคัญช่วยให้การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้ผลดี คือ การใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เนื่องจากในโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะใช้แบบเรียนที่รองศาสตราจารย์หทัย ดันหยง เป็นผู้คิดค้นกระบวนการผลิต และฝึกบุคลากรสร้างเป็นทีมงานขึ้น มีอาจารย์สนั่น มีชันหมาก และคณะ เป็นผู้ร่วมจัดประชุมปฏิบัติการเขียนแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ขึ้น ซึ่งแบบเรียนนี้จะใช้ได้ในลักษณะที่เป็นสื่อนำเข้าสู่บทเรียน (Starter Book) เป็นสื่อกลางการสอน

หรือสื่อรองพื้น (Basal Text) และสื่อเสริมแรง (Co-basal Text) สามารถช่วยให้การสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย และเน้นการพัฒนาความสามารถของครูให้ปรับปรุงการสอน โดยแต่งเรื่องสอนเด็กได้ นักเรียนสามารถปรับปรุงการเรียน โดยแต่งเรื่องที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อันเป็นองค์ประกอบสำคัญทำให้การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษามีประสิทธิภาพ ช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยของนักเรียนจนได้ผลคั้งที่ปรากฏ (หทัย คันทอง . 2534 : 119)

จากข้อมูลดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มีการนำวิธีสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพมาสร้างเป็นชุดฝึกอบบรมครูสอนภาษาไทยนี้ โดยมีความมุ่งหวังที่จะให้ครูผู้สอนได้มีโอกาสศึกษาเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนางานสอนให้เกิดผลดียิ่งขึ้น ลักษณะของชุดฝึกอบบรมมีการวางแผนสร้างขึ้นมาอย่างเป็นระบบ บรรจุเนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ใช้เสริมการสอนภาษา รวมทั้งการวัดผลและประเมินผล แบ่งเป็น 4 เล่ม จบในตัวดังนี้

1. ทัศนีย์ หลักการสอน และกระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1
2. เทคนิค การใช้คำถามการเสริมต่อการเรียนรู้ การสอนที่ใช้อรรถลักษณะประเภทวิธีการ และการจัดชั้นเรียนในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ
3. การใช้แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ กิจกรรมการเล่านิทาน บทบาทสมมติ เพลง และเกม ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ
4. การวัดผล ประเมินผล ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ

ชุดฝึกอบบรมเล่มนี้ เป็นชุดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทัศนีย์ หลักการสอน และกระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1 ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ผู้รับการศึกษาให้เข้าใจอย่างชัดเจน โดยผู้รับการศึกษาต้องศึกษาชุดฝึกอบบรมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ประกอบการศึกษาจากสื่อประสมต่าง ๆ ลักษณะของการศึกษาจะเน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันช่วยเหลือกันในการทำงาน และฝึกทักษะต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในชุดฝึกอบบรม

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดฝึกอบรมนี้คงมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารฝึกอบรม มีความรู้ความเข้าใจและ
เกิดทักษะในการการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1 ได้บ้างตามสมควรสามารถ
นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

มานธ จันทร์แจ่ม

14 กันยายน 2535

สารบัญ

	หน้า
คำแนะนำการใช้ชุดฝึกอบรม	1
จุดประสงค์	2
แบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม	3
เฉลยคำตอบ	5
ตอนที่ 1 หลักการและแนวทฤษฎีของการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1	6
- ทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร	7
- ทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ	9
- ทฤษฎีการสอนอ่าน	11
- กิจกรรมการทำงานกลุ่ม	15
ตอนที่ 2 กระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1	17
- การจัดบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้สำหรับการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ	20
- ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1	21
- จุดมุ่งหมายของการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ	23
- การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน	24
- กิจกรรมการทำงานกลุ่ม จากการศึกษาเนื้อหาและชมเทพโทรทัศน์ เรื่อง	
วิธีสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ บทบาทของครูผู้สอน และประโยชน์	
ของการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ	27
แบบทดสอบหลังศึกษาชุดฝึกอบรม	38
เฉลยคำตอบ	40

คำแนะนำการใช้ชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรมเล่มนี้ เป็นสื่อที่มีเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องทฤษฎี หลักการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษา และกระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 กระบวนการเรียนรู้ตามกิจกรรมที่กำหนดในชุดฝึกอบรม เน้นการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม โดยมี เนื้อหาบทเรียน ประเด็นคำถามตามกิจกรรมที่กำหนดในชุดฝึกอบรม และ เทปโทรทัศน์เป็นสื่อประกอบ กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้รับการอบรมสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และอาศัยความร่วมมือกัน ของสมาชิกผู้เข้ารับการอบรม โดยปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาจุดประสงค์ของชุดฝึกอบรม เพื่อจะทราบว่า เมื่อศึกษาชุดฝึกอบรมนี้ครบทุก กิจกรรมแล้ว จะได้อะไรบ้าง
2. ทำแบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม แล้วตรวจคำตอบ เพื่อจะรู้พื้นฐานความรู้ ของตนเอง
3. ศึกษาเนื้อหาชุดฝึกอบรม และปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ให้เข้าใจทุกกิจกรรม
4. ทำแบบทดสอบหลังศึกษาชุดฝึกอบรม เพื่อเป็นการวัดผลการฝึกอบรมของตนเอง แล้วตรวจคำตอบอีกครั้งหนึ่ง
5. เมื่อสิ้นสุดการศึกษาชุดฝึกอบรมแล้ว ขอให้ท่านประสบการณ์ที่ได้รับแบบปฏิบัติจริง ในการสอน

จุดประสงค์

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจทฤษฎี และหลักการสอนภาษาไทยแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษา และใช้เป็นแนวทางในการสอนภาษาไทยได้
2. เพื่อให้เห็นความสำคัญ มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการวางแผน
การสอน และจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้

จุดประสงค์เฉพาะ

1. อธิบายหลักการ ทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร ทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ และ
ทฤษฎีการสอนอ่านได้
2. บอกลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์ และความสัมพันธ์ของขั้นตอนการเรียนรู้ของ
มนุษย์กับกระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้
3. บอกจุดหมาย ประโยชน์ และขั้นตอนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 1 ได้
4. สามารถกำหนดกิจกรรมและอธิบายสถานการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
ตามกระบวนการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้

แบบทดสอบวัดผลก่อนการฝึกอบรมด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร

ก. ข. ค. ง. ที่ท่านเลือกลงในกระดาษคำตอบ

1. การจัดเนื้อหาของบทเรียนในการสอนภาษา ตามหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา ควรเป็นเช่นไร
 - ก. เป็นเนื้อหาที่กล่าวถึงสถานการณ์ที่หลากหลายในแต่ละสังคม
 - ข. เป็นเนื้อหาที่เน้นให้เข้าใจถึงระบบของเสียง คำ วยกรณ์ในการใช้ภาษาในสังคม
 - ค. เป็นเนื้อหาที่เน้นบริบททางภาษา ที่มีความหมายสอดคล้องกับการใช้ภาษาในสังคม ในสถานการณ์ต่าง ๆ
 - ง. เป็นเนื้อหาที่เน้นบริบททางภาษาที่สร้างสรรค์ โดยมีหลักการทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ
2. ลักษณะของปัจจัยป้อนเข้าที่ถูกต้อง เหมาะสมแก่ผู้เรียนตามหลักทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ เป็นอย่างไร
 - ก. เป็นสัญลักษณ์ที่ง่ายต่อการจำ และทำความเข้าใจ
 - ข. เป็นของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อม เห็นแล้วเข้าใจ
 - ค. เป็นสัญลักษณ์ที่มีปัญหา ช่วยกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด
 - ง. เป็นของจริงที่นำมาอยู่ในห้องเรียน นำมาอธิบายให้เข้าใจเป็นความรู้ใหม่
3. ถ้าพิจารณาจากทฤษฎีการสอนภาษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีลักษณะสำคัญอย่างไร
 - ก. เป็นกระบวนการเรียนรู้
 - ข. เป็นลักษณะการสอนแบบเรียนปนเล่น
 - ค. เป็นรูปแบบการสอนที่คล้ายรูปแบบหนึ่ง
 - ง. เป็นการเรียนรู้ที่สามารถทดสอบได้ทุกชั้นตอน

4. องค์ประกอบที่สำคัญที่มีผลต่อความแตกต่างในการใช้เวลาเรียนของผู้เรียนในการเรียนแบบ
 มก ทั้ง ๕ ชั้น ตามหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้รูปร่าง คือข้อใด
- แรงจูงใจ
 - สื่อและวิธีสอน
 - วัยและสติปัญญา
 - ความพร้อมด้านร่างกาย
5. กิจกรรมในชั้นตอนการสอนใด ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจความหมายของเรื่อง หรือ
 ความคิดรวบยอดของภาษา
- ขั้นที่ 1 และ 2
 - ขั้นที่ 3 และ 4
 - ขั้นที่ 5
 - ทุกขั้นตอน
6. การสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษามีประโยชน์ทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 ในการทำงานร่วมกันจากกระบวนการเรียนการสอน ส่วนนี้จะก่อให้เกิดผลต่อเนื่องต่อก็คืออย่างไร
- ช่วยเสริมสร้างให้กล้าแสดงออกในสังคม
 - ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความละเอียดถี่ถ้วนในการทำงานในสังคม
 - ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความคิดแปลกใหม่ รู้จักสร้างสรรค์ในการทำงาน
 - ช่วยเสริมสร้างให้เกิดคุณธรรมประจำใจ และลักษณะนิสัยที่ดีแก่เด็กต่อไปในสังคม
7. กระบวนการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา ครูจะใช้แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษาเป็นสื่อหลัก
 ในชั้นตอนใด
- ขั้นตอนที่ 1
 - ขั้นตอนที่ 3
 - ขั้นตอนที่ 5
 - ถูกทั้งข้อ ก.ข.ค.

8. กิจกรรมขั้นตอนใดของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เน้นการฝึกกระบวนการกลุ่มมากที่สุด
- ทบทวนหนังสือเล่มใหญ่
 - อ่านออกเสียง และ เล่นบทบาทสมมติ
 - เล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง
 - การเขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
9. ครูทองคำส่งสอนโดยอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังตามแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาแต่ละหน้า แต่ปรากฏว่าการอ่านและการให้ดูภาพตามหนังสือไม่สามารถสื่อความหมายให้นักเรียนเข้าใจได้ ถ้าเป็นท่านจะแก้ปัญหาด้วยวิธีใดผู้เรียนจึงจะเข้าใจ
- อ่านซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
 - แสดงท่าทางประกอบการอ่าน
 - บอกให้นักเรียนสังเกตภาพประกอบการฟัง
 - ใช้นิ้วชี้ตามตัวอักษรขณะอ่านเป็นการนำสายตาจะได้เข้าใจง่ายขึ้น
10. ครูประนอมต้องการจะสอนภาษาไทยให้นักเรียนเข้าใจลีลาของการเขียนตัวอักษร และความสัมพันธ์ของเสียงกับตัวอักษรนั้น แต่ไม่รู้จะหาอย่างไร ถ้าเป็นท่านจะสอนด้วยวิธีการใด
- เขียนลูกศรบอกทิศทางการลากเส้นขณะเขียนตัวอักษร และเขียนคำอ่านประกอบ
 - เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน เมื่อเขียนเสร็จแล้วให้นักเรียนอ่านตามครู
 - เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนขณะที่ครูเขียนควรออกเสียงคำที่เขียนไปด้วย
 - ครูเขียนเรื่องบางส่วน และให้นักเรียนเขียนบางส่วน แล้วนำเรื่องที่เขียนแล้วมาฝึกอ่านสะกดคำ

เฉลย

1. ค	2. ข	3. ก	4. ค	5. ก	6. ง
7. ก	8. ก	9. ข	10. ค		

ตอนที่ 1

ทฤษฎี หลักการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา รูปแบบที่ 1

แนวคิด

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นการสอนตามหลักการ ทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร ทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ และทฤษฎีการสอนอ่านที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจภาษาคำ การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์

อธิบายหลักการ ทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร ทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ และทฤษฎีการสอนอ่านได้

หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ ที่ใช้เป็นหลักการและแนวทางการสอน โดยทั่วไปเมื่อมีจำนวนมาก การจัดการเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จและบรรลุผล ตามจุดประสงค์ของหลักสูตรได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถในการ เลือก หลักการและทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม กับลักษณะของวิชา เนื้อหาการเรียนรู้และธรรมชาติในการเรียนรู้ของผู้เรียน สำหรับ ทฤษฎีการสอนที่ใช้ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2533 : 19 -21) สรุปไว้ดังนี้

1. แนวทางการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Teaching Approach)

แนวทางการสอนนี้จะเน้นการให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย ในชีวิตประจำวันได้โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics)

ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาในบริบท (Context) และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนที่อาจใช้ฝึกฝนแตกต่างกันไปได้ตามสภาพแวดล้อม

กระบวนการสอนตามแนวทางนี้ จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ประเด็นสำคัญในการสร้างกิจกรรมปฏิสัมพันธ์นั้น ผู้สอนต้องจัดหาโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกและใช้ความพยายามของตนเอง เพื่อสื่อความหมายที่ตนต้องการให้ผู้อื่นเข้าใจได้ทั้งการสื่อความหมายด้วยเสียง (การฟัง-การพูด) ด้วยตัวอักษร (การอ่าน การเขียน) และด้วยการใช้ท่าทาง การให้ผู้เรียนได้ลองฝึกลองดูในการปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาโดยมีผู้สอนคอยแนะนำช่วยเหลือและให้กำลังใจ จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติในทางบวกในการใช้ภาษาได้ เนื่องจากประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนต้องการสื่อความหมาย การแก้ไขสิ่งที่ตนบกพร่องด้วยตนเอง จะช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจและได้ประสบการณ์ในการปฏิบัติทางภาษาได้มากขึ้นในระยะต่อมาตามลำดับ ผู้เรียนจะรู้สึกสนุกสนานกับการเรียนที่ท้าทาย ทำให้เขาได้ใช้ภาษาที่ตนต้องการและสามารถจดจำภาษาที่ตนได้ใช้ หรือมีประสบการณ์ได้อย่างแม่นยำ การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกลอยภาคแสดงออกทางภาษา หรือการทดลองใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเอง ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนย่อมจะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างธรรมชาติได้ เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียน จึงควรเป็นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่ผู้เรียนตามหลักการใช้ภาษาในสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลและเทศะมากกว่าจะจัดแบบวิเคราะห์ภาษาให้นักเรียนเรียนเพื่อเข้าใจระบบของเสียง คำ และวาทกรรม เท่านั้น นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องจัดให้ผู้เรียนมีเวลาแสดงออกทางภาษาในลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่อฝึกให้ปฏิบัติการใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ผู้สอนจะมีหน้าที่คอยช่วยเหลือแนะนำ และแก้ไขการใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การทำงานกลุ่มย่อยเพื่อการอ่านร่วมกัน การเขียนเรื่องร่วมกัน การจัดตอบในการฟัง พูดร่วมกัน การแสดงความคิดเห็นร่วมกันในเรื่องที่อ่าน

2. แนวทางการสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach)

แนวทางการสอนแบบธรรมชาตินี้ จะเน้นการเข้าใจกระบวนการรับรู้ และ เรียนรู้ภาษาของผู้เรียน เพื่อการจัดลำดับขั้นตอนของกระบวนการให้กิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่อเนื่อง เหมาะสมแก่ผู้เรียนตามวัยความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวรแก่ผู้เรียนได้

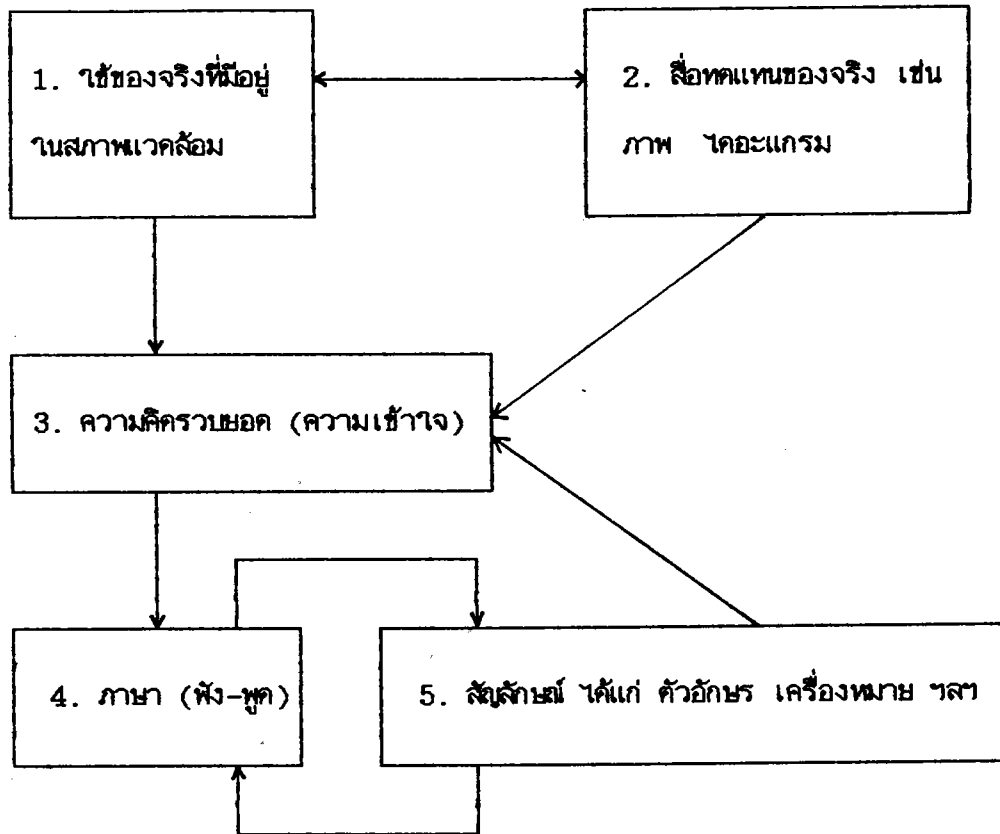
กระบวนการรับรู้และการเรียนรู้ดังกล่าว จะเน้นการให้ปัจจัยเบื้องต้นที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) แก่ผู้เรียนโดยใช้กระบวนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการรับรู้ทางภาษาของผู้เรียน (Language Acquisition) เป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (Output) จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหมายได้ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยเบื้องต้น หรือการพัฒนาความคิดรวบยอดอย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับผู้เรียนพร้อมทั้งคำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ให้แรงจูงใจ การลดความเครียด และลำดับของการพัฒนาทักษะภาษาของมนุษย์ด้วย จะทำให้การสอนภาษาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาความคิดรวบยอดภาษาได้อย่างไร

หลักการการพัฒนาภาษาของผู้เรียนโดยทั่วไป โดยเฉพาะกับผู้เรียนในระดับต้นหรือผู้เริ่มเรียน จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาความคิดรวบยอด โดยการใช้ตัวอย่าง เป็นรูปธรรม และให้โอกาสผู้เรียนได้ค้นคว้า เปรียบเทียบลักษณะภาษาที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันในแต่ละสภาพของการใช้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะสรุปกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นของตนเองในที่สุด เช่น หลักไวยากรณ์ การสะกดคำ การผันเสียง ฯลฯ

การให้ปัจจัยเบื้องต้นที่เป็นที่เข้าใจแก่ผู้เรียนทุกครั้ง ที่เสนอเนื้อหาใหม่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และเกิดความคิดรวบยอดของภาษาได้อย่างรวดเร็ว และพร้อมที่จะรับองค์ประกอบส่วนอื่น ๆ ของภาษาอันได้แก่ เสียงและตัวอักษรตามลำดับการถ่ายทอดของความหมายจากความคิดรวบยอดจะช่วยให้การจำความแตกต่างและความคล้ายคลึงของ เสียงและตัวอักษร ได้แม่นยำขึ้น เพราะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยง สอดคล้องกันกับความเข้าใจในสมอง เดิมที่รับรู้แล้วว่า ความหมายของเสียงแต่ละเสียง แต่ละตัวอักษรที่ประกอบขึ้นเป็นคำนั้นคืออะไร การให้ปัจจัยเบื้องต้นที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้อง

ซึ่งอาจจะสำคัญการสอนได้ทั้งผังภาพต่อไปนี้

การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ตามสภาพแวดล้อมทั้งผังภาพ หัวข้อที่ 1 เช่น วัตถุต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเคยเห็นเคยพบ และเคยใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม ถ้าเราจะนำของจริงทุกอย่างมาให้ผู้เรียนได้เห็นคงเป็นไปได้ยาก ดังนั้นการใช้สื่อทดแทนของจริงเหล่านั้น ได้แก่ รูปภาพ โดอะแกรม ก็อาจช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นได้เป็นอย่างดี (ทั้งผังภาพ หัวข้อที่ 2) เพราะผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความคิดไปยังของจริงที่ตนเคยเห็นมาก่อนได้ การพัฒนาความคิดรวบยอด(ทั้งผังภาพ หัวข้อที่ 3) จะง่ายขึ้น หลังจากนั้นเมื่อผู้เรียนมีโอกาสดูยิน ได้ฟัง เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เข้าใจมาแล้วว่าเขาพูดกันว่าอย่างไร การพัฒนาการฟัง การพูดมาก่อน การถ่ายทอดความคิดรวบยอด

ก็จะชัดเจนมากขึ้น ซึ่งกระบวนการนี้จะ เป็นกระบวนการสำคัญในการถ่ายทอดการอ่าน เพื่อความเข้าใจ ที่ถูกต้องตามการรับรู้ภาษาของมนุษย์โดยทั่วไป

3. ทฤษฎีการสอนอ่าน (Teaching Reading Approach) ทฤษฎีการสอนอ่านในปัจจุบันมีอยู่ด้วยกันหลายทฤษฎี ทฤษฎีที่สำคัญ คือ ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ และทฤษฎีทางจิตวิทยา แม้ว่าเป้าหมายของการสอนอ่านจะคล้ายคลึงกัน คือ ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจับใจความสำคัญ ทารายละเอียดของเรื่อง แปลความ ตีความ ชยาษาความ และมีเจตคติในการอ่านทางบวก เช่น รักการอ่าน สนใจการอ่าน แต่ทฤษฎีทั้งสองจะมีแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การทำให้ปัจจัยเบื้องต้นแก่ผู้เรียนแตกต่างกันบ้าง

การสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา มีข้อเด่นตรงที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างทฤษฎีการสอนอ่านทั้งทางภาษาศาสตร์ และทางจิตวิทยาอยู่ในตัวอย่างบูรณาการโดยพิจารณาทั้งลักษณะของธรรมชาติทางภาษาศาสตร์ที่มนุษย์พึงรับรู้ และมีประสิทธิภาพจากวัสดุที่อ่านหรือสิ่งที่อ่านในชีวิตจริง พร้อมทั้งคำนึงถึงกระบวนการอ่านของมนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสำคัญ ซึ่งจะ เป็นหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) และจะทำให้ผู้อ่านมีเจตคติในการอ่านที่ดีต่อไป นอกจากนี้ทักษะการเขียนซึ่งเป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กับการอ่าน จะได้รับการพัฒนาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมอีกด้วย จึงนับว่ากระบวนการสอนอ่านและเขียนจะดำเนินต่อเนื่องกันอย่างมีประสิทธิภาพด้วย ถ้ากระบวนการสอนอ่านดำเนินไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม

แนวโน้มของการสอนอ่านในปัจจุบันเป็นอย่างไร

หลักการของทฤษฎีการสอนอ่านในปัจจุบัน ได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามกระบวนการทางธรรมชาติของมนุษย์ในการรับรู้ทางจิตวิทยา และทางภาษาศาสตร์ โดยเน้นกระบวนการอ่าน ซึ่งผ่านกระบวนการทางความคิดเป็นหลัก ซึ่งจะแตกต่างจากหลักการและทฤษฎีการสอนอ่านในสมัยก่อน ที่มักจะเน้นกระบวนการสอนองค์ประกอบย่อยของภาษาในแต่ละน้อย โดยเข้าใจรายละเอียดของเสียงตัวอักษร ซึ่งได้แก่ สระ และพยัญชนะ ก่อนที่จะเข้าใจความหมายของคำและประโยค เช่น รู้จักคำ และเรียงคำเป็นประโยค การสอนจะกระทำเป็นขั้นตอนนับตั้งแต่การแยกเสียงในภาษาเป้าหมายที่เรียน การประสมคำ และตีความจากประโยคพื้นฐาน การสอนแบบนี้จะใช้เวลานานในการพัฒนามาก

และข้อเสียที่ผู้เรียนจะเบื่อหน่ายการอ่านเพราะต้องใช้เวลา และขัดกับความรูสึกโดยธรรมชาติที่ต้องการนั้นคือ ความหมายของภาษาที่ผู้อ่านต้องการได้รับการสื่อความหมายจากสัญลักษณ์ หรือ ตัวอักษร นอกจากนี้บางครั้งคำต่าง ๆ ไม่สามารถสะกดได้ตามเสียง เช่น อาหาร เกียรติ สมบัติ สมภรณ์ ฯลฯ กระบวนการเรียนการสอนดังกล่าว เรียกว่า กระบวนการจากล่างขึ้นบน (Bottom Up Process) ข้อดี คือ ผู้อ่านเข้าใจรายละเอียดขององค์ประกอบภาษาได้ดี เช่น พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ฯลฯ แต่ข้อเสีย คือ ความน่าเบื่อหน่ายในการเรียนภาษาด้วยวิธีวิเคราะห์ และเข้าใจความหมายรวมได้ช้า (Smith. 1978)

กระบวนการจากบนลงล่าง (Top Down Process) เป็นกระบวนการสอนที่เป็นที่นิยมกันมากทางด้านการอ่าน เพราะการสอนแบบนี้จะเน้นการทำความเข้าใจโดยรวมแก่ผู้เรียนก่อนที่จะให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบย่อยของภาษาส่วนอื่น ซึ่งได้แก่ พยัญชนะ สระ ไวยากรณ์ ฯลฯ ทั้งนี้เนื่องจากพื้นฐานทางทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาจะเน้นการสื่อความหมายของมนุษย์ในการอ่าน ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการในการตีความหมายจากสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการทางความคิด กระบวนการทางความคิดจะช่วยให้การเชื่อมโยงความรู้ระหว่างองค์ประกอบย่อยของภาษาในประโยคและในอนุเจต (Paragraph) หนึ่ง ๆ ให้เป็นที่เข้าใจได้ (Smith. 1978)

จากประสบการณ์ของผู้อ่านที่ฝึกตีความหมายของสิ่งที่เขียนด้วยความคิดของตนเอง มองซิกขวางจะทำงานและสามารถระลึกสิ่งที่อ่านได้ดี การจาคาศัพท์ รูปแบบประโยคและเนื้อเรื่องต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้อ่านมีประสบการณ์ในตัวอักษรที่พบเห็นได้มากพอที่จะพัฒนาการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะต่อมาได้

ด้วยหลักการและทฤษฎีทั้ง 3 ประการดังกล่าว จึงอาจสรุปได้ว่า

วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะ เน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยพัฒนาความหมายรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา การจัดขั้นตอนการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาจะจัดให้การอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทางภาษาไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การฟัง การพูด การเขียน ในลักษณะทักษะสัมพันธ์ หรือในลักษณะบูรณาการตามหลักการสอนเพื่อการสื่อสาร นักเรียนจะใช้บริบททางภาษาจากการอ่านเป็นปัจจัยป้อน

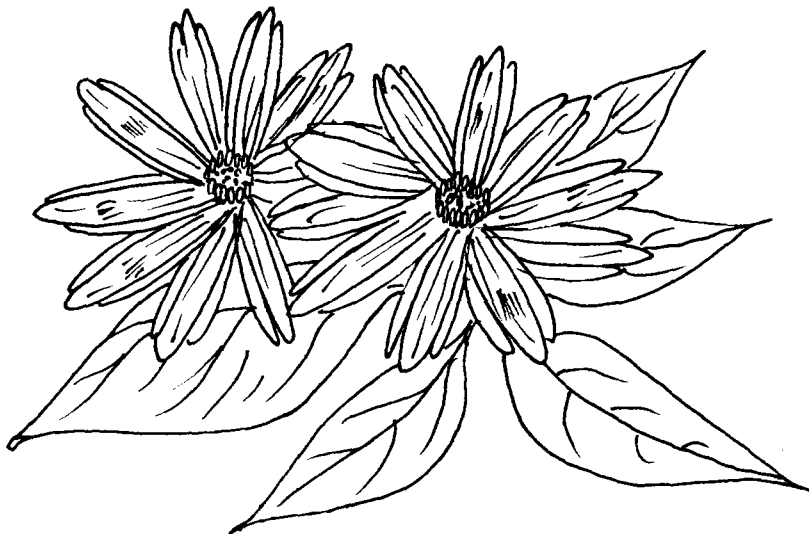
ที่มีความหมายและพัฒนาปัจจัยอื่นนั้นโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนในลักษณะสื่อสาร ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ใช้ภาษาในทักษะสัมพันธต่าง ๆ ได้อย่างเป็นธรรมชาติและเกิดความคล่องตัวจนเกิดความชำนาญ ในการใช้ภาษา จนถึงขั้นนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์- ภาษาจึงเน้นการสอนความหมายรวมของภาษาก่อนจะสอนองค์ประกอบย่อยของภาษา อันได้แก่ รูปพยางค์ สระ คำสะกด และไวยากรณ์

สรุปบทเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนทวิวิธี จำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยทฤษฎีการสอน หรือ ทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นแนวทาง เพราะจะช่วยให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพทางด้านกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ของผู้เรียนและถูกต้องตามลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของมนุษย์ ในแต่ละเรื่อง แต่ละวิชา

ทฤษฎีทั้ง 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร ทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ และ ทฤษฎีการสอนอ่านได้ถูกนำมาใช้เป็นหลักและแนวทางในการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ ภาษา รูปแบบที่ 1 โดยเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้สอนคำนึงถึงการใช้ภาษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพทางสังคม เหมาะสมกับการรับรู้ทางภาษาของผู้เรียน มีการใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทางภาษาของผู้เรียนโดยให้ปัจจัยเบื้องต้นที่ถูกต้อง เหมาะสมมีความหมายเป็นที่เข้าใจ ซึ่งจัดเป็นกระบวนการสอนความคิดรวบยอดที่ถูกต้อง และคำนึงถึงหลักทางจิตวิทยาในการรับรู้การอ่าน การถ่ายโยงความคิดรวบยอดรวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งด้านความสนใจ ประสิทธิภาพเดิมและการระลึกสิ่งที่อ่านได้ อันเป็นผลให้การสอนภาษาโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนการสอนต่อเนื่องชัดเจนสะดวกแก่การนำไปใช้ และ เมื่อใช้แล้วส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาที่ดีขึ้นกว่าเดิม

กิจกรรม

ขอให้ผู้รับการอบรมสรุปสาระสำคัญของแต่ละทฤษฎี แล้วเติมลงในช่องว่าง เมื่อเสร็จแล้วให้นำสาระสำคัญที่สรุปได้ เข้าอภิปรายในกลุ่มย่อย เพื่อสรุปอีกครั้งหนึ่ง เป็นความคิดเห็นของกลุ่ม ใช้เวลาทำกิจกรรมทั้งสิ้น 25 นาที

○ สาระสำคัญของทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร มีดังนี้

○ สาระสำคัญของทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ มีดังนี้

○ สาระสำคัญของทฤษฎีการสอนอ่าน มีดังนี้

จากสาระสำคัญของทฤษฎีการสอนทั้ง 3 ทฤษฎี ที่สรุปไว้ ขอให้สมาชิกผู้รับการอบรมกลุ่มย่อย
ร่วมกันสรุปรวมสาระสำคัญว่า เมื่อนำมาเป็นแนวทางของวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา แล้วมีจุดเน้น
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร โดยบอกลักษณะกิจกรรมการสอนที่ใช้ พร้อมอธิบายทฤษฎี
ประกอบ

ตอนที่ 2

กระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

แนวคิด

การใช้กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ในการสอนภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ที่ขึ้นอย่างเป็นขั้นตอน ตามธรรมชาติ การเรียนรู้ของมนุษย์ สามารถใช้ภาษาโดยการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับกาลเทศะ

จุดประสงค์

1. บอกลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์ และความสัมพันธ์ของขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์กับกระบวนการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้
2. บอกจุดหมาย ประโยชน์ และขั้นตอนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้
3. สามารถกำหนดกิจกรรม อธิบายสถานการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นวิธีสอนที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาโดยนักภาษาศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านและครูผู้สอนชาวออสเตรเลียหลายคน เช่น ไบรอัน เกรย์ ดร.ริชาร์ด วอร์คเกอร์ และ เนีย คอร์ เมื่อต้นปี ค.ศ.1960 ต่อมาได้เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ.2527 โดย

ดร.ริชาร์ด วอร์คเกอร์ ดร.เบรนต์ บาร์ทเล็ท และ รศ.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย นำมาทดลองใช้สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ต่อมาปี พ.ศ.2528 ทว่าการทดลองใช้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สถานที่ทดลองแห่งเดิมจนกระทั่งปี พ.ศ.2530 ทดลองในโรงเรียนนำร่องโครงการพัฒนาการอ่านในประเทศไทยที่จังหวัดสุรินทร์โดยได้รับการสนับสนุนจากโรตารีสากล ปรากฏว่า ผลการทดลอง นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองสามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาไทยได้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนในกลุ่มโรงเรียนควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในที่สุด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่าน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงเริ่มดำเนินการโครงการพัฒนาการอ่าน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2531-2535 โดยได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณ 17 ล้านบาท จากมูลนิธิโรตารีสากล และโครงการได้จัดประชุมปฏิบัติการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาขึ้นใช้ เป็นของวิธีสอนนี้โดยเฉพาะ การดำเนินงานได้รับความร่วมมือดำเนินการจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปรากฏว่า โครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ได้นำวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานี้มา เป็นแนวทาง
ในการปรับปรุงวิธีสอนภาษาไทยของข้าราชการครู
ในสังกัดโดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา
ปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจ และมีเป้าหมายที่ชัดเจน
ในการเผยแพร่หลักการและวิธีสอนนี้ให้แพร่หลาย
ยิ่งขึ้นต่อไป

เมื่อทราบความเป็นมาพอสมควรแล้ว
ท่านคงจะเริ่มสนใจแล้วใช่ไหมว่า
วิธีสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 1 เป็นเช่นไร
เชิญรับ... ศึกษาได้จาก เอกสารนำคำดูไป
และเทปโทรทัศน์ เรื่องวิธีสอนภาษาไทยแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

ใช้เวลาในการศึกษาเอกสาร
15 นาที และชมเทปโทรทัศน์ 20 นาที

เนื้อหาต่อไปนี้ เป็นเรื่องราวการจัดบทเรียน ชั้นตอนการสอน จุดมุ่งหมายทางการสอน และการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ ที่ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2533 : 21 - 24) กล่าวไว้ เมื่อท่านอ่านจบแล้วจึงชมเทพทรทัศน์

การจัดบทเรียนหรือหน่วยการเรียนสำหรับการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ

เพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การทำบัญชีข้อ ซึ่งหมายถึงการจัดบทเรียนและสร้างแบบเรียนที่บรรจุเนื้อหาซึ่งผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาที่ได้ศึกษาไปใช้ในวิถีประจำวันได้อย่างแท้จริง กระบวนการเรียนการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีคบทเรียนที่จัด เพราะประสิทธิภาพภาษาที่ผู้เรียนควรได้รับจากความหลากหลายของบริบททางภาษา ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในวิถีประจำวันอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากหน้าที่ของภาษา (Function) ให้ผู้เรียนใช้ตามความจำเป็นในบริบทต่าง ๆ เป็นสำคัญ ตามระดับวัยและความสนใจ นอกจากนี้การจัดบทเรียน จะจัดตามจุดมุ่งหมายในการอ่านของมนุษย์ โดยทั่วไป 3 ประการคือ

1. อ่านเพื่อบันเทิง
2. อ่านเพื่อรู้และเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (เพื่อ"ทำเป็น")
3. อ่านเพื่อศึกษาและค้นคว้า (เพื่อ"คิดเป็น")

บทเรียนของวิธีการสอนดังกล่าว จึงจัดเป็นแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพเป็นเล่ม ๆ ที่มีความยาวพอประมาณตามระดับวัยชั้นเรียน และความสนใจของนักเรียน โดยถือแบบเรียนแต่ละเล่มเป็นหน่วยการเรียนหนึ่ง ๆ

การพิจารณาหลักสูตรซึ่งพิจารณาจากมวลประสิทธิภาพที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ ย่อมเป็นประโยชน์สำหรับจัดความคิดรวบยอด ซึ่งจะนำไปสู่การจัดหน่วยการเรียน ด้วยการสรุปเป็นแบบเรียนประเภทต่าง ๆ 3 ประเภท ตามจุดมุ่งหมายในการอ่านดังกล่าวแล้ว ดังนี้คือ

1. แบบเรียนประเภทนิทาน นิยาย เช่น อ้อยอมยิ้ม กุ๊กกั๊ก
2. แบบเรียนประเภทวิธีการ เช่น มาหาหมวกกันเดอะ
3. แบบเรียนประเภทสารคดี เช่น ต้นไม้แสนดี

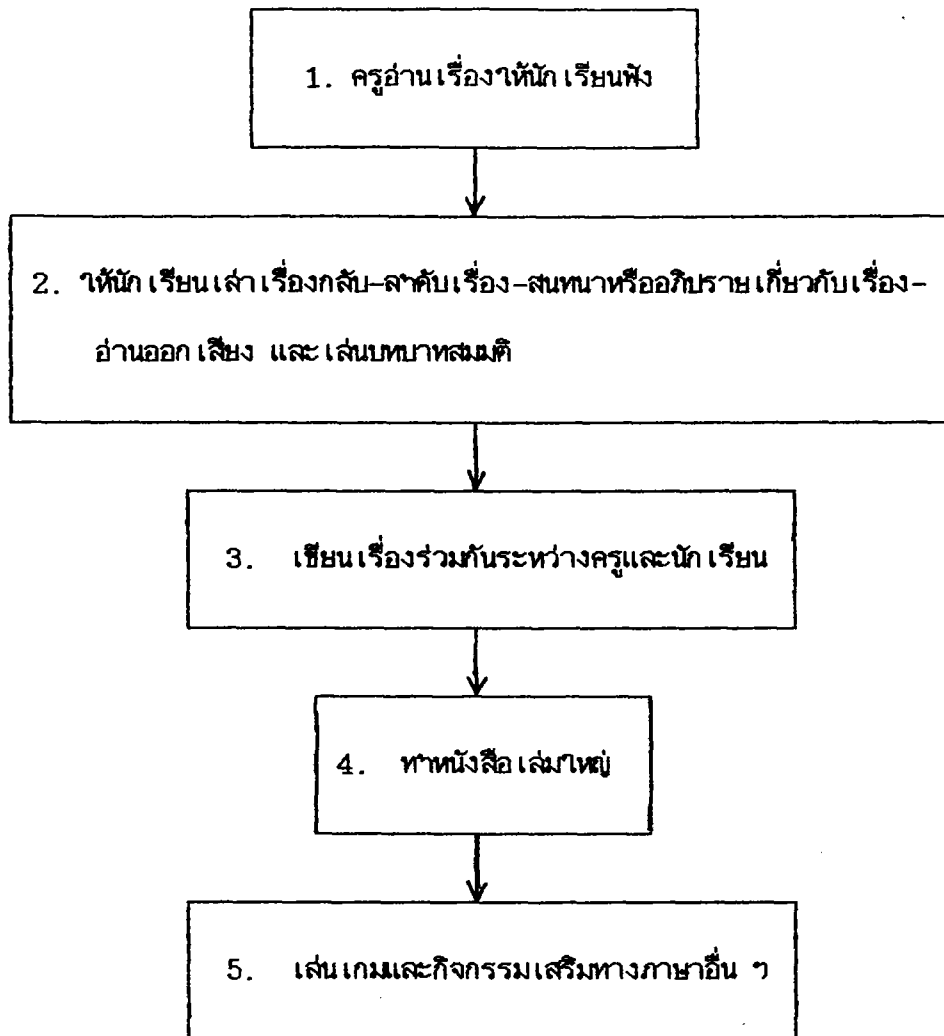
ภาษาที่ใช้ในหนังสือเหล่านี้ ควรแต่งให้เหมาะสมกับการใช้ภาษาของนักเรียนในแต่ละระดับวัยและประสิทธิภาพ ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติ เพื่อความเป็นธรรมชาติของการใช้ภาษา

ความยากง่ายของ เนื้อหาภาษาในบริบทย่อมแตกต่างกันไปด้วยในแต่ละระดับชั้น สำหรับในระดับชั้นสูง ๆ ขึ้นไป แบบเรียนจะต้องมีเรื่องราวที่ผู้เขียนอาจใช้โครงสร้างทางภาษาที่ยากขึ้น จำนวนความคิดรวบยอดมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสิทธิภาพทางภาษาได้มากขึ้นตามวัย

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา

จากหลักการและทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา จึงได้รับการพัฒนาขึ้น โดยมีลักษณะการพัฒนาภาษาอย่างบูรณาการจากความหมายรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา และไม่ใช่เพียงแต่จะเน้นการพัฒนาทักษะทางภาษาจากการอ่าน ไปสู่ทักษะทางภาษาอื่น ๆ เป็นทักษะสัมพันธ์ เช่น ฟัง และ เขียน แต่ยังเน้นกระบวนการอ่าน ที่สำคัญแก่ผู้เรียนอีกด้วย โดยพยายามให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับการใช้เทคนิคในการอ่าน บางประการ เช่น การให้ความสนใจ การใช้ประสิทธิภาพเดิม และการระลึก เรื่องที่อ่านได้ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ สามารถจับใจความสำคัญ ที่ความ แปลความ และขยายความของ เรื่องที่อ่านได้

ขั้นตอนการสอนดังกล่าว แบ่งออกได้เป็น 5 ขั้นตอนอย่างต่อเนื่องกัน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการสอนทั้ง 5 ขั้นนี้ จะคำนึงถึงกระบวนการของหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้
เพื่อรู้แจ้ง (Mastery Learning) ด้วย ทั้งนี้เพราะจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง
ผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอนด้วย เวลาการเรียนรู้ (Learning Time) ของนักเรียน
แต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปตามวัย และสติปัญญา บางคนอาจเรียนได้ช้า บางคนเรียนได้เร็ว
การจัดกระบวนการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องพิจารณาความแตกต่างในการใช้เวลาการเรียนรู้
ของผู้เรียนด้วย จึงทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ การให้เวลา
แก่ผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติทางภาษามาก ๆ (Engaged Time) ย่อมช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
ได้มาก

ขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์อาจแบ่งออกได้ 5 ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. **ขั้นการรับรู้ (Acquisition Stage)** ในขั้นนี้ ครูเริ่มเสนอเนื้อหาใหม่ให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะเริ่มลองฝึกลองดูกับสิ่งที่เรียนรู้ ความถูกต้องและความแม่นยำในการเรียนรู้ยังมีน้อย
2. **ขั้นเกิดความคล่องตัว (Fluency Stage)** ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนทักษะจนเกิดความคล่องแคล่วในเนื้อหาที่เรียน การปฏิบัติของผู้เรียนในการเรียนจะเพิ่มความถูกต้องได้มากขึ้น
3. **ขั้นเกิดความคงทน (Maintenance Stage)** ในขั้นนี้จะสืบเนื่องมาจากความคล่องตัวในเนื้อหาอันเนื่องมาจากการฝึกปฏิบัติของผู้เรียนในขั้นที่ 2 ความคงทนของความรู้ที่ได้รับจะอยู่ได้นานและมั่นคง เนื่องมาจากมีความแม่นยำในสิ่งที่เรียนจากการปฏิบัติ และมีประสบการณ์ในการลองดูลองฝึกมาหลายครั้ง
4. **ขั้นนำไปประยุกต์ (Application Stage)** ในขั้นนี้ผู้เรียนมีความชำนาญในความรู้ที่เรียนมา และสามารถนำความรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันของคน
5. **ขั้นปรับตัว (Adaptation Stage)** ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้มาดัดแปลงหรือปรับใช้ได้ในทุก ๆ สถานการณ์ที่ผู้เรียนจะมีโอกาส

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเน้นความแม่นยำในการเรียนรู้ของผู้เรียนจนถึงขั้นสุดท้ายของการเรียนรู้ได้ และจากกิจกรรมต่าง ๆ จะสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้สอนตลอดเวลาว่า ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละขั้นตอนหรือไม่

จุดมุ่งหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ผู้เรียนสามารถอ่าน ฟัง พูด และ เขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอในการสื่อสารทางภาษาในชีวิตประจำวัน

จุดมุ่งหมายเฉพาะ เมื่อจบหน่วยการเรียนรู้หนึ่ง ๆ ผู้เรียนจะสามารถ

1. เล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง และบอกความหมายของคำทุกคำในบริบทต่าง ๆ ของหน่วยการเรียนรู้ได้

2. อ่านออกเสียงคำทุกคำในหน่วยการ เรียนได้
3. พูดตอบโต้ แสดงความคิดเห็น และสรุปความให้เป็นที่ยอมรับได้
4. เขียนสะกดคำและประโยคต่าง ๆ ที่นักเรียนเรียนรู้จากหน่วยการ เรียนได้
5. แต่งประโยคเป็นคำพูดและ เขียนเป็นตัวอักษรได้ถูกต้อง ให้เป็นที่เข้าใจได้
6. บอกความหมายและ เขียนสัญลักษณ์ของ เครื่องหมายวรรคตอนได้
7. สื่อความหมายของภาษาทางกาย และอารมณ์ หรือทางวาจา และสีหน้าท่าทางได้

เช่น การแสดงบทบาทสมมติ วาดภาพประกอบเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจได้

8. ร่วมมือกับเพื่อน และช่วยเหลือแบ่งปันกัน ในการทำงานร่วมกันได้

การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

สำหรับนักเรียนชั้นเด็กเล็ก และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การเตรียมความพร้อมของเด็ก

นักเรียนเป็นเรื่องสำคัญมาก วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สามารถใช้ในการเตรียมความพร้อมของเด็กได้โดยจำเป็นต้องจัดประสบการณ์การเตรียมความพร้อมแยกต่างหาก ทั้งนี้เพราะในกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานั้น ผู้สอนสามารถเตรียมความพร้อมของเด็กได้ในทุกขั้นตอนอยู่แล้ว เพียงแต่ผู้สอนพิจารณาเลือกใช้หนังสือที่ผู้เรียนจะมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้เตรียมความพร้อมได้ เช่น การใช้นิ้วมือ การฝึกสายตา การเปรียบเทียบ การเขียนลากเส้น หนังสือที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อมได้แก่ หนังสือประเภทวิธีการ เช่น พับกระดาษอย่างไร เป็นต้น

กระบวนการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอน จะช่วยเตรียมความพร้อมของเด็กได้หลายประการ เช่น ในขั้นตอนที่ 1 จะเตรียมความพร้อมในการฟังและพูด รวมทั้งการคิด ในขั้นตอนที่ 2 จะเสริมการพัฒนาภาษา โดยการแสดงออกทางวาจาและสีหน้าท่าทาง ในขั้นตอนที่ 3 จะช่วยพัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างสายตาและมือ โดยการลากเส้น ระบายสี (เด็กวาดภาพประกอบ) พัฒนาด้านความคิดในการรวบรวมและลำดับเรื่องราว ในขั้นตอนที่ 4 จะเตรียมความพร้อมในการใช้สายตา การใช้กล้ามเนื้อ (ลากเส้นวาดภาพและการใช้กรรไกร) ในการทำหนังสือเล่มใหญ่ และในขั้นตอนที่ 5 จะเตรียมความพร้อมในด้านสติปัญญา เช่น การเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและ

ความแตกต่าง (การเทียบค่า) ของตัวอักษร การจินตนาการ เชื่อมโยงความคิดรวบยอด กับเนื้อหา
บริบทของภาษาต่าง ๆ ที่พบ

กระบวนการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะจัดให้นักเรียนมีประสบการณ์ใน
การเรียนรู้ในลักษณะกระบวนการทางสังคม ใช้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และ
ผู้เรียนกับผู้เรียน จึงเป็นการเตรียมความพร้อมทางสังคมของเด็กไปในตัวด้วย

อ่านจบแล้ว
ชมเทพธิดาได้เลยครับ

เมื่อศึกษาเอกสารและเทพธิดา เรื่องการสอน
ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 แล้ว
สมาชิกปรดเข้ากลุ่มย่อย อ่านเอกสาร
ที่ผู้ดำเนินการฝึกอบรมแจกให้เพิ่มเติมแล้ว
ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมที่ 1, 2 และ 3 ให้เสร็จ
ภายในเวลา 50 นาที

สรุปบทเรียน

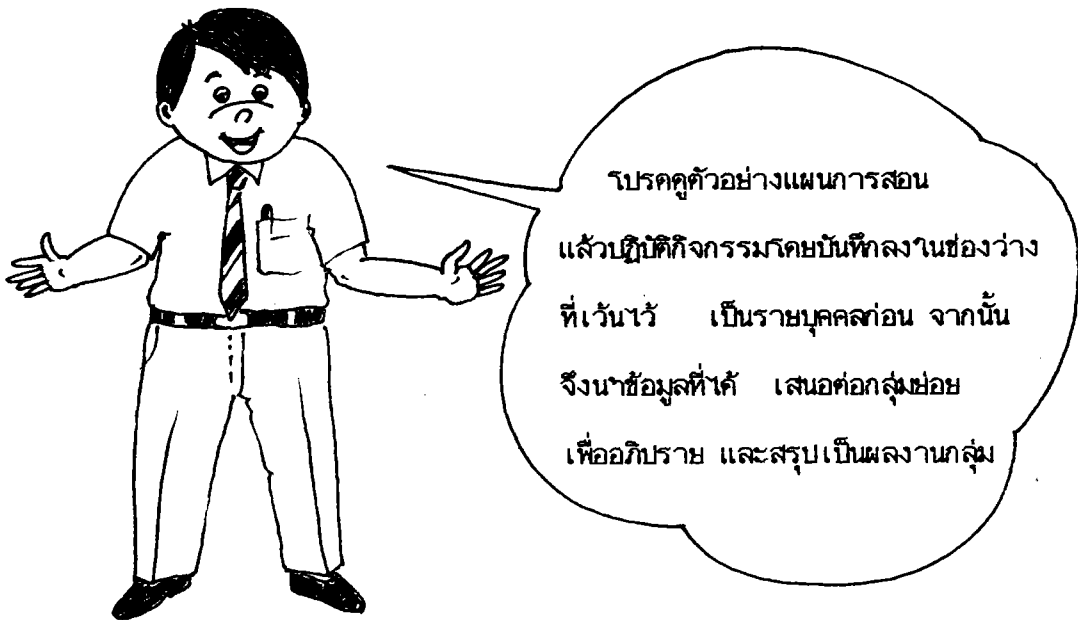
การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นการสอนภาษาที่มุ่งเน้นการทำให้บังจักษ์ป้อน และกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างต่อเนื่อง เป็นบูรณาการด้วยตนเอง จากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาโดยยึดสื่อการเรียนและการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมายในการนำรูปแบบภาษาไปใช้สื่อสารได้ในชีวิตประจำวันเป็นหลัก และให้สอดคล้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแต่ละชุมชนของผู้เรียน ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนจะจัดตามหลักการพัฒนาภาษาของผู้เรียนในการรับรู้และเรียนรู้ตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจและสติปัญญาของผู้เรียน กลวิธีในการสอนจะมีหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาและจิตวิทยาการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง โดยกระบวนการทางความคิด และมีเจตคติทางบวกในการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการคือ ความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาโดยการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้อย่างอิสระ และถูกต้อง เหมาะสมตามภาระ เทศะ

กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนจัดให้ผู้เรียนในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา แต่ละครั้ง จัดให้เหมาะสมกับคาบเวลาเรียนที่กำหนดไว้ โดยการจัดการเรียนการสอน 1 ครั้ง ตามกำหนดการสอน อาจเป็นการสอนเพียงบางกิจกรรมของขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง เท่านั้น ไม่จำเป็นต้องสอนครั้งเดียวให้ครบทั้ง 5 ขั้น เพราะในสภาพความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ นอกจากนั้นยังมีข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ แต่ละครั้งที่สอนจะต้องจัดกิจกรรมให้ต่อเนื่อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนการสอนที่กำหนดไว้ โดยไม่ข้ามขั้นหรือสลับขั้นตอน เพราะไม่เช่นนั้นแล้วจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นไปตามขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์ และการสอนก็จะไม่บรรลุความจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1

ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มย่อยทุกกลุ่มอภิปรายและสรุปสาระสำคัญ อันได้แก่ ขั้นตอนและกิจกรรม การสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพจากการอ่านเอกสารและชมเทปโทรทัศน์ เมื่อเสร็จเรียบร้อย แล้ว จึงช่วยกันทำแผนการสอนของวิธีสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ 1 ครั้ง เวลาประมาณ 1 คาบ (คาบละ 20 นาที) ซึ่งแผนการสอนที่จะทำน่าจะเป็นต้องครบทั้ง 5 ขั้นตอน เพราะแผนการสอน 1 แผน อาจเป็นการสอนเพียงบางกิจกรรมในขั้นตอนการสอน ขั้นใดขั้นหนึ่งเท่านั้น หรือบางขั้นตอนอาจสอนได้ 1 แผน หรือ 1 ครั้ง เมื่อทำแผนการสอนเสร็จแล้ว โปรดเตรียมตัวสาธิตการสอนในที่ประชุมใหญ่ด้วย

ตัวอย่างแผนการสอนขั้นตอนที่ 1

ความคิดรวบยอด

การอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังทั้งเรื่อง ช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้

เนื้อหา

เนื้อเรื่อง เพื่อนรัก

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพที่ปกหน้า-ปกหลังของหนังสือ เพื่อนรัก

ขั้นสอน

1. ครูเปิดหนังสือให้นักเรียนดูภาพหน้า 1 และถามนักเรียนว่าในภาพมีใครบ้าง กาลังทำอะไร ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับภาพโดยละเอียด แล้วจึงอ่านข้อความได้ภาพในลักษณะการเล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง

2. ครูปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 3 ในที่ละหน้าจนจบ

3. ให้นักเรียนร้องเพลงประกอบท่าทางโดยใช้เพลงสิงจับมือเสือ

ขั้นสรุป ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ครูอ่านให้ฟัง ว่าเรื่องนี้มีใครบ้างทำอะไร ทำแทน มีชื่อเรื่องว่าอย่างไร เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษานิทานเรื่อง เพื่อนรัก
2. เพลง "สิงจับมือเสือ"

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความสนใจเรื่องราวที่ครูเล่า
2. สังเกตและตรวจความถูกต้องของการตอบคำถาม

เพลงสิงจับมือ เสือ

สิงจับมือ เสือ เสือกจับมือสิง
จับกันมั่วมือ สิงจับมือ เสือ เสือกจับมือสิง

ตัวอย่างแผนการสอนชั้นตอนที่ 2

ความคิดรวบยอด

การแสดงบทบาทสมมติตามบทที่มีผู้บอกหรือกำหนด ช่วยให้เห็นใจรายละเอียดของเรื่อง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติตามบทที่ได้รับได้

เนื้อหา

เนื้อเรื่อง เพื่อนรัก (อาจเขียนเนื้อเรื่องไว้ด้วยก็ได้)

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ ครูทบทวนเนื้อเรื่องจดหมายให้นักเรียนช่วยกันเล่า

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนทั้งหมดแสดงบทบาทของตัวละคร แต่ละตัวไปพร้อม ๆ กัน ครูเป็นผู้

บอกบทให้

2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ตามความสมัครใจว่าใครต้องการเป็นตัวละคร

ตัวไหน ให้นักแสดงโดยครูและเพื่อนที่เหลือ เป็นผู้บอกบท

3. พลัดเบาะสลับให้ทุกคนได้แสดงอย่างทั่วถึง และอาจให้ผู้ที่ไม่แสดงได้ก็แสดงคนเดียวก็ได้

ขั้นสรุป สนทนาเกี่ยวกับบทบาทที่เพื่อน ๆ แสดงไปแล้ว

สื่อการเรียนการสอน

แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาเขียนเรื่อง เพื่อนรัก

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติ
2. สังเกตความเหมาะสมและบทบาทที่นักเรียนแสดง

ตัวอย่างแผนการสอนขั้นตอนที่ 4

ความคิดรวบยอด

การวาดภาพเป็นการฝึกทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจภาษาได้ดีขึ้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถวาดภาพประกอบเรื่องที่ช่วยกันแต่งได้

เนื้อหา เนื้อเรื่อง เรื่องเพื่อนรัก (อาจเขียนเนื้อเรื่องด้วยก็ได้)

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ ครูร้องเพลงราวแล้วให้นักเรียนรำ เมื่อเพลงหยุดครูบอกให้นักเรียนจับหมู่

นักเรียนจับหมู่ตามจำนวนที่ครูต้องการ

ขั้นสอน

1. ครูแจกกระดาษที่ครูลอกข้อความจากเรื่องให้นักเรียนช่วยกันเขียนเรื่องร่วมกัน
ในการเรียนครั้งที่แล้วให้ทุกกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนช่วยกันวาดภาพประกอบเรื่อง

2. ให้แต่ละกลุ่มนำผลงานออกมาแสดงให้เพื่อนดูหน้าชั้น

ขั้นสรุป ให้แต่ละกลุ่มออกมาอ่านเนื้อเรื่องที่ได้วาดภาพประกอบแล้วที่ละกลุ่ม

สื่อการเรียนการสอน

1. นิตานาแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
2. กระดาษขาว
3. สีเขียน
4. ดินสอ
5. ยางลบ
6. เพลงเสื่อ

การวัดผลประเมินผล

1. ตรวจสอบผลงานการวาดภาพประกอบเรื่อง
2. สังเกตการอ่านเรื่อง

เพลง เสือ

เนื้อร้อง อศิกรณ ลีสิทธิ์

ทำนอง เพลงช้าง

เสือ เสือ เสือ	ทุรูจัก เสือหรือเบล่า
เสือนันตัวคนแบ	มีเขี้ยวคมยาว คุนากลัว
มีเขี้ยวคมยาว เจ้าคาเว	อาศัยอยู๋นพงป่า

ตัวอย่างแผนการสอนขั้นตอนที่ 5

ความคิดรวบยอด

เกมนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ยังเพิ่มประสิทธิภาพทางภาษาด้วย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถอ่านคำที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง

เนื้อหา เนื้อเรื่อง เพื่อนรัก (อาจเขียนเนื้อเรื่องไว้ก็ได้)

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ ครูให้นักเรียนเดินคบเมื่อไปรอบ ๆ ห้อง และรับแจกกระดาษที่ตัดเป็นรูปผลไม้ เมื่อครูสั่งให้หยุด ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามชนิดของผลไม้ที่ได้รับ เมื่อเข้ากลุ่มที่มีผลไม้ชนิดเดียวกันครบแล้วนั่งลง

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนเล่นเกม คำไหนเอ่ย
2. ให้นักเรียนอ่านคำที่ได้จากการเล่นเกม คำไหนเอ่ย

ขั้นสรุป ครูให้นักเรียนนำคำเกี่ยวกับเรื่อง เพื่อนรักที่ได้จากการเล่นเกม มาเรียงเป็นประโยคตามเนื้อเรื่อง เพื่อนรัก แล้วอ่านคำทั้งประโยค

สื่อการเรียนการสอน

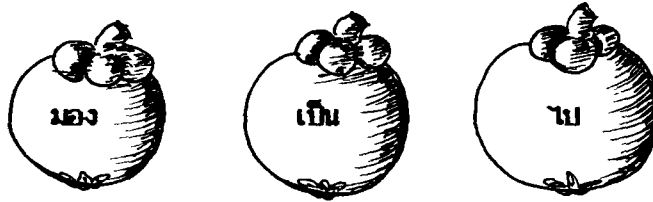
1. แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษานิทานเรื่อง เพื่อนรัก
2. เกมคำไหนเอ่ย

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตจากความสนุกสนานและความถูกต้องในการเล่น
2. ตรวจสอบผลงานการแต่งเรื่อง

เกมคำแทนเอ๋ย

อุปกรณ์ 1. บัตรคำ (ตัวอย่าง)

2. กระเป๋าผั่ง

- วิธีเล่น
1. ครูนำบัตรคำประมาณ 30-40 บัตร เสียบไว้ที่กระเป๋าผั่ง
 2. ครูแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ให้ส่งตัวแทนออกมาครั้งละ 1 คน
 3. ครูอ่านคำใดคำหนึ่งจากบัตรคำที่มีอยู่ในกระเป๋าผั่ง ให้นักเรียนทั้งสองฝ่ายชี้คำ

ที่ครูอ่าน ใครชี้ก่อนเป็นฝ่ายชนะ

กิจกรรมที่ 2

ให้กลุ่มช่วยกันวิเคราะห์กิจกรรมการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ศึกษาจากการอ่าน และการชมเทพนิพนธ์ว่ากิจกรรมมาอยู่ในขั้นตอนการเรียนรู้ขั้นใด แล้วนำมาเขียนให้ตรงกับขั้นตอนการเรียนรู้ในตารางที่กำหนด

ขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์	กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ มภค. รูปแบบที่ 1
1. ขั้นการรับรู้	
2. ขั้นเกิดความคล่องตัว	
3. ขั้นเกิดความคงทน	
4. ขั้นนำไปประยุกต์	
5. ขั้นปรับตัว	

กิจกรรมที่ 3

กลุ่มช่วยกันสรุปว่า ประโยชน์ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีอะไรบ้าง
และบทบาทของครูผู้สอน ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาควรเป็นเช่นไร
เมื่อสรุปได้แล้วให้นำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ ภายหลังจากกิจกรรมที่ 2

3.1 ประโยชน์ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามี ดังนี้ _____

3.2 บทบาทของครูผู้สอนมี ดังนี้ _____

การ เสนอผลงานกลุ่มให้กับผู้ติดตามขั้นตอน

ต่อไปนี้

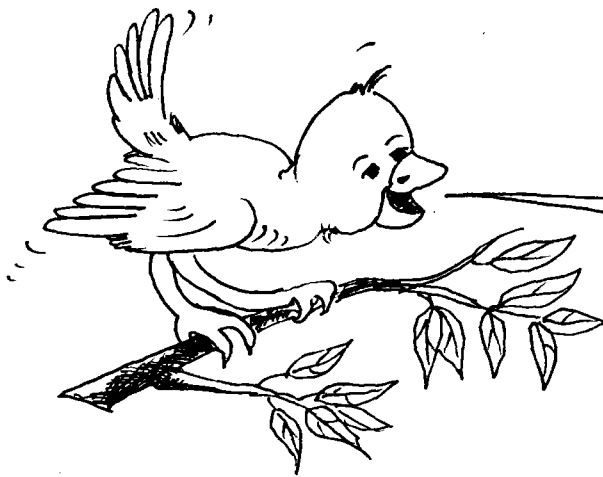
1. ทดลองสอนตามกิจกรรมที่ 1 โดยสมมติให้

สมาชิกภายในกลุ่มเป็นนักเรียน

2. เสนอกิจกรรมที่ 2

3. เสนอกิจกรรมที่ 3

โดยเสนอต่อเนื่องกันตามหัวข้อ กลุ่มละ 15 นาที

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ขั้นตอนการสอนชัดเจน

หลักการดี มีเทคนิค

ทดลองมาแล้วว่าได้ผล

อย่าลืมนำไปใช้จะครับ

แบบทดสอบวัดผลหลังการฝึกอบรมด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมาย X ใต้ตัวอักษร

ก. ข. ค. ง. ที่ท่านเลือกลงในกระดาษคำตอบ

1. การจัดเนื้อหาของบทเรียนในการสอนภาษา ความหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยาควรเป็นเช่นไร
 - ก. เป็นเนื้อหาที่กล่าวถึงสถานการณ์ที่หลากหลายในแต่ละสังคม
 - ข. เป็นเนื้อหาที่เน้นให้เข้าใจถึงระบบของเสียง คำ วายกรณ์ในการใช้ภาษาในสังคม
 - ค. เป็นเนื้อหาที่เน้นบริบททางภาษา ที่มีความหมายสอดคล้องกับการใช้ภาษาในสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ
 - ง. เป็นเนื้อหาที่เน้นบริบททางภาษาที่สร้างสรรค์ โดยมีหลักการทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ
2. ลักษณะของปัจจัยป้อนเข้าที่ถูกต้อง เหมาะสมแก่ผู้เรียนตามหลักทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติเป็นอย่างไร
 - ก. เป็นสัญลักษณ์ที่ง่ายต่อการจำ และทำความเข้าใจ
 - ข. เป็นของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อม เด็ก เห็นแล้วเข้าใจ
 - ค. เป็นสัญลักษณ์ที่มีปัญหา ช่วยกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด
 - ง. เป็นของจริงที่นำมามีอยู่ในห้องเรียน นำมาอธิบายให้เข้าใจเป็นความรู้ใหม่
3. ถ้าพิจารณาจากทฤษฎีการสอนภาษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีลักษณะสำคัญอย่างไร
 - ก. เป็นกระบวนการเรียนรู้
 - ข. เป็นลักษณะการสอนแบบเรียนปนเล่น
 - ค. เป็นรูปแบบการสอนที่คืออีกรูปแบบหนึ่ง
 - ง. เป็นการเรียนรู้ที่สามารถทดสอบได้ทุกชั้นตอน

4. องค์ประกอบที่สำคัญที่มีผลต่อความแตกต่างในการใช้เวลาเรียนของผู้เรียนในการเรียนแบบ
มบภ ทั้ง ๔ ชั้น ตามหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อรู้งัง คือข้อใด
- แรงจูงใจ
 - สื่อและวิธีสอน
 - วัยและสติปัญญา
 - ความพร้อมด้านร่างกาย
5. กิจกรรมในชั้นตอนการสอนใด ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจความหมายของเรื่อง หรือ
ความคิดรวบยอดของภาษา
- ชั้นที่ 1 และ 2
 - ชั้นที่ 3 และ 4
 - ชั้นที่ 5
 - ทุกชั้นตอน
6. การสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษามีประโยชน์ทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
ในการทำงานร่วมกันจากกระบวนการเรียนการสอน ส่วนนี้จะก่อให้เกิดผลต่อเนื้อข้อใดต่อไปนี้
- ช่วยเสริมสร้างให้กล้าแสดงออกในสังคม
 - ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความละเอียดถี่ถ้วนในการทำงานในสังคม
 - ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความคิดแปลกใหม่ รู้จักสร้างสรรค์ในการทำงาน
 - ช่วยเสริมสร้างให้เกิดคุณธรรมประจักษ์ และลักษณะนิสัยที่ดีแก่เด็กต่อไปในสังคม
7. กระบวนการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา ครูจะใช้แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษาเป็นสื่อหลัก
ในชั้นตอนใด
- ชั้นตอนที่ 1
 - ชั้นตอนที่ 3
 - ชั้นตอนที่ 5
 - ถูกทั้งข้อ ก. ข. ค.

8. กิจกรรมขั้นต้นของการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา เน้นการฝึกกระบวนการกลุ่มมากที่สุด
- ทำหนังสือเล่มใหญ่
 - อ่านออกเสียง และ เล่นบทบาทสมมติ
 - เล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง
 - การเขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
9. ครูของคक्षाสั่งสอนโดยอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังตามแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษาแต่ละหน้า แต่ปรากฏว่าการอ่านและการให้ดูภาพตามหนังสือไม่สามารถสื่อความหมายให้นักเรียนเข้าใจได้ ถ้าเป็นท่านจะแก้ปัญหาคำวิธีใดผู้เรียนจึงจะเข้าใจ
- อ่านซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
 - แสดงท่าทางประกอบการอ่าน
 - บอกให้นักเรียนสังเกตภาพประกอบการฟัง
 - ใช้นิ้วชี้ตามตัวอักษรขณะอ่านเป็นการนำสายตาจะได้เข้าใจง่ายขึ้น
10. ครูประนอมต้องการจะสอนภาษาไทยให้นักเรียนเข้าใจลีลาของการเขียนตัวอักษร และความสัมพันธ์ของเสียงกับตัวอักษรนั้น แต่ไม่รู้จะหาอย่างไร ถ้าเป็นท่านจะสอนด้วยวิธีการใด
- เขียนลูกศรบอกทิศทางการลากเส้นขณะเขียนตัวอักษร และเขียนคำอ่านประกอบ
 - เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนเมื่อเขียนเสร็จแล้วให้นักเรียนอ่านตามครู
 - เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนขณะที่ครูเขียนควรออกเสียงคำที่เขียนไปด้วย
 - ครูเขียนเรื่องบางส่วน และให้นักเรียนเขียนบางส่วน แล้วนำเรื่องที่เขียนแล้วนำฝึกอ่านสะกดคำ

เฉลย

1. ค	2. ข	3. ก	4. ค	5. ก	6. ง
7. ก	8. ก	9. ข	10. ค		

บรรณานุกรม

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ :

บริษัทประยูรวงศ์จำกัด, 2533.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ เล่ม 2.

กรุงเทพฯ : บริษัทประยูรวงศ์พรินติ้งจำกัด, 2534.

ทชัย คันทอง. แนวคิดและหลักการพัฒนาคุณภาพต้นฉบับแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ :

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่าน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2534.

ชุดฝึกอบบรมครูสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
เล่มที่ 2

การจัดชั้นเรียน เทคนิคการใช้คำถาม การเสริม
ต่อการเรียนรู้ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
และการสอนโดยใช้ธรรมชาติลักษณะประ เภทวิธีการ

ชุดฝึกอบบรมครูสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสงค์การเรียนรู้ รูปแบบที่ 1
เล่มที่ 2

การจัดชั้นเรียน เทคนิคการใช้คำถาม การเสริม
ต่อการเรียนรู้ในการสอนแบบมุ่งประสงค์การเรียนรู้
และการสอนโดยใช้รรถลักษณะประเภทวิธีการ

คำนำ

ภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของคนไทย ผู้ที่มีทักษะในการใช้ภาษาได้ดีทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน จะช่วยให้สามารถติดต่อกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ทุกทักษะได้คือนั้น ควรใช้วิธีสอนที่ถูกต้องตามหลักการพัฒนาภาษาโดยคำนึงถึง หลักทางจิตวิทยา และความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา เป็นวิธีสอนที่มีความสอดคล้องกับหลักการดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากเป็นวิธีการที่มุ่งเน้นการทำให้บังจักษ์บ่อย และกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษา ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการบูรณาการด้วยตนเอง จากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยยึดถือของการเรียน การจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมายในการนำรูปแบบภาษาไปใช้สื่อสารได้ในชีวิตประจำวันเป็นหลัก ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนจะจัดตามหลักการพัฒนาภาษาของผู้เรียนในการรับรู้ และเรียนรู้ตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสติปัญญาของผู้เรียน เค็มเป็นวิธีสอนที่ใช้สอนภาษาในประเทศออสเตรเลีย ต่อมา ดร. ริชาร์ด วอร์คเกอร์ ดร. เบรนตัน บาร์ทลีย์ และ รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้เข้ามาทดลองสอนภาษาในประเทศไทย จากการทดลองใช้สอนเด็กนักเรียนประถมศึกษาที่มีปัญหาทางภาษา ปรากฏว่า ได้ผลดีทั้งการพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย รวมทั้งทำให้สามารถเรียนวิชาอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

นอกจากนี้ อีกปัจจัยหนึ่งซึ่งมีส่วนสำคัญช่วยให้การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา ได้ผลดี คือ การใช้แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษา เนื่องจากในโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา จะใช้แบบเรียนที่รองศาสตราจารย์ทัฬหี คันทอง เป็นผู้คิดค้นกระบวนการวิธีการผลิต และฝึกบุคลากรสร้างเป็นทีมงานขึ้น มีอาจารย์สนั่น มีชั้นหมาก และคณะ เป็นผู้ร่วมจัดประชุมปฏิบัติการ เขียนแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ขึ้น ซึ่งแบบเรียนนี้จะใช้ได้ ณ ลักษณะที่เป็นสื่อ นำเข้าสู่บทเรียน (Starter Book) เป็นสื่อกลางการสอน

หรือสื่อรองรับ (Basal Text) และสื่อเสริมแรง (Co-basal Text) สามารถช่วยให้การสอนบรรลุผลตามจุดหมาย และเน้นการพัฒนาความสามารถของครูให้ปรับปรุงการสอน โดยแต่งเรื่องสอนเด็กได้ นักเรียนสามารถปรับปรุงการเรียน โดยแต่งเรื่องที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อันเป็นองค์ประกอบสำคัญทำให้การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีประสิทธิภาพ ช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยของนักเรียนจนได้ผลดีดังที่ปรากฏ (ทชัย คันทอง . 2534 : 119)

จากข้อมูลดังกล่าว เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การนำวิธีสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามาสร้าง เป็นชุดฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยนี้ โดยมีความมุ่งหวังที่จะให้ครูผู้สอนได้มีโอกาสศึกษาเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนางานสอนให้เกิดผลดียิ่งขึ้น ลักษณะของชุดฝึกอบรมมีการวางแผนสร้างขึ้นมาอย่างเป็นระบบ บรรจุเนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ใช้เสริมการสอนภาษา รวมทั้งการวัดผลและประเมินผล แบ่งเป็น 4 เล่ม จวบจนตัวดังนี้

1. วิทยุ หลักการสอน และกระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 1
 2. เทคนิค การใช้คำถามการเสริมต่อการเรียนรู้ การสอนที่ใช้อรรถลักษณะประเภทวิธีการ และการจัดชั้นเรียนในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 3. การใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา กิจกรรมการเล่านิทาน บทบาทสมมติ เพลง และเกม ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 4. การวัดผล ประเมินผล ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
- ชุดฝึกอบรมเล่มนี้มีเนื้อหาเฉพาะเรื่อง การจัดชั้นเรียนในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เทคนิคการใช้คำถาม การเสริมต่อการเรียนรู้ และการสอนโดยใช้ อรรถลักษณะประเภทวิธีการ ซึ่งเป็นเทคนิคที่สำคัญในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา การฝึกอบรม ผู้รับการศึกษาชุดฝึกอบรมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ประกอบการศึกษาจากสื่อประสมต่าง ๆ ลักษณะของการศึกษาจะเน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันช่วยเหลือกันในการท างาน และฝึกทักษะต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในชุดฝึกอบรม

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดฝึกอบรมนี้คงมีส่วนช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสงค์การเรียนรู้ รูปแบบที่ 1 ได้บ้างตามสมควร สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

มานช จันทร์แจ่ม

14 กันยายน 2535

สารบัญ

	หน้า
คำแนะนำการใช้ชุดฝึกอบรม	1
จุดประสงค์	2
แบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม	3
เฉลยคำตอบ	6
ตอนที่ 1 การจัดชั้นเรียนในการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ	7
- กิจกรรมการทำงานกลุ่มจากการศึกษาสไลด์ เรื่องการจัดชั้นเรียนในการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ	8
- สรุปบทเรียน	11
ตอนที่ 2 เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ และการใช้คำถามในการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ	12
- ภูมิหลังของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	14
- ความหมายของการเสริมต่อการเรียนรู้	15
- วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ	16
- ประโยชน์ของการเสริมต่อการเรียนรู้	18
- การใช้คำถามในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ	19
- สรุปบทเรียน	26
- กิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้	27

	หน้า
ตอนที่ 3 การสอนโดยใช้รรถลักษณะประ เภทวิธีการ	31
- ลักษณะของการสอนโดยใช้รรถลักษณะประ เภทวิธีการ	32
- สรุบทเรียน	33
- กิจกรรมการทำงานกลุ่ม จากการศึกษาเอกสารและการชมเทพโทรทัศน์	
การสอนโดยใช้รรถลักษณะประ เภทวิธีการ	34
แบบทดสอบหลังศึกษาชุดนี้กอบรม	36
เฉลยคำตอบ	39

คำแนะนำการใช้ชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรมเล่มนี้ เป็นสื่อที่มีเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดชั้นเรียน เทคนิคการใช้คำถาม การเสริมต่อการเรียนรู้ ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และการสอนประเภทวิธีการกระบวนการเรียนรู้ตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ เน้นการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม มีสื่อประกอบ การเรียนรู้ ได้แก่ เทปโทรทัศน์ สไลด์ประกอบเสียง เนื้อหาในชุดฝึกอบรมและประเด็นคำถามต่าง ๆ ซึ่งผู้รับการอบรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และอาศัยความร่วมมือระหว่างสมาชิกที่เข้ารับการอบรม โดยปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาจุดประสงค์ของชุดฝึกอบรม เพื่อจะทราบว่า เมื่อศึกษาชุดฝึกอบรมนี้ครบทุกกิจกรรมแล้ว จะได้อะไรบ้าง
2. ทานแบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม แล้วตรวจคำตอบ เพื่อจะรู้พื้นฐานความรู้ของตนเอง
3. ศึกษาเนื้อหาชุดฝึกอบรม และปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ให้เข้าใจทุกกิจกรรม
4. ทานแบบทดสอบหลังศึกษาชุดฝึกอบรม เพื่อเป็นการวัดผลการฝึกอบรมของตนเอง แล้วตรวจคำตอบอีกครั้งหนึ่ง
5. เมื่อสิ้นสุดการศึกษาชุดฝึกอบรมแล้ว ขอให้ท่านประสบการณ์ที่ได้รับแบบปฏิบัติจริงในการสอน

จุดประสงค์

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้ผู้รับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการจัดชั้นเรียนในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
2. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถด้านการใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้การใช้คำถามในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนที่มีอรรถลักษณะประเภทวิธีการ

จุดประสงค์เฉพาะ

1. อธิบายลักษณะ และประโยชน์ของการจัดชั้นเรียนที่ใช้สอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้
2. บอกความหมาย ประโยชน์ของการเสริมต่อการเรียนรู้ และอธิบายวิธีการใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้
3. สามารถใช้เทคนิคการใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง
4. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ที่ใช้สื่อแบบเรียนประเภทนิทาน สารคดี กับการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนที่มีอรรถลักษณะประเภทวิธีการ และสามารถกำหนดกิจกรรมการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนที่มีอรรถลักษณะประเภทวิธีการได้

แบบทดสอบวัดผลก่อนการฝึกอบรมด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร

ก. ข. ค. ง. ที่ท่านเลือก ลงในกระดาษคำตอบ

1. ถ้าท่านจะทำการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาแก่นักเรียนในห้องเรียนที่มีมากถึง 45 คน นักเรียนในห้องเรียนขนาดปกติทั่วไป ท่านจะแก้ปัญหาการจัดห้องด้วยวิธีใด
 - ก. พยายามจัดตามแบบของห้องเรียนที่ใช้สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาให้ได้
 - ข. ย้ายห้องไปเรียนที่โรงอาหารหรืออาคารอื่นแล้วจัดที่นั่งและบริเวณให้ถูกต้อง
 - ค. ผนังห้องจัดห้องเรียนสำหรับเรียนแบบ มกบ. ให้นักเรียนนั่งเป็นแถวเหมือนเรียนวิชาอื่นทั่วไป
 - ง. แบ่งนักเรียนส่วนหนึ่งมาหนึ่งเรียนจากการจัดห้องให้ถูกต้อง และจัดที่นั่งแยกอีกส่วนหนึ่ง เช่น หน้าห้องให้นักเรียนที่เหลือนั่งสังเกตการณ์
2. ข้อใดเป็นลักษณะของการเสริมต่อการเรียนรู้
 - ก. ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันคนละประโยค
 - ข. ครูตั้งคำถามไว้ให้นักเรียนตอบหลังจากฟังครูอ่านเรื่องแล้ว
 - ค. ครูอธิบายเสริมเป็นการสรุปเรื่องหลังจากนักเรียนอ่านเรื่องแล้ว
 - ง. ครูช่วยอ่านเรื่องพร้อมนักเรียนเมื่อนักเรียนอ่านไม่ได้ และหยุดอ่านเมื่อนักเรียนอ่านได้
3. สถานการณ์ใดครูควรเสริมต่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียน
 - ก. นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน
 - ข. นักเรียนมีความมั่นใจ และทำกิจกรรมได้
 - ค. นักเรียนเกิดความลังเล ผนังใจ หรือทำไม่ได้
 - ง. นักเรียนหยุดทำกิจกรรมเพราะถูกรบกวนจากบุคคลอื่น
4. เพราะเหตุใดจึงมีผู้เปรียบเทียบการเสริมต่อการเรียนรู้ทางภาษาว่า เหมือนกับการก่ออิฐ
 - ก. เพราะมีครูเป็นผู้ปฏิบัติ เหมือนกับช่างปูนทาหน้าที่ย่ออิฐ
 - ข. เพราะเป็นการสร้างเสริมความจำ เหมือนกับการก่ออิฐสร้างตึกหรือกำแพงสูง ๆ
 - ค. เพราะเป็นการช่วยผู้เรียนโดยต่อความเสริมความคิด เหมือนการก่ออิฐให้สูงขึ้นทีละก้อน
 - ง. เพราะเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ต้องใช้ความมานะพยายามและเวลานานจึงได้ผล เหมือนกับการก่ออิฐให้สูงทีละก้อนจึงจะสำเร็จ

5. ข้อความใดสอดคล้องกับคำว่า "การเสริมต่อการเรียนรู้" มากที่สุด
- ก. กลวิธีสำคัญของการสอนคือ การเสริมต่อการเรียนรู้
 - ข. การเสริมต่อการเรียนรู้ จะเน้นให้ผู้เรียนคิดค้นหาคำตอบเอง
 - ค. การเสริมต่อการเรียนรู้คือการให้รูปแบบทางภาษาแก่นักเรียนโดยให้การย้ำซ้ำทวน
 - ง. การเสริมต่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือจะประสบผลสำเร็จและเกิดความมั่นใจยิ่งขึ้น
6. ครูผู้สอนได้ประโยชน์อะไรจากการใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอน
- ก. ช่วยลดเวลาในการสอนแต่ละครั้งให้น้อยลง
 - ข. ช่วยให้เกิดแนวคิดในการจัดกิจกรรมการสอนหลากหลายยิ่งขึ้น
 - ค. ช่วยให้ครูได้ทบทวนการใช้ทักษะทางภาษาของตนเองให้ดียิ่งขึ้น
 - ง. ช่วยแก้กับปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากขึ้นและตรงจุด
7. ข้อใดเป็นลักษณะการเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอน แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
- ก. ครูผู้สอนช่วยเสริมต่อโดยแต่งประโยคเพิ่มเติมจากสื่อแบบเรียนให้ผู้เรียน
 - ข. ครูผู้สอนช่วยเสริมต่อความหมายจากเนื้อหาในแบบเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น
 - ค. ครูผู้สอนช่วยเสริมต่อคำพูดต่าง ๆ ให้ผู้เรียน ที่สนทนาเกี่ยวกับความหมายของเรื่อง
 - ง. ครูผู้สอนเสริมต่อโดยแต่งเรื่องต่อ หลังจากอ่านเรื่องในแบบเรียนให้นักเรียนฟังจบแล้ว เพื่อเป็นความรู้เสริม
8. ในขณะที่สอนครูประพันธ์พยายามใช้คำถามให้นักเรียนยกตัวอย่าง คำถามใดเป็นคำถามที่ถูกต้อง
- ก. ถ้าคืนวันใดของนักเรียนจับลูกผักนึ่งงาม ควรจะหาอย่างไร
 - ข. นักเรียนบอกครูซิ ว่ามีผักอะไรบ้างที่มีหัวใต้ดินรับประทานได้
 - ค. นักเรียนบอกครูซิ ว่าพืชใบเลี้ยงคู่มีอะไรบ้าง และพืชใบเลี้ยงเดี่ยวมีอะไรบ้าง
 - ง. ถ้านักเรียนอยากทำให้ผิวสวยจะเลือกรับประทานอะไรระหว่างผัก น้ำหวาน หรือลูกอม

9. ข้อใด เป็นคำถามระดับสูง
- คำถามนำ
 - คำถามทบทวนความจำ
 - คำถามเร้าความสนใจ
 - คำถามจำแนกประเภท
10. กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 กับการสอนโดยใช้สื่อที่มีรรถลักษณะประเภทวิธีการ มีกิจกรรมการสอนแตกต่างกันในขั้นตอนใดบ้างระหว่างการสอน 2 วิธี
- 1 และ 2
 - 2 และ 3
 - 3 และ 4
 - 4 และ 5
11. ข้อใด ไม่ใช่ กิจกรรมบนขั้นตอนการสอนที่ใช้แบบเรียนซึ่งมีรรถลักษณะประเภทวิธีการ
- เล่นบทบาทสมมติ
 - การสาธิตวิธีทำงาน
 - ให้นักเรียนเล่าวิธีการทำสิ่งต่าง ๆ
 - ทำสิ่งที่เรียนมากกว่าครูเคยใช้วัสดุที่เตรียมไว้
12. วิธีการแนะนำวัสดุในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้สื่อ ซึ่งมีรรถลักษณะประเภทวิธีการ มีวิธีการแนะนำอย่างไรจึงจะดีที่สุด
- ยกวัสดุแต่ละชิ้นออกมาแสดงให้นักเรียนดูพร้อมทั้งถามคำถามว่า เรียกว่าอะไร
 - ยกวัสดุแต่ละชิ้นออกมาแสดงให้นักเรียนดูพร้อมกับบอกว่า เรียกว่าอะไร
 - พานักเรียนไปดูการสาธิตแล้วครูบอกนักเรียนว่าวัสดุที่ผู้สาธิตกำลังใช้อยู่ นั้น เรียกว่าอะไร
 - นำวัสดุแสดงไว้บนโต๊ะหรือบอร์ด พร้อมทั้งมีป้ายบอกชื่อของวัสดุนั้น ๆ ไว้แล้วให้นักเรียนดู

13. ถ้าท่านสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษากรศึกษาใช้สื่อแบบเรียน เรื่องมาหาหมวกกันเถอะ จากคำตอบที่ยกมาข้อใด เป็นกิจกรรมที่ทำก่อน
- ครูสาธิตวิธีทำหมวก
 - นักเรียนลงมือทำหมวก
 - ให้นักเรียนเล่าเรื่องวิธีการทำหมวก
 - เขียนเรื่องร่วมกันเกี่ยวกับการทำหมวก เป็นขั้น ๆ
14. การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษากรศึกษาใช้สื่อแบบเรียน เรื่องมาหาหมวกกันเถอะ ก่อนให้นักเรียนลงมือทำหมวก ควรให้ทำอย่างใดก่อน
- จัดอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
 - หาความสะอาดอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
 - ลองผูกทบทวนลำดับขั้นตอนการทำหมวก
 - นำหมวกคันแบบมาให้ นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง

เฉลย

1. ข	2. ง	3. ค	4. ค	5. ง	6. ง	7. ค
8. ข	9. ง	10. ก	11. ก	12. ข	13. ก	14. ค

ตอนที่ 1

การจัดชั้นเรียนในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

แนวคิด

การจัดชั้นเรียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามแนวการจัดชั้นเรียนสำหรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1 มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จุดประสงค์

อธิบายลักษณะ และประโยชน์ของการจัดชั้นเรียนที่ใช้สอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้อย่างถูกต้อง

การจัดชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา จะมีกิจกรรมทำให้เกิดปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะทางภาษาอย่างหลากหลาย การจัดชั้นเรียนให้เหมาะกับสภาพการจัดการเรียนการสอน จะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งก่อให้เกิดประโยชน์อื่น ๆ อีกหลายประการ

จะจัดชั้นเรียนให้เหมาะสมกับการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษาได้อย่างไร...โปรดศึกษาจากสไลด์ประกอบเสียง เรื่องการจัดชั้นเรียนการสอนภาษาไทยการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพใช้เวลา 10 นาที

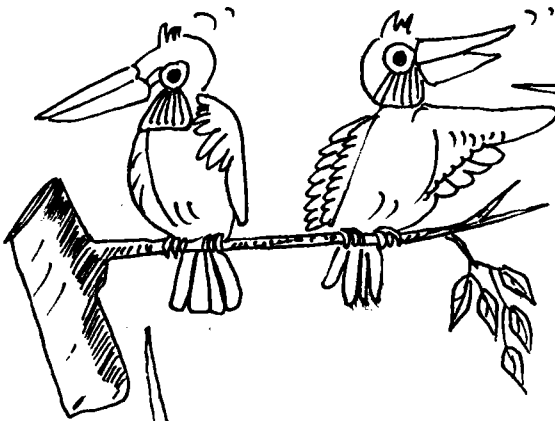

กิจกรรม

เมื่อศึกษาสไลด์แล้ว ผู้รับการอบรมปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองก่อน แล้วนำเข้าอภิปรายสรุปผล เป็นผลงานกลุ่มย่อยตามประเด็นคำถามต่อไปนี้

1. ลักษณะการจัดชั้นเรียนเป็นอย่างไร (อธิบายพร้อมเขียนแผนภูมิประกอบ)
 2. ประโยชน์ของการจัดชั้นเรียนในลักษณะนี้
 3. ส่วนประกอบอื่น ๆ ภายในชั้นเรียนควรจัดสิ่งใดไว้บ้าง และจัดไว้เพื่ออะไร
- ใช้เวลาในการปฏิบัติงาน 30 นาที

กลุ่มของท่านสรุปผลได้แล้วใช่ไหมครับ
ถ้าได้แล้ว โปรดเลือกผู้แทนกลุ่มเพื่อทำหน้าที่
นำเสนอ สรุปผลการอภิปรายของกลุ่ม
ในที่ประชุมใหญ่ ระยะเวลาในการเสนอ
ผลงานกลุ่มละ 5 นาที

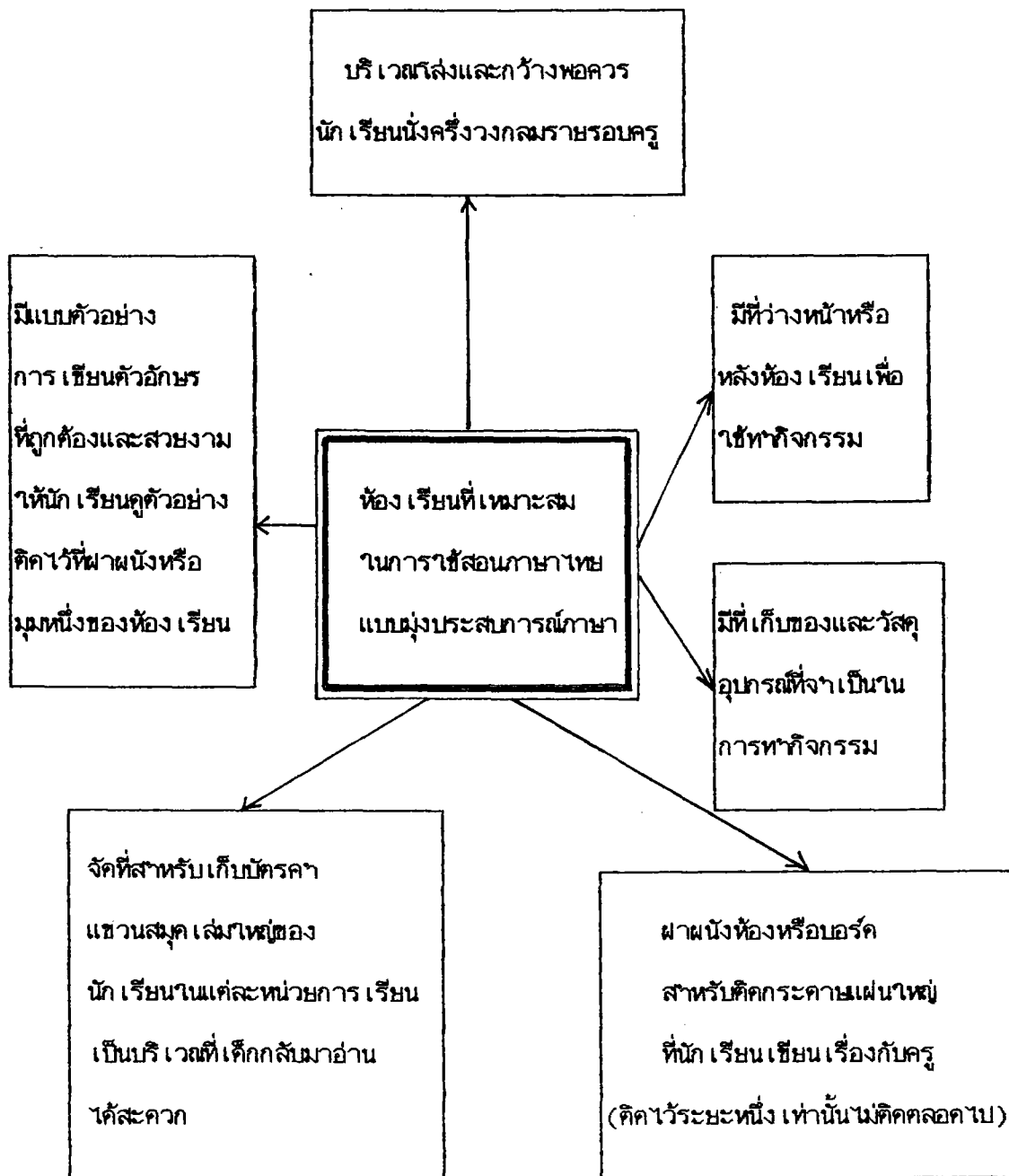

การจัดชั้นเรียน เป็นเรื่องที่มี
มีความสำคัญนะจ๊ะ

การจัดชั้นเรียนให้มีบรรยากาศที่ดี มีความเหมาะสมกับลักษณะการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม และส่งผล
ต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้

สรุปบทเรียน

การจัดชั้นเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สรุปได้ดังแผนภูมิ

ตอนที่ 2

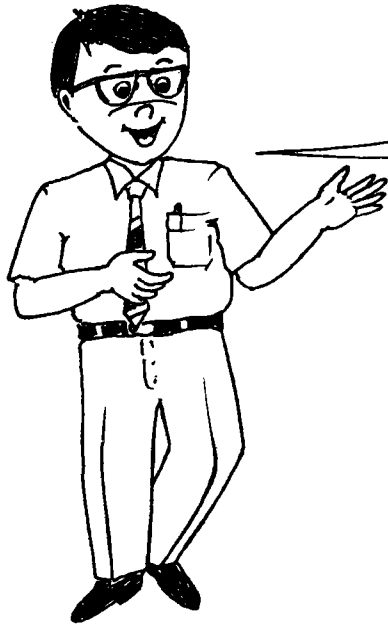
เทคนิคการใช้คำถามการ เสริมต่อการ เรียนรู้ ใน การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

แนวคิด

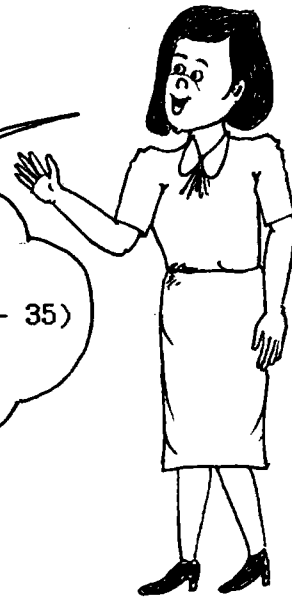
การมีความรู้ และทักษะการใช้คำถาม และการเสริมต่อการ เรียนรู้ ในการสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการ เรียนแต่ละครั้งดีขึ้น

จุดประสงค์

1. บอกความหมาย ประโยชน์ของการเสริมต่อการ เรียนรู้ และอธิบายวิธีการใช้
เทคนิคการ เสริมต่อการ เรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 1 ได้
2. สามารถใช้เทคนิคการใช้คำถาม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษาได้

คุณครับ ผมอยากทราบว่า การเสริมต่อ
การเรียนรู้ เป็นอย่างไร
ถ้าเสริมต่อการเรียนรู้แล้ว ทั้งเด็กนักเรียน
และครูจะได้อะไรบ้าง

ดิฉันดีใจมากที่อาจารย์สนใจ
เทคนิคการ เสริมต่อการเรียนรู้ที่อาจารย์ต้องการทราบนั้น
รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ รัคนวิเศษ (2533 : 34 - 35)
ได้ศึกษาค้นคว้าและ เขียนไว้ในเอกสารการพัฒนา
การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
มีรายละเอียดอยู่ในหน้าต่อไป อ่านคู่มือ
ภายในเวลา 15 นาที

การเสริมต่อการเรียนรู้ของเก็ท (Scaffolding)

ภูมิหลังของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

เป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตรในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในปัจจุบัน คือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นการพัฒนาทักษะพื้นฐาน ซึ่งเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ และการเสริมสร้างสติปัญญา แก่ผู้เรียนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทักษะพื้นฐานที่สำคัญ คือทักษะทางภาษา อันได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการคิด เพื่อการตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล ความสามารถดังกล่าวจะนำไปสู่การแสวงหาความรู้ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ฯลฯ (หลักสูตรประถมศึกษา 2521, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย 2524) การศึกษาจึงนับว่าเป็นการถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรคสติปัญญา สติปัญญาจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะหาให้รักษา หรือส่งเสริมการดำรงชีวิตได้ บทบาทของครูที่สำคัญต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในทางบวก (นายแพทย์ประเวศ วะสี, บรรจง ชูสกุลชาติ จากเอกสาร วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2531)

จากการรายงานผลการวิจัย เรื่องการวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2531 พบว่าปัญหาสำคัญของการเรียนการสอนภาษา (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง ครูยังคงเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน โดยใช้การบรรยายให้นักเรียนนั่งฟัง และให้นักเรียนมีโอกาสน้อยมากในการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนขาดความกระตือรือร้น การจัดการเรียนการสอนเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และทักษะพื้นฐานของนักเรียนยังไม่เป็นที่พอใจโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนมีความสามารถในการคิด การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหามีเหตุผล (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2531) แม้ครูจะมีวิธีการสอนมีแผนการสอนที่รัดกุม แต่บ่อยครั้งที่ครูประสบความล้มเหลวในการสอน เนื่องจากไม่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ โดยเฉพาะการใช้ภาษา

เพื่อการสื่อความแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ความไม่สามารสื่อความของผู้สอน ยังก่อให้เกิดเจตคติทางการเรียนทางลบแก่ผู้เรียนอีกด้วย เช่น เกิดความเบื่อหน่าย ขาดความกระตือรือร้น ฯลฯ

แนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ อาจทำได้โดยการพัฒนากระบวนการทางปัญญาจากการพูดของครู ซึ่งการพัฒนาทางปัญญานี้จะขึ้นอยู่กับการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งมีระบบเกิดขึ้นระหว่างผู้สอนและผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ การสอนโดยการใช้สื่อทางภาษาจะทำให้เกิดการพัฒนากทางปัญญาจะเป็นสื่อสำคัญของการเจริญเติบโตทางเชาว์ปัญญา การพัฒนาทางสติปัญญาที่สำคัญได้แก่ การเพิ่มปริมาณความสามารถที่จะจัดตอบทางภาษาของผู้เรียน (Bruner, J.S., 1960) ปฏิสัมพันธ์ทางวาจาเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดในการเรียนการสอนโดยทั่วไป การตระหนักถึงการสื่อสารทางวาจาของผู้สอนและผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องศึกษา เพื่อพิจารณาประสิทธิภาพจากการใช้คำพูดของผู้สอนที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ทางสมอง ซึ่งเป็นการพัฒนาความคิดรวบยอด และความคิดสร้างสรรค์ (Flanders, Ned. A., 1967 ; Sinclair, J.M., and R.M.Couithard 19751 Lemke, J.L., 1982 etc.) การพูดของครูในการเรียนการสอนซึ่งจะทำให้เด็กเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จึงนับว่าเป็นลีลาการสอนโดยเฉพาะที่สำคัญและจำเป็นต้องตระหนักว่า ครูควรพูดลักษณะใดบ้างทั้งในการริเริ่มการพูด การถามคำถาม การจัดตอบทางวาจา และสื่อเนื้อความซึ่งต้องพิจารณาการจัดลำดับความและการเลือกใช้ถ้อยคำที่จะช่วยการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความหมายของการเสริมต่อการเรียนรู้

การเสริมต่อการเรียนรู้หมายถึง การช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ โดยการต่อความ เสริมความคิด ที่ผู้เรียนต้องการพูด เขียน หรือแสดงออกทางความคิดต่าง ๆ เพื่อการสื่อสาร รวมทั้งให้กำลังใจผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งทางวาจา และน้ำใจวาจา การช่วยเหลือผู้เรียนดังกล่าวจะกระทำโดย ผู้สอนสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นร่วมกับผู้เรียน หรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน

การเสริมต่อการเรียนรู้ทางภาษา มิได้หมายถึงการให้รูปแบบทางภาษาแก่ผู้เรียนโดยให้ซ้ำซ้ำทวน หรือถามคำถามกับผู้เรียน และให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดค้นหาคำตอบ หากจะเน้นการช่วยเหลือ

ของครูในการใช้ภาษาพร้อม ๆ กับผู้เรียน เมื่อนักเรียนเกิดการคิดซัด ้นไม่สามารถใช้ภาษาออกมาได้ เช่น ในการพูด การอ่าน การเขียน หรือการแสดงออกด้วยท่าทาง เพื่อสื่อความหมายต่าง ๆ

การเสริมต่อการเรียนรู้ทางภาษา อาจเปรียบเทียบกับกับการก่อสร้าง เพื่อการก่อสร้างที่ละก้อน ๆ จนกระทั่งเกิดเป็นรูปเป็นร่างของการก่อสร้างนั้น ๆ ขึ้นมาได้ ผู้สอนกับผู้เรียนจะช่วยซึ่งกันและกันในการปฏิบัติทางภาษา เช่น เมื่อครูให้นักเรียนอ่านข้อความใดแล้วนักเรียนเริ่มอ่าน แต่เกิดการคิดซัดอ่านไม่ได้ ครูก็อ่านให้ และอ่านไปพร้อมกับนักเรียน และครูจะหยุดอ่านเมื่อนักเรียนอ่านได้แล้ว เป็นต้น การช่วยเหลือดังกล่าวผู้เรียนจะเกิดความมั่นใจ และอบอุ่นใจในการเรียนและเห็นว่าการเรียนน่าเพลิดเพลิน จะสนุกสนานที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากมีสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

การเสริมต่อการเรียนรู้ จึงเป็นกลวิธีสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ในแต่ละครั้ง

วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา

วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ ผู้สอนต้อง เข้าใจหลักการของการช่วยเหลือผู้เรียนว่า การมีส่วนร่วมของผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น การสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษาที่สำคัญประการหนึ่งในการจัดกระบวนการเรียนการสอน นั่นคือ ทุกขั้นตอนของการสอน ผู้สอนกับผู้เรียนจะต้องมีส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ จึงเป็นสาเหตุให้การปฏิบัติทางภาษาของผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

ในขั้นตอนที่ 1 ผู้สอนจะช่วยผู้เรียนเสริมต่อคำพูดต่าง ๆ ที่สนทนากันเกี่ยวกับความหมายของเรื่อง

ในขั้นตอนที่ 2 ผู้สอนจะช่วยผู้เรียนเสริมต่อการเล่าเรื่องกลับของผู้เรียนที่คิดซัด ้นไม่ออกหรือใช้ภาษาน่าถูกต้อง ผู้สอนต้องช่วยเสริมคำพูด ต่อเติมคำพูดให้ผู้เรียน เมื่อมีการอภิปรายหรือสนทนาเกี่ยวกับเรื่อง จังหวะของการเสริมต่อคำพูดต่าง ๆ ของครูต้องพิจารณาด้วยว่า เมื่อใดเราควรจะหยุด และให้ผู้เรียนได้พูดภาษาต่าง ๆ ของตนเอง และเมื่อใดช่วยเสริมต่อให้ ส่วนมากมัก

เป็นตอนที่ผู้เรียนเกิดความลังเลใจ นิ่งเฉย นิ่งนิ่ง นิ่งล่า หรือไม่สามารถจะหาได้ ผู้สอนจะใช้วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ขั้นทันที การแสดงบทบาทสมมติก็เช่นเดียวกัน ผู้สอนมีส่วนที่จะช่วยให้การเสริมต่อของ เด็กประสบความสำเร็จและสนุกสนานขึ้นได้

ในขั้นตอนที่ 3 ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันคิด เขียนเรื่อง การเสริมต่อของผู้สอนในขั้นนี้สำคัญมากที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักนึกถึงความหมายและเลือกคำที่พบได้ ผู้สอนจะต้องเข้าใจลักษณะและชนิดของ เนื้อความที่ผู้เรียนจะ เขียนและพยายามเสริมต่อการ เขียนของผู้เรียนตามการคาดานเนื้อความนั้น ๆ จากการใช้คำถามง่าย ๆ บ้าง หรือใช้การพูดให้นึกถึงเรื่องต่าง ๆ ที่จะเขียนต่อไปได้ง่าย เช่น การเขียนนิทาน ผู้สอนก็จะเริ่มโดยการทูลคยว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับใครเกิดขึ้นที่ใด แล้วมีอะไรเกิดขึ้นต่อไป ช่วยโยงลำดับของเรื่อง ผู้เรียนจะนึกถึงความหมาย และหาคำมาใช้ได้ง่ายขึ้น หากนึกไม่ออกผู้สอนก็จะช่วยเสริมว่า เป็นคำใดได้บ้าง และจะใช้หรือไม่อย่างนี้เป็นต้น

ในขั้นตอนที่ 4 ผู้สอนใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ต่อผู้เรียน ทคยให้ผู้เรียนลองอ่านเรื่องในกลุ่มพร้อมกันจากหนังสือเล่มใหญ่ หรือเล่าให้ฟัง เป็นกลุ่ม ผู้สอนช่วยอ่านไปพร้อม ๆ กับผู้เรียนหรือช่วยกันเล่าเรื่องจากภาพพร้อม ๆ กับผู้เรียนเป็นต้น

ในขั้นตอนที่ 5 ผู้สอนจะมีส่วนช่วยเหลือผู้เรียนในการเล่นเกมต่าง ๆ ทคยการแนะนำและเล่นไปพร้อมกับผู้เรียนในระยะแรก หรือรอจังหวะที่ผู้เรียนคิดซัด และไม่สามารถหากิจกรรมได้ ทคยการช่วยหากิจกรรมนั้น ๆ ไปพร้อม ๆ กับผู้เรียนทีละคน หรือทีละอย่าง และให้ผู้เรียนหาต่อไปเองจนกว่าจะประสบความสำเร็จ

การเสริมต่อการเรียนรู้ดังกล่าว จะช่วยให้ผู้เรียนมีกำลังใจและจะเป็นการช่วยแก้ปัญหา การสอนที่ตรงจุดมากที่สุด เพราะผู้สอนจะเข้าใจปัญหาของผู้เรียนได้อย่างละเอียดกว่าตนเองผู้เรียนมีปัญหา ผู้สอนจะสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนการใช้สื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ได้ ในขณะที่เดียวกันนับว่าเป็นการวัดและประเมินผลการสอนไปในตัวได้ด้วย

ประโยชน์ของการเสริมต่อการเรียนรู้

การเสริมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่ง Bruner (Bruner, 1983) นักจิตวิทยาทางการศึกษาได้เน้นย้ำว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการสร้างกระบวนการที่มีพลังในการให้อิทธิพลต่อการใช้ข้อความต่อเนื่องในชั้นเรียนของผู้เรียน และจะทำให้ผู้สอนมีบทบาทที่กระตือรือร้นได้มากขึ้นในการช่วยจัดความสามารถของผู้เรียน ให้สามารถสร้างเสริมสติปัญญาได้จากการใช้ภาษา ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่ Bruner ได้สังเกตเห็นได้จากธรรมชาติของการมีปฏิสัมพันธ์ในการสอนของมารดาที่มีต่อเด็ก ๆ ในการอ่าน เขียน โดยทั่วไปการเรียนรู้จะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่สามารถให้กิจกรรมทางสังคมแก่เด็ก เด็กจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสนุกสนานจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของตัวเอง

โดยสรุปแล้วจึงอาจกล่าวได้ว่า การเสริมต่อการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประโยชน์นานาประการในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

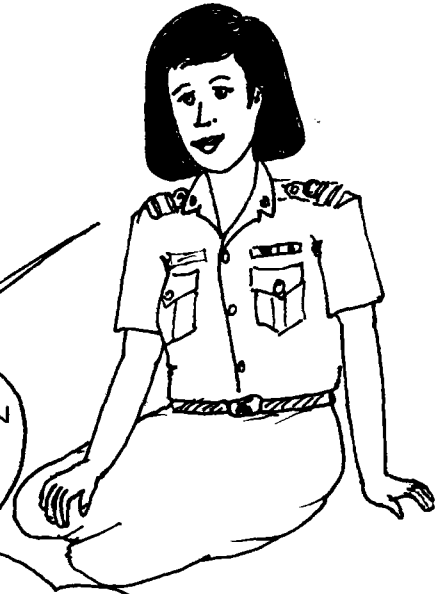
1. ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าคุณสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ และเห็นว่าการเรียนรู้สิ่งใหม่ไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป
2. ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียนรู้ที่ตนประสบความสำเร็จมากขึ้น
3. ผู้สอนมีความกระตือรือร้นมากขึ้นในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน
4. ผู้สอนสามารถแก้ไขปัญหาคำถามต่าง ๆ ของผู้เรียนได้เป็นรายบุคคลมากขึ้น และแก้ปัญหาคำถามต่าง ๆ ได้อย่างตรงจุด ปัญหาการสอนซ่อมเสริมจะน้อยลง
5. เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมและเป็นกันเองมากขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
6. เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแสวงหาแนวร่วมในการทำงานร่วมกันและสร้างความสามัคคีระหว่างกันทั้งผู้สอนและผู้เรียน นับเป็นการเสริมสร้างแนวคิดประชาธิปไตยต่อผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

การเสริมต่อการเรียนรู้จึงเป็นเทคนิคการสอนอย่างหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาคำถามการเรียนการสอน ซึ่งน่าจะจนเกินไปสำหรับผู้สอน และก่อให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตามเป้าหมายที่ต้องการในหลักสูตรต่อไป

การใช้คำถามในการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ

นอกจากเรื่องการเสริมต่อการเรียนรู้แล้ว เทคนิคอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญต่อการสอนเพราะจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ครูต้องการให้เรียนรู้ จะช่วยให้การสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ ดำเนินไปตามหลักการ ทฤษฎี และบรรลุผลตามจุดหมายของการสอน ได้ดียิ่งขึ้น เทคนิคที่จะกล่าวถึงนี้คือ การใช้คำถาม

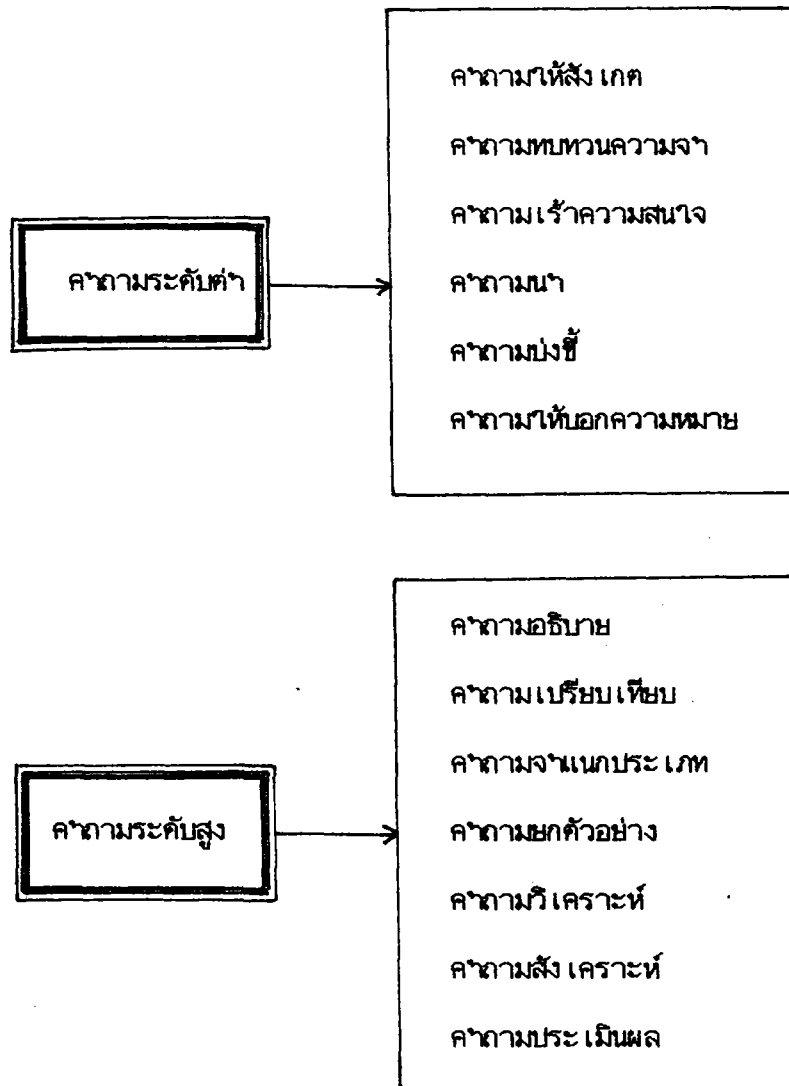
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(2535 : 77 - 82) กล่าวไว้ดังนี้

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ มีหลักการสำคัญเน้นปฏิสัมพันธ์การใช้ภาษา ระหว่างครูกับนักเรียน และได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า เป็นการสร้างความหมายจากสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการคิด และจากหลักการดังกล่าวจะเห็นว่าครูจำเป็นต้องมีความสามารถในการตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ และใช้คำถาม เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

การตั้งคำถามมีหลายประเภท การถามโดยใช้คำถามว่า ถูก หรือ ผิด ใช่ หรือ ไม่ใช่ ยังไม่เพียงพอ ประเภทของคำถามที่ครูใช้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. คำถามระดับต่ำ
2. คำถามระดับสูง

ค่าถำมทั้ง 2 ระดับใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ครูจำเป็นจะต้องใช้ค่าถำมให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ลักษณะของคำถามระดับต่ำ

1. คำถามให้สังเกต

ใช้ถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงจากการจำ การสังเกตสิ่งที่ได้ฟัง ได้เห็น เช่น ถามว่า ภาพนี้มีใครบ้าง เขากำลังทำอะไร

2. คำถามทบทวนความจำ

ใช้ถามเมื่อต้องการให้นักเรียนระลึก เรื่องที่ได้ฟัง เช่น "หนูนึกมองแบบนี้จะ อาหารแล้วร้องว่าอย่างไร" ร้องว่า "เหม็นก็เหม็น" ครูถามต่อ "แล้วอย่างไรอีกคะ"

3. คำถามเร้าความสนใจ

คำถามชนิดนี้บางครั้งใช้เร้าความสนใจเพื่อให้การสนทนาเริ่ม เช่น "นักเรียน ดูซิคะว่าใครเป็นเด็กที่ถูกบิดคนไม่รัก" หรือ ต้องการให้เด็กสนใจติดตามเรื่องที่ครูเล่าต่อไป เช่น "คอยดูหน้าต่อไปจะเป็นอย่างไร" หรือ "จะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไป"

4. คำถามนำ

เป็นคำถามที่เน้นเรื่องที่สอน และดึงความสนใจของนักเรียน เมื่อถามแล้วจะได้ คำตอบ ใช่ จริง ถูกแล้ว เช่น "หนูนึกบอกว่าผักมีกลิ่นเหม็นใช่ไหม" "หนูนึกว่าชอบกินผักใช่ไหม"

5. คำถามบ่งชี้

เป็นคำถามที่กำหนดข้อมูลหลายอย่างแล้วให้เด็ก เลือกตามข้อมูลที่ต้องการ ily ครู จะพูดคำตอบหลาย ๆ คำ ซึ่งมีทั้งคำตอบที่ถูก และผิดปนกัน เช่น หนูนึกฝันว่าได้พูดกับใคร ถ้าผู้ชาย แดง ร่ม พักทอง หรือ "นักเรียนอยากให้เป็นสาวจะเลือกทานอะไร ผัก น้ำอัดลม หรือ ห้อหุ้คะ"

6. คำถามให้บอกความหมายหรือคำจำกัดความ

เป็นคำถามที่ใช้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ บอกความหมาย เช่น "ฝันคืออะไร" "ที่เรียกว่าฝันนั้นเป็นอย่างไร"

คำถามระดับสูง

1. คำถามให้อธิบาย

เป็นคำถามที่ถามแล้วเด็กจะต้องนำความรู้ และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาสรุปเป็นคำตอบ เช่น ทานหนูนึกว่าชอบกินผัก

2. คำถามเปรียบเทียบ

เป็นคำถามที่ถามเมื่อต้องการให้เด็กนำคุณสมบัติ ลักษณะ สี ขนาด รูปร่าง น้ำหนัก ปริมาณ คุณภาพ ฯลฯ มาเปรียบเทียบกัน เช่น ระหว่างผักคะน้า ผักคะลิ่ง นักเรียนชอบอะไร

3. คำถามจำแนกประเภท

เป็นคำถามที่ใช้แบ่งพวก โดยมีเกณฑ์กำหนด ตัวอย่าง เช่น นักเรียนลองคิดซิว่าผักอะไรที่เราใช้รับประทาน ผักอะไรที่เรารับประทานไม่

4. คำถามให้ยกตัวอย่าง

เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบบอกชื่อ หรือ ยกตัวอย่างของสิ่งที่กำหนดค่า โดยอาศัยการสังเกต หรือมีความรู้ ความจำเป็นพื้นฐานมาก่อน เช่น "ผักอะไรบ้างที่ใช้รับประทานเหมือนมะเขือเทศ" ผักอะไรที่รับประทานแล้วมีผิวสวย

5. คำถามให้วิเคราะห์

เป็นคำถามให้นักเรียนคิดพิจารณาแยกแยะ เรื่องราวออกเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อหาสาเหตุ ข้อเท็จจริง ปัญหา เช่น "ทานหนูนึกจึงมีรูปร่างนึ่งแข็งแรงหน้าคาน่าสกล"

6. คำถามให้สังเคราะห์

คำถามที่นักเรียนต้องใช้กระบวนการคิดหาความสัมพันธ์ สรุปความสัมพันธ์ของเรื่อง ของเหตุการณ์ คุณค่า ฯลฯ เป็นการรวบรวมความรู้ความคิด ตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป เป็นข้อความ หรือข้อคิดใหม่ (พัฒนาของเก่าให้ดีขึ้น) เช่น "หลังจากหนูนึกได้คุยกับพี่ทอง ตาลิ่ง และผักภาคแล้ว หนูนึกควรทำอะไร"

สภาพการตอบคำถามของนักเรียนและแนวทางแก้ไข

นักเรียนที่เรียนทั่วไปมักจะพบพฤติกรรมการตอบคำถามของนักเรียนแตกต่างกัน ครูควรแก้ไขข้อบกพร่อง หรือเสริมแรงเมื่อนักเรียนทำถูกต้องดังต่อไปนี้

พฤติกรรมนักเรียน	พฤติกรรมครู
ตอบเสียงเบา	- ครูให้กำลังใจ เสริมด้วยคำพูด เช่น ถูกแล้ว ตอบเสียงดังอีกนิดจะดีมาก เวลา
ตอบไม่ชัดเจน	- ครูเสริม หนูตอบได้ดีถ้าอธิบายตอน... ฟังอีกนิดจะดีมาก
ตอบผิด รู้สึกอาย	- ครูควบคุมพฤติกรรมนักเรียนคนอื่นไม่ให้เยาะเย้ยถากถาง - ชี้แนะแนวการตอบ - ให้กำลังใจ และให้ลองตอบใหม่
ไม่ยอมตอบ	- เสริมแรงด้วยการแสดงท่าทาง ให้ นักเรียนเกิดความมั่นใจ - ชี้แนะแนวการตอบ - ชมเชย เมื่อตอบได้

การเรียงลำดับคำถาม

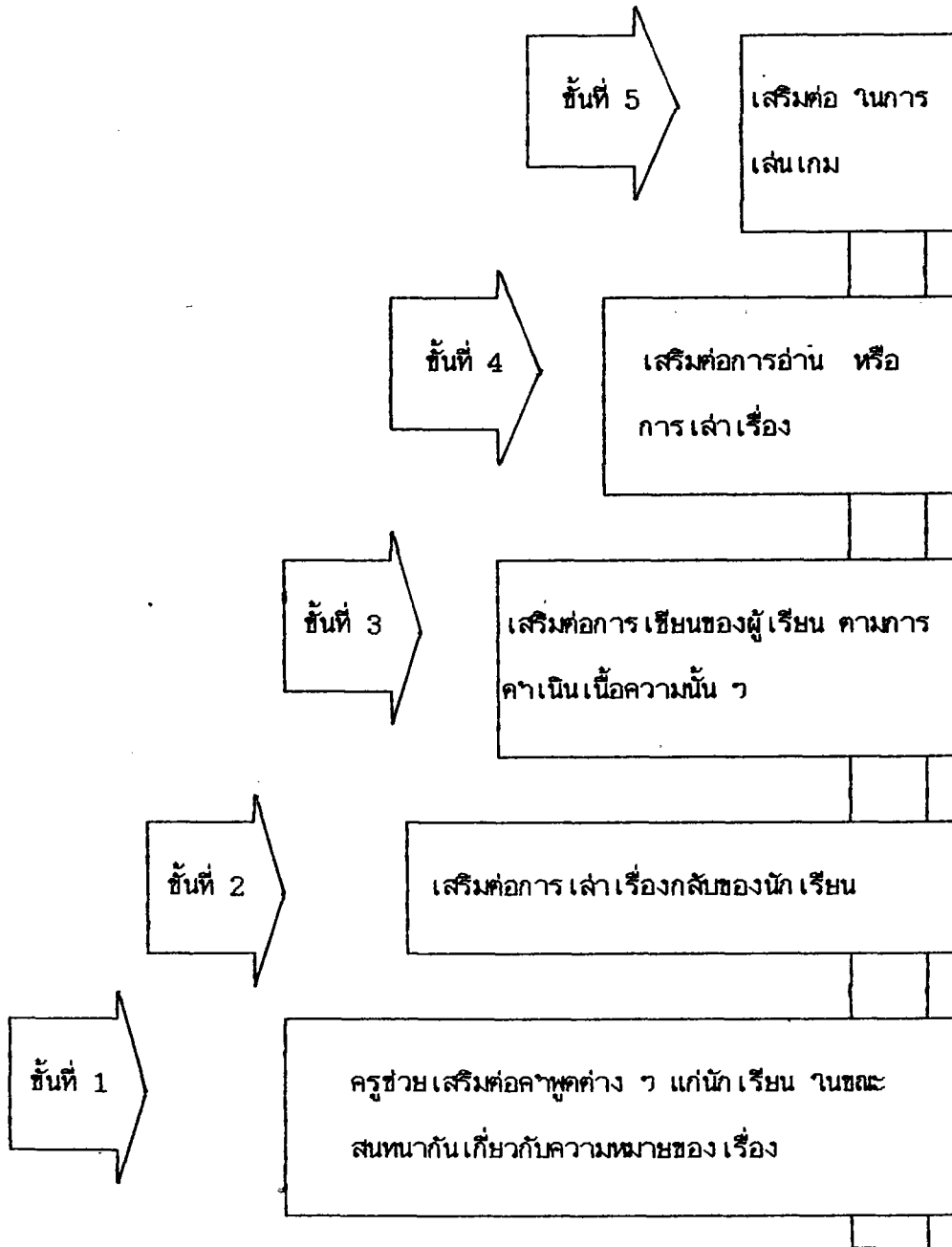
การใช้คำถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ควรถามจากคำถามที่เป็นข้อเท็จจริง
 ในหาคำถามที่ต้องการอธิบาย หรือใช้เหตุผล
 ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม เพราะเหตุใด

เมื่ออ่านจบแล้ว หากมีข้อสงสัยเข้าใจส่วนใด
 ถ้าพอมีเวลาอยู่ ลองอ่านบททวนเรื่องนั้นอีกครั้ง
 และอ่านสรุปบทเรียน

สรุปบทเรียน

แผนภูมิสรุปเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทั้ง 5 ชั้น

สำหรับการใช้คำถามนั้น เป็นอีก เทคนิคหนึ่ง ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านความคิด และ ช่วยเสริมต่อความคิดได้ เช่นเดียวกับการเสริมต่อการเรียนรู้ แต่ผู้ชี้จะต้อง เลือกใช้คำถามให้เหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียน จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด

กิจกรรมที่ 4

ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดตัวอย่างสถานการณ์การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ตอนใด
 ตอนหนึ่งแล้ว เขียนอธิบายสถานการณ์การสอนที่ มีการใช้คำถามทั้งระดับต่ำและระดับสูง
 ระดับละ 4 ชนิดคำถาม โดยยกตัวอย่างคำถามให้ชัดเจน

เมื่อปฏิบัติครบทั้ง 4 กิจกรรมแล้ว โปรดให้ผู้แทนกลุ่มนำเสนอผลการ
 การทำงานต่อที่ประชุมกลุ่มใหญ่ โดยใช้เวลากลุ่มละ 10 นาที

ตอนที่ 3

การสอนภาษาไทยใช้วรรณคดีประเภทวิธีการ

แนวคิด

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษาไทยใช้วรรณคดีประเภทวิธีการ จะมีกิจกรรมย่อย ในขั้นตอนการสอนแตกต่างไปจากการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพประเภทนิทานและสารคดี โดยเปลี่ยนเป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องกับลักษณะของสื่อแบบเรียนประเภทวิธีการจะช่วยให้การสอนประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ดีขึ้น

จุดประสงค์

วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1 ที่ใช้สื่อแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพประเภทนิทาน สารคดี กับการสอนโดยใช้สื่อที่มีวรรณคดีประเภทวิธีการ และสามารถกำหนดกิจกรรมการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนที่มีวรรณคดีประเภทวิธีการได้

ลักษณะของการสอนโดยใช้อรรถลักษณะประเภทวิธีการ

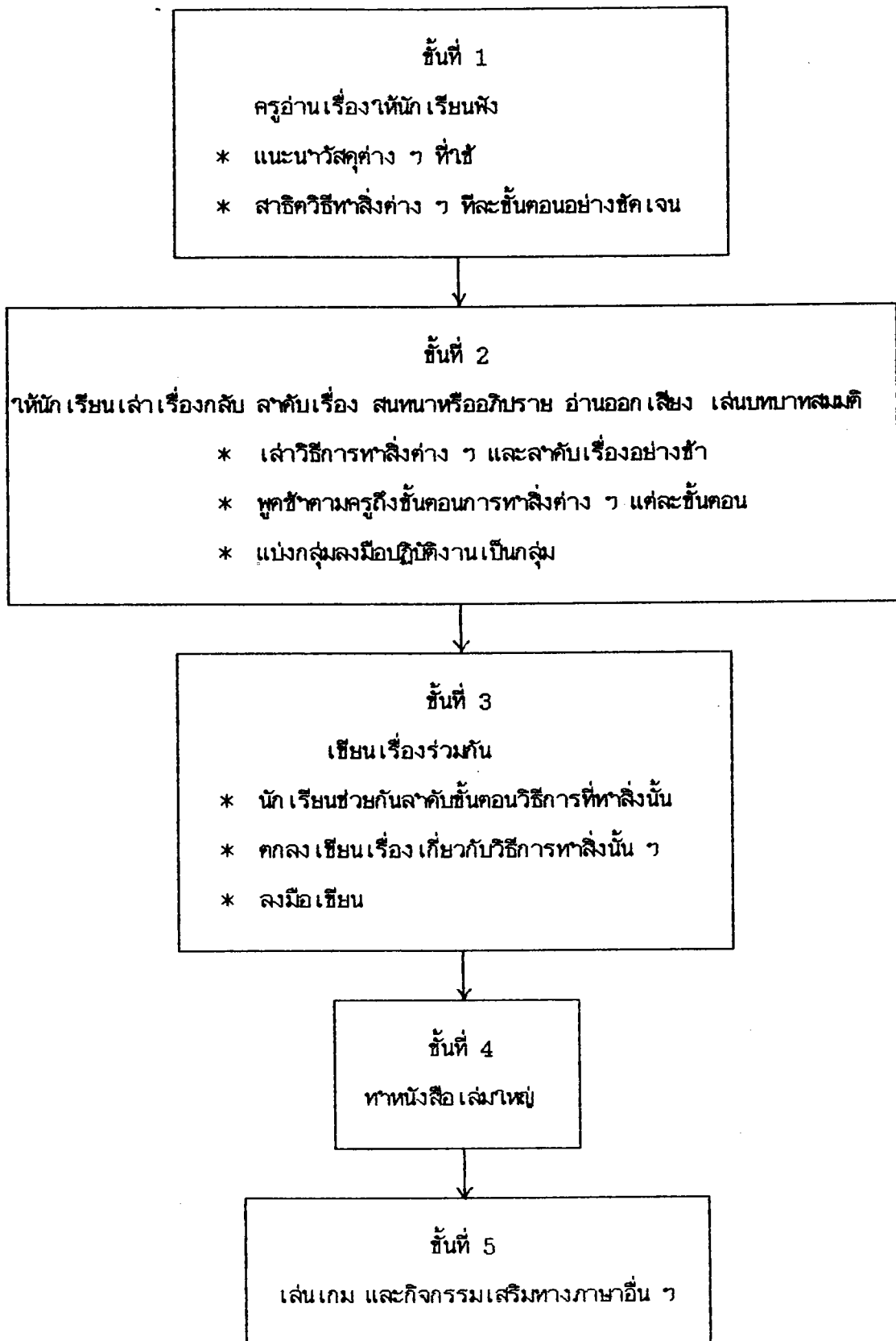
การสอนโดยใช้อรรถลักษณะประเภทวิธีการ เป็นการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษาที่ใช้แบบเรียนที่มีอรรถลักษณะประเภทวิธีการ ซึ่งมีเนื้อหาเป็นการเขียนแนะนำการปฏิบัติ ซึ่งจะกล่าวถึง วิธีการ กระบวนการ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน ลักษณะโครงสร้างงาน การดำเนินเรื่องของเนื้อความ จะมีจุดมุ่งหมายในการเขียนที่แน่นอน ให้ความสำคัญของวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ และเรียงลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ ส่วนลักษณะของภาษาเป็นประโยคคำสั่ง มีการใช้คำกริยาที่บ่งบอกการปฏิบัติ

ใช้ภาษาเป็นกลาง ว่างเปล่างานอ้างอิงถึงบุคคล และใช้คำถาม มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอนเหมือนกับการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา รูปแบบที่ 1 เพียงแต่กิจกรรมบางขั้นตอนการสอนจะแตกต่างกันไปเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้สื่อแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพที่มีอรรถลักษณะประเภทวิธีการ

สรุปบทเรียน

แผนภูมิสรุปขั้นตอนการสอนโยธาใช้รรถลักษณะประเภทวิธีการ

กิจกรรม

กิจกรรมที่ 1

เมื่อศึกษา
เทปโทรทัศน์แล้ว เราจะหาอย่างไร
ต่อไปดีนะ จึงจะเข้าใจยิ่งขึ้น

เข้ากลุ่มย่อยช่วยกัน
อภิปรายและสรุปจากการชมเทปโทรทัศน์ ซึ่ง
ว่าขั้นตอนการสอนโดยใช้แบบเรียนที่มีอรรถลักษณะ
ประเภทวิธีการ มีลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
อย่างไร และวิเคราะห์ดูว่า กิจกรรมการสอนโดยใช้
แบบเรียนที่มีอรรถลักษณะประเภทวิธีการนี้ มีความแตกต่าง
จากการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนที่มีอรรถลักษณะ
ประเภทอื่น ๆ ในส่วนใดบ้าง ใช้เวลา
ปฏิบัติกิจกรรม 20 นาที

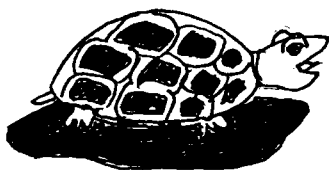
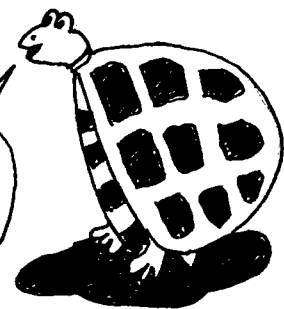
...ความคิดที่ที่เดียว
ขอให้สรุปด้วยตนเองก่อน แล้วบันทึกไว้
จากนั้นจึงนำเสนอในกลุ่มย่อย เพื่ออภิปราย
ร่วมกันในกลุ่มย่อยอีกครั้งหนึ่ง สรุปเป็นผลงานกลุ่ม

บันทึกสรุปผลก่อนนำเข้าอภิปรายกลุ่มย่อย

กิจกรรมที่ 2

เมื่อปฏิบัติ

กิจกรรมที่ 1 เสร็จแล้ว กิจกรรมต่อไปคือ ให้ผู้รับ
การอบรม ดูตัวอย่างสถานการณ์การสอนโดยใช้สื่อแบบเรียน
ที่มีอรรถลักษณะประเภทวิธีการ จากเทปโทรทัศน์ และให้
สมาชิกในกลุ่มย่อยช่วยกันวิจารณ์การสอนดังกล่าว โดยพิจารณา
ถึงจุดเด่น จุดด้อยในการจัดกระบวนการเรียนการสอน
และหาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการสอนในตัวอย่าง
ให้ดีขึ้น ใช้เวลาสำหรับกิจกรรมนี้ 25 นาที

เมื่อปฏิบัติครบทั้ง 2 กิจกรรมแล้ว ให้ทุกกลุ่มส่งตัวแทน
นำเสนอผลการทำงานกลุ่มในที่ประชุมใหญ่
ใช้เวลา กลุ่มละ 5 นาที

แบบทดสอบวัดผลหลังการฝึกอบรมด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมาย X ที่ตัวอักษร

ก. ข. ค. ง. ที่ท่านเลือก ลงในกระดาษคำตอบ

1. ถ้าท่านจะทำการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาแก่นักเรียนในห้องเรียนมีมากถึง 45 คน นักเรียนในห้องเรียนขนาดปรกติทั่วไป ท่านจะแก้ปัญหาการจัดห้องด้วยวิธีใด
 - ก. พยายามจัดคานแบบของห้องเรียนที่ใช้สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาให้ได้
 - ข. ย้ายห้องไปเรียนที่โรงอาหารหรือใต้ร่มไม้แล้วจัดที่นั่งและบริเวณที่ถูกต้อง
 - ค. แบ่งห้องจัดห้องเรียนสำหรับเรียนแบบ มก ก ให้นักเรียนนั่งเป็นแถวเหมือนเรียนวิชาอื่นทั่วไป
 - ง. แบ่งนักเรียนส่วนหนึ่งให้นักเรียนจากการจัดห้องให้ถูกต้อง และจัดที่นั่งแยกอีกส่วนหนึ่ง เช่น หน้าห้องให้นักเรียนที่เหลือนั่งสังเกตการณ์
2. ข้อใดเป็นลักษณะของการเสริมต่อการเรียนรู้
 - ก. ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันคนละประโยค
 - ข. ครูตั้งคำถามไว้ให้นักเรียนตอบหลังจากฟังครูอ่านเรื่องแล้ว
 - ค. ครูอธิบายเสริมเป็นการสรุปเรื่องหลังจากนักเรียนอ่านเรื่องแล้ว
 - ง. ครูช่วยอ่านเรื่องพร้อมนักเรียนเมื่อนักเรียนอ่านไม่ได้ และหยุดอ่านเมื่อนักเรียนอ่านได้
3. สถานการณ์ใดครูควรเสริมต่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียน
 - ก. นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน
 - ข. นักเรียนมีความมั่นใจ และทำกิจกรรมได้
 - ค. นักเรียนเกิดความลังเล ไม่แน่ใจ หรือทำไม่ได้
 - ง. นักเรียนหยุดทำกิจกรรมเพราะถูกรบกวนจากบุคคลอื่น
4. เพราะเหตุใดจึงมีผู้เปรียบเทียบการเสริมต่อการเรียนรู้ทางภาษาว่า เหมือนกับการก่ออิฐ
 - ก. เพราะมีครูเป็นผู้ปฏิบัติ เหมือนกับช่างปูนทำหน้าที่ยกอิฐ
 - ข. เพราะเป็นการสร้างเสริมความจำ เหมือนกับการก่ออิฐสร้างตึกหรือกำแพงสูง ๆ
 - ค. เพราะเป็นการช่วยผู้เรียนโดยต่อความเสริมความคิด เหมือนการก่ออิฐให้สูงขึ้นทีละก้อน
 - ง. เพราะเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ต้องใช้ความมานะพยายามและเวลานานจึงได้ผล เหมือนกับการก่ออิฐให้สูงทีละก้อนจึงจะสำเร็จ

5. ข้อความใดสอดคล้องกับคำว่า "การเสริมต่อการเรียนรู้" มากที่สุด
- ก. กลวิธีสำคัญของการสอนคือ การเสริมต่อการเรียนรู้
 - ข. การเสริมต่อการเรียนรู้ จะเน้นให้ผู้เรียนคิดค้นหาคำตอบเอง
 - ค. การเสริมต่อการเรียนรู้คือการให้รูปแบบทางภาษาแก่นักเรียนโดยให้คำอธิบาย
 - ง. การเสริมต่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือจะประสบผลสำเร็จและเกิดความมั่นใจยิ่งขึ้น
6. ครูผู้สอนได้ประโยชน์อะไรจากการใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอน
- ก. ช่วยลดเวลาในการสอนแต่ละครั้งให้น้อยลง
 - ข. ช่วยให้เกิดแนวความคิดการจัดกิจกรรมการสอนหลากหลายยิ่งขึ้น
 - ค. ช่วยให้ครูได้ทบทวนการใช้ทักษะทางภาษาของตนเองให้ดียิ่งขึ้น
 - ง. ช่วยให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากขึ้นและตรงจุด
7. ข้อใดเป็นลักษณะการเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอน แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
- ก. ครูผู้สอนช่วยเสริมต่อโดยแต่งประโยคเพิ่มเติมจากสื่อแบบเรียนให้ผู้เรียน
 - ข. ครูผู้สอนช่วยเสริมต่อความหมายจากเนื้อหาในแบบเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น
 - ค. ครูผู้สอนช่วยเสริมต่อคำพูดต่าง ๆ ที่ผู้เรียนที่สนทนาเกี่ยวกับความหมายของเรื่อง
 - ง. ครูผู้สอนเสริมต่อโดยแต่งเรื่องต่อหลังจากอ่านเรื่องในแบบเรียนให้นักเรียนฟังจบแล้ว เพื่อเป็นความรู้เสริม
8. ในขณะที่สอนครูประพันธ์พยายามใช้คำถามให้นักเรียนยกตัวอย่าง คำถามใดเป็นคำถามที่ถูกต้อง
- ก. ถ้าคืนวันไรของนักเรียนจับปลูผักมันงาม ควรจะหาอย่างไร
 - ข. นักเรียนบอกครูซิ ว่ามีผักอะไรบ้างที่มีหัวใต้ดินรับประทานได้
 - ค. นักเรียนบอกครูซิ ว่าพืชใบเลี้ยงคู่มีอะไรบ้าง และพืชใบเลี้ยงเดี่ยวมีอะไรบ้าง
 - ง. ถ้านักเรียนอยากทำให้ผิวสวยจะเลือกรับประทานอะไรระหว่างผัก น้ำหวาน หรือลูกอม

9. ข้อใดเป็นคำถามระดับสูง
- คำถามนำ
 - คำถามทบทวนความจำ
 - คำถามเร้าความสนใจ
 - คำถามจำแนกประเภท
10. กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 กับการสอนโดยใช้สื่อที่มีรรถลักษณะประเภทวิธีการ มีกิจกรรมการสอนแตกต่างกันในขั้นตอนใดบ้างระหว่างการสอน 2 วิธี
- 1 และ 2
 - 2 และ 3
 - 3 และ 4
 - 4 และ 5
11. ข้อใดไม่ใช่กิจกรรมในขั้นตอนการสอนที่ใช้หนังสือซึ่งมีรรถลักษณะประเภทวิธีการ
- เล่นบทบาทสมมติ
 - การสาธิตวิธีทำงาน
 - ให้นักเรียนเล่าวิธีการทำสิ่งต่าง ๆ
 - ทำสิ่งที่เรียนมากับครูโดยใช้วัสดุที่เตรียมไว้
12. วิธีการแนะนำวัสดุในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้สื่อ ซึ่งมีรรถลักษณะประเภทวิธีการ มีวิธีการแนะนำอย่างไรจึงจะดีที่สุด
- ยกวัสดุแต่ละชิ้นออกมาแสดงให้นักเรียนดูพร้อมทั้งถามคำถามว่า เรียกว่าอะไร
 - ยกวัสดุแต่ละชิ้นออกมาแสดงให้นักเรียนดูพร้อมทั้งบอกว่าเป็นอะไร
 - พานักเรียนไปดูการสาธิตแล้วครูบอกนักเรียนว่าวัสดุที่ผู้สาธิตกำลังใช้อยู่ในนั้น เรียกว่าอะไร
 - นำวัสดุแสดงไว้บนโต๊ะหรือบอร์ด พร้อมทั้งมีป้ายบอกชื่อของวัสดุนั้น ๆ ไว้แล้วให้นักเรียนดู

13. ถ้าท่านสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพการศึกษาคือใช้สื่อแบบเรียนเรื่องมาทำหมวกกันเอนอะ จากคำตอบที่ข้อมากข้อใด เป็นกิจกรรมที่ทำก่อน
- ก. ครูสาธิตวิธีทำหมวก
 - ข. นักเรียนลงมือทำหมวก
 - ค. ให้นักเรียนเล่าเรื่องวิธีการทำหมวก
 - ง. เขียนเรื่องร่วมกันเกี่ยวกับการทำหมวกเป็นชั้น ๆ
14. การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพการศึกษาคือใช้สื่อแบบเรียนเรื่องมาทำหมวกกันเอนอะ ก่อนให้นักเรียนลงมือทำหมวก ควรให้ทำอย่างไรก่อน
- ก. จัดอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
 - ข. ท้าความสะอาดอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
 - ค. ลองพูดบททวนลำดับขั้นตอนการทำหมวก
 - ง. นำหมวกต้นแบบมาให้ให้นักเรียนดูอีกครั้งหนึ่ง

เฉลย

1. ข	2. ง	3. ค	4. ค	5. ง	6. ง	7. ค
8. ข	9. ง	10. ก	11. ก	12. ข	13. ก	14. ค

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือครูแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

แบบมุ่งประสิทธิภาพภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2. กรุงเทพฯ ฯ : หน่วยงานนิเทศก์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535. อัครสาเนา.

เสาวลักษณ์ รัตนาวิชัย. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ ฯ :

บริษัทประมูรวงศจำกัด, 2533.

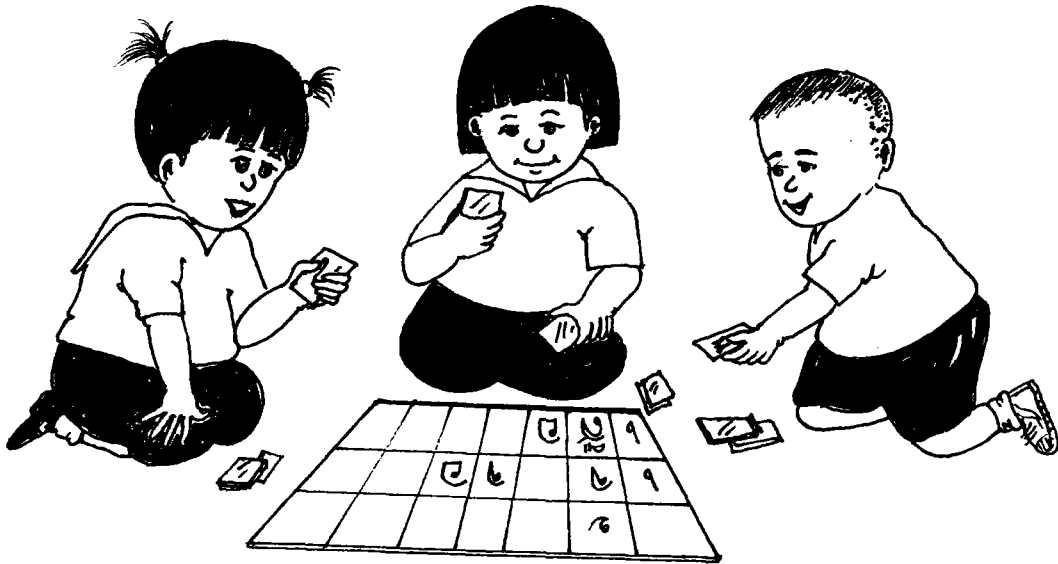
ทชัย คันทอง. แนวคิดและหลักการพัฒนาคุณภาพต้นฉบับแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ ฯ :

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่าน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2534.

ชุดฝึกอบบรมครูสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
เล่มที่ 3

การใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
กิจกรรมเล่านิทาน บทบาทสมมติ เพลง
และ เกมประกอบการสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

ชุดฝึกอบบรมครูสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
เล่มที่ 3

การใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
กิจกรรมเล่านิทาน บทบาทสมมติ เพลง
และ เกมประกอบการสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา รูปแบบที่ 1 .

คำนำ

ภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของคนไทย ผู้ที่มีทักษะในการใช้ภาษาได้ดีทั้งการฟัง พูด อ่าน และ เขียน จะช่วยให้สามารถติดต่อกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ทุกทักษะได้คือนั้น ควรใช้วิธีสอนที่ถูกต้องตามหลักการพัฒนาภาษาโดยคำนึงถึง หลักทางจิตวิทยา และความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นวิธีสอนที่มีความสอดคล้องกับหลักการดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากเป็นวิธีการที่มุ่งเน้นการทำให้ปัจจัยป้อน และกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษา ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการบูรณาการด้วยตนเอง จากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยยึดถือของการเรียน การจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมายในการนำรูปแบบภาษาไปใช้สื่อสารได้ในชีวิตประจำวันเป็นหลัก ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนจะจัดตามหลักการพัฒนาภาษาของผู้เรียนในการรับรู้ และเรียนรู้ความธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสติปัญญาของผู้เรียน เคยเป็นวิธีสอนที่ใช้สอนภาษาในประเทศออสเตรเลีย ต่อมา คร. ริชาร์ด วอร์ดเกอร์ คร. เบรนตัน บาร์ทเล็ท และ รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้นำมาทดลองสอนภาษาในประเทศไทย จากการทดลองใช้สอนเด็กนักเรียนประถมศึกษาที่มีปัญหาทางภาษา ปรากฏว่า ได้ผลดีทั้งการพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และ เขียนภาษาไทย รวมทั้งทำให้สามารถเรียนวิชาอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

นอกจากนี้ อีกปัจจัยหนึ่งซึ่งมีส่วนสำคัญช่วยให้การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้ผลดี คือ การใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เนื่องจากในโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะใช้แบบเรียนที่รองศาสตราจารย์ทัญ ดันหยง เป็นผู้คิดค้นกระบวนการผลิต และฝึกบุคลากรสร้างเป็นทีมงานขึ้น มีอาจารย์สนั่น มีชันหมาก และคณะ เป็นผู้ร่วมจัดประชุมปฏิบัติการเขียนแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ชั้น ซึ่งแบบเรียนนี้จะใช้ได้แก่ลักษณะที่เป็นสื่อนำเข้าสู่บทเรียน (Starter Book) เป็นสื่อกลางการสอน หรือสื่อรองพื้น (Basal Text) และสื่อเสริมแรง (Co-basal Text) สามารถช่วยให้การสอน

บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย และเน้นการพัฒนาความสามารถของครูให้บูรณาการสอน โดยแบ่งเรื่องสอนเด็กได้ นักเรียนสามารถบูรณาการเรียน โดยแบ่งเรื่องที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อันเป็นองค์ประกอบสำคัญทำให้การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษาที่มีประสิทธิภาพ ช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยของนักเรียนจนได้ผลดีดังที่ปรากฏ (หทัย คันทอง. 2534 : 119)

จากข้อมูลดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มีการนำวิธีสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพมาสร้างเป็นชุดฝึกอบรวมครูสอนภาษาไทยนี้ โดยมีความมุ่งหวังที่จะให้ครูผู้สอนได้มีโอกาสศึกษาเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนางานสอนให้เกิดผลดียิ่งขึ้น ลักษณะของชุดฝึกอบรวมมีการวางแผนสร้างขึ้นมาอย่างเป็นระบบ บรรจุเนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการสอนภาษา รวมทั้งการวัดผลและประเมินผล แบ่งเป็น 4 เล่ม จบในตัวดังนี้

1. ทฤษฎี หลักการสอน และกระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ
รูปแบบที่ 1

2. เทคนิค การใช้คำถามการเสริมต่อการเรียนรู้ การสอนที่ใช้ธรรมชาติลักษณะประเภทวิธีการ และการจัดชั้นเรียนในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ

3. การใช้แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ กิจกรรมการเล่านิทาน บทบาทสมมติ เพลง และเกม ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ

4. การวัดผล ประเมินผล ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ

ชุดฝึกอบรวมเล่มนี้มีเนื้อหาเฉพาะ เรื่องการใช้แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพกิจกรรมการเล่านิทาน บทบาทสมมติ เพลง และเกมประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ ผู้รับการศึกษาชุดฝึกอบรวมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ประกอบการศึกษาจากสื่อประสมต่าง ๆ ลักษณะของการศึกษาจะเน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันช่วยเหลือกันในการทำงาน และฝึกทักษะต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในชุดฝึกอบรวม

หวัง เป็นอย่างยิ่งว่าชุดฝึกอบรมนี้คงมีส่วนช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้บ้างตามสมควรสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

มานิช จันทร์แจ่ม

14 กันยายน 2535

สารบัญ

	หน้า
คำแนะนำการใช้ชุดฝึกอบรม	1
จุดประสงค์	2
แบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม	3
เฉลยคำตอบ	6
ตอนที่ 1 การใช้แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ กิจกรรมการเล่านิทานในการสอน ภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1	
- การใช้แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ	8
- เทคนิคการเล่านิทาน	15
- วิธีการเล่านิทานในการจัดการเรียนการสอนทั่วไป และการเล่านิทาน ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ	16
- การเลือกนิทานประกอบการสอน	17
- วิธีการเล่านิทานประกอบการสอน	19
- การใช้แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ และกิจกรรมการเล่านิทาน ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพรูปแบบที่ 1	21
- สรุปบทเรียน	22
- กิจกรรมการทวงถามกลุ่ม	23
ตอนที่ 2 การใช้กิจกรรมแสดงบทบาทสมมติในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1	24
- ความหมายของบทบาทสมมติ	25
- ประโยชน์ของการแสดงบทบาทสมมติ	26
- ลักษณะและวิธีการแสดงบทบาทสมมติ	27
- การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1	28

	หน้า
- สรุปทเรียน	29
- กิจกรรมการทำงานกลุ่ม	30
ตอนที่ 3 การใช้กิจกรรมการร้อง เพลงในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ	
รูปแบบที่ 1	31
- ประโยชน์ของกิจกรรมการร้อง เพลงในการสอน	33
- แหล่งที่มาของ เพลง และหลักการ เลือก เพลงประกอบการสอน	34
- วิธีการใช้ เพลงประกอบการสอน	36
- การใช้ เพลงประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1	38
- สรุปทเรียน	39
- กิจกรรมการทำงานกลุ่ม	40
ตอนที่ 4 การใช้กิจกรรมเกมในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1	42
- ความหมายของ เกม	43
- ประโยชน์ของ เกม	44
- การ เลือก เกม	45
- รูปแบบของ เกมประกอบการสอน	47
- ขั้นตอนการสอนเกม	48
- เกมบัตรคำ	49
- แผนการจัดเกมในชั้นที่ 5 ของการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ	
รูปแบบที่ 1 และตัวอย่างเกม	52
- บุคลิกของครูในการ เป็นผู้นำเกม	64
- สรุปทเรียน	65
- กิจกรรมการทำงานกลุ่ม	66
- แบบทดสอบหลังศึกษาชุดฝึกอบรม	68
- เฉลยคำตอบ	71

คำแนะนำการใช้ชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรมเล่มนี้มีเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการใช้แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ กิจกรรมการเล่านิทาน บทบาทสมมติ เพลง และ เกม ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1 กระบวนการเรียนรู้ตามกิจกรรมที่กำหนด เน้นการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม มีเนื้อหาบทเรียนและประเด็นคำถามตามที่กำหนดในชุดฝึกอบรม เป็นสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองและอาศัยความร่วมมือกันของสมาชิกที่เข้ารับการอบรม อดปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาจุดประสงค์ของชุดฝึกอบรม เพื่อจะรู้ว่าเมื่อศึกษาชุดฝึกอบรมนี้ครบทุกกิจกรรมแล้ว จะได้อะไรบ้าง
2. ทบทวนทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม แล้วตรวจคำตอบ เพื่อจะรู้พื้นฐานความรู้ของตนเอง
3. ศึกษาเนื้อหาชุดฝึกอบรม และปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดไว้ให้เข้าใจทุกกิจกรรม
4. ทบทวนทดสอบหลังศึกษาชุดฝึกอบรม เพื่อเป็นการวัดผลการศึกษาอบรมของตนเอง แล้วตรวจคำตอบอีกครั้งหนึ่ง
5. เมื่อสิ้นสุดการศึกษาชุดฝึกอบรมแล้ว ขอให้นำประสิทธิภาพที่ได้รับมาปฏิบัติจริงงานการสอน

จุดประสงค์

จุดประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญในการใช้นิทาน บทบาทสมมติ เพลง และ เกมประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน และสามารถนำไปใช้ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้

จุดประสงค์เฉพาะ

1. บอกประโยชน์ สามารถใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยพิจารณาเลือกและ เล่านิทานประกอบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาส และวัยของเด็ก
2. อภิปรายลักษณะ ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ และสามารถกำหนดวิธีการ จัดกิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้
3. บอกประโยชน์ของ เพลง และสามารถใช้เพลงประกอบการสอนทั่วไป และการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้
4. บอกความหมาย ประโยชน์ของเกม สามารถเลือกเกม และใช้ประกอบการสอน ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 รวมทั้งอธิบายบุคลิกลักษณะของครู ในขณะสอนเกมได้

แบบทดสอบวัดผลก่อนการฝึกอบรมด้วยวิธีการสอนรายวิชาย่อย

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมาย X ใต้ตัวอักษร

ก. ข. ค. ง. ที่ท่านเลือก ลงในกระดาษคำตอบ

1. ครู ไม่ควร ใช้กิจกรรมใดเมื่อเริ่มเล่านิทาน
 - ก. ให้นักเรียนตั้งชื่อนิทาน
 - ข. นำหุ่นตัวละครมาให้นักเรียนทาย
 - ค. ให้นักเรียนดูภาพตัวละครแล้วสนทนา
 - ง. ต่อกภาพหรือร้องเพลงเกี่ยวกับตัวละคร
2. ข้อใดเป็นการใช้วิธีการเล่านิทาน ในขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาใน ชั้นที่ 1 ได้อย่างถูกต้อง
 - ก. ออกเสียงให้ดังมาก ๆ เพื่อความชัดเจน
 - ข. ใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ได้ จึงดึงดูดความสนใจของนักเรียน
 - ค. แสดงอาการโกรธ ตีใจ เสียใจให้ชัดเจนเหมือนละคร
 - ง. เมื่อมีบทสนทนา ควรใช้วิธีเล่าสรุปเนื้อหาจากบทสนทนานั้น
3. ข้อใดคือลักษณะการแสดงบทบาทสมมติที่เป็นการแสดงที่เป็นธรรมชาติ
 - ก. การแสดงเป็นพ่อ
 - ข. แสดงทำว้างแล้วหล้ม
 - ค. คารวจวังใส่จับผู้ร้าย
 - ง. กรรמרกำลังแบกของหนักมาก
4. ลักษณะการแสดงที่เป็นการกระทำต่าง ๆ
 - ก. การแสดงเป็นพ่อ
 - ข. แสดงทำว้างแล้วหล้ม
 - ค. คารวจวังใส่จับผู้ร้าย
 - ง. กรรמרกำลังแบกของหนักมาก

5. เนื้อเพลงในข้อใดเหมาะสมสำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2
- การสอนแบบ มนภ นีแหละหนอมุ่งประสงค์
 - น้ำใจแห่งมิตรอันควรอารี ก็คือคนที่เขามีเมตตา
 - หนูเขียนพจนานุกรม เลี้ยวซ้ายคนเดิน ขี่ขาวถือเคียวเกี่ยวข้าวชาวนา
 - คิดถึงคราใดหัวใจร้าวราน ไร้วางมาลัย แสนสุขสงสาร เจ้าแก่นท้าวหน้า
6. เนื้อเพลงต่อไปนี้ควรวางขึ้นตอนใดของการสอนแบบมุ่งประสงค์ภาษาแบบที่ 1 จึงจะเหมาะสมที่สุด "เอ อี ย เอ อี ย รวมเรียก สระเอีย"
- หาหนังสือเล่มใหญ่
 - เล่นเกมหรือกิจกรรมเสริมภาษาอื่น
 - นำเข้าสู่ขั้นครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
 - นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่องอ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ
7. ข้อใดลำดับขั้นตอนการสอนเพลงถูกต้อง
- ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลง ครูร้องนำ ครูร้องให้นักเรียนฟังตลอดเพลง
 - คิดแผนภูมิเพลงหน้าชั้นเรียน นักเรียนอ่านเนื้อเพลง ครูร้องนำที่ละวรรคให้นักเรียนร้องตาม
 - นักเรียนอ่านเนื้อเพลง ผูกเคาะจังหวะท่าทางง่าย ๆ ครูร้องนำที่ละวรรคให้นักเรียนร้องตาม
 - เขียนเนื้อเพลงบนกระดานดำ เปิดเทปบันทึกเสียงเพลงที่สอน แบ่งกลุ่มให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง

8. เราสามารถใช้เพลงประกอบการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1 ใน
ขั้นตอนใดบ้าง
- ขั้นอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง กับขั้นเล่นเกม และกิจกรรมเสริมภาษาอื่น ๆ
 - ขั้นอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง กับขั้นให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ
 - ขั้นให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับลำดับเรื่อง-สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่องอ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ กับขั้นเล่นเกมและกิจกรรมเสริมภาษาอื่น ๆ
 - เข้าได้ในทั้งห้าขั้นตอน
9. เกม หมายถึงอะไร
- การเล่นที่มีกฎ กติกา
 - กิจกรรมการเล่นสนุกสนานที่ใช้ประกอบการสอน
 - กิจกรรมการเล่นโดยทั่วไป เล่นได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่
 - กฎกติกาที่มีผู้กำหนดขึ้น เพื่อให้เด็กเล่นอย่างมีระเบียบ
10. ข้อใดคือลักษณะของ เกมประกอบการสอนภาษาไทยที่ดี
- มีความคิดรวบยอดมากกว่า 1 ความคิดรวบยอด
 - เป็นเกมที่หาวัสดุได้ง่ายมากจึงไม่ต้องระบุงวัสดุไว้ให้ชัดเจน
 - กำหนดหรืออธิบายวิธีเล่นไว้อย่างรัดกุม เข้าใจง่าย มีความเที่ยงตรง
 - มีจุดประสงค์ที่ชัดเจน ครอบคลุมจำเป็นต้องมีสื่อที่สอดคล้องกับเรื่องที่สอนก็ได้
11. การใช้เกมในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ควรใช้กับกิจกรรมใด
- หาหนังสือเล่มใหญ่
 - ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษา
 - การเล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง
 - การเขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน

12. บุคลิกภาพของครูแบบใดที่นักเรียนต้องการในการสอนเกม

- ก. มีสีหน้าท่าทาง แสดงถึงความสนุกสนาน
- ข. ครูควรหาคนให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน
- ค. เคลื่อนไหวอย่างกระฉับกระเฉง สอดคล้องในการเล่นซัดเจน
- ง. ควรแสดงลักษณะความเป็นครูให้นักเรียนเกรงใจ เพื่อควบคุมการเล่น

ผลเฉลย

1. ก	2. ข	3. ง	4. จ	5. ค	6. ข
7. ข	8. ง	9. ก	10. ค	11. ข	12. ง

ตอนที่ 1

การใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา
กิจกรรมการเล่านิทานในการสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

แนวคิด

การเห็นคุณค่า การรู้จักเลือก และสามารถเลือกใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา นิทาน
ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้อย่างเหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียน
สนใจ เรียนรู้และใช้ภาษาไทยได้อย่างดีขึ้น

จุดประสงค์

บอกประโยชน์ สามารถเลือกใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยพิจารณาเลือก และเล่านิทาน
ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาส
และวัยของเด็ก

การใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา

แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เพราะเป็นเสมือนสื่อกลางในการขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ หากปราศจากแบบเรียนแล้วจะไม่สามารถประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้

รองศาสตราจารย์หทัย คันทอง ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรม ซึ่งเป็นผู้พัฒนากระบวนการผลิตสื่อแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษาได้กล่าวไว้ดังนี้

แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นสื่อที่ทำหน้าที่เป็นกลางการสอนหรือเรียกว่าสื่อกลางหรือสื่อแนวคิด หรืออาจเรียกว่าแบบเรียนรองพื้น แบบเรียนที่ผลิตขึ้นเข้าในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะนำมาใช้ 3 ลักษณะ คือ

1. สถานะที่เป็นสื่อนำเข้าสู่บทเรียน (Starter Book) แบบเรียนในสถานะนี้ทำหน้าที่คล้ายนำฉันทวนหัวเชื้อ เพื่อจุดหลังเครื่องยนต์
2. สถานะที่เป็นสื่อกลางการสอน หรือแบบเรียนรองพื้น (Basal text) เป็นตัวกลางสัมพันธ์ (Dynamic Interdependence) อยู่ในกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อสถานะนี้ นับว่าเป็นแกนกิจกรรมสำคัญเพราะเนื้อหาแบบเรียน เรื่องราวภาษาในแบบเรียนผสมผสานเป็นบทเรียนไปพร้อม ๆ กัน อีกทั้งยังเป็นสื่อหล่อเลี้ยงให้การสอนดำเนินไปอย่างคล่องตัวจากกระบวนการอรรถลักษณะ (Genre) ที่ใช้ดำเนินเรื่องแบบเรียนนั้น ๆ
3. สถานะที่เป็นสื่อเสริม (Co-Basal Text) เป็นสื่อปรกคิช่วยเสริมบทเรียนในกรณีที่เกิดความต้องการบริบทที่กว้างออกไป

การสร้างแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษา รองศาสตราจารย์ทัฬหี คันทอง ได้พัฒนา
เค้าโครงแบบเรียนขึ้น โดยประยุกต์จากทฤษฎีวรรณกรรมซึ่งเน้นนามธรรม ให้เป็นรูปธรรม และ
กำหนดเค้าโครงต้นฉบับ (Plot) ขึ้น ตัวต้นฉบับ (Manuscript) ของแบบเรียนได้มาจาก
การสร้าง Plot ทั้งหมด จำนวน 5 Plot มีดังนี้

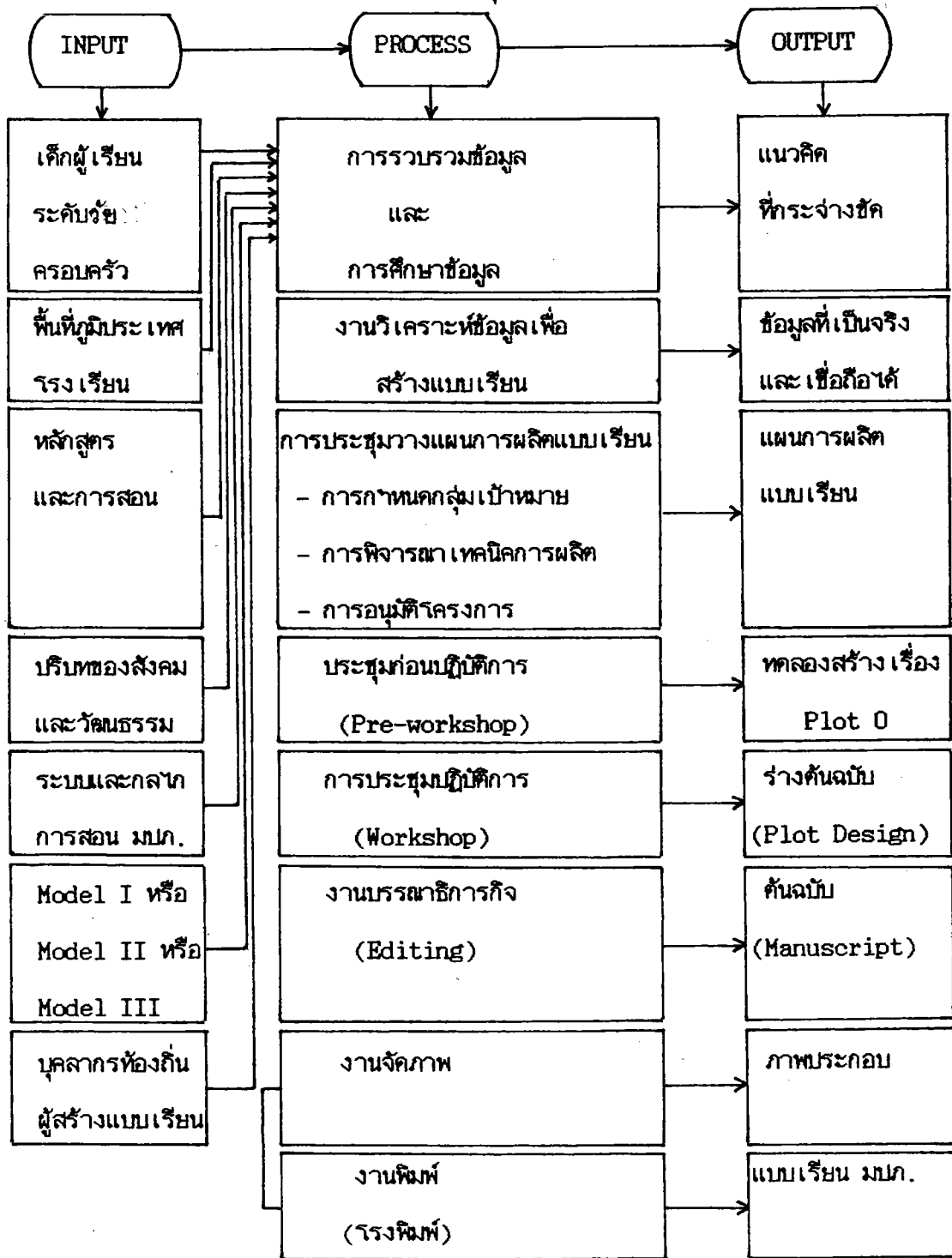
- Plot 0 เตรียมตัวทดลองคิดเรื่อง
- Plot I เริ่มต้นวางโครงเรื่อง (Ideal Plot)
- Plot II วางเค้าโครง (Plot Design)
- Plot II extra การประสานแนวคิดกับเค้าโครงเรื่อง
- Plot III การเขียนเรื่อง การจัดฉากเพื่อปรับลงหน้า (Setting)
- Plot IV การร่างต้นฉบับ (Manuscript)
- Plot V การสร้างต้นฉบับ (Dummy)

เค้าโครงต้นฉบับนี้ รองศาสตราจารย์ทัฬหี คันทอง ได้สร้างเป็นแบบฟอร์มขึ้นซึ่งสะดวก
ต่อการเขียน เวลาสร้างแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ จะไม่เขียนแบบฟอร์มก่อนนำมาได้อย่างเด็ดขาด
เพราะจะคุมความคิด จุดประสงค์ เนื้อหาไม่ได้ เมื่อนำมาใช้สอนก็จะได้นั่งสอคคลังต้องกัน ทำให้
นั่งบรรลุลูกตุ้ประสงค์
(ทัฬหี คันทอง . 2534 : 16 - 17, 119)

กระบวนการผลิตแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษา

รองศาสตราจารย์ทัฬหี คันทอง และอาจารย์สนั่น มีชันหมาก ได้ทำการพัฒนากระบวนการ
ผลิตขึ้น โดยมีแนวคิดที่สำคัญ คือ เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ และเพื่อ
พัฒนาความสามารถของครูให้ปรุงรสการสอนโดยแต่ง เรื่องสอนเด็กได้ นักเรียนปรุงรสหาร เรียนโดย
แต่ง เรื่องที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง กระบวนการผลิตได้สรุปเป็นแผนภาพต่อไปนี้

กระบวนการผลิตแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษา

(ทพชั ดันทยง และสนัน มีชันหมาก. 2535)

จากกระบวนการผลิตแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา คังกล่าว ในส่วนของกระบวนการ
ประชุมปฏิบัติการ (Workshop) ได้มีการกำหนดขั้นตอนไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 วิเคราะห์งานสร้างแบบเรียนตามกลุ่มเป้าหมาย
- วิเคราะห์งานใน Model การสอน I-II-III
 - หลักสูตรและการสอนระดับกลุ่มเป้าหมาย
 - เป้าหมายแกน (Core) และท้องถิ่น (Local)
- ขั้นที่ 2 ก่อนประชุมปฏิบัติการ (Pre-workshop)
- กำหนดความคิดรวบยอด และจุดประสงค์
 - ฝึกสมองเพื่อคิดหาทรัพยากรเขียนแบบเรียน (Plot 0)
- ขั้นที่ 3 ประชุมปฏิบัติการ (Workshop)
- ปฏิบัติการคิดเรื่องโดยเชื่อมโยง (Plot 0-Plot I)
(เค้าโครง การผูกเรื่อง แก่นสาระ พื้นเรื่อง ทักษะกรรมและภาพพจน์)
 - ปฏิบัติการวางเค้าโครงแบบเรียน (Plot II) ได้แก่การกำหนดเรื่อง
เนื้อหาแบบเรียน - ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ หลักฐานข้อมูล รูปแบบ
และถ้อยคำภาษา
 - ปฏิบัติการกำหนดกระบวนการอรรถลักษณะ (Gerne)
 - ปฏิบัติการเขียนแบบเรียน (Plot III) ได้แก่การกำหนดชื่อเรื่อง การนำเสนอ
การดำเนินเรื่อง การจบเรื่อง และส่วนประกอบ
 - ปฏิบัติการร่างต้นฉบับ (Manuscript) (Plot IV) ได้แก่การหาบท
ส่วนประกอบ เนื้อหา บทตอน ภาพประกอบ การจัดหน้า และภาคผนวก
 - ปฏิบัติการสร้างต้นฉบับ (Dummy) (Plot V) เป็นการหารูปเล่ม
- ขั้นที่ 4 บรรณาธิการกิจ (Editing)
- ตรวจสอบต้นฉบับก่อนส่ง เขียนภาพ และพิมพ์
- ขั้นที่ 5 งานการผลิตภาพ และงานพิมพ์
- จะได้แบบเรียนต้นแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ขั้นที่ 6 นำแบบเรียนไปใช้ในพื้นที่ทดลอง แล้วนำกลับมาปรับปรุงเพื่อพิมพ์ครั้งต่อไป
(หทัย คันทอง และสนั่น มีชันหมาก. 2535)

กระบวนการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) ผลิตแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษา ที่ใช้ในการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา ดังกล่าวของรองศาสตราจารย์หทัย คันทอง ได้สร้างคณะกรรมการขึ้น มีอาจารย์สนั่น มีชันหมาก และคณะเป็นผู้ร่วมจัดประชุมปฏิบัติการ เขียนแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ ระดับประถมศึกษาที่ 1-6 ชั้น ระหว่างปี พ.ศ. 2531 ถึง 2535 หากได้แบบเรียนขึ้นใช้ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ ดังตัวอย่าง สาเนาบทแบบเรียนต่อไปนี้

ตัวอย่างแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

มาทำหมวกกันแดด

การสอนอ่านแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ฉันทนา สวตพร เรื่อง
ฉวีพร ไชยชนะ ภาพ

ฉันรักต้นไม้

การสอนอ่านแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

จรรยา เพิ่มทรัพย์ เรื่อง
วิมล ไชยชนะ ภาพ

เพื่อนรัก

การสอนอ่านแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

สมานจิต จงเสนะ เรื่อง
ภาพ

อ้อย อมยิ้ม

การสอนอ่านแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ศศิมาภรณ์ เทพนิสง เรื่อง
วิมล ไชยชนะ ภาพ

ชีวิตใหม่ของปोंง

การสอนอ่านแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

คณะนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการประถมศึกษา เรื่อง
วิมล ไชยชนะ ภาพ

ตัวอย่างแบบเรียนแบ่งประสบการณ์ภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขมิ้นเป็นยา

การสอนอ่านแบบแบ่งประสบการณ์ภาษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เล่มที่ ๑

ผู้จัดทำ อภิมาศ
วิไลภ โทษะ

เรื่อง
ภาพ

เสื้อกายสิทธิ์

การสอนอ่านแบบแบ่งประสบการณ์ภาษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เล่มที่ ๒

นางคุณี ปะมิต
ประจักษ์ มานะ

เรื่อง
ภาพ

จิ้งจกหางขาด

การสอนอ่านแบบแบ่งประสบการณ์ภาษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เล่มที่ ๓

ผู้จัดทำ เขียวสวัสดิ์กิจ
พิจิตร มีทอง

เรื่อง
ภาพ

กะเลงเวก

การสอนอ่านแบบแบ่งประสบการณ์ภาษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เล่มที่ ๔

ประสุตา นานเขียว
ประพนธ์ ชัยพัฒน์

เรื่อง
ภาพ

ยอดสน

การสอนอ่านแบบแบ่งประสบการณ์ภาษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เล่มที่ ๕

ผู้จัดทำ
พิมพ์ อภวิทย์
อุบล ภิรมย์
ประจักษ์ มานะ
ประจักษ์ มานะ
ประจักษ์ มานะ

เรื่อง
ภาพ

สามล้อแดง

การสอนอ่านแบบแบ่งประสบการณ์ภาษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เล่มที่ ๕

วาระณา โมฬีวงษ์
วิไลภ โทษะ

เรื่อง
ภาพ

เทคนิคการ เล่านิทาน

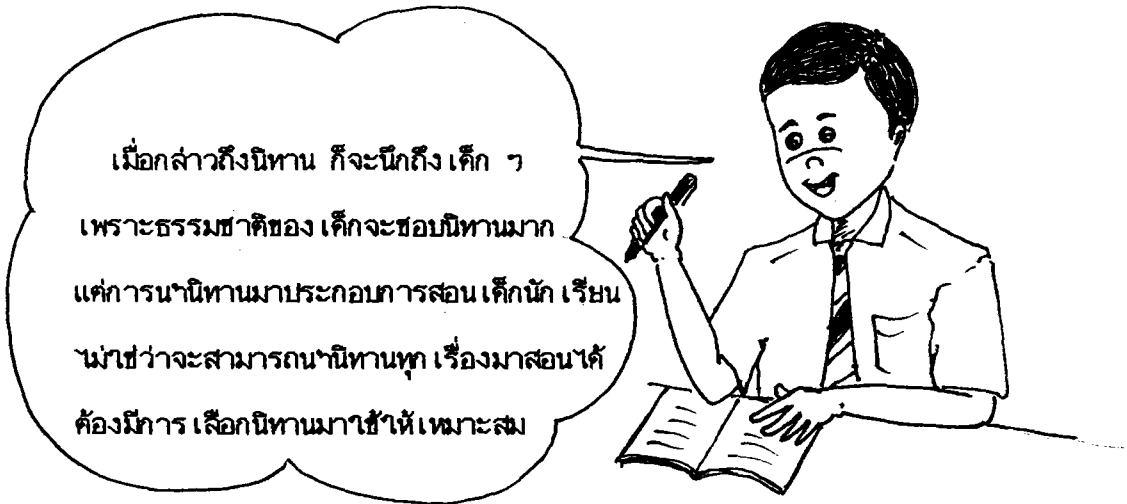
การเล่านิทาน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับเด็ก มีวิธีการ
หลายวิธีได้แก่วิธีการเล่าปากเปล่า และเล่าโดยใช้สื่อประกอบ การเล่านิทานประกอบ
การสอนช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราว มีอารมณ์คล้อยตาม เกิดจินตนาการ สนุกสนาน
และได้ข้อคิดคติเตือนใจ

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นวิธีสอนที่
ใช้กิจกรรมการสอนหลายวิธี การเล่านิทานเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นำมาใช้ประกอบ
ในบางขั้นตอนการสอน ดังนั้นครูผู้สอนภาษาไทยควรรวบรวมวิธีสอน
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จึงควรศึกษารายละเอียดของวิธีการเล่านิทาน
ประกอบการสอนให้ชัดเจน เพื่อจะได้ช่วยเสริมให้การสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื้อหาสาระการใช้กิจกรรม
เล่านิทานจะเป็นเช่นไร โปรดอ่านได้จากหน้าต่อไป โดยใช้เวลาอ่านเนื้อหา
ทั้งหมด 15 นาที

วิธีเลือกนิทานในการจัดการเรียนการสอน และการเลือกนิทานในการสอนภาษาไทย

แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การเลือกนิทานประกอบการสอน

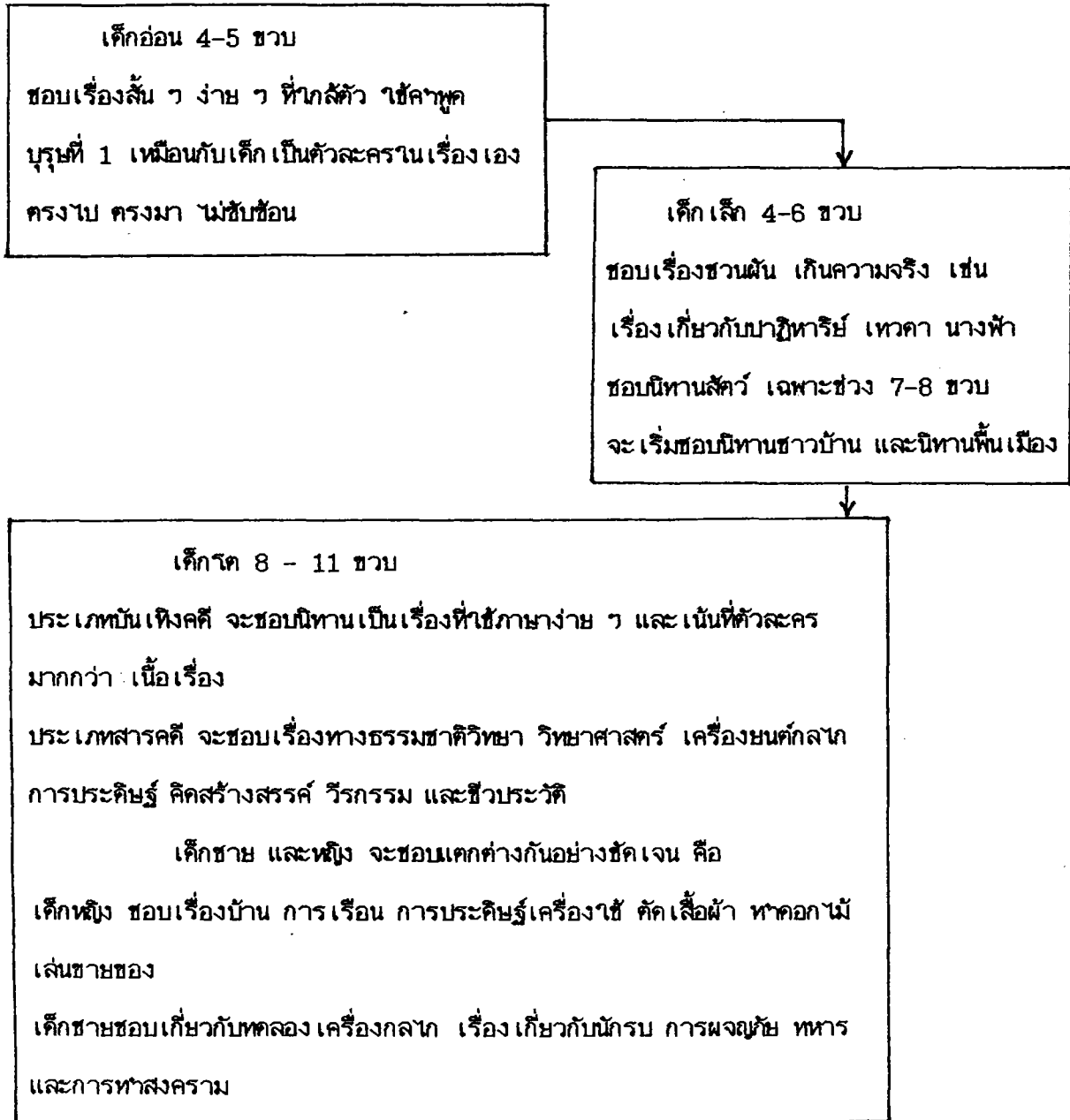
การเลือกนิทานประกอบการสอน โดยเฉพาะหนังสือนิทาน ควรพิจารณา หัวข้อสำคัญ 2 ประการ คือ ลักษณะนิทานสำหรับเด็กโดยทั่วไป และลักษณะของนิทานที่แตกต่างกันตามระดับอายุของเด็ก

นิทานที่เหมาะสมสำหรับใช้ประกอบการสอนมีลักษณะดังนี้

วัยของเด็ก และ ลักษณะนิทานที่เด็กสนใจ

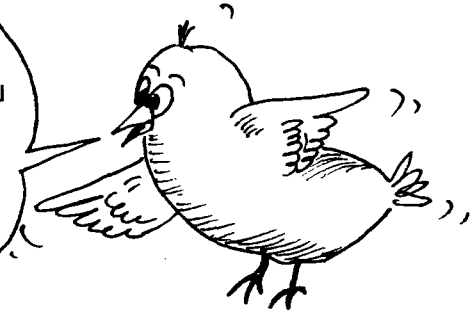
ลักษณะของนิทานที่เด็กแต่ละวัยชอบ

การรู้ว่า เด็กวัยใดมีความสนใจนิทานประเภทใด
เราก็สามารถจัดกิจกรรมเล่านิทานได้อย่างเหมาะสมกับเด็ก

จากคำแนะนำในการเลือกนิทาน
คงทำให้ครูสามารถเลือกนิทานเพื่อใช้ประกอบการ
การสอนได้ เหมาะสมกับนักเรียนที่จะสอน
ต่อจากนี้ลองศึกษาคู่มือรับว่า วิธีการเล่านิทาน
ควรทำอย่างไร จึงจะเป็นวิธีที่ดี

วิธีการเล่านิทาน

การเล่านิทานสามารถแบ่งได้ 3 ชั้น คือ ชั้นเริ่มเรื่อง เล่าเรื่อง และจบเรื่อง แต่ละชั้น
มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

เริ่มเรื่อง

ครูอาจเริ่มโดยการให้นักเรียนดูภาพตัวละคร แล้วสนทนา นำหุ่นตัวละครมาให้
นักเรียนทาย หรือตั้งคำถามง่าย ๆ ให้นักเรียนตอบจากการสังเกตภาพหรือตัวละคร

เล่าเรื่อง

ในการเล่าเรื่อง ขณะที่กำลังเล่าครูควรปฏิบัติ ดังนี้

- สนุกสนานกับเรื่องที่เล่า
- ใช้เสียงดังพอเหมาะให้ได้ยินชัดเจน พูดช้าหรือเร็วเกินไป ควรพูดให้มีจังหวะ
- ทำท่าทางประกอบอย่างเหมาะสม ให้เห็นจริง เห็นจัง
- มองสบตากับนักเรียนทุกคนขณะเล่า
- ใช้หุ่น หรือภาพประกอบการเล่า
- ไม่ควรใช้นิทานซ้ำให้เด็กกลัว และไม่นำจุดด้อยของเด็กมาเปรียบเทียบ
กับเรื่องที่กำลังเล่า
- ไม่ควรเล่ารายละเอียดมากเกินไป ควรเว้นให้เด็กคิดจินตนาการ สร้างสรรค์ด้วยตนเอง
- การจบเรื่อง ไม่ควรจบอย่างหมดสิ้นกระทั่งความ นิทานที่ดีต้องจบลงในงานของ เด็ก
- ไม่ควรจบเรื่องโดย "นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า...." ซึ่งถ้าสมัย เด็กสมัยใหม่เขาควร
แสวงหาความคิดรวบยอดสรุปด้วยตนเอง

จบเรื่อง

การจบเรื่องควรมีการสรุปสาระสำคัญ หรือแง่คิด ที่ได้อ่านจากนิทาน และจัดกิจกรรม
ต่อเนื่อง ดังนี้

- ซักถามความคิดเห็นของนักเรียน
- ให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ได้อ่านจากครูจบแล้ว
- ให้นักเรียนแสดงท่าทางของตัวละครในเรื่อง
- ให้นักเรียนเล่าเรื่องต่อจากครูกตามความคิดเห็นของนักเรียน

การใช้แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ และกิจกรรมนิทานในการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ
รูปแบบที่ 1

ในขั้นตอนที่ 1 ของการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1 ครูอาจเป็นผู้อ่าน เรื่องจากแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพให้นักเรียนฟังอย่างมีชีวิตชีวา โดยอาศัยเทคนิคการเล่าเรื่อง เพื่อให้นักเรียนสนใจฟังในขั้นตอนนี้สามารถนำเทคนิคการเล่านิทานมาใช้ในการเล่าเรื่องได้ดังนี้

1. เตรียมขึ้นต้นเรื่องด้วยดี เพื่อเรียกความสนใจ
2. พยายามหลีกเลี่ยงการบรรยาย และอธิบายที่มุ่งจำเป็น
3. การเล่าควรรี้น้ำเสียงชัดเจน ออกเสียงเน้นหนัก เบาพอเหมาะ
4. ผู้เล่าใช้สีหน้าท่าทางประกอบบ้าง โดยใส่อารมณ์ของตัวละครแต่ละตัว เสียงใจ หรือโกรธ เพียงเล็กน้อย นุ่มนวลเหมือนอย่างแสดงละคร
5. การเล่าบางครั้งมีอุปกรณ์เคลื่อนที่ได้ จะดึงดูดความสนใจของเด็กได้มาก
6. หลังการจบการเล่าเรื่องให้เด็กมีส่วนร่วม เช่น ให้นักแสดงเล่า หรือตอบคำถาม เพื่อทดสอบว่าเด็กเข้าใจเรื่องหรือไม่

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 87)

สรุปบทเรียน

แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษา เป็นสื่อรองค้นหาหน้าที่เป็นกลไกการสอน และช่วยพัฒนาความสามารถของครูให้บูรณาการสอน โดยแต่งเรื่องสอนเด็กได้ นักเรียนก็บูรณาการเรียนโดยแต่งเรื่องที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้ และที่สำคัญคือแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษาจะเป็นสื่อที่ให้ความคิดรวบยอดที่ชัดเจน และเป็นเรื่องราวกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเอง

การเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กทุกวัย ดังนั้นเวลานำมาใช้ประกอบการสอน ครูควรเลือกนิทานให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย เพราะเด็กที่มีวัยแตกต่างกันจะชอบนิทานที่มีลักษณะไม่เหมือนกัน วิธีการเล่านิทานครูควรเล่าเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มเรื่อง เล่าเรื่อง และจบเรื่อง คามล้าดับ จึงจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากนิทานได้ดี

ในการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษารูปแบบที่ 1 ครูผู้สอนสามารถนำนิทานมาใช้ประกอบการสอนได้ทั้ง 5 ขั้นตอน โดยเฉพาะในขั้นตอนที่ 1 การอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังสามารถนำเทคนิควิธีการเล่านิทานมาใช้ได้ทันที โดยไม่ต้องเลือกนิทาน เพราะแบบเรียนที่ใช้เป็นประเภทหนังสือนิทาน หรือวรรณกรรมสำหรับเด็ก ครูจะใช้เนื้อเรื่องจากแบบเรียนมาเล่าหรืออ่านให้นักเรียนฟัง ได้ทันที

นิทานที่ใช้ประกอบการสอนตามขั้นตอนการสอนต่าง ๆ นั้น ควรเป็นนิทานเรื่องสั้น ๆ เมื่อนำมาใช้แล้วไม่ขัดต่อขั้นตอนการเรียนรู้ที่กำหนดและไม่ทำให้เสียเวลามากเกินไป โดยอาจนำนิทานมาเป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กสนใจเรียน หรือนำเนื้อเรื่องที่มีคติสอนใจมาเป็นอุทาหรณ์ ในการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 5 อาจใช้นิทานประกอบกับเกม เป็นการฝึกทักษะทางภาษาได้อีกด้วย เช่น เกมการเล่านิทานต่อกัน เป็นต้น

กิจกรรม

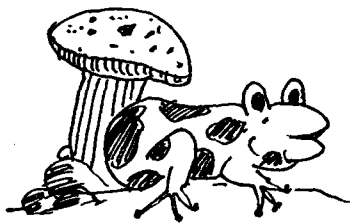
โปรดสรุปว่า กิจกรรมการเล่านิทานสามารถใช้ประกอบการสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสิทธิภาพภาษาได้ ในชั้นตอนใดบ้าง นานิทานมาใช้เพื่ออะไร การนานิทานมาใช้ประกอบ
การสอนควรคำนึงถึง เรื่องใด และวิธีการเล่านิทานประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ
ภาษาเป็นอย่างไร แล้วนำเสนอกลุ่มย่อย

0. ชั้นตอนการสอนแบบ มบท. ที่นานิทานมาประกอบการสอนได้คือ _____

0. นานิทานมาประกอบการสอนเพื่อ _____

0. การนานิทานมาใช้ประกอบการสอนควรคำนึงถึง เรื่องต่อไปนี้ _____

0. วิธีการเล่านิทานประกอบการสอนภาษาไทยแบบ มบท. มีดังนี้ _____

เมื่อได้ผลงานของกลุ่มย่อยแล้ว
โปรดนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ ใช้เวลากลุ่มละ 5 นาที

ตอนที่ 2

การใช้กิจกรรมแสดงบทบาทสมมติในการสอน ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

แนวคิด

การที่ครูผู้สอนสามารถจัดให้มีการแสดงบทบาทสมมติ ในการสอนภาษาไทยแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้ถูกต้อง เหมาะสม จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอน
บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้

จุดประสงค์

อธิบายลักษณะ และประโยชน์ของการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ และสามารถกำหนดวิธีการ
จัดกิจกรรมบทบาทสมมติ มาใช้ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้

บทบาทสมมติ
มีความหมาย และประโยชน์อย่างไร
บรรดาศึกษาเอกสารภายในเวลา
15 นาที

ความหมายของบทบาทสมมติ

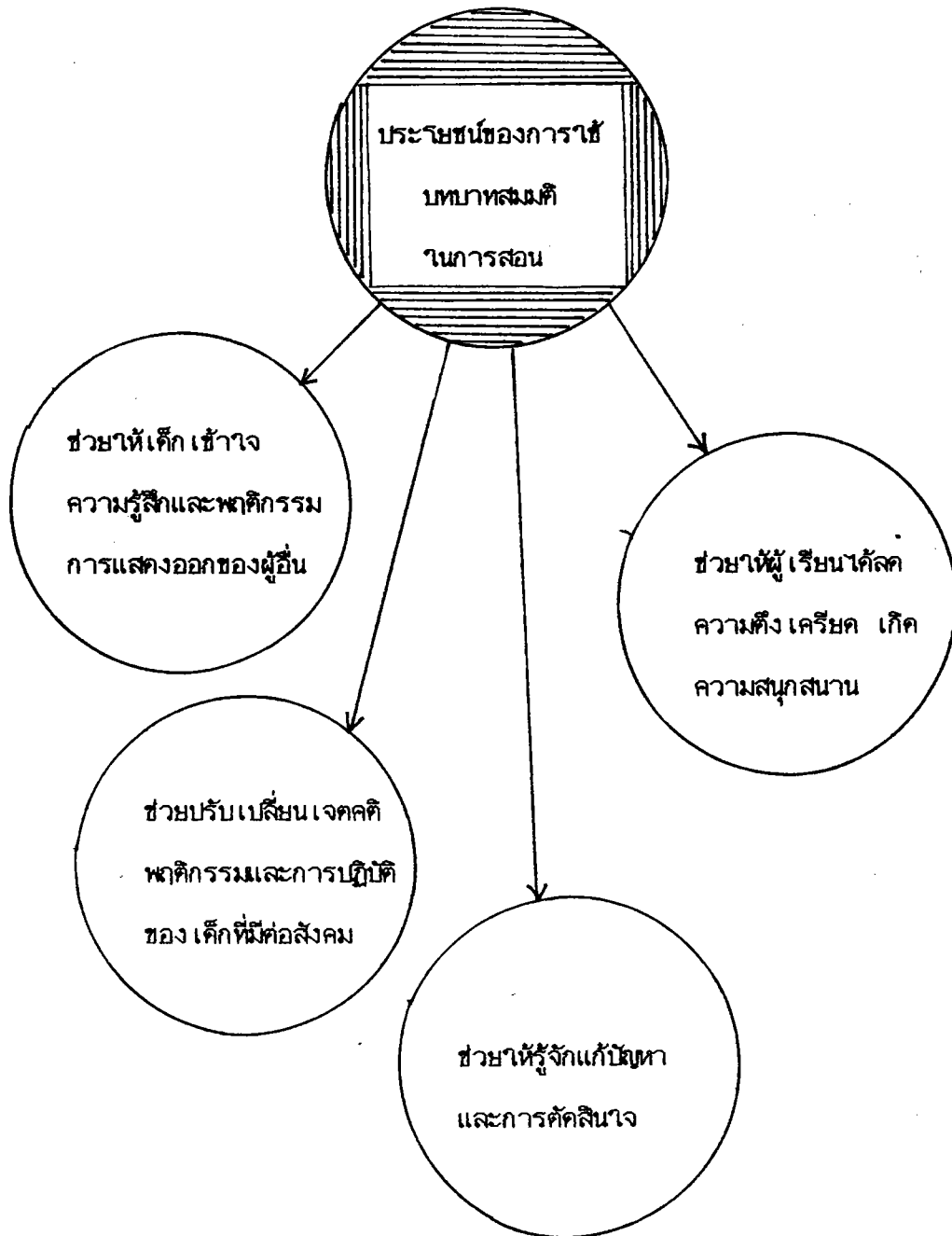
บทบาทสมมติ คือ การแสดงพฤติกรรมของบุคคลอื่นหรือของผู้ที่อยู่ในเรื่องที่กำหนดขึ้น
ไว้ให้อยู่ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยให้ผู้แสดงมีความจริงในด้านการแสดงออกทางอารมณ์
ความรู้สึก เหตุผล ที่คิดว่าควรจะเป็นของบุคคลนั้นเป็นหลัก จุดมุ่งหมายสำคัญ ของการใช้กิจกรรม
แสดงบทบาทสมมติ ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา คือ

1. เพื่อให้เด็ก เรียนฝึกกระเสือก เรื่องที่อ่าน
2. เพื่อให้เด็ก เรียนเข้าใจรายละเอียดของ เรื่องที่ฟัง
3. เพื่อให้เด็ก เรียนฝึกการถ่ายทอดความรู้สึกของตัวละครในเรื่องที่ได้ฟัง เป็นภาษา
พูดของตน
4. เพื่อฝึกให้เด็ก เรียนกล้าแสดงออก
5. เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์ การสร้างจินตนาการและสนุกสนานกับการ เรียน

ประโยชน์ของบทบาทสมมติในการสอน

ประโยชน์ของการใช้บทบาทสมมติเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน จะช่วยให้นักเรียน ได้ฝึกทักษะการใช้ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะการพูด เพื่อการสื่อสารเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจ ตัวผู้เรียนเองจะเข้าใจความหมายของเรื่องที่ฟังได้ดียิ่งขึ้น ทาให้ระลึก เรื่องที่ฟังได้ และ เป็นการวัดความเข้าใจเรื่องที่ฟังอีกด้วย

สำหรับประโยชน์อื่น ๆ ที่เด็กได้รับมี 4 ประการ ดังแผนภูมิที่แสดง

ขณะนี้ท่านคง เริ่มสนใจที่จะทราบว่
ลักษณะและวิธีการแสดงบทบาทสมมติ
เป็นอย่างไร ศึกษาดูซิครับ

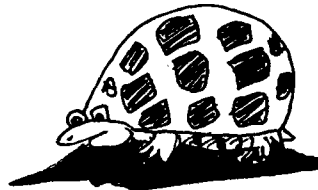
ลักษณะของการแสดงบทบาทสมมติ

การแสดงบทบาทสมมติมีหลายลักษณะ มีทั้งง่ายและยาก
ดังนั้นครูควร เลือกาเข้าให้เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น
และ เนื้อ เรื่องที่สอนมีดังนี้

1. การแสดงที่เป็นธรรมชาติ เช่น ทำเดิน วิ่ง นั่งหลับ
2. การแสดงที่เป็นไปตามรู้สึกและอารมณ์ เช่น คีวง
เสียใจ ตกใจ โกรธ ผิดหวัง
3. การแสดงที่เป็นไปตามหน้าที่โดยปรกติ เช่น เป็นพ่อ
แม่ ครู พ่อค้า คารว
4. การแสดงที่เป็นไปตามเหตุการณ์ เช่น คารวจจับ
ผู้ร้าย วัชวัคเด็ก
5. การแสดงที่เป็นการกระทำต่าง ๆ เช่น คนกินข้าว
คนแบกของ และการแสดงท่าทางเลียนแบบสัตว์
หรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีนเื่อเรื่อง
6. การสนทนาตามบทบาทของตัวละครด้วยน้ำเสียงที่
สมจริง

วิธีการแสดงบทบาทสมมติจะ
ยังนำมาได้ออก เลข

บอกก็ได้ค่อย ๆ อ่าน
ให้เข้าใจนะครับ

วิธีการจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ

ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

ในการแสดงบทบาทสมมติอาจปฏิบัติตามรายละเอียดดังนี้

1. นักเรียนฟังเรื่องที่ครูอ่านจบ ครูควรสนทนากับนักเรียนโดยใช้คำถามที่ช่วยให้นักเรียนระลึกเรื่องได้ หุคถึงลักษณะเด่นของตัวละคร หรือสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน
 2. เมื่อนักเรียนส่วนมากสนใจและสามารถตอบคำถามหรือหุคถึงลักษณะของตัวละคร นิสัยท่าทาง หรือในเรื่องที่อรรถลักษณะประเภทวิธีการ ก็สามารถบอกลักษณะของสิ่งที่เกี่ยวข้อง อธิบายวิธีหาได้ดีแล้ว ครูยกตัวอย่าง ลักษณะเด่นบางจุดของตัวแสดงให้นักเรียนเห็น และรู้จักวิธีการแสดงบทบาทต่าง ๆ และให้สวมบทบาททั้งความรู้สึกและการกระทำ
 3. ในการให้บทบาทสนทนากับนักเรียนบางคนจากบทสนทนาไม่ได้ ครูอาจเป็นผู้บอกบทก่อน หรือให้นักเรียนที่จำได้ดีบอกบทเพื่อน โดยมีนักเรียนคนอื่นเป็นผู้ช่วย วิธีนี้จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยอัตโนมัติ
 4. การแสดงให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาแสดงตามบทบาทของตัวละครต่าง ๆ ถ้าเกิดปัญหา ระยะแรก เช่น นักเรียนไม่กล้าแสดง ครูควรใจเย็นให้นักเรียนทุกคนลองแสดงพร้อม ๆ กันก่อน จากนั้นจึงเรียกนักเรียนที่ค่อนข้างกล้าออกมาแสดงก่อน จนกระทั่งนักเรียนที่ขี้อายเกิดความคุ้นเคยมีความมั่นใจ จึงให้ออกมาแสดงบ้าง
 5. ครูหาหน้าที่คล้ายผู้กำกับการแสดง และกำกับบท
- (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 85 - 86)

สรุปบทเรียน

กิจกรรมบทบาทสมมติเน้นที่ความรู้สึกและการแสดงออก นอกจากจะช่วยให้เด็ก
เข้าใจความรู้สึก พฤติกรรม การแสดงออกของผู้อื่น สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม
ได้ดี รู้จักแก้ปัญหา และ เกิดความสนุกสนานแล้ว เมื่อนำมาใช้กับการสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาชั้นที่ 2 จะช่วยให้เด็กสามารถระลึกถึง เรื่องที่ฟังจากการ
เรียนในชั้นที่ 1 และ เข้าใจความหมายของ เรื่องได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

กิจกรรม

อ่านจบแล้ว
ร่วมกิจกรรมนี้หน่อยนะครับ

กิจกรรมการทางานกลุ่ม

โปรดปฏิบัติตามให้ครบทุกข้อ

1. แบ่งกลุ่มย่อยประมาณ 6 - 8 คน
 2. ทางานกลุ่มดังนี้
 - 2.1 เลือก เนื้อเรื่องจากแบบเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เพื่อใช้แสดงบทบาทสมมติ
 - 2.2 วางแผนและซักซ้อม เพื่อเตรียมแสดงบทบาทสมมติ เหมือนกับการสอนขั้นตอนที่ 2 ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
 - 2.3 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกไปสาธิตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาใช้บทบาทสมมติ วิชาสมมติให้สมาชิกผู้เข้ารับการอบรมเป็นนักเรียน
- ข้อ 2.1 และ 2.2 ใช้เวลาปฏิบัติงาน 25 นาที สาธิตตามข้อ 2.3 กลุ่มละ 7 นาที

ตอนที่ 3

การจัดกิจกรรมการร้อง เพลงในการสอน ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

แนวคิด

การใช้เพลงประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ตามขั้นตอนต่าง ๆ
ได้อย่างเหมาะสม จะช่วยสร้างบรรยากาศ และพัฒนาการเรียนรู้ได้ทางหนึ่ง

จุดประสงค์

บอกประโยชน์ของ เพลง และใช้เพลงประกอบการสอนทั่วไป และการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้

เนื้อหา เรื่องกิจกรรมการร้อง เพลงนี้ ได้รวบรวมมาจากข้อเขียนของสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 11 - 15 ; 2535 : 90 - 92) มีรายละเอียด
ดังนี้

เพลง เป็นกิจกรรมที่ใช้สอดแทรก ได้ทุกขั้นตอนของการเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งหมาย
ของการใช้แตกต่างกันไปดังนี้

1. เพื่อให้นัก เรียนได้เบี่ยนอิริยาบถ ฟอนคลายความตึง เครียด
2. เพื่อให้นัก เรียนได้รับความรู้ทางภาษาจดยาใช้ เพลง เป็นสื่อ
3. เพื่อให้นัก เรียนจดจำสิ่งที่ เรียนได้นานและแม่นยา
4. เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนานกับการ เรียน
5. เพื่อกระตุ้นให้นัก เรียนเกิดความพร้อมและอยาก เรียน
6. เพื่อให้นัก เรียนกล้าแสดงออก
7. เพื่อฝึกการสร้างเชื่อมั่นในตนเอง

ประโยชน์ของกิจกรรมการร้องเพลงในการสอน

แหล่งที่มาของ เพลงประกอบการสอน

จากประสบการณ์ที่ผ่านมามี
วิธีการที่หาได้ เพลงมาใช้ประกอบการสอน
เคยปฏิบัติดังนี้

1. ใช้เพลงจากแผนการสอน ซึ่งมี
แถบบันทึก เสียงประกอบ
 2. นำเพลงที่กล่าวถึง เป็นที่นิยมมาใช้ทั้ง เนื้อร้อง
และทำนอง โดยเลือก เนื้อหาและทำนอง
ให้เหมาะสมกับ เรื่องที่จะสอน
 3. เพลงจากวิทยุโรงเรียน คำขวัญและกำหนดการออกอากาศ
 4. นำทำนอง เพลงที่กล่าวถึง เป็นที่นิยม หรือทำนอง เพลงท้องถิ่น
มาแต่ง เนื้อร้องให้สอดคล้องกับบทเรียน
 5. แต่งเพลงขึ้นมาใหม่ทั้ง เนื้อร้อง และทำนองให้สอดคล้องกับบทเรียน
- จะลองนำมาใช้บ้างก็ได้เนาะคะ เลือกวิธีที่เหมาะสมกับท่าน หรือใช้ทุกวิธีก็ได้

หลักการเลือกเพลงประกอบการสอน

แต่การได้เพลงมากด้วยวิธีการต่าง ๆ นั้นจะต้องรู้จักเลือก

วิธีเลือกเพลงดีนั้นจะใช้หลักการพิจารณาต่าง ๆ คือ

- * มีเนื้อร้องเหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา และวัยของผู้เรียน
- * ใช้ภาษาง่าย สั้น เหมาะแก่วัยและระดับชั้น
แต่ต้องคำนึงถึงรูปแบบร้อยกรองของไทย
- * มีทำนองง่าย ๆ นุ่มช่ำช้อน ควรใช้ทำนองเพลงที่นักเรียนคุ้นหู
- * ถ้าเลือกเพลงที่มีผู้คิดแปลงจากเพลงซึ่งมีผู้คิดไว้ ควรเป็น
เพลงที่มีเนื้อเรื่อง กสภสัมพันธ์กับทำนองเพลงนั้น
- * เป็นเพลงหลายประเภท เช่น เพลงไทยเดิม เพลงไทยสากล
ลูกทุ่ง เพลงพื้นบ้านที่ครูเห็นว่าเหมาะกับนักเรียน

วิธีการใช้เพลงประกอบการสอน

เมื่อเลือกเพลงได้แล้ว เวลานำมาใช้สอน
จะใช้เพลงในขั้นตอนใดของการสอนครับ

เราสามารถนำเพลงได้ในทุกขั้นตอนการสอน เช่น

- * นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อสร้างความสนใจเข้าสู่เรื่องที่ครูต้องการสอน
- * นำขึ้นต้นคาบเรียนการสอน คุยหรือร้องเพลงประกอบทำทางง่าย ๆ หรือ ร้องเพื่อจกจกรายละเอียดที่สำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียน
- * นำในการสรุปบทเรียน เพื่อให้ได้คติสอนใจ ได้แนวคิดและจำได้รวดเร็ว หรือ เพื่อสรุปเนื้อหาที่เรียนมาทั้งหมด
- * นำในการสอนเด็ก เริ่มเรียน เพื่อให้เด็กเรียนเกิดความคุ้นเคย สนุกสนาน และได้ความรู้
- * ใช้เพลงเพื่อค้นรายการ หรือ เปลี่ยนบรรยากาศ ทำให้กิจกรรมน่าเบื่อ อาจใช้เพลงมาสลับเปลี่ยนบรรยากาศได้ แต่ไม่ควรจัดให้พร่ำเพรื่อจนเกินไป จะทำให้น่าเบื่อ

ขั้นตอนการสอนนักเรียนตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. เลือกเพลงที่เหมาะสมกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ของบทเรียนและเวลาที่
ใช้สอน
 2. เขียนเนื้อเพลง บนกระดาษหรือแผ่นภูมิ โดยขีดเส้น หรือเขียนเน้น
คำร้องที่เป็นจังหวะตกของเพลงไว้ ให้เห็นชัดเจน
 3. อ่านเนื้อเพลงพร้อมกันโดยอ่านตามจังหวะร้อยกรอง แล้วอ่านตามจังหวะ
ตกของเพลง โดยการเคาะหรือ ตบจังหวะประกอบ
 4. ฟังเพลงเป็นตัวอย่าง โดยครูร้อง หรือเปิดเทปให้ฟัง และเคาะหรือ
ตบจังหวะประกอบ
 5. ร้องเพลงตามครูทีละวรรค ทีละตอน และตลอดทั้ง เพลง
 6. ร้องพร้อมกับครู หรือนักเรียนร้องพร้อมกันทุกคน ผึก เคาะจังหวะ
และท่าทาง่าย ๆ ประกอบ
- ในการนี้เป็นทำนอง เพลงที่ทุกคนเคยร้องได้แล้ว ก็ให้อ่านเนื้อร้องพร้อม ๆ
กันก่อน แล้วร้องเพลงพร้อมกัน การร้อง เพลงจะไพเราะครูควรเน้นเรื่องวรรคตอน
ทำนอง สีส้าเพลงคำขย และฝึกน้ำเสียงของนักเรียนไปพร้อม ๆ กัน

การใช้เพลงประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

คุยกันมาตั้งนาน อย่าลืมบอกนะว่า เมื่อใช้เพลงประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะทำอย่างไร

หนูบอกเองก็ได้

เมื่อนำเพลงมาใช้ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะมีการเลือก เพลงและปฏิบัติตามขั้นตอนการสอนตามที่แนะนำไว้ข้างต้น สำหรับขั้นตอนการสอนที่ใช้เพลงนั้นใช้ได้ในทุกขั้นตอน เช่น ใช้นำเข้าสู่บทเรียน การสอนแต่ละครั้ง แต่ละขั้นตอน ใช้ในการสอนขั้นที่ 5 เพื่อฝึกทักษะภาษา หรือ ใช้ประกอบกับเกมฝึกทักษะภาษา ตลอดจนใช้สรุปบทเรียนในการสอนแต่ละครั้งได้

สรุปบทเรียน

เพลง เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก ซึ่งชอบการเคลื่อนไหว ได้รับความสนุกสนาน ผิกเขาวัยรุ่น และส่งเสริมให้กล้าแสดงออก การใช้เพลงประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา นอกจากจะเกิดประโยชน์ดังกล่าวแล้ว จะเป็นการฝึกทักษะทางภาษาให้กับเด็กได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งสามารถนำไปประกอบการสอนได้ทุกขั้นตอน ทั้งนี้ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับช่วงจังหวะและโอกาสในการสอน มีการกำหนดจุดประสงค์ของการใช้เพลงให้ชัดเจน โดยเน้นยึดต่อกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทั้ง 5 ชั้น

กิจกรรม

อ่านจบแล้วช่วยทำกิจกรรมนี้ต่ออีก 2 ข้อ นะครับ
โดยขอให้ท่าน ทำด้วยตนเอง เมื่อเสร็จแล้วจึงนำเสนอ
กลุ่มย่อยเพื่ออภิปราย และ เลือกผลงานที่ดีที่สุด มาปรับปรุง
ให้ดียิ่งขึ้น หรืออาจคิดผลงานกลุ่มชิ้นใหม่ทั้งหมด เสร็จแล้ว
นำเสนอต่อที่ประชุมกลุ่มใหญ่ ขอให้ใช้เวลาทำงาน 20 นาที

กิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ

1. วิเคราะห์ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ
รูปแบบที่ 1 ว่าสามารถใช้กิจกรรมการร้องเพลง
ประกอบการสอนได้ ในขั้นตอนใดบ้าง
2. ปรคเลือกเพลงที่มีผู้แต่งไว้แล้ว หรือแต่งขึ้นมาใหม่
เพื่อใช้ประกอบการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ
รูปแบบที่ 1 จำนวน 1 เพลง และให้รายละเอียด
คำว่า ใช้ประกอบการเรียนการสอนแบบ มบก.
เรื่องใด ใช้ในกิจกรรมใด ขั้นตอนใด และมี
จุดประสงค์ใดในการนำเพลงที่คิดขึ้นมาสอน

การเสนอผลงานกลุ่ม
ให้เรียงลำดับที่ละข้อ
เมื่อเสร็จแล้ว ช่วยกัน
ร้องเพลงที่เป็นผลงานกลุ่ม
ใช้เวลากลุ่มละ 5 นาที

บันทึกการทำกิจกรรมส่วนตัว

1. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 สามารถใช้เพลงประกอบการสอนได้ในชั้นตอนที่ _____

2. เพลงที่เลือกมาใช้หรือที่คิดขึ้นใหม่ คือ เพลง _____
ใช้ประกอบการสอนแบบ มก. เรื่อง _____
ใช้ประกอบการสอนชั้นตอนที่ _____

_____ ใช้ในช่วงกิจกรรม _____

3. จุดประสงค์ในการนำเพลงนี้มาสอนคือ _____

4. เนื้อเพลงมีดังนี้ _____

บันทึกผลกิจกรรมกลุ่ม

ตอนที่ 4

การใช้กิจกรรมเกมในการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

แนวคิด

เกมเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน การที่ครูมีความรู้สามารถเลือกเกมมาใช้ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด จะเป็นหนทางสำคัญที่ช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษา ในองค์ประกอบย่อยของภาษาของผู้เรียนให้ดีขึ้น

จุดประสงค์

บอกความหมาย ประโยชน์ของ เกม สามารถเลือก เกมและใช้ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้

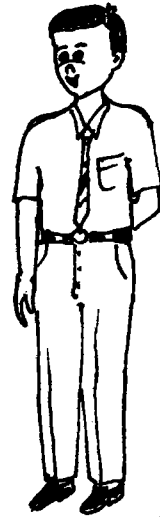
โปรดศึกษาเอกสารโดยใช้เวลาประมาณ 20 นาที

ความหมายของเกม

ลองตอบปริศนาคำทายสิครับว่า
"เล่นสนุกกันได้ภาษาเด็กศึกษา"
หมายถึงอะไร

เกม ค่ะ

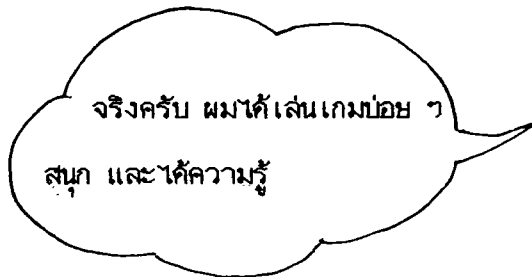
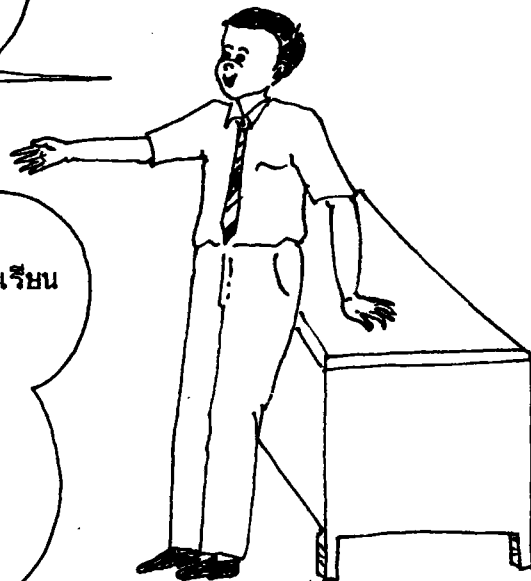
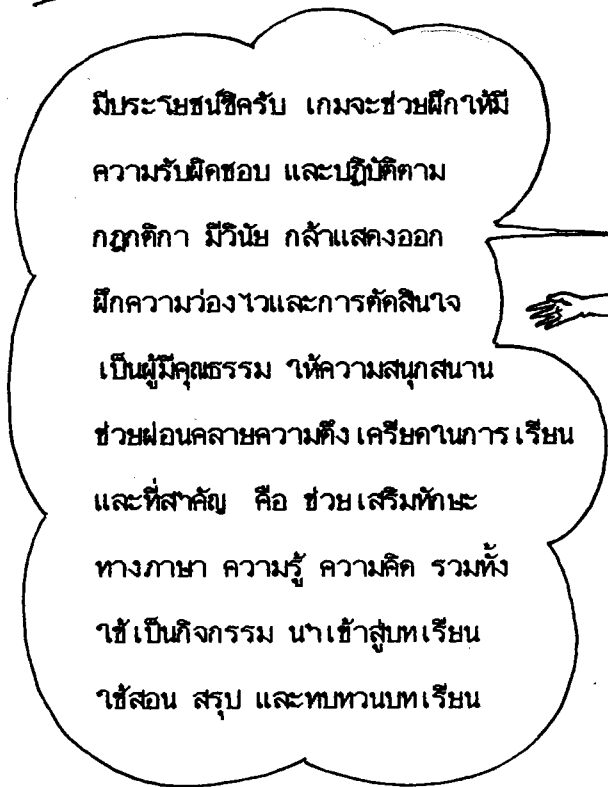
หนู ๆ ...ผมก็ตอบได้

ถูกต้องครับ...
เกม คือ การเล่นที่มีกฎกติกา
เกมที่ใช้ประกอบการสอนระดับประถมศึกษา
ใช้เทคนิคการเล่นง่าย ๆ สนุกสนาน
มีกฎเกณฑ์ และกติกาไม่ซับซ้อน
ใช้อุปกรณ์ง่าย ๆ ใช้เวลานานมาก

ประโยชน์ของเกม

การเลือกเกม

ถ้าจะใช้เกมประกอบการสอนให้ได้ผล
สิ่งสำคัญคือการเลือกเกม มีหลักการเลือกดังนี้

1. มีความสอดคล้อง เหมาะสมกับจุดประสงค์
และเนื้อหา การเรียนรู้
2. มีความเหมาะสมกับวัย ความสนใจ
ความสามารถ และวุฒิภาวะของนักเรียน
3. มีกฎ หรือ กติกาการเล่นง่าย ๆ ง่ายซับซ้อน
ตัดสินใจราคาได้ชัดเจน
4. เป็นเกมที่นักเรียนส่วนมาก หรือทุกคน
มีโอกาสร่วมเล่น และให้ความยุติธรรม
แก่ผู้เล่น
5. ใช้อุปกรณ์การเล่นที่หาได้ง่ายในห้องเรียน
หาได้ง่าย หรือมีราคามิแพง
6. เป็นเกมที่ผู้เรียนยังไม่เคยเล่นมาก่อน

รูปแบบของ เกมประกอบการสอน

เกมประกอบการสอนภาษาไทยที่ดี มีคุณค่าควรมีองค์ประกอบ

สำคัญต่อไปนี้

1. ชื่อเกม ควรตั้งชื่อให้สอดคล้องกับเรื่อง หรือเนื้อหาที่จะสอน
ใช้ชื่อที่สั้น ง่าย มีความคิดรวบยอดเกี่ยว
2. วัตถุประสงค์ ต้องระบุให้ชัดเจนว่า เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้
หรือพัฒนาในด้านใด
3. วัสดุ สื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้เล่น บอกรายการวัสดุ สื่อ และอุปกรณ์ที่จะใช้
เล่นเกมให้ชัดเจน เพื่อนักเรียนจะได้เตรียม หรือจัดหามาได้ถูกต้อง
4. กติกา วิธีเล่น กำหนดหรืออธิบายวิธีเล่นไว้ให้รัดกุม เข้าใจง่าย
เป็นกติกาที่ให้ความเที่ยงตรง กำหนดเวลาไว้ให้ชัดเจนไม่ทำให้
ผู้เรียนล้าสน
5. การเก็บรักษา ครูควรมีกาให้นักเรียนรู้จักเก็บรักษา เมื่อเลิกเล่นแล้ว
และควรจัดจำแนกไว้เป็นเรื่อง ๆ เพื่อให้หยิบได้ง่าย มีความสวยงาม

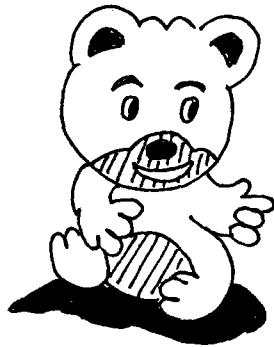
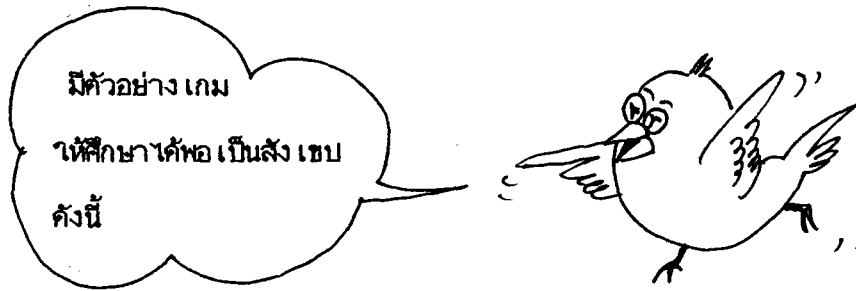
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 93 - 94)

ขั้นตอนการสอนเกม

การสอนเกมให้ได้ผลควรปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นอธิบาย ผู้สอนอธิบายวิธีเล่นด้วยคำพูดที่ชัดเจน ชัดค้ำ กระชับรัด
แน่นหรือเร็วเกินไป
2. ขั้นสาธิตการเล่น หลังจากอธิบายกติกาและวิธีเล่นแล้ว จะต้อง
ทำการสาธิตให้เห็นแก่ทุกคนได้เห็นและเข้าใจ
3. ขั้นปฏิบัติ ให้เด็กได้ลงมือเล่นเกมนั้น ๆ ได้ตามเวลาอันเหมาะสม
โดยครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เล่นได้ทั่วถึง ถูกต้อง
และน่าให้เกิดอุบัติเหตุจากการเล่น
4. ขั้นสรุป เป็นการสรุปผลการแข่งขัน และสรุปสาระข้อคิดที่ได้จากการเล่นเกม
5. ขั้นประเมินผลการใช้เกม เป็นการประเมินว่านักเรียนได้เกิดการเรียนรู้
เกิดทักษะตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และเกิดความพึงพอใจหรือไม่

เกมที่เล่นได้ง่าย
ใช้วัสดุสิ้นเปลืองน้อยและมี
ประสิทธิภาพคือการใช้บัตรคำ ซึ่ง
เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์ (2533. 31 - 32)
ได้กล่าวถึงการทำบัตรคำและการจัด
ให้เล่นเกมบัตรคำไว้ดังนี้

การทำบัตรคำ

ครูควรอ่านหนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มเสียก่อน จากนั้น จึงเตรียมเขียนบัตรคำทุกคำจากเรื่องในหนังสือเล่มใหญ่นั้น ๗ แม้กระทั่งเครื่องหมายวรรคตอนทุกตัว และจัดลงในกระเป่าพับ ซึ่งอาจติดไว้กับกระดานหน้าชั้นเรียน หรือฝาผนังของห้องเรียนก็ได้

เกมบัตรคำต่าง ๆ อาจจัดให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม ดังนี้

1. ทำบัตรคำที่ถูกต้องมาเทียบกับคำต่าง ๆ ที่ครูชี้ให้เห็นหนังสือเล่มใหญ่
2. ให้นักเรียนหยิบบัตรคำจากกระเป่าพับและให้หาคำที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มใหญ่ที่เหมือนกันกับบัตรคำนั้น ๆ

3. เล่นเกม "จ้ำจี้" จากจำนวนของบัตรคำที่เรียงคว่ำค้ำหน้ากับพื้นบนโต๊ะ วิธีเล่นในขณะทีเพื่อน ๆ ช่วยกันร้องเพลง เช่น "จ้ำจี้" มะเขือเปราะ กระจ่างหน้าแว่น พายเรือออกแค้น กระแทนตันกุ่ม สาว ๆ หล่ม ๆ อาบน้ำท่าไหน อาบน้ำท่าวัด เอากระจ่างที่ไหนสอง เยี่ยม ๆ มอง ๆ นกขุนทองร้องวู้" ให้นักเรียนชี้หรือใช้นิ้วชี้ไปยังบัตรคำแต่ละใบที่วางคว่ำไว้ เมื่อจบเสียงร้องเพลง

ของเพื่อน ๆ แล้ว บัตรคำใดที่นักเรียนชี้ไว้ในสุดท้าย ในทันทีที่เพลงจบนักเรียนจะหยิบบัตรคำนั้น มาเก็บไว้ และให้นักเรียนคนอื่น ๆ ชี้บัตรคำแต่ละใบที่วางคว่าอยู่โดยเพื่อน ๆ ช่วยกันร้องเพลง ต่อไปอย่างนี้เรื่อย ๆ ไปจนกว่าจะหมดบัตรคำที่คว่าไว้ นักเรียนคนใดในกลุ่มสามารถนำบัตรคำ มาเรียง เป็นประโยคได้ก่อนคนอื่นนั้นจะเป็นผู้ชนะ คำในบัตรคำที่เตรียมไว้ ควรจะนำมาจากหนังสือ เล่มใหญ่ที่นักเรียนช่วยกันเขียนขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนจากาเหล่านั้นได้แม่นยำขึ้นนั่นเอง

4. ให้นักเรียนผลัดกันพูดประโยคใดประโยคหนึ่งที่ละคน จาก เรื่องที่นักเรียนช่วยกันแต่ง ในหนังสือเล่มใหญ่ ให้นักเรียนคนอื่น ๆ ช่วยกันหาบัตรคำมาเรียง เป็นประโยคตามที่พูด ให้นักเรียน ช่วยกันอ่านประโยคที่เรียงบัตรคำเข้าด้วยกัน เพื่อตรวจสอบว่าถูกต้องหรือไม่ นักเรียนอาจจะใช้ การค้นคว้าจากหนังสือเล่มใหญ่ และหาบัตรคำมาเทียบเพื่อเรียงประโยคเหล่านั้นได้

5. นักเรียนหรือครูช่วยกันจัดบัตรคำให้เป็นประโยคโดยให้นักเรียนคนอื่นหันหลังให้ แล้วครู หรือนักเรียนเอาบัตรคำในประโยคใบหนึ่งไปวางไว้ในกระเป๋านั่งใส่บัตรคำ จากนั้นให้นักเรียน ทุกคนหันหลังกลับมากูแล้วอ่านประโยคนั้น โดยให้นักเรียนที่ละคนผลัดกันหาบัตรคำที่ถูกต้อง เพื่อ จะไปวางในประโยคที่ได้จัดไว้

6. แทนที่จะหาบัตรคำในกระเป๋านั่งมาใส่ดัง เช่นในกิจกรรมข้อ 5 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ครูอาจจะเรียงให้นักเรียนออกมาเขียนคำ ๆ หนึ่งในบัตรคำบนกระดานชอล์ค ถ้านักเรียนหาไม่ได้ ให้กลับไปหาบัตรคำนั้นในกระเป๋านั่ง เพื่อเปรียบเทียบหรือตรวจสอบการสะกดคำของคนได้

7. ครูขีดคำใดคำหนึ่งในหนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียน โดยขีดเพียงตัวอักษรตัวแรกหรือ ตัวที่สองไว้ พยายามให้นักเรียนเดาว่าเป็นคำใด จากนั้นให้นักเรียนในกลุ่มลองตรวจคำตอบโดย การเปรียบเทียบคำ และอ่านคำนั้น ๆ จากหนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียน

8. ให้นักเรียนหาคำที่เริ่มต้นด้วยอักษรหรือกลุ่มตัวอักษรที่เหมือนกันกับคำที่กำหนดให้

9. ให้นักเรียนหาคำมาเติมในประโยค โดยให้เลือกจากคำหลาย ๆ คำ จากกล่องเก็บ บัตรคำ เพื่อให้ได้ประโยคที่ถูกต้อง นักเรียนอาจอภิปรายและตัดสินใจร่วมกันว่า จะใช้คำใดเป็น พิเศษได้อย่างไรมีความหมายหรือไม่ ทั้งนี้ครูอาจอนุญาตให้นักเรียนคิดคำที่อาจจะมีอยู่เดิมในกลุ่ม บัตรคำก็ได้

10. ครูหรือนักเรียนคว่านับราคา 2-3 บัตร ภายในระยะเวลา 1 ระยะเวลา หรือช้อนบัตรค่า เหล่านั้นไว้ แล้วให้นักเรียนทายว่า ระยะเวลาสมบูรณ์ทั้งหมดคืออะไร ถ้าใครพูดได้เป็นระยะเวลาที่มีความหมายพลจะเป็นที่เข้าใจได้ ก็จะได้คะแนน 1 คะแนน ถ้าถูกต้องสมบูรณ์จะได้ 2 คะแนน

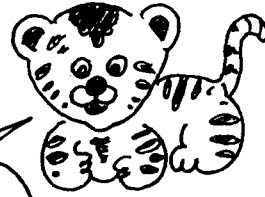
11. นักเรียนจะต้องแต่งประโยคจากบัตรคำ โดยครูหรือนักเรียนจะสลับบัตรคำเหล่านั้น และให้นักเรียนผลัดกันเรียงประโยคคนละ 1 ประโยค อาจจะให้เรียงประโยคมากกว่า 1 ประโยคก็ได้

12. ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม แล้วครูแจกบัตรให้นักเรียนทุกคน แต่ละคนจะได้รับบัตรค่า คนละ 5-6 ใบ แต่ละคนนั้นจะเก็บบัตรคำของคนไว้หน้าให้เพื่อนเห็น นักเรียนอาจนำบัตรค่ามาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนที่นั่งใกล้เสียงได้ครั้งละ 1 บัตร จนกว่านักเรียนคนใดภายในวงสามารถเรียงเป็นประโยคได้และมีความหมายโดยอาจใช้วิธีอื่นบ้างก็ได้ เช่น ให้นักเรียนที่ละคนผลัดกันหยิบบัตรค่า ที่ละใบจากกองบัตรคำที่เรียงซ้อนไว้ตรงกลาง (คล้ายการเล่นทายบัตร)

13. แจกบัตรคำอักษรให้นักเรียนแต่ละคนภายในกลุ่ม โดยผลัดกันเรียงบัตรนั้นเป็นคำไว้ข้างตัวเอง จะผลัดกันเรียงจนกว่าจะมีนักเรียนคนใดแต่งหรือเรียงคำได้ก็จึงจะจบเกม

เกมที่ใช้เสริมกิจกรรมทางภาษาอื่น ๆ อาจนำมาใช้ได้ด้วย จุดมุ่งหมายต่าง ๆ กัน เช่น เกมการฝึกประสมคำใหม่ การผันเสียง เป็นต้น

เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น
 และสามารถนำเกมไปใช้ปฏิบัติจริง
 ในการสอนได้ ตามจุดประสงค์ที่กำหนด
 ในระดับศึกษา แผนของการจัดเกม ในชั้นที่ 5
 ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
 และตัวอย่างของ เกม ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งกล่าวไว้ดังนี้

แผนของการจัดเกมในชั้นที่ 5 ของการสอน มบท. รูปแบบที่ 1

เกมต่าง ๆ เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2533 : 29 - 30,39) ได้จัดเรียงตามลำดับ
 ตามจุดประสงค์ต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอตัวอย่างเกมไว้ ดังนี้

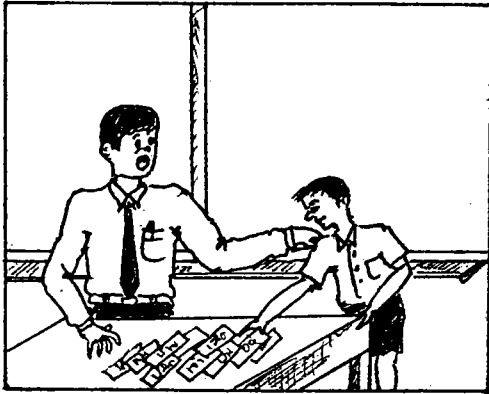
จุดประสงค์

1. ให้นักเรียนสามารถจากคำในหนังสือเล่มใหญ่ (Big Book) ได้
2. อ่านคำในหนังสือเล่มใหญ่ (Big Book) ได้
3. เขียนคำในหนังสือเล่มใหญ่ (Big Book) ได้
4. นำคำมาแต่งประโยคปากเปล่าได้
5. อ่านและ เขียนประโยคที่แต่งได้
6. แจกลูก-ประสมคำ จากคำในหนังสือเล่มใหญ่ (Big Book) ไปสู่คำใหม่ได้
7. นำคำใหม่มาแต่งประโยคปากเปล่าได้
8. อ่านและ เขียนประโยคใหม่ได้
9. อ่านเรื่องจากเรื่องใหม่ได้
10. เล่าเรื่อง หรือบอกรายละเอียดจากสิ่งที่อ่าน - ที่ฟัง - และพบในชีวิตประจำวันได้
11. พูดตอบโต้ - สนทนา เรื่องใหม่ต่าง ๆ ได้
12. เขียนเรื่องสั้น ๆ ได้

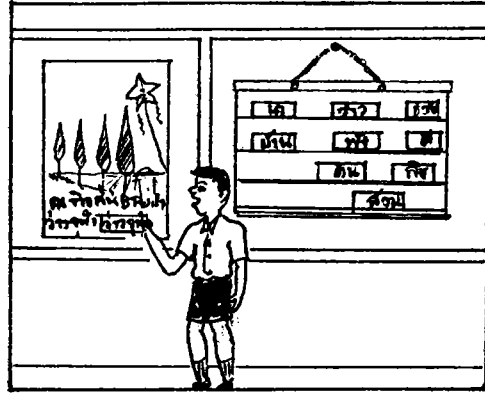
ตัวอย่าง เกมที่ใช้สอนชั้นที่ 5 วนเศลจคประสงค

1. สามารถจกคานหนังสือเลมหญค

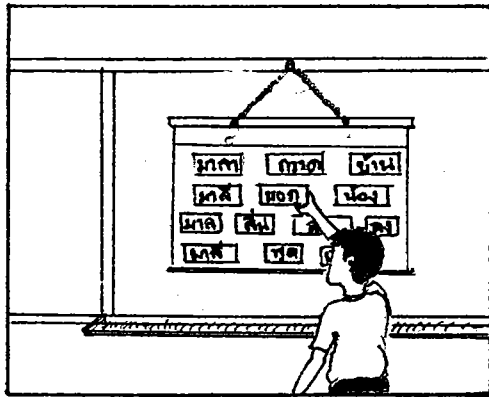
เกมหาคาค

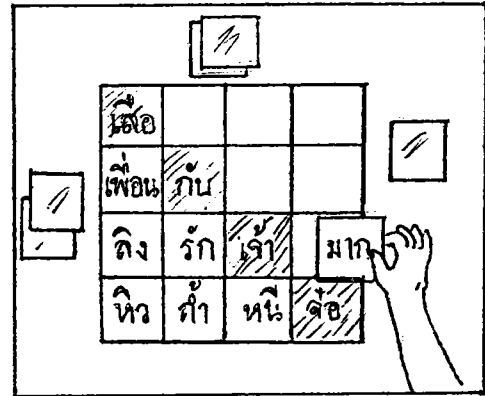
เกมเทียบคาค

เกมเติมคาค

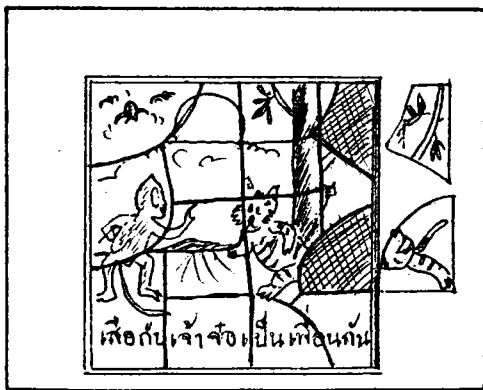

เกมบิงก (Bingo)

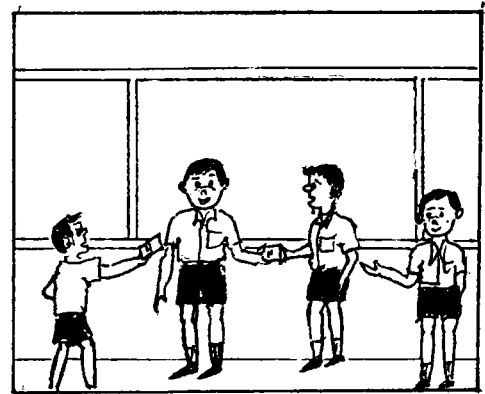

2. อานคาคในหนังสือเลมหญค

เกมการคอกภาพ (Jigsaw)

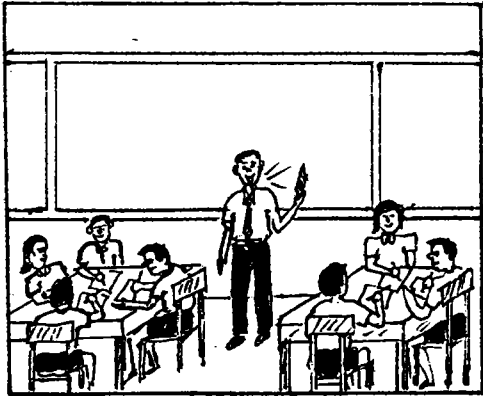

เกมเพลงสงคาค

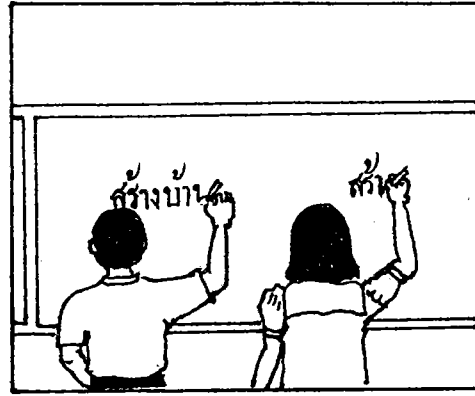

3. เขียนคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้

เกมแบ่งกลุ่มเขียนคำตามคำบอก

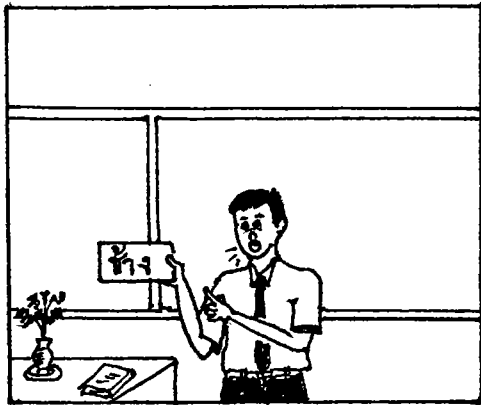

เกมจับคู่เขียนคำ

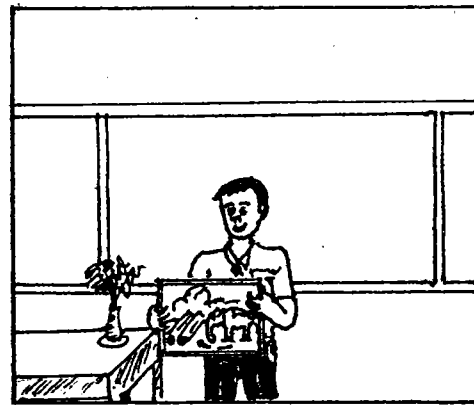

4. นำคำมาแต่งประโยคปากเปล่าได้

เกมเสนอคำให้แต่งประโยคในเวลาจำกัด

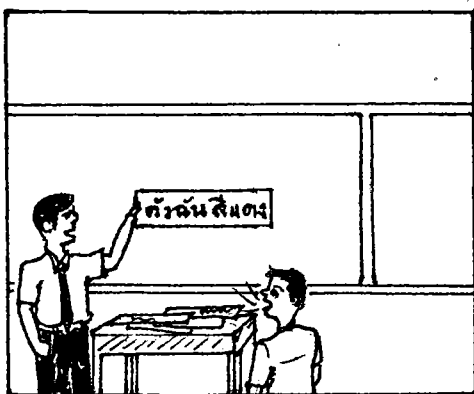

เกมรูปภาพ / คำ มาแต่งประโยค

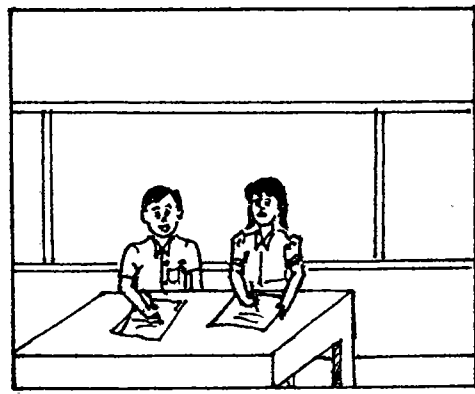

5. อ่าน เขียน ประโยคที่แต่งได้

เกมเลือกประโยคแล้วอ่านแข่งกัน

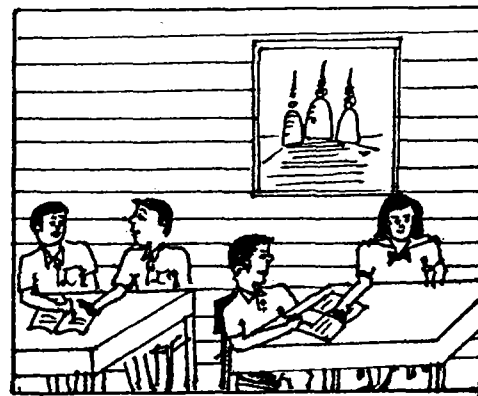
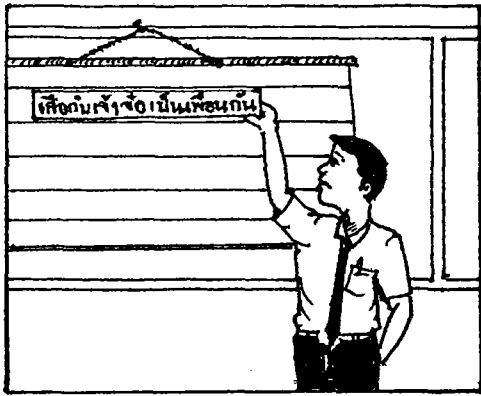
เกมจับคู่อ่าน และ เขียนประโยค

8. อ่าน - เขียนประโยคใหม่ได้

เกมมีประโยคให้อ่านแข่งกัน

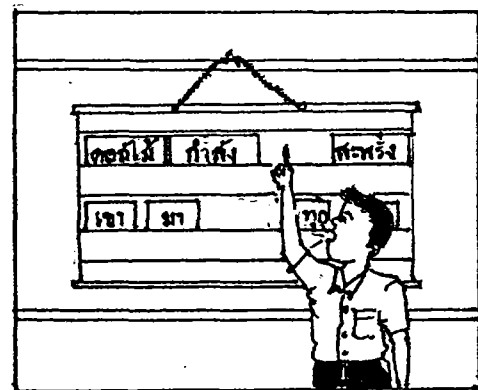
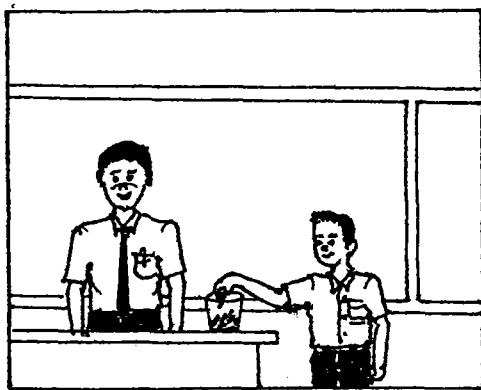
เกมแข่งกันเขียนหนังสือเล่มเล็ก (คู่/ทีม)

9. อ่านเรื่องจากเรื่องใหม่

เกมจับฉลากเรื่อง (อ่านแข่งกัน)

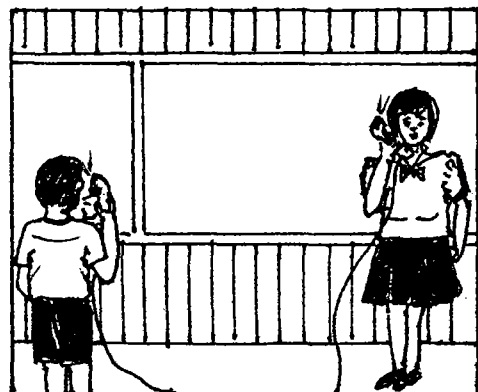
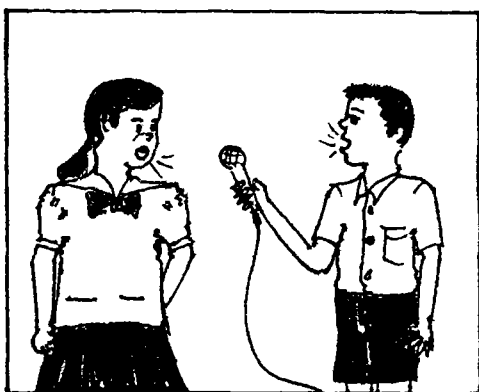
เกมอ่าน (เคา) ข้อความที่หาขาย

10. สนทนา/พูดตอบโต้ได้

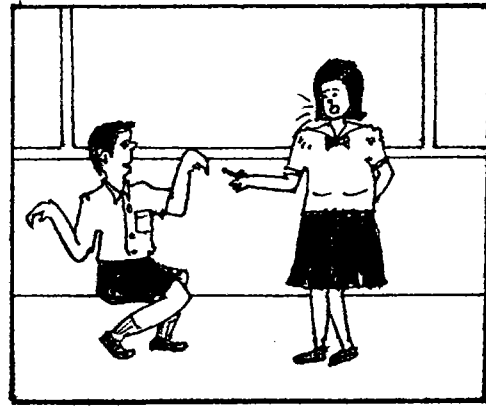
เกมสัมภาษณ์ดาราร

เกมพูดโทรศัพท์

เกมตัวทึ่

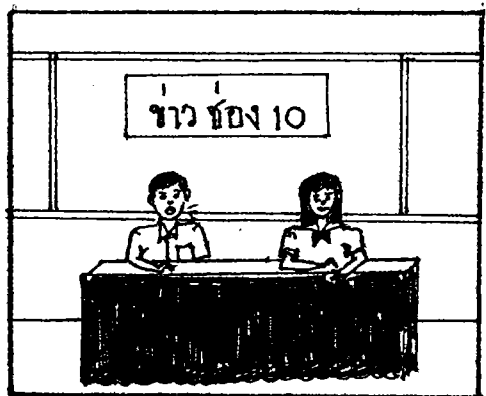
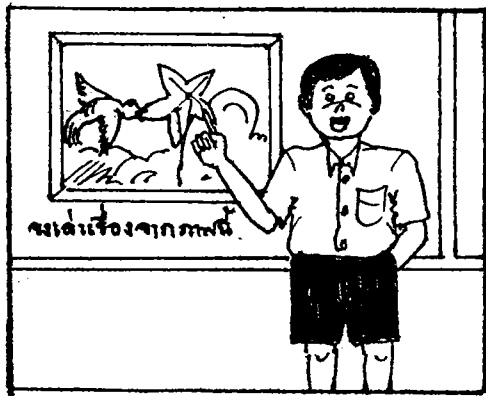
เกมจับคู่อธิบายท่าทาง

11. เล่าเรื่องได้

เกมเล่าเรื่องจากภาพ

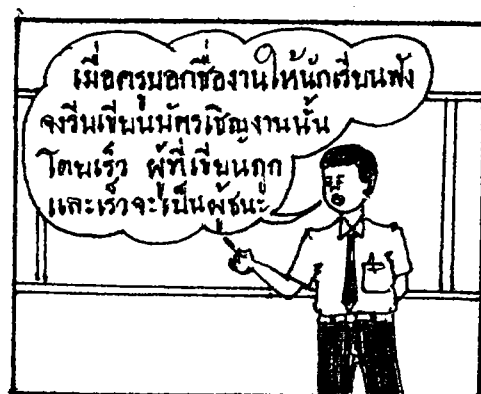
เกมแข่งขันรายงานข่าวหรือประกาศ

12. เขียนเรื่องสั้น ๆ ได้

เกมเขียนเรื่องจากภาพ

เกมเขียนคำอวยพร บัตรเชิญ หรือเขียนนารออากาศต่าง ๆ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (มทบ : 17,21,61,64) ได้สร้าง เกมไว้ครบทุกจุดประสงค์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. เกม สองทิศสี่ทิศออกเขา

1. จุดประสงค์

อ่านคานหนังสือเล่มใหญ่ได้

2. อุปกรณ์/วัสดุที่ผลิต

1. บัตรคำ
2. กระดาษทราย
3. กระดาษเทาขาวขนาด 4 x 24 นิ้ว
4. แผ่นป้ายสาส์

3. วิธีทำ

1. ตัดกระดาษเป็นรูปภูเขาขึ้นบันได 2 ด้าน
2. ตัดกระดาษทรายด้านหลังบันได
3. ตัดกระดาษรูปตุ๊กตา 2 ตัว และตัดกระดาษทรายด้านหลัง
4. เขียนหมายเลขที่ขึ้นบันได

4. วิธีเล่น

1. เล่นครั้งละ 2 คน
2. นักเรียนเลือกทิศแล้วยื่นประจำทิศของตน
3. นำบันไดมาติดไว้ที่แผ่นป้ายสาส์หน้าชั้น
4. นำบัตรคำมาวางรวมกันไว้บนโต๊ะหน้าห้อง
5. ผู้เล่นคนแรกหยิบบัตรคำขึ้นมาอ่านดัง ๆ ถ้าอ่านได้มีสิทธิ์นำตุ๊กตาไปติดที่บันไดขั้นที่ 1 หากอ่านไม่ได้ให้นำใบเทียบกับหนังสือเล่มใหญ่ แต่ไม่ได้ขึ้นขึ้นบันได
6. เล่นไปเรื่อย ๆ จนหมดคำ หรือขึ้นไปถึงบันไดขั้นสุดท้าย
7. ใครถึงยอดเขาก่อนคนนั้นชนะ

5. ข้อเสนอแนะ อาจให้เด็กเล่นเป็นกลุ่มก็ได้

2. เกม จับคู่เขียนคำ

1. จุดประสงค์
 1. เขียนคำใน หนังสือเล่มใหญ่ (Big Book) ได้
 2. เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. อุปกรณ์/วัสดุที่ผลิต
 1. กระดาษบัตรคำ
 2. สีเมจิก
 3. เพลง
 4. นกหวีด
3. วิธีทำ คัดกระดาษเขียนบัตรคำ ๖ ละ 2 ใบ
4. วิธีเล่น (เกมจับคู่เขียนคำใช้ เล่นได้ทั้งห้องเรียน)
 1. ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนทุกคน
 2. นักเรียนเดินเป็นวงกลม พร้อมทั้งร้องเพลง
 3. ครูเป่านกหวีด หรือให้สัญญาณหยุด นักเรียนจับคู่กับเพื่อนที่มีบัตรคำเหมือนกันพร้อมทั้งอ่านพร้อมกัน
 4. นักเรียนออกไปเขียนคำที่กระดานที่ละคู่ตามที่ครูบอก
 5. ครูเก็บบัตรคำจากนักเรียน แล้วแจกบัตรคำให้นักเรียนใหม่
 6. เล่นเหมือนวิธีเดิม
 7. เล่นจบเกม ครูให้นักเรียนเขียนคำจากบัตรคำลงในสมุด
5. ข้อเสนอแนะ
 1. จำนวนบัตรคำควรเท่ากับจำนวนนักเรียน
 2. ควรเล่นเกมขณะร้องเพลงครูจะเป่านกหวีด หรือให้สัญญาณหยุดเพลงตรงไหนก็ได้
เพลงที่ใช้ บะม่างบะยาว มะกรูด มะนาวนั้นบะลั่น ๆ บะระล่ายกัน
รีบเร็วพลัน เข้าพอกาให้ถูกเอย

3. เกม มาตามัด

1. จุดประสงค์

1. บอกกริยาอาการ จากท่าทางที่แสดงได้
2. สร้างจินตนาการ จากท่าทางได้
3. อ่านบัตรคำได้

2. อุปกรณ์

1. กระดาษสี
2. รูปภาพ
3. กระเป๋านั่ง
4. กระดาษเทา-ขาว

3. วิธีทำ (บัตรคำ)

1. ตัดกระดาษสีขนาด 5 x 8 นิ้ว
2. เขียนคำที่ต้องการลงในกระดาษสี

วิธีทำ (บัตรภาพ)

1. ตัดกระดาษเทาขาว ให้มีขนาดเท่ากับรูปภาพ 1 นิ้ว
2. นำภาพติดบนกระดาษเทาขาว

4. วิธีเล่น

1. นำบัตรคำหรือบัตรภาพ เสียบไว้กับกระเป๋านั่ง (นำให้นักเรียนเห็นคำ หรือบัตรภาพก่อน)
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความเหมาะสม
3. จับฉลากหากกลุ่มที่เริ่มเล่นก่อน
4. กลุ่มที่เริ่มก่อนส่งตัวแทนหยิบบัตรคำ หรือบัตรภาพ ให้สมาชิกในกลุ่มของตนดู และจั่วคำไว้
5. ตัวแทนของกลุ่ม แสดงท่าทางตามบัตรคำหรือบัตรภาพที่ได้
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกท่าทางที่เพื่อนแสดง

7. กลุ่มใดบอกได้ก่อน จะได้ 1 คะแนน
 8. กลุ่มอื่นส่งตัวแทนหยิบบัตรคำ แล้วแสดงท่าทางต่อไปจนหมดบัตรคำหรือตามเวลาที่เหมาะสม
 9. กลุ่มใดมีคะแนนรวมมากที่สุด จะเป็นฝ่ายชนะ
5. ข้อเสนอแนะ
1. ครูควรเปิดโอกาส ให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง
 2. ครูอาจใช้บัตรรูปภาพแทนบัตรคำได้
 3. การตอบของแต่ละกลุ่ม ครูควรกำหนดเวลาให้แน่ชัด เช่น 3 นาที หรือ 5 นาที
 4. อาจใช้เพลงประกอบในช่วง เก็บรอฟังคำตอบจากเพื่อน
 5. ให้นักเรียนนำค่านิยมนี้ ไปแข่งประชันในสนุกแบบฝึกหัด

4. เกม ภารกิจสัตว์กับผัก

1. จุดประสงค์

1. นักเรียนบอกและเขียนชื่อสัตว์ได้
2. นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพได้

2. อุปกรณ์

1. รูปภาพสัตว์ต่าง ๆ
2. กล่อง
3. บัตรคำ

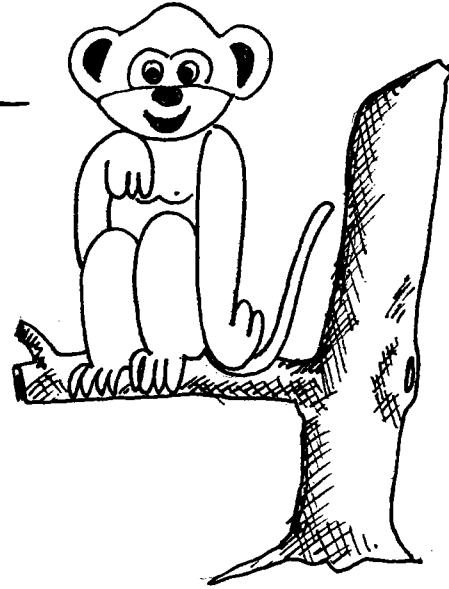
3. วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5-6 คน
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับภาพในกล่อง
3. เมื่อได้ภาพแล้วครูชูให้เพื่อนดู แล้วถามเพื่อนว่าเป็นสัตว์อะไร เลือกหยิบบัตรคำให้ตรงกับภาพที่จับได้
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่าสัตว์ชนิดนั้น ๆ มีรูปร่างลักษณะอย่างไร กินอะไรเป็นอาหาร ให้ประโยชน์อย่างไร
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนลงในกระดาษ
6. แต่ละกลุ่มนำผลงานมาอ่านให้เพื่อนฟัง

4. ข้อเสนอแนะ

1. วิธีเล่นข้อ 2.3 ควรให้เล่นที่ละกลุ่ม จนครบทุกกลุ่ม

ตัวอย่างเกม ที่นำมาเสนอแนะ
 คงจะพอเป็นแนวทางให้ท่าน
 คิดสร้างเกม เพื่อใช้ฝึกทักษะทางภาษา
 ให้แก่นักเรียนได้บ้าง ที่สำคัญคือ
 เกมที่คิดขึ้นควรมีจุดประสงค์ที่ชัดเจน
 สอดคล้องกับจุดประสงค์ในแผน
 การจัดเกม ชั้นที่ 5 ของการสอนแบบ
 มุ่งประสบการณ์ภาษา

นอกจากนี้
 ท่านสามารถศึกษาเกมต่าง ๆ
 เพิ่มเติมได้จาก เอกสาร จุดประสงค์
 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 รูปแบบที่ 1 ในชั้นที่ 5 ของศูนย์วิจัย
 และพัฒนาการสอนภาษา มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

บุคลิกภาพของครูในการ เป็นผู้นำเกม

1. การแสดงออกทางสีหน้า และสายตาให้ความรู้สึกว่าการ เล่นเกมกันอย่างสนุกสนาน
 2. เคลื่อนไหวอย่างกระฉับกระเฉง ออกคำสั่งและสาธิตวิธี เล่นอย่างชัดเจน กระชับ
 3. แสดงออกให้เห็นว่าครูพร้อมที่จะ เล่นร่วมกับนักเรียนได้ตลอดเวลา
 4. ครูควรทักทายให้นัก เรียนมีความรู้สึกว่า ครูก็เป็นเพื่อนคนหนึ่งเช่นกัน จะได้ แสดงออกเต็มที่ ภายใต้อภัพทิกาของ เกมนั้น ๆ
 5. ใช้คำเสียงพอดเหมาะ ไม่ดัง ไม่ค่อย หรือเร็ว ช้า เกินไป
- (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 43)

สรุปบทเรียน

การใช้เกมประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
ในชั้นที่ 5 นั้น นอกจากเป็นการฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วยองค์ประกอบย่อยของภาษาแล้ว
ยังทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน เกิดปฏิสัมพันธ์ นักเรียนเกิดความสามัคคีกัน
รักครู รักโรงเรียน และอยากมาโรงเรียนมากขึ้น

กิจกรรม

ให้ท่านคิดเกมประกอบการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
บนชั้นที่ 5 บนจุดประสงค์ใดก็ได้ในจำนวนที่มีอยู่ 12 จุดประสงค์ โดยคำศัพท์และประโยค
ที่ใช้ในเกม ต้องนามมาจากแบบเรียน มบท. เสมอใดเสมอหนึ่ง และนำคิดเกมเข้ากับตัวอย่างที่
ให้ไว้ เริ่มทำเป็นของตนเองก่อนแล้วเสนอผลงานให้กลุ่มย่อยเลือกและช่วยกันปรับปรุงให้ดีขึ้น
เป็นผลงานกลุ่ม หรือกลุ่มช่วยกันคิดเกมใหม่ก็ได้

1. จุดประสงค์ _____

2. อุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ _____

3. วิธีทำ _____

4. วิดีโอเล่น _____

5. ข้อเสนอนะ _____

เมื่อเสร็จแล้วให้ทุกท่านนำเสนอกิจกรรมที่ตนเองคิดได้
 ค่อยๆ ประชุมกลุ่มย่อย และอภิปรายคัดเลือกพร้อมทั้งปรับปรุง
 ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ใช้เป็นผลงานของกลุ่ม และ เตรียมสาธิต
 การสอนเกมานชั้นที่ 5 ค่อยๆ ประชุมใหญ่ เมื่อเตรียมตัวครบทุก
 กลุ่มแล้ว จึงสาธิตการสอนเกมานชั้นที่ 5
 ของการสอนแบบ ม.ภ. ที่คิดขึ้น
 ใช้เวลา กลุ่มละ 10 นาที

แบบทดสอบวัดผลหลังการฝึกอบรมด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร

ก. ข. ค. ง. ที่ท่านเลือก ลงในกระดาษคำตอบ

1. ครู ไม่ควร ใช้กิจกรรมใดเมื่อเริ่มเล่านิทาน
 - ก. ให้นักเรียนตั้งชื่อนิทาน
 - ข. นำหุ่นตัวละครมาให้นักเรียนทาย
 - ค. ให้นักเรียนดูภาพตัวละครแล้วสนทนา
 - ง. ต่อกภาพหรือร้องเพลงเกี่ยวกับตัวละคร
2. ข้อใดเป็นการใช้วิธีการเล่านิทาน ในขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาใน ชั้นที่ 1 ได้อย่างถูกต้อง
 - ก. ออกเสียงให้ดังมาก ๆ เพื่อความชัดเจน
 - ข. ใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ได้ ดึงดูดความสนใจของนักเรียน
 - ค. แสดงอาการภทรท ที่ใจ เสียใจให้ชัดเจนเหมือนละคร
 - ง. เมื่อมีบทสนทนา ควรใช้วิธีเล่าสรุปเนื้อหาจากบทสนทนานั้น
3. ลักษณะการแสดงบทบาทสมมติที่เป็นการแสดงที่เป็นธรรมชาติ
 - ก. การแสดงเป็นพ่อ
 - ข. แสดงทำวังแล้วทาล้ม
 - ค. ทารวจวิ่งไล่จับผู้ร้าย
 - ง. กรรมการกำลังแบกของหนักมาก
4. ลักษณะการแสดงที่เป็นการกระทำต่าง ๆ
 - ก. การแสดงเป็นพ่อ
 - ข. แสดงทำวังแล้วทาล้ม
 - ค. ทารวจวิ่งไล่จับผู้ร้าย
 - ง. กรรมการกำลังแบกของหนักมาก

5. เนื้อเพลงานข้อใดเหมาะสำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2
- การสอนแบบ มปก นี่แหละหนอมุ่งประสงค์
 - บ้างแห่งมิตรอันควรอารี ก็คือคนที่เขามีเมตตา
 - หนูเขียวผมหาว เขียวข้าวคนเขียว บัวขาวถือเขียว เขียวข้าวชานา
 - คิดถึงคราใดหัวใจร้าวราน ไร้วางมาลัย แสนสุดสงสาร เจ้าแก่นหนักหนา
6. เนื้อเพลงต่อไปนี้ควราใช้ในขั้นตอนใดของการสอนแบบมุ่งประสงค์ภาษารูปแบบที่ 1 จึงจะเหมาะสมที่สุด "เอ อี ย เอ อี ย รวมเรียก สระเอีย"
- ทาหนังสือเล่มใหญ่
 - เล่นเกมหรือกิจกรรมเสริมภาษาอื่น
 - นำเข้าสู่ขั้นครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง
 - นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สนทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่องอ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ
7. ข้อใดลำดับขั้นตอนการสอนเพลงถูกต้อง
- ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลง ครูร้องนำ ครูร้องให้นักเรียนฟังตลอดเพลง
 - คิดแผนภูมิเพลงหน้าชั้นเรียน นักเรียนอ่านเนื้อเพลง ครูร้องนำที่ละวรรคให้นักเรียนร้องตาม
 - นักเรียนอ่านเนื้อเพลง ผีก็เคาะจังหวะทำท่าง่าย ๆ ครูร้องนำที่ละวรรคให้นักเรียนร้องตาม
 - เขียนเนื้อเพลงบนกระดานดำ เปิดเทปบันทึกเสียง เพลงที่สอน แบ่งกลุ่มให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง

8. เราสามารถใช้เพลงประกอบการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาแบบที่ 1 ใน
ขั้นตอนใดบ้าง
- ขั้นอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง กับขั้นเล่นเกม และกิจกรรมเสริมภาษาอื่น ๆ
 - ขั้นอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง กับขั้นให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ
 - ขั้นให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับลำดับเรื่อง-สทนาหรืออภิปรายเกี่ยวกับเรื่องอ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ กับขั้นเล่นเกมและกิจกรรมเสริมภาษาอื่น ๆ
 - ใช้ได้ทั้งหมดทั้งขั้นตอน
9. เกม หมายถึงอะไร
- การเล่นที่มีกฎ กติกา
 - กิจกรรมการเล่นสนุกสนานที่ใช้ประกอบการสอน
 - กิจกรรมการเล่นโดยทั่วไป เล่นได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่
 - กฎกติกาที่มีผู้กำหนดขึ้น เพื่อให้เด็กเล่นอย่างมีระเบียบ
10. ข้อใดคือลักษณะของ เกมประกอบการสอนภาษาไทยที่ดี
- มีความคิดรวบยอดมากกว่า 1 ความคิดรวบยอด
 - เป็นเกมที่หาวัสดุได้ง่ายจากสิ่งแวดล้อมรอบตัววัสดุไว้ให้ชัดเจน
 - กำหนดหรืออธิบายวิธีเล่นไว้อย่างรัดกุม เข้าใจง่าย มีความเที่ยงตรง
 - มีจุดประสงค์ที่ชัดเจน ครอบคลุมจำเป็นต้องมีชื่อที่สอดคล้องกับเรื่องที่สอนก็ได้
11. การใช้เกมในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ควรใช้กับกิจกรรมใด
- หาหนังสือเล่มใหญ่
 - ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษา
 - การเล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง
 - การเขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน

12. บุคลิกภาพของครูแบบใดที่นักเรียนต้องการในการสอนเกม

- ก. มีสีหน้าท่าทาง แสดงถึงความสนุกสนาน
- ข. ครูควรทักทายให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน
- ค. เคลื่อนไหวอย่างกระฉับกระฉ่าง สนุกสนานในการเล่น
- ง. ควรแสดงลักษณะความเป็นครูให้นักเรียนเกรงใจ เพื่อควบคุมการเล่น

เฉลย

1. ก	2. ข	3. ค	4. ง	5. ค	6. ข
7. ข	8. ง	9. ก	10. ค	11. ข	12. ง

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือครู แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
แบบมุ่งประสิทธิภาพ ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2. กรุงเทพฯ ฯ : หน่วยงานพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ 9 จากใจถึงใจ.
กรุงเทพฯ ฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2528.

ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, มหาวิทยาลัย. จุดประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1 ในชั้นตอนที่ 5. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์วิจัย
และพัฒนาการสอนภาษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, มปป. อัครสาเนา.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ ฯ :
บริษัทประจักษ์จักษุ, 2533.

หทัย คันทอง. แนวคิดและหลักการพัฒนาคณิตศาสตร์ฉบับแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ.

กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่าน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ
ประสานมิตร, 2534.

หทัย คันทอง และสนั่น มีชั้นหมาก. กระบวนการผลิตแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ. แผนภูมิ.
2535.

ชุดฝึกอบบรมครูสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
เล่มที่ 4

การวัดผลประเมินผลในการสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

ชุดฝึกอบบรมครูสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1
เล่มที่ 4

การวัดผลประเมินผลในการสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

คำนำ

ภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของคนไทย ผู้ที่มีทักษะในการใช้ภาษาได้คือทั้งการฟัง พูด อ่าน และ เขียน จะช่วยให้สามารถติดต่อกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ทุกทักษะได้คือนั้น ควรใช้วิธีสอนที่ถูกต้องตามหลักการพัฒนาภาษาโดยคำนึงถึง หลักทางจิตวิทยา และความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นวิธีสอนที่มีความสอดคล้องกับหลักการดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากเป็นวิธีการที่มุ่งเน้นการทำให้บังจักษ์ป้อน และกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษา ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการบูรณาการด้วยตนเอง จากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของ เรื่องไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยยึดถือของการเรียน การจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมายในการนำรูปแบบภาษาไปใช้สื่อสารได้ในชีวิตประจำวันเป็นหลัก ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนจะจัดตามหลักการพัฒนาภาษาของผู้เรียนในการรับรู้ และเรียนรู้ตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสติปัญญาของผู้เรียน เคิมเป็นวิธีสอนที่ใช้สอนภาษาในประเทศออสเตรเลีย ต่อมา ดร.ริชาร์ด วอร์ดเกอร์ ดร.เบรนตัน บาร์ทเล็ท และ รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้เข้ามาทดลองสอนภาษาในประเทศไทย จากการทดลองใช้สอนเด็กนักเรียนประถมศึกษาที่มีปัญหาทางภาษา ปรากฏว่า ได้ผลดีทั้งการพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และ เขียนภาษาไทย รวมทั้งทำให้สามารถเรียนวิชาอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

นอกจากนี้ อีกปัจจัยหนึ่งซึ่งมีส่วนสำคัญช่วยให้การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้ผลดี คือ การใช้แบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา เนื่องจากในโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะใช้แบบเรียนที่รองศาสตราจารย์ทัษ คันทอง เป็นผู้คิดค้นกระบวนการผลิต และฝึกบุคลากรสร้างเป็นทีมงานขึ้น มีอาจารย์สนั่น มีชันหมาก และคณะ เป็นผู้ร่วมจัดประชุมปฏิบัติการเขียนแบบเรียนมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ชั้น ซึ่งแบบเรียนนี้จะใช้ได้ในฐานะที่เป็นสื่อนำเข้าสู่บทเรียน (Starter Book) เป็นสื่อกลางการสอน

หรือสื่อรองรับ (Basal Text) และสื่อเสริมแรง (Co-basal Text) สามารถช่วยให้การสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย และเน้นการพัฒนาความสามารถของครูให้ปรับปรุงการสอน โดยแต่งเรื่องสอนเด็กได้ นักเรียนสามารถปรับปรุงการเรียน โดยแต่งเรื่องที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อันเป็นองค์ประกอบสำคัญทำให้การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษามีประสิทธิภาพ ช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยของนักเรียนจนได้ผลค้ำประกัน (หทัย คันทอง, 2534 : 119)

จากข้อมูลดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มีการนำวิธีสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพมาสร้างเป็นชุดฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยนี้ โดยมีความมุ่งหวังที่จะให้ครูผู้สอนได้มีโอกาสศึกษาเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนาการสอนให้เกิดผลดียิ่งขึ้น ลักษณะของชุดฝึกอบรมมีการวางแผนสร้างขึ้นมาอย่างเป็นระบบ บรรจุเนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรมการโรยการสอน สื่อการสอน การใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ใช้เสริมการสอนภาษา รวมทั้งการวัดผลและประเมินผล แบ่งเป็น 4 เล่ม จบในตัวดังนี้

1. ทฤษฎี หลักการสอน และกระบวนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ
รูปแบบที่ 1
2. เทคนิค การใช้คำถามการเสริมต่อการเรียนรู้ การสอนที่ใช้อรรถลักษณะประเภทวิธีการ และการจัดชั้นเรียนในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ
3. การใช้แบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพ กิจกรรมการเล่านิทาน บทบาทสมมติ เพลง และเกม ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ
4. การวัดผล ประเมินผล ในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ

ชุดฝึกอบรมเล่มนี้มีเนื้อหาเฉพาะ เรื่องการวัดผล ประเมินผลในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการสอน เป็นตัวชี้ให้ทราบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด การศึกษาชุดฝึกอบรม ต้องศึกษาชุดฝึกอบรมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ประกอบการศึกษาจากสื่อประสมต่าง ๆ ลักษณะของการศึกษาจะเน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันช่วยเหลือกันในการทำงาน และฝึกทักษะต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในชุดฝึกอบรม

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดฝึกอบรมนี้คงมีส่วนช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้บ้างตามสมควรสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

มานิช จันทร์แจ่ม

14 กันยายน 2535

สารบัญ

	หน้า
คำแนะนำในการใช้ชุดฝึกอบรม	1
จุดประสงค์	2
แบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรม	3
เฉลยคำตอบ	5
ตอนที่ 1 การวัดผล ประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1	7
-หลักสำคัญในการวัดผลประเมินผล	8
-พฤติกรรมของนักเรียนที่ห้องวัดและประเมินผลในการสอนภาษาไทยแบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษา	9
-วิธีวัดผลประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1	10
-รูปแบบของแบบทดสอบวัดผลทางภาษา	15
-ตัวอย่าง เครื่องมือวัด ประเมินผลเชิงปฏิบัติชนิดต่าง ๆ	16
-สรุปบทเรียน	19
-กิจกรรมการทำงานกลุ่ม	20
แบบทดสอบหลังศึกษาชุดฝึกอบรม	22
เฉลยคำตอบ	25

คำแนะนำการใช้ชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรมเล่มนี้ มีเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับเรื่อง การวัดผล ประเมินผล การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ กระบวนการเรียนรู้ความกิจกรรมที่กำหนดในชุดฝึกอบรม เน้นการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มมีเนื้อหาบทเรียน ประเด็นคำถามตามที่กำหนดในชุดฝึกอบรม เป็นสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และอาศัยความร่วมมือกันของสมาชิกที่เข้ารับการอบรม ศึกษปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาจุดประสงค์ของชุดฝึกอบรม เพื่อจะให้ได้รู้ว่าจะต้องศึกษาชุดฝึกอบรมนี้ครบทุกกิจกรรมแล้ว จะได้อะไรบ้าง
2. ทานแบบทดสอบก่อนศึกษาชุดฝึกอบรมแล้วตรวจคำตอบ เพื่อจะได้รู้พื้นฐานความรู้ของตนเอง
3. ศึกษาเนื้อหาชุดฝึกอบรม และปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ให้เข้าใจทุกกิจกรรม
4. ทานแบบทดสอบหลังศึกษาชุดฝึกอบรม เพื่อเป็นการวัดผลการเรียนรู้ของตนเอง แล้วตรวจคำตอบอีกครั้งหนึ่ง
5. เมื่อสิ้นสุดการศึกษาชุดฝึกอบรมแล้ว ขอให้นำประสิทธิภาพที่ได้รับแบบปฏิบัติจริงในการสอน

จุดประสงค์

จุดประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ หลัก และวิธีการวัดผลทางภาษา ชนิดของ เครื่องมือ และการใช้ เครื่องมือวัดผลชนิดต่าง ๆ ในการวัดผลประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

จุดประสงค์เฉพาะ

1. บอกหลักการวัดผลทางภาษา และชนิดของ เครื่องมือวัดผลที่ใช้วัด และประเมินผลทักษะทางภาษาค้นต่าง ๆ ได้
2. สามารถเลือกรูปแบบของ เครื่องมือที่ใช้วัด และวิธีการวัดผล เพื่อใช้วัดผล และประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

แบบทดสอบวัดผลก่อนการฝึกอบรมด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมาย X กับตัวอักษร

ก. ข. ค. ง. ที่ท่านเลือกลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบจะรวมวัดทักษะต่าง ๆ โดยรวมในแบบทดสอบฉบับเดียวกัน
- ข. แบบทดสอบวัดองค์ประกอบย่อยของภาษา เช่น เสียง หน่วยคำ การฟัง พูด อ่าน เขียน เป็นแบบทดสอบชนิดจุลภาค
- ค. การเขียนเรียงความเป็นการวัดความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งรวมความสามารถด้านภาษา สังคม และวัฒนธรรม
- ง. แบบทดสอบเชิงปฏิบัติจะวัดกระบวนการลำดับองค์ประกอบทางภาษา ที่จะทำให้เกิดความเวล็ดล้อมที่เป็นธรรมชาติในการใช้ภาษา

2. ครูอุทุมพร ต้องการวัดความสามารถในการอ่าน และเขียนของนักเรียน ควรใช้แบบทดสอบแบบใด จึงจะสามารถวัดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ก. การใช้แบบสัมภาษณ์
- ข. การเขียนตามคำบอก
- ค. การทดสอบจากการอ่านออกเสียง
- ง. การเติมคำในช่องว่างที่เว้นไว้ตามเรื่องที่กำหนด

โปรดใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 3-4

- ก. การเล่าเรื่อง
- ข. การถามและการตอบ
- ค. การทดสอบความเข้าใจจากการอ่านประโยค
- ง. การเขียนคำบอกประกอบกับแบบทดสอบชนิดโคลง

3. ตัวอย่างในกรอบด้านล่างนี้ เป็นแบบทดสอบชนิดใด

ผู้ตอบได้อ่าน หรือฟัง

: บ้านของน้อยมีผลไม้หลายอย่าง มีมะม่วง มะละกอ มะพร้าว

ตัวเลือกในการตอบมีดังนี้

- ก. น้อยปลูกผลไม้
- ข. พ่อของน้อยปลูกผลไม้
- ค. มีมะม่วง มะละกอ มะพร้าว อยู่ที่บ้านน้อย
- ง. มีมะม่วง มะละกอ มะพร้าว เป็นผลไม้ที่บ้านน้อย

4. จากตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นแบบทดสอบชนิดใด

ครูอ่านเนื้อเรื่องทั้งหมดโดยให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนเติมคำ
ในช่องว่างที่เว้นไว้

มีกระท่อมน้อยปลูกอยู่ชายป่า ใต้ร่มไม้อันร่ม.....ไม้ดอกออกดอกบานสะพรั่ง
.....กลิ่นหอมคลอบอวล ในยามเย็นดวงอาทิตย์.....ต่ำ ลง หนูนก
ก็เริ่ม.....กลับรัง ชายวัยกลาง.....ผู้หนึ่งปรากฏตัวขึ้น ฯลฯ

5. ตัวอย่างในกรอบเป็นแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านใด

0. บทร้อยกรองต่อไปนี้กล่าวถึง เรื่องใด

นกกาตัวดำ นกแก้วตัวเขียว
งูตัวยาวเรียว กระต่ายตัวกลม

- ก. สีของนกกา
- ข. รูปร่างของกระต่าย
- ค. ลักษณะของสัตว์สี่ชนิด
- ง. ความยาวของลำตัวงู

- ก. การฟัง
- ข. การพูด
- ค. การอ่าน
- ง. การเขียน

6. การสังเกตความถูกต้องจากการเล่าเรื่องย้อนกลับ และการลำดับเรื่องของนักเรียน เหมาะะ สำหรับใช้ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ใด ของการสอนภาษาไทยแบบ มบท.

- ก. ให้นักเรียนระลึก เรื่องที่ฟังจากการอ่านได้
- ข. ให้นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของ เรื่อง
- ค. ให้นักเรียนมีโอกาสนึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วยองค์ประกอบย่อยของภาษา
- ง. ให้นักเรียนแสดงออกถึงความเข้าใจความหมายของคำและประโยคของ เรื่องที่อ่านได้

7. การประเมินผลข้อใด สามารถประเมินผลการสอน ชั้นการทำหนังสือเล่มใหญ่ได้

- ก. สังเกตการทำงานร่วมกันของนักเรียน
- ข. สังเกตการบอกลำดับเรื่องของนักเรียน
- ค. สังเกตความถูกต้องในการทำกิจกรรมทางภาษาของนักเรียน
- ง. สังเกตความถูกต้องจากการเล่า เรื่องย้อนกลับของนักเรียน

8. การทดสอบโดยให้ผู้สอบอ่านประวัติหรือบทความ แล้วเลือกคำตอบ ซึ่งเป็นตัวเลือก แทน
ความคิดรวบยอดของบทความ เป็นการทดสอบด้านใด
- ความจำ
 - ความเข้าใจ
 - การวิเคราะห์
 - การสังเคราะห์
9. ถ้าต้องการวัดผลว่านักเรียนเข้าใจความหมายในรายละเอียดของเรื่องหรือไม่ ควรประเมินผล
ด้วยวิธีใด
- สังเกตการจำค่าในประโยคต่าง ๆ ของนักเรียน
 - สังเกตการออกเสียงคำ และประโยคของนักเรียน
 - สังเกตการสื่อความหมายของเรื่องจากการแสดงบทบาทสมมติ
 - สังเกตว่านักเรียนสามารถตอบคำถามง่าย ๆ เกี่ยวกับเรื่องได้หรือไม่
10. การสังเกตภาพที่สื่อความหมายของเรื่องว่ามีความสอดคล้องกับเรื่องใดหรือไม่ ในการสอน
ขั้นที่ 4 ของการสอนแบบ มบท. จะเป็นข้อมูลในการประเมินผลด้านใด
- การวิเคราะห์
 - ความรู้ความจำ
 - ความสามารถทางศิลปะ
 - ความคิดสร้างสรรค์

เฉลย

1. ก	2. ง	3. ค	4. ง	5. ค
6. ก	7. ก	8. ข	9. ค	10. ง

ตอนที่ 1

การวัดผล ประเมินผลการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

แนวคิด

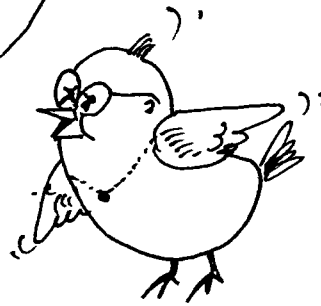
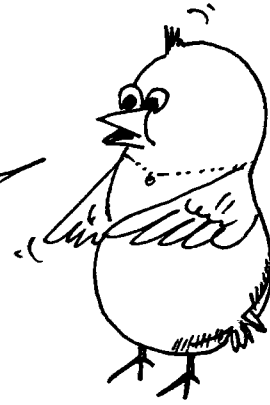
การนำวิธีการวัดผล ประเมินผลทางภาษา มาใช้ในการวัดผล ประเมินผลการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม หากผลที่ได้จากการวัดผลและ ประเมินผลมีความเที่ยงตรง น่าเชื่อถือ

จุดประสงค์

1. บอกหลักการวัดผลทางภาษา และชนิดของ เครื่องมือวัดผลที่ใช้วัดและประเมินผลทักษะ ทางภาษาด้านต่าง ๆ ได้
2. สามารถเลือกรูปแบบของ เครื่องมือที่ใช้วัด และวิธีการวัด เพื่อใช้วัดผล ประเมินผล การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ได้

หลักสำคัญในการวัดผลประเมินผล

การวัดผล ประเมินผลเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญ ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะถ้าไม่มีการวัด และประเมินผลก็ถือว่ากระบวนการเรียนการสอนสมบูรณ์ไม่ได้ เพราะการวัดผลและประเมินผลจะช่วยบ่งชี้ให้ทราบว่ากิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ลองศึกษาคู่มือรับว่า การวัดผลประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ เป็นเช่นไร ใช้เวลาในการศึกษา 15 นาที

การวัดผลประเมินผลโดยทั่วไปซึ่งรวมถึงการวัดผลประเมินผลทางภาษาที่เหมาะสมนั้น หลักสำคัญประการหนึ่งที่ต้องพิจารณาคือจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนแต่ละคาบเรียนเป็นสำคัญ โดยพิจารณาเลือกรูปแบบการวัดผลที่เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

สำหรับวิธีการวัดผล ประเมินผล การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพครูผู้สอนสามารถประเมินพฤติกรรมของนักเรียนได้ระหว่างกระบวนการเรียนการสอนทุกขั้นตอน โดยใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียน ซึ่งมีอยู่ 8 ประการ ดังนี้

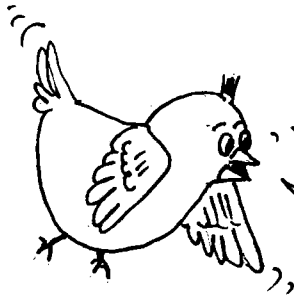
พฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 8 ประการ ที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการเรียนการสอน •
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีดังนี้

1. การเล่าเรื่องย้อนกลับ หลังจากฟังครูจบแล้ว
2. การสื่อการเข้าใจเนื้อเรื่องโดยการแสดงบทบาทสมมติ และการวาดภาพประกอบเรื่อง
3. การบอกลำดับ ก่อน-หลัง ของเรื่องในขณะที่นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่องานชั้นที่ 3
4. การออกเสียงคำต่าง ๆ (ระหว่างการเล่าเรื่องย้อนกลับและเล่นเกม)
5. การเรียงคำเป็นประโยค (จากการเล่นเกม)
6. การสะกดคำและการแต่งประโยค (ระยะหนึ่งหลังการเรียนด้วยวิธี มปก)
7. ความร่วมมือของนักเรียนและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานกลุ่มแบบประชาธิปไตย
8. ความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับการอ่าน (สังเกตจากการนำแบบเรียน
มุ่งประสบการณ์ภาษาไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เมื่อมีเวลาว่าง)

(เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 23)

พฤติกรรมของนักเรียนดังกล่าว มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเฉพาะของการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา ถ้าสามารถวัดผลประเมินผลได้ว่า นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมครบทั้ง 8 ข้อ
ได้ความถี่ที่กำหนด ก็จะเป็นการแสดงให้เห็นว่าการสอนได้ผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้

วิธีวัดผลประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ รูปแบบที่ 1

เพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติประกอบศึกษา
จากตาราง แล้วจะทราบว่า การสอนแต่ละขั้นตอน
จะต้องใช้วิธีการวัดผล ประเมินผลอย่างไร

ตารางนี้ได้นำเนื้อหาที่เสาวรักษณ์ รัตนวิทย์ กล่าวไว้ในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
มาจัดใหม่ เพื่อให้เห็นวิธีการวัดผลประเมินผลชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการสอนแบบ มปก	การวัดผลประเมินผล
<p><u>ขั้นตอนที่ 1</u> ครูอ่านเรื่องจากแบบเรียน มุ่งประสิทธิภาพภาษาให้นักเรียนฟัง <u>จุดมุ่งหมาย</u> เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมาย โดยรวมของเรื่อง</p>	<p>สังเกตว่านักเรียนสามารถตอบคำถามครู ง่าย ๆ ได้ว่า เรื่องเกี่ยวกับอะไร ที่ไหน อย่างไร เป็นต้น</p>
<p><u>ขั้นตอนที่ 2</u> ให้นักเรียนเล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง สนทนาหรืออภิปรายเรื่อง อ่านออกเสียงและ เล่นบทบาทสมมติ <u>จุดมุ่งหมาย</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อระลึกเรื่องที่ฟังจากการอ่านได้ 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมาย ในรายละเอียดของเรื่องได้ 	<p>สังเกตความถูกต้องจากการเล่าเรื่อง ย้อนกลับของนักเรียน การลำดับเรื่อง การสื่อความเข้าใจเนื้อเรื่องจากการแสดง บทบาทสมมติ</p>

ขั้นตอนการสอนแบบ มปก	การวัดผลประเมินผล
<p><u>ขั้นตอนที่ 3</u> เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน</p> <p><u>จุดมุ่งหมาย</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อฝึกกระลึก เรื่องที่ฟังจากการอ่านได้ 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จักตัวอักษรที่เขียนแทนความหมายของคำต่าง ๆ ที่เคยเรียนรู้มาแล้วในขั้นตอนที่ 1 และ 2 จากการฟังและพูด 3. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจลีลาของการเขียนตัวอักษร และความสัมพันธ์ของ เสียงกับตัวอักษรนั้น 4. เพื่อให้ นักเรียนสื่อความหมายของตนจากภาษาพูดเป็นภาษาเขียนได้ 5. เพื่อให้ นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดสร้างสรรค์ และใช้จินตนาการในการสื่อความหมาย 	<p>สังเกตการบอกลำดับเรื่องของนักเรียน การอ่านออกเสียงคำ และ ประโยคต่าง ๆ และการจำคำในประโยคต่าง ๆ</p>
<p><u>ขั้นตอนที่ 4</u> ให้นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่</p> <p><u>จุดมุ่งหมาย</u> เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกอ่านออกเสียงและแสดงออกถึงความเข้าใจความหมายของคำและประโยคของเรื่อง ที่อ่านได้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตการทำงานร่วมกันของนักเรียน ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม การเก็บของเข้าที่ การรู้จักแบ่งปันและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ำทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดี 2. สังเกตภาพที่สื่อความหมายของเรื่อง ว่ามีความสอดคล้องกับเรื่องได้ดี

ขั้นตอนการสอนแบบ มปก	การวัดผลประเมินผล
<p><u>ขั้นตอนที่ 5</u> ให้นักเรียนเล่นเกม หรือกิจกรรมทางภาษาอื่น ๆ</p> <p><u>จุดมุ่งหมาย</u> เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วยองค์ประกอบย่อยของภาษาคำ ๆ จนเกิดความแม่นยำ สามารถอ่าน เรียบเรียงคำเป็นประโยค สะกคคำได้ เขียนคำและประโยคได้ รวมทั้งเข้าใจการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่เรียนมาแล้วได้</p>	<p>สังเกตความถูกต้องในการทำกิจกรรมทางภาษาในแต่ละจุดประสงค์ เช่น ความถูกต้องในการเขียนคำ การเรียบเรียงคำเป็นประโยค การเขียนสะกคคำ การจัดหรือเขียนเครื่องหมายวรรคตอนในประโยคหรือการเล่นเกมต่าง ๆ</p>

(เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. 2533 : 25 - 28)

ถ้าท่านสามารถวัดและประเมินผลได้ครบทุกขั้นตอนตามที่แนะนำไว้ จะทำให้สามารถประเมินพฤติกรรมผู้เรียนที่เกิดระหว่างการจัดการเรียนการสอนได้ทั้ง 8 ประการ และทราบว่านักเรียนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ทั้ง 8 ข้อได้ มากน้อยเพียงใด

จากวิธีการวัดและประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพ ที่กล่าวไว้สังเกตได้ว่า จะเป็นการทดสอบโดยการซักถาม สังเกตในชั้นเรียน ทักษะกรรมในชั้นเรียน และตรวจคำตอบจากแบบฝึกหัด ซึ่งเราเรียกว่า การทดสอบอย่างไม่เป็นทางการ ข้อดีของวิธีนี้คือ ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจทางอารมณ์จากการแข่งขันน้อย สามารถแสดงความสามารถในการเรียน การสอนต่าง ๆ ในชั้นเรียน ผู้สอนสามารถบันทึกความก้าวหน้า และความสำเร็จของผู้เรียนไว้ และประเมินผลรวมภายหลังได้ การให้คะแนน มีความยุติธรรมแก่ผู้เรียน เนื่องจากมีการเก็บบันทึกผลการเรียนไว้อย่างสม่ำเสมอ และเป็นไปตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนด

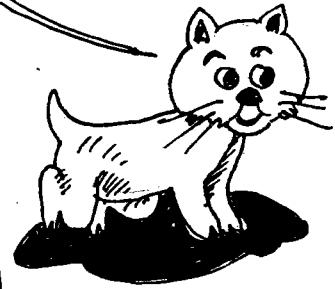
สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ เมื่อวัดและประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการแล้ว ควรมีแบบบันทึกผลการประเมินหรือแบบบันทึกความก้าวหน้าและความสำเร็จของผู้เรียนไว้ จัดให้เป็นระบบ เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้มาใช้ประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ใน ป.02 ได้เลย เพราะจุดประสงค์ของการสอนแบบมุ่งประสิทธิภาพ กับจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตรใน ป.02 มีความสอดคล้องกันอยู่แล้ว

นอกจากการทดสอบอย่างไม่เป็นทางการซึ่งใช้ในชั้นเรียนระหว่างการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแล้ว ถ้าผู้สอนท่านใดจะใช้การทดสอบอย่างเป็นทางการ ซึ่งหมายถึง การทดสอบที่ใช้แบบทดสอบประเภทต่าง ๆ เป็นเครื่องมือวัดและประเมินผลการสอน ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา อีกวิธีหนึ่งด้วยก็สามารถทำได้ แต่ควรเป็นบางครั้ง บางคราว และควรบอกให้ผู้เรียนได้ทราบเพื่อเตรียมตัวล่วงหน้า เช่น การวัดผลปลายภาค หรือการวัดจุดประสงค์บาง เรื่องที่นั้ไม่สามารถใช้วิธีการสังเกตได้อย่างชัดเจน

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การวัดและประเมินผลการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สามารถใช้วิธีการทดสอบได้ทั้งแบบเป็นทางการและนั้เป็นทางการ ซึ่งต้องควรพิจารณา เลือกใช้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กั้ไว้

และที่สำคัญแบบทดสอบควรมีลักษณะ เป็นแบบทดสอบทางภาษา ซึ่งมีความแตกต่าง จากแบบทดสอบทั่วไป

การวัดผลประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการได้กล่าวไว้แล้ว ในช่วงต้น ส่วนการวัดผลอย่างเป็นทางการ มีอยู่หลายวิธี มีแบบทดสอบหลายชนิด แบบทดสอบที่จะนำมาเป็นเครื่องมือ วัดผลประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้ดีควรเป็นแบบทดสอบทางภาษา เพราะจะวัดได้ครอบคลุม การทดสอบองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนในวงกว้าง และมีความละเอียดทางการวัดผลที่หลากหลาย มากกว่า การวัดผลทางการศึกษารายละเอียดทั่วไป

ลองศึกษารูปแบบของ แบบทดสอบทางภาษาที่ รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย เขียนไว้ ชิดรับ

รูปแบบของแบบทดสอบทางภาษา

เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2531 : 109 - 111 ; อ้างอิงมาจาก Oller. 1979 : 36 - 70) ได้กล่าวถึงรูปแบบของแบบทดสอบ 3 ชนิด ซึ่งมีความแตกต่างกันพอสรุปได้ดังนี้

1. แบบทดสอบชนิดจุดย่อย (Discrete point test) แบบทดสอบชนิดนี้จะวัดองค์ประกอบย่อยของภาษาในระดับภาษาจุลภาค (micro-language) ซึ่งหมายถึง หน่วยเสียง หน่วยคำ วากยสัมพันธ์ หรือทักษะต่าง ๆ ซึ่งแยกออกเป็น ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

การสร้างแบบทดสอบ จะสร้างโดยการแยกการวัดผลและประเมินผลภาษาในส่วนของ ความรู้ต่าง ๆ ทางภาษา หรือความสามารถในการใช้ภาษาในแต่ละทักษะ และแยกแบบทดสอบออกเป็นชุด ๆ หรือเป็นตอน ๆ ความทักษะที่ต้องการวัด แบบทดสอบชนิดนี้ ได้แก่ แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ และแบบทดสอบชนิดจับคู่

2. แบบทดสอบชนิดรวม (Integrative test) แบบทดสอบชนิดนี้จะตรงกันข้ามกับแบบทดสอบแบบจุดย่อย แบบทดสอบชนิดรวมจะวัดทักษะทางภาษาต่าง ๆ โดยรวมในแบบทดสอบฉบับเดียวกัน ให้มีการวัดผลและประเมินผลความสามารถทางภาษาออกเป็น ส่วน ๆ การวัดและประเมินผล จะวัดการใช้ภาษาในระดับมหภาค (macro-language) นั่นคือ วัดความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งรวมถึงความสามารถทางด้านภาษา สังคม สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมด้วย แบบทดสอบดังกล่าว ได้แก่ การเขียนเรียงความ การเขียนตามคำบอก ฯลฯ

3. แบบทดสอบเชิงปฏิบัติ (Pragmatic test) แบบทดสอบชนิดนี้จะวัดกระบวนการลำดับองค์ประกอบของภาษาซึ่งจะทำให้เกิดบริบท หรือความเวกซ์ล้อมที่เป็นธรรมชาติในการใช้ภาษา ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับบริบทของภาษาด้านอื่น ๆ อีกด้วย แบบทดสอบชนิดนี้จะทดสอบทางด้านความรู้ ความจำ (The factive หรือ cognitive aspect) ซึ่งได้แก่ การใช้คำ วลี ประโยค และข้อความต่อเนื่อง (discourse) ในการให้ข้อมูล และทดสอบทางด้านอารมณ์ (The emotive หรือ affective aspect) ซึ่งได้แก่ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งใช้การแสดงออกภายนอก ได้แก่ ท่าทาง น้ำเสียง และการเลือกถ้อยคำ

แบบทดสอบชนิดรวม (Integrative test) อาจนำมาใช้ร่วมกับแบบทดสอบเชิงปฏิบัติได้ เนื่องจากเป็นแบบทดสอบที่วัดได้มากกว่า 1 ทักษะ หรือ 1 จุด ในการทดสอบ แบบทดสอบชนิดรวมจะมีความคล้ายคลึงกับแบบทดสอบเชิงปฏิบัติในกรณีที่สามารถวัดทักษะทางภาษารวมกันได้ ต่างกันเพียงแบบทดสอบเชิงปฏิบัติ จะวัดความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่ใช้กับองค์ประกอบด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากภาษาด้วย เช่น อารมณ์ ความรู้สึกและท่าทาง การทดสอบนี้จะวัดความสามารถในการใช้วาทกรรมในรูปแบบของการพัฒนามากกว่าจะวัดเป็นจุดย่อย หรือเป็นเรื่อง ๆ เช่น การทดสอบแบบจุดย่อย

แบบทดสอบเชิงปฏิบัติ มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. การเขียนคำบอกประกอบกับแบบทดสอบชนิดโคลส (Combined cloze and dictation) แบบทดสอบชนิดนี้ จะให้ผู้สอบอ่านบทความที่มีข้อความบางส่วนถูกตัดออกไป และให้ฟังบทความที่สมบูรณ์ ulyaให้ผู้สอบเติมคำลงในช่องว่างที่หายไป เหมือนกับการทำแบบทดสอบชนิดโคลส ซึ่งจะตัดคำออกเป็นช่วง ๆ ช่วงละ 7,8,9 หรือ 10 คำเป็นต้น การตัดคำออกเป็นช่วงจะเป็นการระบวนการทดสอบชนิดโคลส แต่ถ้าตัดคำอ่านออกมากก็จะเป็นการเขียนตามคำบอก แบบทดสอบแบบนี้จะวัดความสามารถของผู้เรียนได้ทุกทักษะ รวมทั้งการตีความของภาษารวม เช่น ความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนด้วย
2. การทดสอบด้วยกระบวนการโคลสแบบปากเปล่า (Oral cloze procedure) วิธีการทดสอบนี้ จะใช้บันทึกบทความไว้แล้วปล่อยให้ว่างเป็นช่วง ๆ คล้ายแบบทดสอบแบบโคลส (cloze) ทั่วๆ ไป แต่ใช้การบันทึกเสียง เมื่อทดสอบจะเปิดให้ผู้สอบฟังหรือหยุดเทปหรืออ่านให้ฟังแล้วให้ผู้สอบเดาคำที่หายไปโดยใช้เวลาคิดพอสมควร จากนั้นผู้สอนจะบันทึกคำตอบที่ถูกต้องลงเทป เพื่อเฉลย และเปิดให้ผู้สอบฟังภายหลัง วิธีการนี้จะวัดทักษะทางภาษา โดยเฉพาะทักษะการฟัง การอ่าน และการพูดได้
3. การเขียนตามคำบอกประกอบเสียง (Dictation with interfering noise) วิธีการทดสอบจะใช้การให้ผู้เรียนเขียนตามคำบอก ซึ่งมีการอัดเสียงข้อความหรือถ้อยคำจากเสียงที่ผู้เรียนอาจได้ยินในชีวิตประจำวันจริง ๆ เช่น การก่อกวนในเหตุการณ์บางอย่าง การสนทนา

ในห้องนั่งเล่นละครโทรทัศน์ การประกาศข้อความต่าง ๆ ในท่าอากาศยาน ฯลฯ เสียงต่าง ๆ จะต้องเป็นเสียงที่จะได้ยินในสถานการณ์ต่าง ๆ จริง ๆ เช่น เสียงซ่าของวิทยุ เสียงรถวิ่งบนถนน ฯลฯ

4. การทดสอบความเข้าใจจากการอ่านประโยค (Paraphrase recognition)

ให้ผู้สอนอ่านประโยคหรือบทความ แล้วให้เลือกคำตอบซึ่งเป็นตัวเลือกแทนความคิดรวบยอดของบทความ คล้ายกับการเล่าเรื่องราวสนทนานั้นเกี่ยวกับอะไร หรือมีใจความสำคัญอย่างไรบ้าง รูปแบบการทดสอบจะคล้ายกับการตีความในการทดสอบความเข้าใจในการอ่าน แบบทดสอบแบบนี้จะเป็นการทดสอบมาก เปล่าหรือการเขียนก็ได้

ตัวอย่าง แบบทดสอบชนิดการตอบแบบมาก เปล่า

(จาก Test of English as a Foreign Language)

ผู้สอบจะได้ยินประโยค ชายทิ้งจดหมายลงตู้ไปรษณีย์

- ตัวเลือกในกระดาษคำถาม ก. ชายส่งจดหมาย
 ข. ชายเปิดจดหมาย
 ค. ชายทางจดหมายหาย
 ง. ชายทำลายจดหมาย

5. การถามและการตอบ (Question answering)

ให้ผู้เรียนฟังคำถามจาก เทป และเลือกคำตอบจากกระดาษคำถาม ดังตัวอย่าง

เสียงผู้ชาย : สวัสดีมาลี นี่สมมุติจากที่ทำงาน วันนี้คุณเป็นดีซีขึ้นไหม

เสียงผู้หญิง : อะ คุณสมมุติขึ้นกว่าวันก่อนมาก แต่ผมบอกว่าคุณจะต้องนอนพักผ่อนอีกจนกว่าจะถึงวันจันทร์

เสียงที่สาม : แล้วตอนนี้ ปีนอยู่ไหนล่ะ

- ตัวเลือกในกระดาษคำถาม ก. อยู่ที่ทำงาน
 ข. กำลังเดินไปทำงาน
 ค. นอนอยู่ที่บ้าน
 ง. ไปพักผ่อนชายทะเล

วิธีการอื่นที่น่าสนใจ คือ การใช้ภาพ หรือการทูนสี และให้ผู้ตอบสนองแสดงความสามารถทางภาษา จากภาพนั้น ๆ การทดสอบแบบนี้จะเป็นการทดสอบเชิงปฏิบัติได้ดีมาก เพราะคำถามจะมีความสัมพันธ์กับบริบทที่นอกเหนือภาษา อันได้แก่ อารมณ์ ความรู้สึก การใช้ท่าทางต่าง ๆ เป็นต้น

6. การสัมภาษณ์ปากเปล่า (Oral Interview)

การทดสอบแบบนี้ แบบทดสอบควรมีคำถามที่เฉพาะเจาะจง และมีความชัดเจนในการให้คะแนน การทดสอบอาจใช้รูปภาพ หรือสถานการณ์จริงได้ ผู้ทำการทดสอบจะต้องมีเกณฑ์การให้คะแนนที่แน่นอนและมีคุณภาพ uly ใช้แบบฟอร์มช่วยเพื่อกำหนดการให้คะแนนยุติธรรม และนำเชื่อถือได้

7. การเขียนเรียงความ (Composition or essay writing)

ในการเขียนเรียงความอาจให้ผู้เขียนเลือกหัวข้อเอง หรือมีการควบคุมการเขียนได้บ้าง คือ การให้เติมคำลงในช่องว่างในบทความ หรืออาจให้วิธีให้ผู้สอบหังข้อความโดยการหังหรืออ่าน จากนั้นให้เขียนจากการระลึกข้อความจากประโยคเหล่านั้น นอกจากนี้ยังอาจให้ผู้สอบเขียนขยายความ ก็ได้

8. การเล่าเรื่อง (Narrative)

การเล่าเรื่อง เป็นวิธีการทดสอบอย่างหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการดึงดูความสนใจของผู้เรียน uly uly uly เกี่ยวกับประสบการณ์ที่คุ้นเคย หากให้ผู้สอบใช้ภาษาเป็นจริงมากขึ้น และผู้ทดสอบสามารถวัดความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาได้มาก

สรุปบทเรียน

จากเอกสารที่กล่าวไว้ข้างต้นจะพบว่า การวัดและประเมินผลการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นการวัดโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิธีการเรียนการสอน เช่น การสอนเพื่อการสื่อสาร จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาในลักษณะปฏิสัมพันธ์มากที่สุดตามคาบเรียน การวัดผลจึงใช้วิธีการออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับทักษะที่ผู้เรียนต้องฝึกการใช้ภาษา เช่น แบบทดสอบเชิงปฏิบัติ ในกิจกรรมการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้เรียนจะรู้สึกสบายใจและนำทวาทระเวงกับการทดสอบมากจนเกินไป และได้ใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ

ส่วนการใช้การทดสอบอย่างเป็นทางการ เช่น การใช้แบบทดสอบแบบตัวเลือกอาจเป็นประโยชน์ในกรณีที่ต้องการวัดความสามารถทางภาษาของผู้เรียนในลักษณะแยกเป็นจุดย่อย หรือครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดอย่างกว้าง ๆ ได้ การทดสอบและการสอนควรกระทำควบคู่กันเป็นอย่างดีเสมอ จะทำให้ผู้สอนและผู้เรียนทราบข้อผิดพลาดในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ง่าย และจะช่วยให้ผู้สอนจัดการสอนซ่อมเสริมได้ง่าย และตรงจุดที่ผู้เรียนต้องการอีกด้วย

แบบทดสอบวัดผลหลังการฝึกอบรมด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียง 1 คำตอบ แล้วทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร

ก. ข. ค. ง. ที่ท่านเลือกลงในกระดาษคำตอบ

1. ชื่อใดกล่าวว่ไม่ถูกต้อง

ก. แบบทดสอบบริษัชนิคเลือกตอบจะรวมวัดทักษะต่าง ๆ โดยรวมในแบบทดสอบฉบับเดียวกัน

ข. แบบทดสอบวัดองค์ประกอบย่อยของภาษา เช่น เสียง หน่วยคำ การฟัง พูด อ่าน เขียน เป็นแบบทดสอบชนิดจุลภาค

ค. การเขียนเรียงความเป็นการวัดความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งรวมความสามารถด้านภาษา สังคม และวัฒนธรรม

ง. แบบทดสอบเชิงปฏิบัติจะวัดกระบวนการลำดับองค์ประกอบทางภาษา ที่จะทำให้เกิดความเวคล้อมที่เป็นธรรมชาติในการใช้ภาษา

2. ครูอุทุมพร ต้องการวัดความสามารถในการอ่าน และ เขียนของนักเรียน ควรใช้แบบทดสอบแบบใด จึงจะสามารถวัดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ก. การใช้แบบสัมภาษณ์

ข. การเขียนตามคำบอก

ค. การทดสอบจากการอ่านออกเสียง

ง. การเติมคำในช่องว่างที่เว้นไว้ตามเรื่องที่กำหนด

บรรดาใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 3-4

- ก. การเล่าเรื่อง
- ข. การถามและการตอบ
- ค. การทดสอบความเข้าใจจากการอ่านประโยค
- ง. การเขียนคำบอกประกอบกับแบบทดสอบชนิดโคลง

3. ตัวอย่างในกรอบด้านล่างนี้ เป็นแบบทดสอบชนิดใด

ผู้อ่านที่อ่าน หรือฟัง

: บ้านของน้อยมีผลไม้หลายอย่าง มีมะม่วง มะละกอ มะพร้าว

ตัวเลือกในการตอบมีดังนี้

- ก. น้อยปลูกผลไม้
- ข. พ่อของน้อยปลูกผลไม้
- ค. มีมะม่วง มะละกอ มะพร้าว อยู่ที่บ้านน้อย
- ง. มีมะม่วง มะละกอ มะพร้าว เป็นผลไม้ที่บ้านน้อย

4. จากตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นแบบทดสอบชนิดใด

ครูอ่านเนื้อเรื่องทั้งหมดโดยนางห้อง เว้นคำที่นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนเติมคำ
ในช่องว่างที่เว้นไว้

มีระหอมน้อยปลูกอยู่ชายป่า ได้ร่มไม้อันร่ม.....ไม้คอกออกดอกบานสะพรั่ง
.....กลิ่นหอมตลอดบอวล ในยามเย็นดวงอาทิตย์.....ต่ำ ลง หมู่นก
ก็เริ่ม.....กลับรัง ชายวัยกลาง.....ผู้หนึ่งปรากฏตัวขึ้น ฯลฯ

5. ตัวอย่างในกรอบเป็นแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาคำนาถ

0. บทร้อยกรองต่อไปนี้กล่าวถึง เรื่องใด

นกกาตัวดำ นกแก้วตัวเขียว

งูตัวยาวเรียว กระต่ายตัวกลม

- ก. สีของนกกา
- ข. รูปร่างของกระต่าย
- ค. ลักษณะของสัตว์สี่ชนิด
- ง. ความยาวของสาข่างู

- ก. การฟัง
- ข. การพูด
- ค. การอ่าน
- ง. การเขียน

6. การสังเกตความถูกต้องจากการเล่าเรื่องย้อนกลับ และการลำดับเรื่องของนักเรียน เหมาะะ สำหรับใช้ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ใด ของการสอนภาษาไทยแบบ มบท.

- ก. ให้นักเรียนระลึก เรื่องที่ฟังจากการอ่านได้
- ข. ให้นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง
- ค. ให้นักเรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาด้วยองค์ประกอบย่อยของภาษา
- ง. ให้นักเรียนแสดงออกถึงความเข้าใจความหมายของคำและประโยคของเรื่อง ที่อ่านได้

7. การประเมินผลข้อใด สามารถประเมินผลการสอน ชั้นการทำหนังสือเล่มใหญ่ได้

- ก. สังเกตการทำงานร่วมกันของนักเรียน
- ข. สังเกตการบอกลำดับเรื่องของนักเรียน
- ค. สังเกตความถูกต้องในการทำกิจกรรมทางภาษาของนักเรียน
- ง. สังเกตความถูกต้องจากการเล่าเรื่องย้อนกลับของนักเรียน

8. การทดสอบโดยให้ผู้สอบอ่านประโยคหรือบทความ แล้วเลือกคำตอบ ซึ่งเป็นตัวเลือก แทนความคิดรวบยอดของบทความ เป็นการทดสอบด้านใด
- ความจำ
 - ความเข้าใจ
 - การวิเคราะห์
 - การสังเคราะห์
9. ถ้าต้องการวัดผลว่านักเรียนเข้าใจความหมายในรายละเอียดของเรื่องหรือไม่ ควรประเมินผลด้วยวิธีใด
- สังเกตการจำคำในประโยคต่าง ๆ ของนักเรียน
 - สังเกตการออกเสียงคำ และประโยคของนักเรียน
 - สังเกตการสื่อความหมายของเรื่องจากการแสดงบทบาทสมมติ
 - สังเกตว่านักเรียนสามารถตอบคำถามง่าย ๆ เกี่ยวกับเรื่องได้หรือไม่
10. การสังเกตภาพที่สื่อความหมายของเรื่องว่ามีความสอดคล้องกับเรื่องได้หรือไม่ ในการสอนขั้นที่ 4 ของการสอนแบบ มปก. จะเป็นข้อมูลในการประเมินผลด้านใด
- การวิเคราะห์
 - ความรู้ความจำ
 - ความสามารถทางศิลปะ
 - ความคิดสร้างสรรค์

เฉลย

1. ก	2. ง	3. ค	4. ง	5. ค
6. ก	7. ก	8. ข	9. ค	10. ง

บรรณานุกรม

เสาวลักษณ์ รัตนาวิรัช. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสิทธิภาพภาษา. กรุงเทพฯ ฯ :

บริษัทประมูรวงศจำกัด, 2533.

เสาวลักษณ์ รัตนาวิรัช. เอกสารการสอนหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา.

กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

ทัญ คันทอง. แนวคิดและหลักการพัฒนาคู่มือฉบับแบบเรียนมุ่งประสิทธิภาพภาษา. กรุงเทพฯ ฯ :

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่าน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2534.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายมาโนช	ชื่อสกุล จันทรแจ่ม
เกิดวันที่	21 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2498
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 338/34 ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	ค.บ. (พลศึกษา) จากวิทยาลัยครูนครปฐม
พ.ศ. 2535	กศ.ม. จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อยเพื่อใช้ฝึกอบรมครูสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2

บทคัดย่อ

ของ

มาโนช จันทรแจ่ม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

มกราคม 2536

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อย เพื่อใช้ฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 - 2

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย เรื่อง การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 และแบบทดสอบวัดผลหาประสิทธิภาพ ชุดการสอนรายวิชาย่อย

วิธีดำเนินการสร้างชุดการสอนรายวิชาย่อย มี 6 ขั้นตอนดังนี้คือ ขั้นตอนที่ 1 กำหนด จุดประสงค์ ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเนื้อหา โครงสร้างกิจกรรม และสื่อ ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบ จุดประสงค์ เนื้อหา โครงสร้างกิจกรรม และสื่อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ขั้นตอนที่ 4 สร้าง ส่วนประกอบชุดการสอนรายวิชาย่อย ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบชุดการสอนรายวิชาย่อยโดย ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ขั้นตอนที่ 6 หาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชาย่อย โดยทดลองใช้เป็น รายบุคคล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน นำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้น ทำการทดลองกลุ่มเล็ก กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงทดลองภาคสนาม ใน สถานการณ์จริงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน และตรวจสอบหาประสิทธิภาพชุดการสอนรายวิชา ย่อย โดยใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์รวมกับค่าประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์เฉพาะ จุดประสงค์ ร้อยละ 80/80

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนรายวิชาย่อยที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ฝึกอบรมครู ผู้สอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด โดยประสิทธิภาพส่วนที่ได้ค่าต่ำสุด มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 82.88/80.00 และประสิทธิภาพส่วนที่ได้ค่าสูงสุด มีค่าเท่ากับร้อยละ 82.88/90.00

A MINICOURSE FOR TEACHERS OF THAI LANGUAGE TRAINING
THROUGH THE CONCENTRATED LANGUAGE ENCOUNTER
MODEL I AT PRATHOM SUKSA 1 - 2 LEVEL

AN ABSTRACT

BY

MANOCH CHUNJAM

Presented in partial fulfilment of the requirements for the Master
of Education degree in Elementary Education
at Srinakharinwirot University

January 1993

The purposes of this study were to construct and test the efficiency of a minicourse for teachers of the Thai language through the Concentrated Language Encounter Model I at Prathom Suksa 1 - 2 level.

Teachers of The Office of Ratchaburi Provincial Primary Education who teach the Thai Language in Maung District, Ratchaburi Province were randomly selected into the samples of the study.

The instruments administered by the researcher which were used in this study were the minicourse based on teaching the Thai Language through the Concentrated Language Encounter Model I and the minicourse efficiency Test.

There were 6 steps in a minicourse construction : Firstly, determining the objectives. Secondly, determining the contents, activity structures and media. Thirdly, examining the objectives, contents, activity structures and media by 3 specialists. Fourthly, constructing the minicourse. Fifthly, examining the minicourse efficiency by trying out individually, a small group of 3 trainees and then improved. After that, the trying out of a small group of 6 samples and improving were taken. Finally, doing the experiment by training with the sample of 40 teachers and testing the minicourse efficiency by using the criteria between the total summation and the objective summation which were 80/80 percent.

The finding revealed that the efficiency of a minicourse for teachers of the Thai language training through the Concentrated Language Encounter Model I at Prathom Suksa 1 - 2 level was

standardized in determined Criteria of 80/80. The lowest efficiency value was 82.88/80.00 percent and the highest efficiency value was 82.88/90.00 percent.